Max Gallo

Crucea Occidentului

volumul I

Întru acest semn vei învinge

MAX GALLO

ÎNTRU ACEST SEMN VEI ÎNVINGE

PAR CE SIGNE TU VAINCRAS

Volumul 1 din seria
CRUCEA OCCIDENTULUI
LE CROIX DE L'OCCIDENT

Traducere din limba franceză
SAVIN VASILE
DARCLÉE TOMESCU-BERDON

Pe fiii ăstui veac Satana îi hrăneşte
Şi leagănul pruncieі chiar viciu-l prihăneşte
Că-n mame noi odată cu viciul ne-am sădit
Şi-apoi, cu noi odată, păcătu-au zămislit

AGRIPPA D'AUBIGNE

CUPRINS

Prolog

Era un cap de Hrist cu ochii închişi.

Fusese tăiat.

Lemnul sculpturii avea la baza gâtului urme de lovituri, acele plăgi pe care fierul, căzând furios, le provocase.

Capul era aşezat pe o bucată de mătase împăturită, roşie ca şi cum sângele o îmbibase înainte de a se răspândi în toată vitrina acelui anticariat de la numărul 7 din strada l'Arbre-Sec, nu departe de palatul Luvru, la doar câţiva paşi de biserica Saint-Germain-l'Auxerrois, arondismentul I din Paris.

Era singura piesă expusă, pe care cădea lumina puternică a două mici proiectoare, accentuând culoarea palidă a lemnului vopsit în tonuri şterse.

Sculptorul reuşise să dea impresia că tot chipul plângea, că peste el trecea unduirea unei ploi de lacrimi ce lunecau de-a lungul părului lipit de obraji, a mustăţii şi a bărbii cârlionţate. Trecând, lăsau în urmă riduri fine, mai adânci la colţul buzelor.

Durerea şi suferinţa îi estompau trăsăturile căzute.

Fusesem emoţionat descoperind în vinerea de 20 august 2003, la începutul după-amiezii, acest cap de Hrist cu ochii închişi.

De săptămâni întregi, canicula continua să încingă străzile. Lista morţilor se tot lungea. Trecătorii se strecurau de la o umbră la alta, depărtându-se de această vitrină luminată, provocatoare, chiar obscenă, în albeaţa solară intensă.

Or, eu tocmai într-acolo mă îndreptasem.

Cu o zi înainte, o necunoscută, care se prezentase drept Maria de Segovia, anticar, îmi telefonase.

Era, afirmase ea, cea mai apropiată prietenă a lui Armelle, asistenta mea în cercetare.

Ştia că de câteva luni adunam documente despre secolul al XVI-lea, despre înfruntările dintre creştini, evrei, mauri, turci, despre persecuţii, despre raporturile dintre state şi religie.

Îmi spusese cu un fel de jubilare pe care nu reuşea să o ascundă:

— Un labirint ucigător, secolul acesta, nu? Probabil cele mai barbare vremuri din Europa creştina. Se măcelăresc în numele lui Hristos şi se războiesc cu Islamul. La fel ca azi, nu-i aşa? De aceea studiaţi secolul al XVI-lea? Ce pregătiţi?

Lăsasem sa treacă valul, gata să închid fără să răspund, iritat de confidenţele lui Armelle, de pătrunderea în ceea ce era un gând abia schiţat, intuiţia că, fără îndoială, ceea ce începeam să trăim, „şocul civilizaţiilor”, ca să utilizam formula convenită şi nedreaptă pe care toată lumea o respingea, dar o folosea, se produsese deja, dar cu ce intensitate, în secolul al XVI-lea.

O ascultasem totuşi pe Maria de Segovia. Mă distrase şi mă surprinse. Era

informată, perspicace, utilizând o expresie atât de corectă ca „labirint ucigaş“ pentru a califica un secol nemilos în care torturile, arderile pe rug, crimele, masacrele reluate de unii sau de alţii se succedaseră.

Fusesem ispitit să-i recit acestei femei exuberante versurile lui Agrippa d'Aubigne, poetul protestant scăpat de măcelul din noaptea Sfântului Bartolomeu:

Pe fiii ăstui veac Satana îi hrăneşte
Şi leagănul prunciei chiar viciu-l prihăneşte
Că-n mame noi odată cu viciul ne-am sădit
Şi-apoi, cu noi odată, păcătu-au zămislit.

Dar Maria de Segovia nu mi s-a părut dispusă să mă asculte, şi renunţasem să o întrerup, intrigat şi sedus, de fapt, de vorbăria sa.

Îmi explicase cum cumpărase mai multe piese din secolul al XVI-lea, de care era sigură că sunt interesat. Nu voia să le vândă oricui, unuia dintre jefuitorii Istoriei, bandiţi care nu caută decât să-şi plaseze dolarii, să facă negoţ cu memoria oamenilor.

Trebuia, insistase ea, ca unul ca mine să redea viaţă acestui trecut.

— Cu probitate, repetase ea.

Ştia că în romanele mele folosisem amintirile unei familii de nobili provensali, Thorenc. Or, ceea ce achiziţionase provenea de la unul dintre strămoşii lor, Bernard de Thorenc, care trăise în secolul al XVI-lea.

— Cred în întâlnirile pe care hazardul sau providenţa le pune la cale, adăugase ea.

Îi spuneam lui Armelle despre micile mele descoperiri, când a tresărit auzindu-mă pronunţând numele de Thorenc.

— Mi-a povestit mult despre romanele dumneavoastră, pe care nu le cunoşteam. De atunci, am citit tot ce aţi scris despre Thorenc. Cum aş fi putut să nu vă telefonez? Îi daţi atenţie lui Bernard de Thorenc: a venit la mine pentru a-l îndruma spre dumneavoastră. Nu-l puteţi ignora, nici refuza. Vă aştept mâine în strada l'Arbre-Sec, numărul 7.

Mâine însemna vineri, 22 august 2003.

Vineri, 22 august 1572, acum patru sute treizeci şi unu de ani, zile numărate, la sfârşitul unei dimineţi înăbuşitoare – caniculă care dura de săptămâni, ca şi în această vară a lui 2003, strivind Parisul sub arşiţă –, amiralul Coligny, şeful protestant, tocmai părăsise palatul Luvru.

Se sfătuise îndelung cu regele Carol al IX-lea prin ce mijloace să potolească ura ucigaşă dintre catolici şi protestanţi, cei care se numeau cu dispreţ papistaşi, hughenoţi, eretici, „stricaţi ai credinţei”, desfrânaţi sau rătăciţi.

Mă izbise, în acea vineri de 22 august, coincidenţa datelor şi descoperirea acestui ascendent, Bernard de Thorenc, strămoş al acelor Thorenc – Martial, Ludovic, Villeneuve, Francisc sau Bertrand Renaud – a căror viaţă o

povestisem, într-adevăr.

Mă flatase şi insistenţa Mariei de Segovia de a mă chema, importanţa pe care părea să o acorde vizitei mele.

Dar, mai ales, îmi trezise interesul adresa, strada l'Arbre-Sec, datorită evenimentelor pe care le evoca.

În această stradă, dintre Luvru şi Sena, în jurul bisericii Saint-Germain-l'Auxerrois, fusese sfâşiată Franţa odinioară.

După ce am pus receptorul în furcă, fără a-i promite Mariei de Segovia că o voi vizita, am frunzărit *Tragicele* lui Agrippa d'Aubigne – iarăşi el!

Am regăsit acel pasaj care nu încetase să mă fascineze şi să mă copleşească prin forţa îndoliată cu care descrie lupta fratricidă dintre creştini, dintre francezi:

Vreau Franţa zugrăvită ca mamă necăjită
Purtând pe-a sale braţe odrasle neostoite
Cel mai vârtos, înhaţă orgolios gurguie
De sânul hrănitor cu mâinile-amândouă
Cu unghii se apuca şi-apoi cu pumni, picioare
Mai strică împărţeala naturii hrănitoare
Ce-a dat-o la doi fraţi, doi gemeni din născare…
Şi zice: „Voi, mişei, din pieptu-nsângerat
Cel care v-a hrănit şi care v-a purtat
Venin aveţi de-acum, odrasle-ucigătoare,
Că numai sânge am spre a vă da mâncare.

Or, acest anotimp de omoruri, de trupuri cu beregata tăiată, spintecate, sfârtecate, măcelărite, de femei violate, de copii aruncaţi la câini începuse vineri, 22 august 1572.

În ziua aceea Coligny se îndrepta spre strada l'Arbre-Sec. La colţ cu strada Betisy se afla palatul Ponthieu, locuinţa sa.

Era înconjurat de gentilomi protestanţi.

Unul dintre ei i-a dat din mers o scrisoare. Coligny s-a aplecat să o citească, şi chiar în clipa aceea au răsunat împuşcăturile. Faptul că s-a aplecat asupra scrisorii i-a salvat amiralului viaţa. Ucigaşul ţintise capul, dar Coligny a fost rănit doar la braţul stâng, iar arătătorul i-a fost smuls.

A fost dus în strada l'Arbre-Sec ca să fie pus la adăpost.

Ceilalţi s-au repezit spre casa de unde porniseră împuşcăturile. Au descoperit o archebuză încă fierbinte la o fereastră cu obloanele întredeschise. Au auzit galopul unui cal. Ucigaşul – un anume Maurevert, spadasin aflat în slujba ducelui de Guise – tocmai fugise prin spatele casei care dădea înspre biserica Saint-Germain-l'Auxerrois.

La câţiva paşi de buticul cu antichităţi al Mariei de Segovia, la numărul 7 din strada l'Arbre-Sec.

Rămăsesem nemişcat în faţa capului de Hrist de o paloare verzuie.

Aşezat pe mătasea roşie, părea că se scaldă în propriul sânge. Dar cel mai greu de suportat, cea mai emoţionantă era disperarea pe care o exprimau acele pleoape lăsate, ca ale unui cadavru căruia, cu o mişcare blândă, cineva i-a închis ochii.

Tot privind acest chip, scrutându-i expresia, am înţeles că artistul nu voise să reprezinte moartea lui Hristos, ci un moment de copleşire.

Hristul închisese ochii ca să nu vadă ce săvârşesc oamenii în jurul său. Nu vede cu buna ştiinţă, din milă şi compasiune, ca să nu-i condamne pe călăi, ca să nu aibă de ales între crime şi nici între ucigaşi.

Şi cine nu fusese astfel în acest secol, în care suveranii puneau să le fie sugrumate sau otrăvite fiinţele apropiate? În care sute de femei şi de copii erau arşi rugându-se în lăcaşurile de cult, în biserici sau în temple? În care turcii, când au cucerit Ciprul, aparţinând Veneţiei, la 1 august 1571, au măcelărit peste douăzeci de mii de locuitori în Famagusta, ultimul oraş care le-a rezistat?

Au îmbarcat pe galere două mii de fete destinate haremurilor vizirilor şi sultanului. Alte câteva mii au fost violate, apoi spintecate. Cât despre cele două căpetenii veneţiene, Astor Baglione şi Marcantonio Bragadino, care, după ce au luptat îndârjiţi, au capitulat, primul a fost tăiat în bucăţi la ordinul lui Lala Mustafa, comandantul turcilor, iar celuilalt, după ce a fost umilit fiind obligat să se târască în faţa cortului comandantului turc, purtând saci în spate, i s-au tăiat nasul şi urechile înainte de a fi jupuit de viu. Pielea i-a fost umplută cu paie, iar acest macabru manechin a fost expus în piaţa din Famagusta, apoi agăţat de catargul galerei lui Lala Mustafa.

Câteva zile mai târziu, pe 17 august, biserica Sfântul Nicolae din Famagusta a fost transformată în moschee, iar podeaua a fost spălată cu sângele creştinilor ucişi în aceeaşi zi de vineri, zi sfântă a islamului.

În această zi de vineri, 22 august 2003, nu-mi mai dezlipeam privirea de la chipul acelui Hrist cu ochii închişi.

— Aţi venit. Eram sigură.

Glasul vioi – triumfător, chiar – al Mariei de Segovia m-a smuls din contemplare.

M-am întors şi atunci am văzut-o.

O bandă îngustă de catifea neagră îi acoperea ochiul stâng.

Am fost atât de surprins, încât m-am dat un pas înapoi. Ea râde. Buzele de un roşu aprins sunt subliniate de o linie subţire, neagră.

— Spaniolă, spune ea trecându-şi degetele peste bandă. La curtea Spaniei au fost întotdeauna femei chioare.

Ridică din umeri. S-a rănit acum câţiva ani examinând nişte arme turceşti. Ochiul s-a infectat.

— Vreun blestem sau o răzbunare a fiilor Profetului peste secole. I-am alungat din Europa, iar ura lor ne urmăreşte. Nu credeţi în aceste puteri subpământene? Sunteţi francez, vă imaginaţi că istoria este o linie dreaptă,

bine trasă de sus în jos, către raţiune, fără nicio taină.

Vocea se înăspreşte. Îşi dă puţin deoparte banda.

Când şi-a pierdut ochiul, continuă ea, în loc să încerce să-şi ascundă infirmitatea, a hotărât să o arate, mai mult: să o sugereze.

— Sunt ca Anna Mendoza della Cerda, prinţesă de Eboli, chioara cea mai celebră din Spania, metresa lui Filip al II-lea, mamă a zece copii, dintre care cel puţin unul, blond sau roşcat, era bastard al regelui, ceilalţi erau de la soţul ei, Ruy Gomez, confidentul suveranului. Acesta dormea la picioarele patului lui Filip al II-lea. Era complice la crimele şi la trăsnăile sale. Când Ruy Gomez a murit, prinţesa s-a retras într-o mănăstire a carmelitelor, înnebunindu-le pe măicuţe prin extravaganţele, toaletele, parfumurile, pudrele, câinii, curtezanii, servitorii la care n-a vrut să renunţe. După câteva luni, Tereza de Avila a alungat-o, iar prinţesa de Eboli l-a luat ca amant pe Antonio Perez, noul sfetnic al lui Filip al II-lea, omul cel mai lacom, cel mai nesincer, cel mai ambiţios pe care l-a cunoscut vreodată Spania. Ăştia doi… Îşi apleacă puţin capul, suspină, mă fixează cu ochiul drept al cărui oval se prelungeşte printr-o cicatrice de rimei care urcă până la tâmplă… Sunt prinşi într-o patimă aprigă. Îşi fac zilnic cadouri. Au nevoie de această risipă. Într-o dimineaţă, un anume Escovedo, secretar al lui don Juan de Austria… Suspină… Îl cunoaşteţi, cred, pe don Juan, fratele vitreg al lui Filip al II-lea, bastardul lui Carol al V-lea, generalul marii, învingătorul turcilor la Lepanto? Nici măcar un francez nu poate ignora asta, nu? Îmi întinde mâna ca şi cum s-ar scuza. Într-o dimineaţă deci, Escovedo i-a surprins pe cei doi amanţi în pat. Era naiv, imbecil, virtuos şi, mai presus de toate, gelos. Era indignat: „Este inadmisibil, a zis. Mă văd obligat să-i spun regelui”. Prinţesa de Eboli coboară din pat, având pe ea numai banda de la ochi pe care o purta la fel ca mine peste ochiul stâng pierdut într-o bătaie cu un amant infidel. Înaintează spre Escovedo, răstindu-se: „Treaba dumitale, Escovedo! Dar îmi place mai mult fundul lui Antonio Perez decât persoana regelui!” Maria de Segovia repetă ultima frază şi adaugă: Filip al II-lea, fiul lui Carol al V-lea. Trebuie să ai curaj, nu?

Sprijinită cu umărul de tocul uşii de la intrarea în butic, pare că se uită la capul de Hrist. Îmi imaginez atunci că ochii lui se închid din pudoare, ca să nu o judece, să nu o condamne. E o femeie înaltă, cu umerii şi braţele dezgolite. Bustiera roşie i se lipeşte strâns de pielea lăptoasă. Poartă o fustă neagră în colţuri lungi. Şireturi din piele îi strâng glezna ca nişte brăţări. Tocurile aurite ale pantofilor sunt înalte şi fine.

Trupul Mariei de Segovia se impune fără a te gândi la vârsta pe care o are. Treizeci şi cinci sau cincizeci de ani? Nu are importanţă. Nu-i nici tânără, nici bătrână, nici frumoasă, nici urâtă. Ceva aparte.

Se apleacă şi mai mult.

— Voiam să vă arăt acest cap de Hrist, zice ea. Am multe alte obiecte, manuscrise care i-au aparţinut lui Bernard de Thorenc. Însă acest Hrist este un semn. Apropiată de mine, stă în faţa acestui cap tăiat, cu ochii închişi. *Tu hoc signo vinces,* murmură ea. „Întru acest semn vei învinge.” Deviza

împăratului Constantin, creştinul. Ceea ce am aflat…

Se sprijină cu spatele de vitrină ca să mă oblige să o privesc şi pe ea dacă vreau să contemplu capul de Hirst. Îşi încrucişează braţele, vorbind cu patimă.

Citind *Memoriile* lui Bernard de Thorenc, a descoperit că această frază se găsea pe crucifix. Această cruce – *Crucea Occidentului,* precizează ea – era fixată în vârful catargului galerei *Marchesa,* pe puntea căreia se aflau două sute de soldaţi, iar printre ei, Bernard de Thorenc, Miguel de Cervantes, da, autorul lui *Don Quijote,* şi Benvenuto Terraccini, artistul veneţian care a sculptat acest trup, acest cap de Hrist.

Era în duminica lui 7 octombrie 1571, în golful Lepanto.

Marchesa era prima dintre galerele creştine care trebuiau să înfrunte escadra turcească a lui Ali Paşa, nu departe de Itaca, patria lui Ulise, şi în faţa promontoriului Actium, acolo unde, în anul 31 î.Hr., flota lui Octavian o pusese pe fugă pe cea a lui Antoniu şi a Cleopatrei.

— La Lepanto, totul este semn, adaugă Maria de Segovia.

Am citit nenumărate povestiri despre această bătălie.

Ştiu ce a zis Cervantes, îmbarcat pe *Marchesa:*

În acea fericită zi, când soarta flotei inamice a fost tot atât de nefericită pe cât de favorabilă şi de propice a fost pentru noi, am fost de faţă la acest eveniment, plin de groază şi de îndârjire… Am văzut formidabilul escadron bătut şi spulberat, iar patul lui Neptun înroşit de sângele barbarilor şi al creştinilor, moartea aprinsă la culme în furia sa oarbă alergând pretutindeni… zgomote nelămurite, vacarm îngrozitor, chipuri crispate de nefericiţi murind între foc şi apă, adâncul şi jalnicul vaiet ieşind din piepturile rănite, blestemând soarta potrivnică… Într-o mână ţineam spada, din cealaltă şiroia sângele. Simţeam rana din piept şi mâna stângă rupta în mii de locuri, dar eram atât de mulţumit în sufletul meu văzând păgânul biruit de creştin, încât nu-mi păsa de răni, deşi durerea mă făcuse să-mi pierd cunoştinţa de câteva ori… Dar mult mai bine îi stă soldatului mort în bătălie decât fugind liber… Rănile pe care soldatul le poartă pe chip şi în piept sunt stele care le călăuzesc pe celelalte pe cerul onoarei şi cu dorinţă de nobile laude…

Credeam că ştiu totul şi totuşi o ascult pe Maria de Segovia povestind cum *Marchesa* a străpuns-o pe *Sultane,* galera căpitanului Ali Paşa, şi cum catargul central al *Marchesei* s-a prăbuşit peste puntea vasului musulman. Ienicerii lui Ali Paşa s-au repezit. Unul dintre ei a tăiat cu o lovitură de secure capul Hristului, l-a fluturat ca pe un trofeu, semn al victoriei turceşti, deşi lupta abia începuse în acea dimineaţă de duminică 7 octombrie 1571. Marea însă era deja înroşită de sânge.

— Atunci, zice Maria de Segovia, Bernard de Thorenc, urmat de Benvenuto Terraccini, a sărit pe puntea lui *Sultane.*

Maria se opreşte, arată capul Hristului cu ochii închişi.

— *Tu hoc signo vinces,* mai zice ea o dată.

Mă ia de mână şi mă trage înăuntrul buticului.

Păşesc în penumbra unei săli boltite cu ziduri din piatră inegală. În capăt,

bănuiesc o uşă dând într-un culoar mai întunecos. De aici vine adierea umedă care răcoreşte încăperea.

Pe ziduri zăresc căşti, săbii, scuturi şi un steag mare din damasc roşu. Mă apropii. Recunosc chipurile brodate ale lui Hristos, Sfântul Petru şi Sfântul Pavel şi, înconjurând o cruce de Malta, albă, cuvintele: *Tu hoc signo vinces.*

Papa Pius al V-lea a ales această deviză, cea a împăratului Constantin, pentru flota creştină a Ligii Sfinte.

— Este steagul *Marchesei,* spune Maria de Segovia. Bernard de Thorenc l-a luat înapoi de la turcii de pe *Sultane,* împreună cu capul de Hrist.

Mă pofteşte să iau loc pe unul dintre cufere şi se aşază în faţa mea într-un fotoliu de lemn. Îmi arată obiectele, manuscrisele, cărţile deschise pe piedestal.

— Îmi plac urmele pe care oamenii le lasă după ei, şopteşte ea. Semnele, simbolurile pe care şi le-au dat, pentru care au luptat continuu să trăiască. Îmi plac locurile unde au trăit. Dumneavoastră? Se ridică, îşi lipeşte palmele desfăcute pe pietre. Am impresia că sângele încă mai şiroieşte. Aici, chiar aici – arată spre uşă –, în această sală, în acest pasaj care duce la malurile Senei, au fost înjunghiaţi zeci de gentilomi protestanţi, au fost violate femei, au fost îngrămădiţi copii pentru a fi înecaţi în fluviu.

Credeam că ştiu toate aceste lucruri, dar, ascultând-o pe Maria de Segovia, am impresia că descopăr pentru prima oară ce a fost acest secol al XVI-lea, pe care îl studiez de mai multe luni.

Maria de Segovia evocă ura, omorurile, suveranii care îşi consultau magicienii, pe Caterina de Medici, care urzea comploturi şi-i poruncea parfumierului său să-i pregătească mixturi cu care să-şi otrăvească duşmanii. Această regină neagră îşi cerceta oglinzile pentru a descifra viitorul. L-a întâlnit pe Nostradamus.

— Creştinii i-au învins pe turci la Lepanto, continuă Maria de Segovia, într-o duminică de 7 octombrie 1571, iar în mai puţin de un an, într-o altă duminică, cea a Sfântului Bartolomeu, pe 24 august 1572, s-au tăiat între ei, în numele lui Hristos. Tace, nemişcată în faţa mea. Secolul nostru îi va semăna aceluia, spune. Deja se ucide în numele lui Dumnezeu, al lui Hristos şi al lui Allah.

Mă pofteşte să mă ridic şi mă conduce până la intrarea în coridorul întunecat. Aud tumultul surd al fluviului.

În duminica de 24 august 1572, povesteşte Maria de Segovia, hughenoţii care se refugiaseră acolo sperau să iasă pe maluri, să găsească bărci, să fugă, să scape de ucigaşii care brăzdau străzile, îi hăituiau pe „stricaţii credinţei". L-au rănit, apoi l-au ucis pe amiralul Coligny. Trebuiau masacraţi toţi hughenoţii pentru a nu se mai putea răzbuna. La porunca regelui şi a reginei Caterina, starostele negustorilor ordonase închiderea porţilor Parisului şi legarea bărcilor cu lanţuri.

— Toţi au fost prinşi aici şi li s-a tăiat gâtul, au fost spintecaţi, hăcuiţi,

înecaţi. S-a întors să se aşeze. O singură femeie, Anne de Buisson, a supravieţuit, adaugă ea. Întinde mâna şi arată o carte. Mai târziu, Anne a povestit prin ce a trecut. Hughenotă, se convertise. Dacă Parisul merită o slujbă, viaţa ei merită mai mult, nu?

Maria îşi ridică braţele. Pielea de la subsuoară este moale şi încreţită. E ca şi cum, dintr-odată, trupul ei îmbătrânit şi obosit face mărturisiri.

Îmi surprinde privirea, se ridică, se îndreaptă spre o vitrină, continuând să vorbească.

A găsit, spune ea, manuscrisul lui Anne de Buisson în testamentul lui Bernard de Thorenc.

— El o va fi salvat? Se vor fi iubit? Se întoarce cu spatele şi se apleacă spre vitrină. Povestea lor trebuie scrisă, spune. Se îndreaptă, înaintează spre mine, ducând în palme acel cap de Hrist cu ochii închişi. Vremurile acelea se întorc, şopteşte ea. Se vrea din nou decapitarea lui Hristos!

PARTEA I

Lepanto este cel mai răsunător eveniment militar din secolul al XVI-lea în Mediterana (…). Vraja puterii turceşti s-a rupt.

Fernand Braudel

Capitolul 1

Eu, Bernard de Thorenc, încep să scriu, implorând mila Domnului, povestea vieţii mele.

Am luat această hotărâre ieri, după ce Vico Montanari, bătrânul meu tovarăş, mi-a adus vestea că Filip al II-lea, regele spaniolilor, a fost chemat la Dumnezeu pe 13 septembrie 1598.

Era 7 ianuarie, ziua aniversării naşterii mele, acum şaptezeci şi doi de ani.

Căci am văzut lumina zilei în 1527, în acelaşi an cu Filip al II-lea. Tatăl meu păruse mândru şi fericit de această coincidenţă care mă aşeza, de-ar fi să-l credem, sub aceleaşi auspicii glorioase ca pe fiul împăratului Carol Quintul.

Atunci înseamnă că moartea sa îmi pecetluia viaţa.

Iar faptul că vestea mi-a fost adusă în aceeaşi sală în care m-am născut mi s-a părut semn că Domnul, în bunătatea Sa, îmi dădea de ştire. Nu voise să mă ia prin surprindere, lăsându-mi astfel timp să mă pregătesc să merg în faţa Lui.

Am vrut să aflu, aşa cum te-ai privi într-o oglindă, ultimele clipe ale regelui Filip al II-lea, unde Montanari fusese martor. Ambasador al Republicii Veneţia pe lângă suveran, m-am gândit că nu va omite nimic din amănuntele agoniei suveranului.

Dar a părut că nu-mi aude întrebările, deşi, după privirile pe care mi le arunca şi din felul în care îşi ferea ochii, eram sigur că îşi dăduse seama de nerăbdarea mea şi îi ghicise motivele. Moartea lui Filip al II-lea o anunţa pe a mea, suferinţele lui le prefigurau pe cele pe care urma să le înfrunt.

Totuşi, în loc să răspundă aşteptării mele, Montanari continua să-mi descrie obstacolele pe care le întâmpinase în călătoria sa, care durase mai mult de trei luni.

Aplecat înainte, cu picioarele sprijinite de cămin, cu mâinile întinse deasupra flăcărilor, mi-a explicat că părăsise palatul Escurial încă de luni, 14 septembrie. Se dusese la Barcelona pentru a se îmbarca pe o navă care să-l ducă la Veneţia cât mai repede. Dar niciun căpitan nu era dispus sa iasă în larg fie şi numai până la Genova. Tuturor le era frică de furtunile unei toamne timpurii şi de piraţii barbari din nordul Africii, mereu la pândă, indiferent de anotimp.

Montanari fusese, aşadar, obligat să pornească pe uscat.

Zăpada timpurie făcuse ca trecerea Pirineilor să fie anevoioasă. Ploi torenţiale îl obligaseră să stea mult timp la Montpellier, apoi la Nîmes. O febră care dura de mai mult timp îl doborâse la Avignon, unde a trebuit să stea izolat mai multe săptămâni, acuzat că răspândeşte miasmele ciumei atlantice, despre care se aflase că făcea ravagii la Toledo şi la Sevilla, la Valladolid şi la Madrid şi pe seama căreia se punea moartea regelui Filip al II-lea.

Montanari fusese nevoit să fugă din oraş ca să scape de o mulţime ameninţătoare care voia să dea foc hanului unde trăsese.

Slăbit, continuase încet drumul. Tot timpul cât mersese de la Avignon la Apt şi la Draguignan plouase, iar nopţile erau friguroase.

Ajuns la Grasse, şi-a amintit că locuinţa mea se afla la doar câteva ceasuri de drum, pe valea râului Siagne, şi, în după-amiaza lui 7 ianuarie 1599, ajunsese la poarta de la Castellaras de la Tour.

Vântul bătea în rafale, încovoind arborii desfrunziţi, adunând zăpada lângă zid, umplând şanţurile, urlând ca o haita de lupi flămânzi.

La început am recunoscut doar glasul grav şi privirea înceţoşată ale lui Vico Montanari.

Am strâns imediat la piept trupul acestui bătrân. Tremura, iar eu eram emoţionat amintindu-mi vigoarea tânărului soldat care, pe puntea galerei *Marchesa,* văzuse alături de mine flota lui Ali Paşa ivindu-se în lumina cenuşie a zorilor pe Marea Ionică încă întunecată, dar pe care lupta urma să o înroşească. Îl întâlnisem la Paris, ambasador al Serenisimei Republici. Era pe atunci un om în floarea vârstei, iar cât au durat zilele sângeroase ale Sfântului Bartolomeu, uşa lui fusese pentru mine deschisă.

Acum îmbătrâniserăm amândoi.

În timp ce valeţii îl ajutau să-şi scoată mantia cu guler de blană, apoi cizmele, a spus:

— Regele Filip a murit.

Probabil a crezut că nu auzisem, fiindcă a repetat cu glas tare:

— Regele tinereţii noastre eroice, fiul lui Carol Quintul, regele Lepantului, a fost chemat la Dumnezeu!

M-am tras înapoi ca şi cum m-aş fi temut ca această veste, asemenea unei boli, să nu mă pătrundă şi să mă doboare.

În clipa aceea am înţeles că îmi venise ceasul şi că trebuia să mă pregătesc, mărturisindu-mi întreaga viaţă, să apar în faţa Domnului.

L-am poftit să mă urmeze în capelă, să părăsim sala mare unde ardea focul, luminând cu flăcările sale zidurile de piatră.

Mă născusem chiar acolo, în faţa acelui şemineu, înconjurat de tatăl meu Ludovic, de fratele meu Guillaume şi de sora mea Isabelle. Mi s-a povestit că Verdini, duhovnicul nostru, tânăr călugăr dominican, şi medicul Salvus ţineau, fiecare, câte o mână a mamei mele. Sărmana femeie gemea, cu faţa acoperită de sudoare. Dumnezeu nu a vrut ca ea să supravieţuiască naşterii mele.

L-am condus pe Montanari până la altar.

Am îngenuncheat unul lângă altul aşa cum o făcusem pe puntea de la *Marchesa,* în zorii zilei de 7 octombrie 1571, cu fruntea ridicată spre crucifixul ce încorona catargul galerei noastre. Lângă noi stătea, rugându-se cu aceeaşi tărie, Benvenuto Terraccini, veneţianul care sculptase acel Hrist în chip de cruce, şi Miguel de Cervantes, spaniolul, ars de febra, dar care ţinuse să-şi ocupe locul printre soldaţi ca să lupte împotriva necredincioşilor.

Când paznicii au început să strige şi să lovească în vâslaşi pentru ca aceştia să-şi înteţească mişcările, ne-am ridicat, îndreptându-ne spre prova

Marchesei, ca să putem sari pe una dintre galerele musulmane pe care urma să o abordăm.

A fost să fie *Sultane,* a căpitanului Ali Paşa. Catargul mare, rupt de canonadă, ni se prăbuşise peste puntea duşmană şi am avut dintr-odată senzaţia că oasele îmi pocneau odată cu el.

Când am văzut un ienicer tăind cu o lovitură de secure capul de Hrist, am sărit la bordul *Sultanei* împreună cu Terraccini şi cu Montanari.

Se întâmpla acum de trei ori zece ani, la bătălia de la Lepanto.

Ne-am rugat în capela mea pentru mântuirea regelui Filip.

Apoi Montanari a înaintat până la altar şi a privit îndelung acest cap de Hrist pe care îl aşezasem la dreapta tabernacolului, pe steagul de damasc roşu, cel care flutura la pupa *Marchesei* noastre, pe care era înscrisă deviza: *Tu hoc signo vinces,* alături de chipul brodat al lui Hristos, de cel al Sfântului Pavel şi de cel al Sfântului Petru.

Montanari s-a închinat, apoi şi-a pus mâinile pe umerii mei.

— Călătoria până aici a fost lungă, mi-a zis el.

Mi s-a părut că vorbea şi despre toţi anii scurşi de la acea dimineaţă de 7 octombrie, când galera noastră trecea de capul Scrofa şi descopeream, venind dinspre Lepanto, navele musulmane ale lui Ali Paşa, ocupând aproape întregul golf Patras.

Am ieşit din capelă şi ne-am aşezat în faţa şemineului, în sala mare.

— Aşa deci, Filip al II-lea a murit, am oftat eu.

Aşteptam, cu inima strânsă, ca Montanari să-mi vorbească despre agonia suveranului, dar el a început să spună cum a decurs călătoria, şi, abia când doar roşeaţa jarului mai lumina încăperea, iar frigul începea să apese pe umerii noştri, a şoptit:

— Trupul regelui era plin de bube, de plăgi, de sânge. Asta a durat cincizeci şi trei de zile.

L-am ascultat pe Vico Montanari.

Descria un calvar, neascunzându-mi nimic.

Am văzut bubele infectate mari cât un ou, care se umflau la genunchii, la vintrele, pe pieptul şi la gâtul regelui Filip al II-lea. Am închis ochii când chirurgul le-a despicat cu vârful scalpelului.

Am văzut trupul suveranului umflându-se ca un burduf, în timp ce mâinile, picioarele, faţa i se uscau, cu pielea ca un pergament uzat pe care o simplă mişcare greşită l-ar fi putut rupe.

Dar fiul lui Carol Quintul, care domnise peste Bruxelles, Milano şi Neapole, peste Lisabona şi Lumea Nouă, era nemişcat. În carnea plină de păduchi colcăiau viermi. Ca să se cureţe puroaiele care i se adunau în pântece, a trebuit să se facă o crăpătură în pat, astfel încât dejecţiile să se scurgă, întrucât trupul ajuns o plagă purulentă nu putea nici să se mişte şi nici sa fie ridicat.

Ceruse să i se pună lângă pat un sicriu tapiţat cu satin alb şi insistase să i

se pregătească un altul, din plumb, în care i se va pune cadavrul, care nu trebuia nici autopsiat, nici îmbălsămat.

Trebuia doar ca braţele să-i fie încrucişate pe piept şi să ţină în mână crucifixul simplu din lemn pe care îl strânsese între degetele sale, în clipa morţii, împăratul Carol.

În primele zile ale bolii, Filip dorise să fie deschis sicriul împăratului pentru a se asigura că tatăl îi fusese înhumat cum ceruse, cu braţele încrucişate pe piept.

Ascultam.

Îmi aduceam aminte de regele Spaniei, drept în armura sa cu nituri de aur. Coliere şi bijuterii, eşarfe şi dantele dădeau strălucire metalului întunecat.

Mă înclinasem în faţa suveranului, a cărui tinereţe o împărţeam la vremea aceea. Dintr-o parte în alta a lumii, el lupta în numele Domnului şi al Bisericii.

Voisem să-l slujesc.

Pentru el, luptasem împotriva maurilor, a turcilor şi a ereticilor.

Uneori îndrăznisem să-mi încrucişez privirea cu a sa. Observasem cum îi sclipeau ochii atunci când privea o femeie.

El, care printr-un simplu cuvânt, hotăra soarta unor popoare, ajunsese un morman de carne putrezită lăsată pradă viermilor.

Oare ce păcate făcuse ca Dumnezeu să-l supună unei asemenea torturi?

L-am întrerupt pe Montanari.

Întreaga mea viaţă, i-am spus, am aparat onoarea lui Filip al II-lea. Am luptat împotriva duşmanilor săi, chiar atunci când aceştia făceau parte din familia mea. N-am crezut niciodată în acuzaţiile care i se aduceau. Au plătit cu viaţa toţi cei pe care i-am auzit pretinzând că Filip al II-lea a fost un frate incestuos, că a poruncit asasinarea fiului său, don Carlos, şi că a pus să-i fie otrăvit fratele, don Juan, marele nostru general al mării, care a comandat flota creştină la Lepanto şi căruia i-am putut admira curajul, entuziasmul şi frumuseţea elegantă.

Am greşit crezând orbeşte şi atâta amar de vreme în virtutea regelui?

Această atât de lungă şi crudă agonie nu era oare pedeapsa pe care Dumnezeu o dădea unui vinovat?

Montanari m-a ascultat, apoi s-a ridicat. A aţâţat focul, făcând să sară mii de scântei şi redând viaţă jăraticului din care au ţâşnit mici flăcări albăstrii.

— Dumnezeu ştie totul, a şoptit el. Dar cine poate spune că îi cunoaşte intenţiile? Şi-a tras fotoliul mai aproape de cămin, apoi s-a aşezat. Dar poate că nu-l mai interesăm pe Dumnezeu? a continuat el. Poate că ne-a lăsat în seama forţelor naturii… Şi suntem în faţa Lui, de când am păcătuit, asemenea viermilor sau şobolanilor… Fie că suntem vâslaşi pe galere, ambasadori sau regi, viaţa ne este tot atât de goală ca a lor. Şi-a împreunat degetele ca pentru rugăciune. Dar vorbesc ca un eretic, a adăugat el. Chiar pentru mai puţin de atât unora li se rup oasele, sunt sugrumaţi, li se smulge limba sau sunt arşi! Dar dacă Dumnezeu şi-a întors faţa de la noi, atunci înseamnă că e o nebunie

să încerci să împarţi oamenii în buni şi rău-credincioşi! Şi-a întins mâinile deasupra flăcărilor. Cum mi-aş fi putut imagina, pe puntea *Marchesei,* că *va* veni o zi când mă voi gândi la toate astea? a spus suspinând. Dar gândesc oare? Sunt ambasadorul Serenisimei Republici Veneţia. Execut instrucţiunile pe care mi le dau dogele şi Marele Consiliu. Trebuie să obţin dreptul pentru galerele noastre de a naviga liber ca să ne transportăm pânzeturile, arama, cositorul, armele, mirodeniile, leacurile, bumbacul, piperul. Asta contează. Cât despre restul… M-a bătut cu palma peste genunchi. Regele Spaniei a murit. Şi fiecare om, tu, eu, îl va urma într-o zi în mormânt. Numai Dumnezeu alege clipa şi împrejurările. Trebuie să fim pregătiţi.

După un moment de linişte, Montanari şi-a reluat povestirea.

Filip al II-lea dorise să-şi adune în jurul patului copiii, infanta Isabela şi fiul Filip, menit să-i urmeze la tron. La această întrevedere fuseseră chemaţi atât ambasadorii, cât şi personalităţile de seamă ale regatului.

— Eram acolo, a povestit Montanari. Mirosul, în ciuda parfumurilor, era fetid. Aveam cu toţii o batistă la nas. Ne temeam ca putreziciunea trupului regelui să nu răspândească sămânţa morţii. Filip al II-lea avea chipul şi mâinile mâncate de plăgi. Cu o mişcare a capului şi-a chemat pe unul dintre medici şi a cerut insistent să i se dezvelească trupul. Atunci am văzut umflăturile, sângele şi puroiul amestecate, desenând cercuri gălbui pe piele şi pe cearşafuri. Suveranul s-a ridicat un pic, iar medicii l-au sprijinit. A spus cu glas stins: „Priviţi, tu fiul meu şi voi cei care reprezentaţi regii şi puterile pământeşti! Iată ce rămâne din măririle acestei lumi atunci când Domnul a hotărât că a sosit clipa judecăţii! Meditaţi asupra stării trupului meu. Priviţi cum lucrează moartea. Să nu uitaţi niciodată asta când vorbiţi în numele regilor voştri, iar tu, fiul meu, fiindcă mâine vei domni, aminteşte-ţi unde duce drumul măririlor, aminteşte-ţi trupul meu!“ A căzut, dar a continuat să murmure, şi, până în ultimele clipe, când a cerut să i se apropie de buze crucifixul care aparţinuse tatălui său, a stat cu ochii deschişi. I s-a pus în mâna stângă o lumânare aprinsă sfinţită la mănăstirea Montserrat. În dreapta ţinea crucifixul. Ochii i s-au împăienjenit abia în zori, când a început prima slujbă cântată. Aşa a murit regele Spaniei, în duminica de 13 septembrie 1598.

Montanari s-a ridicat.

Voia să pornească din nou la drum încă de a doua zi. Trebuia să povestească atât dogelui, cât şi Marelui Consiliu al Republicii această agonie şi să dea seamă despre ce ştia în privinţa proiectelor noului suveran, Filip al III-lea.

L-am însoţit până la camera sa, apoi m-am întors în capelă, unde am îngenuncheat.

Montanari îmi spusese că timp de mai multe zile Filip al II-lea se spovedise, implorând iertarea lui Dumnezeu pentru greşelile pe care le făcuse.

Trebuia să fac la fel, să spun ce făcusem cu viaţa mea.

Am luat în palme capul de Hrist aşezat pe altar, apoi l-am dus în camera mea şi l-am aşezat pe masa de lucru.

În faţa acestui Hrist cu ochii închişi m-a hotărât să-mi scriu spovedania.

Capitolul 2

Mă uit la Tine, Doamne.

Când am văzut pentru întâia oară chipul Tău aşa cum l-a sculptat Benvenuto Terraccini, nu mi-am putut ascunde uimirea, decepţia şi chiar mânia.

Eram pe puntea *Marchesei,* galera comandată de căpitanul veneţian Ruggero Veniero, care avea chipul brăzdat de cicatrice şi trupul încovoiat. Luptase împotriva necredincioşilor în Tunis, în Rhodos, în Cipru şi în Corfu. Stătea în picioare pe puntea mai înaltă din spate, între două felinare, descriind cu o mişcare largă de braţe rada şi portul Messinei, unde, strânse una lângă alta, coca navelor Sfintei Ligi începeau să se lovească, fiindcă în acel 15 septembrie 1571 se pornise vântul.

Veniero ne-a aliniat de la pupă la proră. Eram peste două sute de soldaţi şi marinari, umăr la umăr, cu faţa spre el, şi ne-a cuvântat, amestecând veneţiana cu spaniola. Cu pumnul ridicat, îi blestema pe necredincioşi, pe acei cruzi călăi care trebuiau curăţaţi de pe faţa pământului.

— Niciodată, a spus el, din vremea lui Octavian, a lui Antoniu şi a Cleopatrei, nu s-au strâns atâtea nave.

Arătase către catarg şi etrave, spre pintenii care prelungeau prora, tot acel lemn şi fier al navelor noastre, în spatele cărora se ascundea marea.

Luase în mână franjurii stindardului de damasc roşu înălţat la pupa şi repetase: *Tu hoc signo vinces.* „Întru acest semn vei învinge."

Am îngenuncheat şi ne-am rugat, ascultându-l pe Veniero, care ne amintea că flota turcească era neînvinsă. Ali Paşa strânsese cel puţin o sută optzeci de galere la Lepanto, iar lupta avea să fie cea mai grea dată vreodată pe mare, de la venirea lui Hristos.

Noi urma să hotărâm soarta lumii creştine.

— Cu ajutorul lui Dumnezeu, vom birui aceste lifte păgâne! a strigat el.

S-a ridicat, iar glasul i s-a înăsprit pe măsură ce număra vasele, indicându-ni-le cu braţul întins. A arătat mai întâi cele o sută şase galere veneţiene şi cele şase galere mari, fortăreţe maritime, înarmate şi acestea tot de Serenisimă. A salutat mai apoi cele nouăzeci de nave spaniole şi douăsprezece pontificale, precum şi cele treizeci de nave ronde şi pe cele ale căror tunuri trebuiau să spulbere galerele necredincioşilor.

Aproape o sută de mii de oameni, soldaţi, marinari, vâslaşi legaţi în lanţuri de băncile lor, luau parte la înfruntare.

— Trebuie să-i înecam pe aceşti şobolani, a continuat Veniero.

Pângăreau mormântul lui Hristos, prădaseră Budapesta, ameninţaseră Viena. Asediaseră fortăreţele Corfu şi Kotor. Cuceriseră Ciprul şi masacraseră locuitorii pe care nu-i făcuseră sclavi. Deveneau, din zi în zi, mai îndrăzneţi, urmărind navele creştine până în adâncurile Adriaticii, devastând oraşele şi satele de pe coastă, jefuind, violând, vânând bărbaţii, femeile şi copiii. Mai martirizau şi zeci de mii de creştini, luaţi prizonieri, la Alger, la Tunis, la

Constantinopol. Femeile erau închise în haremurile sultanilor, ale beilor şi ale vizirilor, copiii, lăsaţi prada viciilor stăpânilor lor, bărbaţii, bătuţi, mutilaţi, jupuiţi de vii, trimişi la galere, torturaţi la cea mai mică bănuială de revoltă sau la prima încercare de fugă.

— Fraţii noştri ne aşteaptă să le sfărâmăm lanţurile, aşa cum a făcut-o Carol Quintul pentru mii dintre ei, când a cucerit Tunisul.

Veniero şi-a clătinat capul, a închis ochii, spunând încet că a luat parte la acea bătălie când era foarte tânăr.

— Cine nu a văzut cu ochii lui ce le fac creştinilor necredincioşii nu-şi poate imagina ce este iadul, a adăugat el.

Văzusem Doamne! De aceea voiam sa învingem, de aceea mă rugam, ascultându-l pe Ruggero Veniero.

Făcându-mi rugăciunea, eram pregătit mai degrabă să mor decât să cunosc din nou umilinţa sclaviei, spaima care te îngheaţă în fiecare clipă, această tortura a sufletului, mai dureroasă decât cea îndurată de trup.

Veniero a prins cu ambele mâini balustrada care înconjura castelul din spate al *Marchesei.* Silueta neagră i se arcuise ca şi cum ar fi înfruntat o rafală de ploaie.

— Ruşine celor care nu luptă alături de noi! a zis el. Să-i judece Dumnezeu pentru ceea ce sunt. Nişte renegaţi!

Am plecat capul, Doamne!

Regele Franţei îmi era suzeran. Tata murise pentru el, iar fratele meu Guillaume îl considera „preacreştin".

Ştiusem încă din copilărie, prin duhovnicul nostru, părintele Verdini, că acceptaseră toate misiunile încredinţate de rege.

— Îşi caută damnarea, îmi repetase părintele Verdini. Un monarh nu este legitim şi nu i se cuvine supunere decât dacă se pune în slujba lui Dumnezeu, a Sfintei Biserici şi a capului său, suveranul pontif. Să ne rugăm pentru tatăl şi pentru fratele tău, Bernard, să-l imploram pe Domnul să-i lumineze şi să le arate calea!

Tata şi Guillaume lipseau adesea luni întregi din Castellaras de la Tour, lăsându-mă singur cu părintele Verdini, cu medicul Salvus şi cu sora mea Isabele.

Uneori, surprindeam schimbul de replici dintre medicul sufletului şi cel al trupului. După Salvus, tatălui şi fratelui meu li se făcuseră farmece. Regele şi cei care-i otrăveau duşmanii îi făcuseră să-şi uite îndatoririle de creştini. Fuseseră orbiţi. Ei aşezau fidelitatea faţă de coroană şi de regat mai presus de cea pe care o cere credinţa.

Eu trebuia să le răscumpăr greşelile, să-l slujesc pe regele Spaniei, care apăra creştinătatea împotriva musulmanilor, adevărata credinţă în faţa necredincioşilor. Eu, mezinul Thorenc, trebuia să fiu în stare să mă ridic împotriva monarhului care îşi trăda credinţa legându-se cu infidelii şi cu ereticii. Trebuia să mă despart de ai mei, cei care îl urmau.

Va trebui, Doamne, să fac o mărturisire amănunţită despre ceea ce tata, fratele şi sora Isabelle numeau trădarea mea şi pe care părintele Verdini o numea fidelitate faţă de Dumnezeu şi Sfânta Biserică.

Mai târziu, la Alger, unde am fost captiv al necredincioşilor timp de mai mulţi ani, am învăţat să fiu mai întâi creştin înainte de a fi slujitor al regelui Franţei.

Am descoperit că, pentru necredincioşi, oricare ne erau originile, veneţiene sau spaniole, franţuzeşti sau genoveze, eram nişte mizerabili a căror viaţă nu valora mai mult ca un grăunte de nisip. Am văzut eretici traşi în ţeapă, altora, adepţi ai luteranismului, li s-au tăiat urechile şi nasul ca şi cum ar fi fost buni creştini, nu nişte „stricaţi ai credinţei".

Musulmanii îi lăsau în viaţă doar pe cei de la care sperau să primească o bună răscumpărare.

Să fie oare, Doamne, amintirea celor trăite şi învăţate de-a lungul acestor ani petrecuţi în închisorile şi temniţele musulmane ceea ce m-a făcut ca, odată cu trecerea timpului, spre sfârşitul vieţii, să trec de partea păcii între creştini şi să reintru astfel în slujba regelui meu?

Dar, în acel 15 septembrie 1571, la Messina, îmi era ruşine de căpitanul Ruggero Veniero pentru că nu putea să arate, în flota Sfintei Ligi, măcar o galeră a regelui preacreştin. Printre cei o sută de mii de oameni care urmau să pornească pe mare în numele lui Hristos, doar câţiva veniserăm din regatul Franţei.

Unul dintre ei, Enguerrand de Mons, se afla la bordul *Marchesei.*

Când mă prezentasem în faţa lui Ruggero Veniero, acesta stătea la dreapta căpitanului nostru. Purta capa albă cu crucea roşie a cavalerilor de Malta şi era mai înalt decât Veniero. Se prefăcuse că nu mă cunoaşte, deşi drumurile ni se încrucişaseră de mai multe ori.

Ne bătuserăm pe malurile râului nostru, Siagne. Mai călit şi mai sprinten decât mine, mă dobora, numindu-mă necredincios, trădător, eretic, renegat. Mă lăsa fără suflare, întins pe crengile rupte, apoi trecea pe malul drept al Siagnei. Acolo se întindea, până la Draguignan, Lorgues şi Montauroux, domeniul familiei Mons, în timp ce pământurile noastre se întindeau pe malul stâng al râului, de la Andon la Saint-Vallier şi de la Cabris la Grasse.

Locuinţa familiei Mons, căreia i se spunea Marea Fortăreaţă, domina râul, aşezată în faţa noastră, Castellaras de la Tour.

Familiile ne erau rivale, duşmane chiar, şi mai întâi ridicasem mănuşa, vrând şi eu să-l dobor pe acel Mons pe care vrerea lui Dumnezeu îl adusese în faţa mea.

Era Enguerrand de Mons. Iar tatăl şi fratele meu mă felicitau pentru îndrăzneala mea.

Tata îmi povestea cum cei din familia Mons îl trădaseră mereu pe regele Franţei, căutând protecţie la ducele de Savoia, ale cărui state se întindeau

până la Var, cuprinzând şi Nisa.

Familia Thorenc, dimpotrivă, apărase drepturile regelui preacreştin, hărţuindu-i pe Mons şi pe ducele de Savoia.

— Ducele şi familia Mons sunt oamenii devotaţi lui Carol Quintul şi lui Filip al II-lea! se mânia tata.

Îmi povestea cum îl însoţise pe regele Francisc la Madrid, acolo unde Carol Quintul îl ţinea prizonier. A trebuit să se strângă o răscumpărare de un milion două sute de mii de scuzi de aur pentru ca împăratul să-l elibereze pe regele Franţei, cerându-i ca garanţie pe fii.

„Această umilire a regelui Franţei nu va putea fi în veci uitată“, spunea mereu tata. Regele Spaniei, ca şi cei care îl slujeau şi care fuseseră deja oamenii credincioşi ai lui Carol Quintul, vor fi întotdeauna duşmanii noştri. Pentru a-i combate, era posibilă o alianţă şi cu diavolul. Şi l-am auzit pe tata declarând: „Tot ce va putea trezi şi întreţine zâzania în statele Spaniei şi printre aliaţii lui Filip va fi în avantajul regelui Franţei şi va trebui săvârşit“.

Doamne, mărturisesc Ţie că, la început, am acceptat această ceartă şi am stat la pândă, cu câţiva servitori, pe cărările care şerpuiau pe malurile Siagnei, pândindu-l pe Enguerrand de Mons, împreună cu ai săi, sărind la el şi făcându-l spaniol şi trădător.

Apoi i-am ascultat pe părintele Verdini şi pe Salvus, medicul, magul nostru.

Mergeam prin pădurea care domina Castellaras de la Tour. Părintele Verdini îmi explica prin ce anume legea divină este superioară celei a regatelor şi a fiefurilor. Prin ce anume se impune tuturor.

Ştiam că regele preacreştin, Francisc I – „Sa-i deschidă Dumnezeu ochii!” –, trimisese mai mulţi ambasadori la turci? Se aliase cu turcii pentru a-i combate pe Regii Catolici. Înţelegeam eu, oare, că în felul acesta pierdea protecţia lui Dumnezeu şi devenea egalul unui necredincios, al unui renegat?

Verdini şi Salvus îşi puneau mâinile pe umerii mei. Aveam nevoie de curaj, spuneau ei. Nu se îndoiau că o voi dovedi. Eram cel pe care Dumnezeu îl alesese spre a salva onoarea familiei Thorenc, pentru a smulge neamul nostru din aceasta mocirlă în care îl urmase pe regele Franţei.

Verdini îmi şoptea că Ludovic de Thorenc şi Guillaume, tatăl şi fratele meu, merseseră în ţinuturile necredincioşilor, la Alger şi la Constantinopol, pentru a le propune să se alieze cu regele Franţei spre a face război comun împotriva regelui Spaniei, apărător al Sfintei Biserici.

Puteam eu accepta aşa ceva?

Tatăl şi fratele meu părăsiseră Castellaras de la Tour. Aveam sentimentul că fusesem părăsit. Atunci când duhovnicul meu şi medicul nostru mi-au propus să merg la Marea Fortăreaţă spre a pecetlui pacea cu familia Mons, i-am urmat.

Acolo am aflat că Enguerrand de Mons, care ajunsese în insula Malta, devenise unul dintre cavalerii ordinului. I-am invidiat soarta, am visat să fac la fel şi mi-am sfidat tatăl atunci când s-a întors, dezvăluindu-i că am ales să-i

servesc pe cei care apărau Sfânta Biserică şi dreapta credinţă, nu pe cei care se aliau cu necredincioşii.

M-a pălmuit, strigând că nu eram numai trădător faţă de suzeranul meu, ci şi faţă de familie.

Eram însă la vârsta când nu auzi cuvintele tatălui. Alesesem. Voiam să răscumpăr prin acţiunile mele păcatele regelui şi ale tatălui meu.

Nu m-am abătut de la această cale, Doamne, cea mai mare parte a vieţii mele, şi abia astăzi am ales un alt drum.

Dar tot pentru Tine, Doamne!

În ziua de 15 septembrie 1571, la Messina, am îndepărtat de la sufletul meu toate îndoielile. Eram un soldat din Sfânta Ligă. Urma să pornesc pe mare să lupt cu flota necredincioşilor. Urma să-i eliberez pe aceia dintre creştini al căror trup suferea din cauza cruzimii stăpânilor lor musulmani. Puteam să arăt cicatricele lăsate de torturile lor.

Aceasta îmi era datoria. Iar când căpitanul Veniero a mai spus: „Blestemaţi să fie renegaţii care sfârtecă trupul lui Hristos şi sunt aliaţii persecutorilor săi şi ai necredincioşilor!“, nu am îndrăznit să-l privesc pe Enguerrand de Mons, care se afla la câţiva paşi. Am plecat capul.

În acea clipă, glasul lui Ruggero Veniero, care trebuia să-i trimită în infern pe toţi acei trădători de francezi, pe acel rege preacreştin care refuzase să se alăture Sfintei Alianţe, a fost acoperit de cântările procesiunii care înainta pe jetelă.

A fost un efect al îndurării Tale, Doamne!

Doi soldaţi spanioli şi doi marinari veneţieni mergeau în frunte, purtând crucifixul care trebuia aşezat, înainte de a întinde pânzele, în vârful marelui catarg al galerei noastre.

În urmă veneau călugări, cântând psalmi, apoi archebuzierii, iar după ei, rugându-se, mulţimea din Messina.

Eram aproape de pasarelă şi, în momentul în care soldaţii se chinuiau să treacă crucifixul peste punte, înclinându-l apoi printre cordaje, am putut să-Ţi văd chipul, Doamne.

Îţi spun încă o dată, Doamne, cât am fost de uimit, de dezamăgit şi chiar mânios. În acel ajun de bătălie, cea mai mare, cea care trebuia să-i facă pe musulmani să îngenuncheze, aş fi dorit ca Tu, Doamne, să fii în gloria Învierii, strălucind de bucuria Victoriei. Şi Te-am văzut în suferinţă, plin de compasiune pentru cei care Te-au trădat şi Te-au batjocorit.

Pentru întâia oară, Doamne, m-am îndoit, văzându-Te, de justeţea războiului nostru.

Poate că nu-l doreai, fiindcă Te făcea să suferi atât de tare. Poate că aveam să fim încă o dată învinşi de fiii profetului, iar mii dintre noi urmau, la fel ca mine odinioară, să sufere legea crudă a necredincioşilor, să devină sclavi, jucărie a cruzimii lor?

M-am mâniat pe tânărul care îngenunchea alături de mine şi-mi şoptea că

el sculptase trupul şi chipul, că se numea Benvenuto Terraccini şi că era cetăţean al Serenisimei Republici Veneţia.

Mi-am vărsat amarul asupra lui.

Hristul nostru ar fi trebuit să înalţe sabia pedepsirii şi a victoriei. Noi doream un Hristos luptător ca însemn: *Tu hoc signo vinces…* Puteau lacrimile să conducă în lupta noastră împotriva galerelor lui Ali Paşa?

Benvenuto Terraccini a murmurat doar că mâna sa nu a fost decât o unealtă, că ţinuse doar dalta, dar aceasta că îşi croia singură cale, că el nu făcuse decât să se supună acestei voinţe care îi poruncea să închidă ochii Hristului, să-i sape ridurile feţei, să lase să se ghicească brazda tăiată de lacrimi ca să exprime astfel suferinţa şi compasiunea.

— *Tu hoc signo vinces…* Nu mă îndoiesc, adăugase el, că acest Hrist şi durerea sa ne vor duce la victorie. Iar eu nu am venit să plâng, ci să lupt.

Vico Montanari, veneţianul cu care împărţeam priciul, rezervat ofiţerilor, ce se întindea de la coca spre pupa, s-a aplecat atunci către mine.

— Dumnezeu ne vede, a spus. Vrea să învingem. El ştie că mulţi dintre noi vor înroşi apa mării cu sângele lor. Dar compasiune nu înseamnă sa te predai.

Vico Montanari se ridicase şi contemplase flota adunată.

De la fiecare navă se înălţa o cântare, o rugăciune. Don Juan de Austria, generalul mării, trecea de la o galeră la alta, salutându-i pe căpitani, îngenunchind o clipă lângă marinari şi soldaţi, promiţându-le vâslaşilor creştini libertatea dacă luptă neînfricaţi. Era gata să le desfacă lanţurile, iar când lupta se pornea, să le dea topoare, săbii şi cuţite lungi.

Mai târziu, în timp ce dulgherii şi gabierii agăţaţi de cordaje fixau crucifixul în vârful catargului celui mare al *Marchesei,* Vico Montanari mi-a vorbit îndelung.

Era un om uscăţiv, cu faţa îngustă şi osoasă. Ochii albaştri, care păreau că-i străpung pielea mată, erau aproape ascunşi sub nişte sprâncene negre şi stufoase. Glasul îi era sec, frazele scurte, întretăiate de momente de tăcere, ca şi cum ar fi ezitat să continue sau ar fi dorit ca fiecare cuvânt spus să-i fie cântărit la adevărata valoare.

A început prin a se prezenta. Venea de la curtea Franţei în ciuda mustrărilor lui Orlandi, ambasadorul Serenisimei, pentru care era cel mai ascultat sfetnic. Voise să se alăture căpitanului Veniero, unul dintre apropiaţii familiei sale, în această bătălie. Şi totuşi, nu era omul care să creadă că aceasta ar putea duce la căderea Imperiului Otoman. Trăise în multe oficii comerciale veneţiene din jurul Mediteranei. Reprezentase Republica la Constantinopole. Ştia turceşte. Citise Coranul.

— Noi, veneţienii, suntem singurii care îi cunoaştem cu adevărat pe păgâni. Nu ne mai pot înşela. I-am văzut trăind şi rugându-se. Ştim cum ucid şi cum se bucură de suferinţa victimelor lor. Regele Franţei, curtenii şi chiar ambasadorii săi nu ştiu nimic despre plăcerea pe care o încearcă păgânii în a face rău. Regele Francisc îşi imaginează că se va servi de turci în lupta regatului său împotriva celui al Spaniei. Se înşală. Păgânii îl vor duce ca pe un cal în arena circului. Sunt vicleni, siguri de sine, cum noi nu mai suntem.

Religia noastră se frânge în două: papişti şi hughenoţi. Imperiul creştin s-a fărâmiţat în naţiuni rivale. Religia necredincioşilor este un bloc. Din Persia până la Budapesta, din Alger la Cipru, de la Kotor la Ierusalim, sultanul Selim al II-lea domneşte singur asupra supuşilor săi. Iar dacă se revoltă, aceştia sunt jupuiţi sau traşi în ţeapă.

Montanari a aşteptat să se termine uralele soldaţilor şi ale marinarilor care salutau agilitatea dulgherilor şi a gabierilor, ce se lăsau lunecând de-a lungul parâmelor, acum că îşi terminaseră treaba fixând zdravăn crucifixul.

— Vor să fie stăpâni pretutindeni, reluase Montanari. Vor să ne alunge din întreaga lume, aşa cum ne-au alungat deja din Ierusalim. Şi am acceptat. Au cucerit Ciprul. Au înaintat până la Viena. Sunt deja la Valona, la Durazzo, la Scutari, la Castelnuovo. Navele lor se întretaie în faţa lagunelor şi ne sfidează. Au spioni nenumăraţi.

S-a aplecat, şoptind că puţini erau cei care ştiau că arsenalele şi şantierele navale ale Republicii fuseseră distruse cu câteva luni în urmă, în septembrie, de explozii şi de incendii.

— Cel care îi poate cumpăra pe oameni sau care îi terorizează găseşte pretutindeni aliaţi, complici, mercenari.

O clipă a ascultat cântările, tobele, trompetele care dădeau semnalul de pregătire.

— Războiul cu ei nu va înceta niciodată, a continuat el, chiar dacă, peste câteva zile ieşim victorioşi şi împrăştiem flota lui Ali Paşa. Noi, veneţienii, am încercat de mii de ori să ajungem cu ei la o înţelegere în privinţa comerţului. Am plătit răscumpărările care ne-au fost cerute. Am achitat taxele care ni se impuneau. Am negociat tratate, armistiţii. Am putut să ne vindem pânzeturile şi să le cumpăram mătăsurile şi mirodeniile. Dar degeaba ne-am supus regulilor lor, ne-am respectat convenţiile, căci în final şi-au trădat jurămintele. Vor să ne facă sclavii lor. Pentru ei suntem ca praful şi pulberea, damnaţi, meniţi să ajungem în iad. Asta spun şi scriu ei despre noi.

S-a întors. După ce au ocolit digul de la Messina, primele galere înfruntau deja hula.

— Deci, a adăugat Montanari, acest război nu va avea sfârşit. Şi-a împreunat mâinile, ducându-le la faţă. Suntem legaţi de ei ca Binele de Rău, cum sunt trupurile copiilor monştri îngemănaţi, lipiţi unul de altul. Până la Judecata de Apoi, viitorul nostru va avea culoarea sângelui. A privit crucifixul şi catargul care, sub efectul ruliului, se legănau. Dumnezeu ştie, a murmurat el.

Capitolul 3

Doamne, Vico Montanari avea dreptate!

Toată viaţa am văzut curgând sângele oamenilor. L-am făcut chiar eu să şiroiască.

Adesea, cu o pornire feroce, am străpuns trupurile duşmane cu pumnalul sau cu sabia.

Am ordonat archebuzierilor pe care îi comandam să deschidă focul ţintind pieptul şi faţa necredincioşilor şi a ereticilor.

Iar când, duminică, 7 octombrie 1571, spre prânz, am sărit pe *Sultane,* galera căpitanului Ali Paşa, am strigat că trebuie să fim necruţători.

Nu i-am văzut niciodată pe necredincioşi refuzându-şi plăcerea de a supune la suferinţe pe vreunul dintre ai noştri.

Timp de cinci ani cât am stat în închisorile barbarilor din Alger sau înlănţuit de banca galerelor lor, pe câţi creştini i-au tăiat, i-au jupuit, i-au tras în ţeapă, i-au hăcuit, fiindcă stăpânul musulman trebuia să se distreze şi să-şi uimească invitaţii sau s-o îngheţe de spaimă pe creştina aleasă în seara respectivă în harem?

Este destul să-mi amintesc aceste scene pentru ca, după atâţia ani, să mă treacă toate apele. Şi trebuie să-mi muşc buzele, Doamne, ca să nu urlu de mânie şi să nu-i blestem atât pe necredincios, călăul nostru, cât şi pe renegaţii care se aliaseră cu el, uitând că eram mii de creştini care suferam sub legea sa.

În timp ce viaţa noastră depindea de bunăvoinţa şi de dispoziţia stăpânului nostru, cum să nu-i fi blestemat pe tatăl, pe fratele şi pe regele meu, care îi primeau pe necredincioşi în porturile şi pe pământurile noastre, îi onorau, pregăteau împreună asediul oraşelor creştine fiindcă aparţineau împăratului Carol Quintul, regelui Spaniei sau ducelui de Savoia?

Nu am avut, aşadar, nicio remuşcare atunci când, în seara bătăliei de la Lepanto, am văzut plutind cu sutele hoiturile păgânilor printre vâsle, epave sfârtecate, catarge rupte de canonade. Dimpotrivă, am încercat sentimentul unei misiuni îndeplinite, al unei datorii juste duse la bun sfârşit.

Luminată de incendiile care terminau de înghiţit galerele musulmane, marea era ca de sânge.

Printre limbile de foc ghiceam siluetele soldaţilor noştri, ale marinarilor noştri, ale ocnaşilor creştini eliberaţi din lanţuri în timpul bătăliei. Jefuiau cuferele paşalelor, se înfăşurau cu mătăsuri, dădeau lovitura de graţie sau îi aruncau în mare pe răniţii păgâni.

Din când în când, dominând sunetul trompetelor, al castanietelor şi al tobelor, chiar pocnetul ultimelor archebuze, se auzeau strigăte de „Am izbândit!“ răsunând de la o galeră la alta a creştinilor. Era ca un muget care se rostogolea peste marea înroşită.

Stăteam sprijinit de castelul de la pupa *Marchesei.*

În jurul meu zăceau răniţi şi morţi printre bucăţi de lemn.

Alături de mine, Miguel de Cervantes încerca să oprească sângele care îi curgea din braţul stâng, mâna fiindu-i sfărâmată de o salvă de archebuză.

Cu veşmintele deşirate, cu armura boţită, Vico Montanari moţăia pe umărul meu.

Cu chipul acoperit de o cicatrice făcută de iatagan, Benvenuto Terraccini privea capul de Hrist pe care mi-l aşezasem pe genunchi, ţinându-l cu amândouă mâinile. Spunea întruna că opera sa ne va proteja, că era semnul victoriei, fiindcă o voinţă divină îi purtase mâna atunci când sculptase lemnul.

Mai departe, printre trupurile întinse pe punte, l-am recunoscut pe cel al lui Enguerrand de Mons.

M-am temut, văzând sângele de pe capa albă de cavaler de Malta, să nu cumva să fi murit.

Am închis ochii şi m-am rugat la Dumnezeu să mă facă părtaş la ultima călătorie a lui Enguerrand de Mons.

Eram de atâta timp împreună!

Eu şi Enguerrand de Mons mai întâi ne-am zgâriat, ne-am muşcat, ne-am trântit, ne-am bătut cu crengi rupte din copaci sau cu săbii în pădurile care împrejmuiau Marea Fortăreaţă Mons şi Castellaras de la Tour. Apoi familiile noastre s-au împăcat pentru câteva luni.

Regele Francisc I încetase războiul împotriva împăratului Carol Quintul şi hotărâse să se apropie de Sfânta Biserică şi de pontiful ei, Clement al VII-lea. Am înţeles asta abia mai târziu, când am încercat să pricep de ce, după ce s-au urât atât, familiile Mons şi Thorenc călăreau alături pe drumul care ducea prin Draguignan către Marsilia.

Ascultam. Observam. Îl auzeam pe părintele Verdini povestind cum „stricaţii credinţei” îl sfidaseră pe rege până în castelul său de la Blois, punând bileţele scrise chiar pe uşa suveranului, care putuse să citească pe ele că nu era regele preacreştin, ci un om care refuza adevărul sfânt, care profesa, la fel ca papistaşii, „îngrozitoarele, marile şi de neîngăduit abuzuri ale slujbei papale inventate chiar împotriva Sfintei Cine a Dumnezeului Nostru, singurul mijlocitor şi mântuitor Isus Hristos”.

Mânios, regele aflase că aceste înscrisuri fuseseră răspândite pretutindeni, că la Paris fusese sfărâmată o statuie de la colţul străzii Roi-de-Sicile cu strada des Juifs, iar în alte oraşe ale regatului hughenoţii, adepţii sectei luterane, comiseseră sacrilegii asemănătoare.

Atunci Francisc I a poruncit să fie arşi aceşti pretinşi reformaţi care nu erau decât nişte adevăraţi eretici. Şi în tot regatul începuseră să se ridice flăcările rugurilor, iar carnea să sfârâie.

Părintele Verdini se închina, felicitându-se: „Dumnezeu, spunea el, i-a luminat pe rege şi pe cei care îl urmează“.

Tatăl şi fratele meu se întorseseră la Castellaras de la Tour. Asistaseră la toate slujbele pe care părintele Verdini le ţinea în capela noastră. Ascultaseră

fără să tresară cum sunt trimişi în iad „stricaţii credinţei”, dar şi cei care – iar aici glasul său tremurase – se înţeleseseră cu necredincioşii pentru ca o alianţă nelegiuită să se lege între un regat creştin şi profanatorii mormântului lui Hristos.

Am aflat apoi cu uimire că urma să pornim la drum spre Marsilia alături de domnii şi doamnele de Mons.

Nu-l văzusem niciodată pe părintele Verdini într-o asemenea stare de exaltare. Îmi spunea că papa Clement al VII-lea şi regele Francisc I urmau să se întâlnească. Papa venea la Marsilia cu o flotă de optsprezece galere. Pe una dintre ele se afla şi nepoata sa, Caterina de Medici, care urma să se căsătorească în curând cu Henric, fiul regelui preacreştin.

Părintele Verdini a repetat că Dumnezeu i-a deschis în sfârşit ochii suveranului şi că în curând hughenoţii, aceşti „stricaţi ai credinţei”, vor fi puşi la punct; că, în sfârşit, uniţi şi mai puternici ca niciodată creştinii vor putea lupta împotriva necredincioşilor şi-i vor putea alunga din Ierusalim.

În toată această călătorie cu miros de fructe date în pârg şi de struguri tescuiţi, când uneori treceam cu grijă prin vadurile râurilor umflate de ploile de septembrie, am călărit lângă caleaşca în care stăteau doamnele de Mons.

Una dintre ele era o fată pe care o credeam de vârsta mea, ale cărei plete blonde se adunau în lungi codiţe strânse într-un coc.

Când am văzut-o, i-am mulţumit lui Dumnezeu că a lăsat să se nască o persoană a cărei întâlnire îmi producea bucuria cea mai mare şi emoţia cea mai puternică pe care le-am încercat vreodată.

Se numea Mathilde şi era sora lui Enguerrand de Mons.

La Marsilia, la intrarea papei, care înainta precedat de Sfintele Taine, în mijlocul mulţimii îngenuncheate, apoi a doua zi, când regele şi regina au defilat la rândul lor prin oraş cu oficialii casei, şi după aceea, la celebrarea căsătoriei, nu am privit decât la Mathilde de Mons.

Era cu puţin mai tânără decât Caterina de Medici, despre care auzisem de la tata şi de la fratele meu ca avea în jur de paisprezece ani.

M-am gândit să-l rog pe tatăl meu să prezinte o cerere în căsătorie familiei Mons. Şi mi-am închipuit deja ca ne vom celebra unirea, eu şi Mathilde, în capela de la Castellaras de la Tour.

Apoi părintele Verdini, cuprins de euforie, mi-a spus ca familiile Mons şi Thorenc urmau să anunţe căsătoria lui Guillaume, fratele meu, cu Mathilde. A fost prima şi poate cea mai mare durere din viaţa mea, atât de neaşteptată, ca o lovitură de pumnal în spate, la grumaz, când sângele ţâşneşte năvalnic, iar trupul nu mai este decât o arătare care se goleşte.

Doamne, am dorit în acea clipă ca pacea ce se stabilise între Mons şi Thorenc să se rupă, iar pentru aceasta nu avea importanţă dacă regele Francisc I avea să aleagă din nou alierea cu necredincioşii, iar tata şi fratele să pornească din nou în drumul lor de ambasadori pe lângă turci!

Da, Doamne, decepţia şi amărăciunea mea erau atât de vii, încât preferam

orice în locul căsătoriei lui Guillaume cu Mathilde de Mons.

Şi, aşa cum speram, nu s-au unit niciodată.

Au fost suficiente câteva luni pentru ca frumoasa unire sărbătorită la Marsilia să se destrame.

A fost Carol Quintul, care cucerise Tunisul, eliberând mii de creştini, devenind astfel protectorul creştinătăţii.

A fost Francisc I, care le cerea tatălui şi fratelui meu să se întoarcă la Constantinopol pentru a-l întâlni pe sultan.

M-au lăsat din nou la Castellaras de la Tour în compania lui Salvus şi a părintelui Verdini. Am ascultat cum îi condamnau pe regele preacreştin şi pe cei care îl urmau.

Pe malul celalalt al râului Siagne zăream Marea Fortăreaţă a familiei Mons. Mi se părea că Mathilde voia să mă vadă, poate chiar mă aştepta.

Dar cum să o întâlnesc?

Siagne, râul care ne despărţea, devenise o prăpastie, un torent de sânge.

Armatele lui Carol Quintul îl traversau, venind dinspre Nisa, pentru a înfrunta cei treizeci de mii de oameni din trupele regale care îi aşteptau într-o tabără fortificată din câmpia Comtat.

Aşa am descoperit pentru întâia oară războiul. Ţăranii îşi căutau adăpost în pădurile noastre, fugind din satele jefuite de mercenarii lui Carol Quintul. Părintele Verdini se temea ca nu cumva aceşti cavaleri germani mercenari să ajungă până la Castellaras de la Tour ca să-i dea foc şi să pedepsească familia Thorenc pentru fidelitatea sa faţă de regele Franţei. Tremura şi pentru vieţile noastre, şi pentru virtutea surorii mele Isabelle. Întrucât tata şi fratele lipseau, ne-a sugerat să ne refugiem în Marea Fortăreaţă: mercenarii nu ar fi atacat-o niciodată, fiindcă familia Mons era protejata împăratului şi a ducelui de Savoia.

„Şi apoi, spunea el ca la predică, acolo se află Dreapta Credinţă, acolo sunt cei care apără Sfânta Biserică.”

Mă bucuram auzind cuvintele sale. Mă rugam să aibă curajul de a lua această hotărâre.

Dar, flămânde, trupele lui Carol Quintul au fost învinse. Cu măruntaiele stricate de boală, ele au trebuit sa se întoarcă pe pământurile ducelui de Savoia, iar tata şi fratele meu s-au întors din misiunea lor.

Sora mea le-a spus că acceptasem să mergem la Marea Fortăreaţă a familiei Mons, lăsându-mă pradă mâniei lor.

Eram necinstit, trădător al regelui Franţei şi al familiei mele.

Aşa a început aceasta parte a vieţii mele a cărei încoronare a fost bătălia de la Lepanto.

Am redeschis ochii pe puntea de la *Marchesa.*

L-am văzut pe Enguerrand de Mons ridicându-se încet, sprijinit în paloş.

Nici pentru el, nici pentru mine nu venise vremea să ne arătăm în faţa lui Dumnezeu.

M-am ridicat, m-am apropiat de Enguerrand şi ne-am îmbrăţişat.

Ruggero Veniero a venit către noi.

— A fost o mare victorie! a zis el cu glas puternic. Trebuie să-i mulţumim Domnului.

Ne-am închinat.

Veniero a arătat trupurile întinse pe punte, cadavrele care se izbeau de coca *Marchesei* şi cărora mişcarea valurilor le dădea o aparenţă de viaţă.

— Atâţia gentilomi de mare valoare au murit, a spus. Dar mai mult îi invidiez decât îi compătimesc. Au murit cu onoare, pentru patria lor şi pentru credinţa întru Isus Hristos!

Am strâns la piept capul de Hrist retezat.

Tu hoc signo Turcos vici.

Cu acest semn i-am învins pe turci.

Capitolul 4

Ştii Tu, Doamne, că această victorie din 7 octombrie 1571 asupra necredincioşilor o aşteptasem de atâta timp!

Pentru prima dată Te-am rugat să te înduri de mine să trăiesc această zi de revanşă şi de strălucire atunci când am simţit pe grumazul meu cizma căpitan-paşalei Dragut.

Aveam şaisprezece ani. Stăteam în genunchi cu mâinile şi faţa în acel lichid cleios şi roşu, sângele oamenilor.

În jur, pe puntea galerei pe care Dragut tocmai o cucerise, zăceau trupurile marinarilor creştini – spanioli – alături de care luptasem, încercând să-i respingem pe bărbaţii aceia cu turban mare, care săreau din cele două nave între care eram prinşi ca în fălcile unei menghine.

Fusesem copleşiţi de norul urlător al necredincioşilor care agitau lănci, pumnale, iatagane şi securi. Văzusem cum se rostogoleau capetele creştinilor unul după altul şi puntea acoperindu-se de sânge.

Fusesem dezarmat cu o lovitură dată cu latul sabiei peste încheietura mâinii şi mă gândisem că aceşti oameni care puseseră mâna pe mine urmau să-mi taie gâtul, când, deodată, am văzut sărind pe puntea noastră un om al cărui turban îi acoperea şi chipul. Dar după statură şi după braţele nemăsurate, după inelele pe care le purta pe fiecare dintre degete, după felul atât de suplu în care se mişca, după picioarele lungi, curbate, parcă fiind mereu gata să sară sau să fugă, l-am recunoscut într-o clipă: era Dragut.

Îl văzusem cu câteva luni mai înainte intrând în sala mare de la Castellaras de la Tour, însoţit de doi oameni înarmaţi cu iatagane. În curte, dinaintea porţii de la intrare, dincolo de şanţul de apărare, stăteau o duzină de oameni cu turban.

Am asistat cu teamă şi cu groază la îmbrăţişarea dintre tata, fratele meu şi Dragut.

Acesta depusese în faţa lor cufere despre care spunea că sunt pline de daruri pentru marele rege al Franţei, aliatul sultanului Soliman Magnificul.

Tata mă chemase, poftindu-mă să mă înclin în faţa lui Dragut, căpitan-paşa de Alger, emisar al sultanului, luptător valoros ale cărui nave împreună cu cele ale regelui Franţei urmau în curând să atace Nisa, oraşul ducelui de Savoia, aliatul lui Carol Quintul.

Francisc I tocmai lansase întregului regat un „strigăt de luptă” împotriva împăratului Carol, care, zicea suveranul, voia, sub pretextul că apără creştinătatea, să-şi impună legea tuturor naţiunilor. Regele Franţei nu era genul de monarh care să se supună. La fel era şi cu regele Angliei şi cu prinţii Germaniei, dar şi cu nobilii şi cu popoarele Ţărilor de Jos. După părerea lui Francisc I, ale cărui cuvinte erau citate de tatăl meu, Carol Quintul era doar un habsburg ambiţios care voia să lase să se înţeleagă că armata lui era o procesiune liniştită de credincioşi şi apărători ai papei! Împăratul uitase că mercenarii şi elveţienii săi jefuiseră Roma la sânge?

„Chiar în anul când te-ai născut!” îmi spusese tata.

Nu l-am ascultat. Nu numai că am refuzat să merg să-l salut pe Dragut, ci am arătat cu insolenţă dispreţul pe care îl aveam faţă de omul primit cu familiaritatea pe care şi-o mărturisesc doar tovarăşii de arme.

Părintele Verdini mi-a dezvăluit că Dragut era un renegat, unul dintre acei numeroşi creştini care, prizonieri la barbari, îşi abjurau credinţa şi o adoptau pe cea a temnicerilor lor. În felul acesta scăpau de închisoare şi de înlănţuirea la galere. Erau liberi. Dar cum se temeau ca nu cumva să fie bănuiţi de stăpânii lor că ar vrea să se întoarcă la vechea credinţă şi să profite de libertate pentru a fugi, deveneau cei mai cruzi şi mai perverşi dintre musulmani, cei mai furioşi dintre barbari. Aveau îndemânare în luptă şi torturau cu rafinament. Zelul lor îi uimea pe foştii stăpâni, care, nu după mult timp, le acordau încredere, putere, bogăţie şi uneori afecţiune.

Căpitan-paşala Dragut era cel mai cunoscut dintre renegaţi. Născut în Calabria, fusese răpit de barbari împreună cu toţi tinerii din satul lui. Femeile, după ce fuseseră violate, fuseseră ucise. În ziua aceea păgânii nu aveau nevoie decât de vâslaşi pentru galerele lor. L-au însemnat pe Dragut cu fierul roşu pe obrazul stâng, ca şi cum ar fi fost doar un animal din cireada lor.

Or, Dragut nu era nici oaie şi nici câine, ci un om-lup, dintre aceia pe care nu-i poţi îmblânzi şi pe care nicio legătură, nicio cuşcă, nimic nu-i poate ţine prizonieri.

Mai întâi acceptase, cu privirea plecată, umilinţe şi maltratări. Se supusese fără crâcnet poruncilor paznicului vâslaşilor, abia tresărind când şfichiul biciului îl plesnea pe spate sau peste grumaz. Pielea îi era tăbăcită.

După câteva luni, unul dintre paznici îl alesese pentru a înlocui un marinar luat de val.

Dragut făcuse minuni, căţărându-se pe catarg, agil şi ascultător. Probabil că trupul sau suplu şi zvelt îl sedusese pe unul dintre ofiţerii galerei. Fusese lăsat să-şi ascundă stigmatul sub un turban mare şi, încet-încet, ceilalţi uitaseră că era un simplu prizonier creştin. Pusese să i se ardă cu o sabie înroşită semnul care îl desfigura, iar când îşi scotea turbanul, puteai crede că fusese rănit într-o luptă.

Asta pentru că ajunsese unul dintre cei mai renumiţi piraţi barbari, aventurându-se în golfuri şi în refugii, chiar în porturile de pe coastele spaniole, italiene sau provensale, pentru a ataca şi a jefui navele creştinilor, pentru a ucide sau a prăda echipajele, pentru a-i elibera pe vâslaşii musulmani. Nu uita niciodată să ofere o parte din pradă şi pe cei mai frumoşi şi mai viguroşi dintre captivi reprezentanţilor sultanului la Alger.

După câţiva ani, fusese numit căpitan-paşa al oraşului, iar sultanul făcuse adeseori din el emisarul său pe lângă creştini, fie ei veneţieni sau francezi.

Niciodată nu încercase să fugă. Locuia nu departe de portul Alger, într-un palat înconjurat de o gradină imensă mirosind a portocali şi a leandri. Haremul său număra peste şaizeci de femei, majoritatea creştine.

Când am urlat numele lui în clipa în care sărea pe galera noastră, a ridicat braţul, iar mâinile soldaţilor care îmi puseseră deja iataganul la gât au încremenit.

Dragut s-a apropiat de mine, îngustându-şi ochii, ascunzându-şi în felul acesta privirea a cărei duritate o zărisem totuşi printre gene. Oamenii care mă ţineau de braţe au vrut să mă oblige să mă înclin în faţa lui. Am rezistat şi am zis:

— Castellaras de la Tour, Ludovic şi Guillaume de Thorenc.

S-a uitat la mine, apoi, cu un gest, le-a poruncit soldaţilor să mă oblige să îngenunchez.

Mi-au răsucit mâinile, m-au apăsat pe umeri până când buzele mi s-au umplut de suava căldură a sângelui ce inunda puntea.

Călcâiul lui Dragut mi-a apăsat grumazul.

— Cine eşti? a întrebat cu un glas răguşit şi dispreţuitor.

Nu am răspuns, în ciuda loviturilor de picior pe care începea să mi le dea, izbindu-mă în coaste şi în faţă cu vârful cizmei.

Dar mai degrabă muream decât să mărturisesc, printre morţii care mă înconjurau, că eram fiul lui Ludovic de Thorenc şi fratele lui Guillaume.

Rupsesem orice legătură cu ei.

Fugisem de la Castellaras împreună cu părintele Verdini şi cu Salvus.

Îi auzisem pe tata şi pe fratele meu promiţându-i lui Dragut că o flotă regală strânsă la Marsilia şi la Toulon urma să se alăture celor o sută de galere barbare pe care sultanul i le promisese lui Francisc I şi pe care Dragut trebuia să le ducă în faţa Nisei ca să bombardeze, apoi să cucerească oraşul.

Înţelesesem că, de când Francisc I lansase „strigătul de luptă“ împotriva lui Carol Quintul, nu-l interesa religia celor care erau hotărâţi să i se alieze.

Iar tata şi fratele meu împărtăşeau această părere.

Nu le prea păsa că prizonieri creştini erau înlănţuiţi pe băncile galerelor lui Dragut, că erau biciuiţi până la sânge.

Erau gata să-i lase pe necredincioşi să jefuiască un oraş creştin, să-i violeze femeile, să-i ucidă oamenii sau să-i facă sclavi. Îmi era ruşine că port numele de Thorenc.

I-am împărtăşit lui Enguerrand de Mons ceea ce ştiam. Făcând aceasta, nu aveam sentimentul că îi trădam pe ai mei şi nici pe regele Franţei, ci, dimpotrivă, acela de a fi credincios religiei mele. Le răscumpăram greşeala.

În timp ce îi vorbeam lui Enguerrand, am zărit-o pe sora sa, Mathilde, care mă asculta, stând în penumbra. Glasul mi-a devenit mai hotărât.

Astăzi, Doamne, după atâtea încercări prin care am trecut, atâta sânge, mă întreb uneori dacă în hotărârea mea de atunci nu era înainte de toate dorinţa de a-i plăcea lui Mathilde de Mons.

Acum ştiu că motivele care îi împing pe oameni sa acţioneze sunt la fel de încurcate ca firele unui scul.

Dar atunci nu m-am putut apropia de Mathilde.

Abia am avut timp să-i prind privirea şi să mă emoţionez, apoi să observ, în clipa în care fratele ei mă însoţea, că mă urmărea. Eram într-atât de tulburat, încât m-am poticnit.

Dar nu era momentul pentru un schimb de cuvinte de curtoazie.

Enguerrand de Mons dădea ordin să fie înşeuaţi caii.

Trebuia, mi-a spus, să-i avertizăm pe cei care apărau Nisa în legătură cu atacul care se pregătea împotriva oraşului lor.

El va încerca să ajungă pe cale terestră. Dar încercarea era dificilă; trupele lui Francisc 1 înhăitând până la malurile Varului, se temea că nu va putea trece pe celălalt mal.

M-a poftit, aşadar, să mă îmbarc pe una dintre galerele spaniole care ancorau în golfuleţele de pe coasta căreia i se zicea „a maurilor”, încercând să surprindă navele barbare ale căror echipaje devastau satele de pe litoral.

Unul din noi, spera Enguerrand de Mons, are să reuşească să ajungă pe pământurile ducatului de Savoia.

— Dumnezeu să ne aibă în paza Lui! a spus el în clipa în care ne despărţeam.

Nu am ajuns niciodată la Nisa.

Abia a părăsit galera noastră adăpostul dintre stâncile roşietice, că două vase barbare, mai rapide, au început să ne vâneze.

Mi i-am imaginat pe vâslaşii creştini aplecaţi asupra ramelor, biciuiţi până la sânge, mărind ritmul pentru ca navele călăilor lor să ne ajungă.

Ceea ce s-a şi întâmplat nu după mult timp.

Atunci oamenii lui Dragut au sărit pe puntea galerei noastre şi au început să hăcuiască şi să omoare.

Capitolul 5

Doamne, a trebuit să aştept victoria noastră de la Lepanto, duminică, 7 octombrie 1571, pentru a vedea în sfârşit rostogolindu-se pe puntea galerelor tigvele necredincioşilor.

Erau ca nişte bile mari negre înfăşurate în pânză albă, care încetul cu încetul se înroşea.

De fiecare dată când una dintre ele, tăiată de la umeri, cădea la picioarele mele, speram sa fie capul lui Dragut.

Nu uitasem nimic din felul în care mă umilise şi mă bătuse şi nici din spaima şi ura pe care mi le inspirase.

Întruchipa Răul.

Pe câţiva dintre supravieţuitorii echipajului nostru îi dăduse pe mâna ocnaşilor musulmani, cărora a poruncit să li se taie lanţurile.

Aceşti oameni goi, cu trupuri famelice, aveau pielea sfâşiată de loviturile de bici pe care, de luni, chiar de ani de zile, le prinseră de la paznicii creştini.

Aceştia s-au aruncat ca nişte fiare asupra marinarilor spanioli. Drept arme aveau doar unghiile şi dinţii. Era destul pentru a smulge ochii şi urechile, pentru a sfâşia faţa şi pântecele, pentru a le scoate măruntaiele. Apoi au tras în ţeapă ceea ce mai rămăsese din nefericiţi.

În tot timpul acestui carnagiu, Dragut mi-a ţinut capul ridicat cu iataganul. Voia să nu-mi scape nimic din toate acestea. De fiecare dată când închideam ochii, îmi atingea beregata şi mă izbea cu vârful cizmei.

— Uită-te, spunea, urmezi tu! Dar am să am răbdare până atunci. Cât vreau eu. Ăia – îi arăta pe ocnaşii care se împrăştiaseră pe galeră, jefuind-o – nu ştiu arta de a face să suferi. Eu o ştiu. Am învăţat-o.

Vorbea o franceză colţuroasă, amestecând cuvinte arăbeşti şi calabreze, dar gesturile sale mă lăsau să ghicesc sensul celor spuse.

Ca să nu-l aud, m-am rugat, Doamne.

Te-am rugat să-mi dai moartea ca pe o binecuvântare, ca pe o graţie nemărginită.

Şi, pentru că rămâneam în viaţă, m-am gândit că m-ai părăsit sau că vrei ca suferinţa mea să răscumpere trădarea tatălui şi a fratelui meu, cât şi pe cea a regelui Franţei, suzeranul nostru. Totuşi, chiar şi atunci când mă îndoiam de Tine, continuam să mă rog, şi numai asta mă împiedica să urlu de groază atunci când păgânii, în jurul meu, îi căutau printre trupuri pe cei care erau doar răniţi spre a le pune capăt martiriului.

Deodată Dragut s-a aplecat şi s-a uitat lung la mine. Am ştiut că ezita între a-mi tăia gâtul pe loc şi a mă da pradă celor care, plini de ură, se învârteau în jurul meu, aşteptând un semn ca să mă schingiuiască.

Am crezut, Doamne, că mi-ai auzit în sfârşit ruga şi frica mi-a pierit. Chiar m-am ridicat ca să-l sfidez pe Dragut.

Expresia i se schimbase însă. A schiţat un zâmbet dispreţuitor, ca şi cum în fine mă recunoscuse.

A murmurat „Castellaras de la Tour“, apoi a rânjit poruncind să fiu legat de banca ocnaşilor.

S-a îndepărtat, apoi s-a întors şi m-a pălmuit de mai multe ori cu putere, atât de tare, încât am avut impresia că în capul meu se mai găseau doar nişte resturi dureroase.

Am fost târât la banca de care am fost legat cu lanţuri.

Eram astfel câţiva creştini păstraţi pentru a înlocui o parte a ocnaşilor de la galera noastră pe care una dintre navele lui Dragut o remorca.

Încotro ne îndreptam?

„În iad“, m-am gândit când loviturile de bici s-au abătut pe spinarea mea, care nu peste mult timp nu mai era decât o arsură insuportabilă.

Am plâns. Am gemut. Abia împlinisem şaisprezece ani.

Te-am chemat din nou, Doamne, ca să mă iei la Tine, ca moartea să fie vestitoarea binevoitoare şi bine-venită.

Legat de acelaşi lanţ cu mine, un ofiţer spaniol s-a supărat, acuzându-mă că sunt unul dintre acei francezi cu aparenţă de bărbat, dar femeie prin obiceiuri şi frică. Apoi a părut că regreta cele spuse.

— Trăieşti, deci speri! mi-a repetat el de mai multe ori, printre dinţi, pe un ton poruncitor, trăgând furios de vâslă, antrenându-mă în mişcarea sa.

Acest om, Diego de Sarmiento, pe care L-ai aşezat lângă mine, Doamne, m-a smuls din disperare.

Mi-a fost ruşine că m-am îndoit de Tine şi că Ţi-am cerut ceea ce nu trebuia să-mi acorzi.

Aşadar, am tras la rame.

M-am culcat, lipindu-mi pieptul de vâslă ca să evit loviturile de bici din plin.

De fiecare dată când şuviţele de piele pocneau, Sarmiento îmi şoptea:

— Apleacă-te, francezule, apleacă-te!

Îmi muşcam buzele, încât aproape că îmi umpleam gura de sânge ca să nu urlu de durere când biciul îmi atingea rănile deschise.

— Vâsleşte! repeta Sarmiento.

Dar mie mi se părea că braţele, mâinile, picioarele înţepenite refuzau efortul pe care li-l ceream, că trebuia de fiecare dată să le rup pentru a face mişcările vâslaşului.

Reuşeam, gândindu-mă doar la asta, uitând trecerea zilei şi a nopţii.

În penumbra galerei nu eram decât nişte animale înjugate, hrănite cu o mână de boabe, cu fasole şi cu biscuiţi plini de viermi, adăpaţi cu un polonic de apă sărată. Trupurile ne erau acoperite de cruste de sânge uscat şi de dejecţiile noastre.

Când paznicii treceau printre noi, îşi acopereau faţa cu o parte din turban, aşa de tare puţeam.

Nu mai simţeam nimic. Timp de câteva zile, poate săptămâni, am asurzit. Capul îmi era plin de un bubuit la fel de tare ca bătaia de la clopotul capelei noastre când ajungeam să mă caţăr până la clopotniţă ca să privesc defileurile Siagnei şi, dominându-le, cele patru turnuri al Marii Fortăreţe a familiei Mons.

Într-o zi, în fine, am încetat să mai vâslim şi am auzit cu toţii o canonadă. Flota lui Dragut bombarda Nisa, iar loviturile rare şi îndepărtate trebuiau să fie riposta artileriei castelului.

Mi-am imaginat că Enguerrand de Mons reuşise să ajungă în oraş şi să alerteze garnizoana.

Dar – după cât timp? – am perceput, mai întâi îndepărtate, apoi tot mai aproape, strigăte de femei.

— Au cucerit oraşul, a murmurat Sarmiento. Îmbarcă femeile pe galerele lor.

Dobândisem destulă prudenţă şi experienţă ca să nu strig de ciudă.

M-am ghemuit pe banca mea. Am încercat să nu mai ascult acele glasuri care se îndepărtau, să nu-mi imaginez destinul acelor femei, să nu mă gândesc la Mathilde de Mons.

Probabil că nu aş fi putut tăcea mult timp dacă am fi rămas nemişcaţi, căpătând puteri. Dar şuieratul biciului, urletele paznicilor, şocul valurilor lovind în copastie m-au copleşit din nou.

Am reînceput să vâslim.

Venise toamna, cu furtunile sale.

Valurile care se prăvăleau în încăpere mă izbeau de bănci şi de cocă. Zalele lanţului îmi zdreleau gleznele şi mâinile. Sarea îmi ardea rănile. Disperarea îmi putrezea sufletul.

Îi invidiam pe şobolanii pe care apa îi scotea din cotloanele lor şi care alergau liberi pe trupul meu.

Dacă Sarmiento nu ar fi fost alături de mine, poate că aş fi încetat să mai vâslesc, stând cu capul şi cu trupul bălăngănind, aşteptând ca paznicii să-mi rupă şalele, apoi să mă arunce peste bord.

Sarmiento însă mă ţinea în viaţă.

Cu un ghiont dat în coaste mă obliga să mă ridic. Îmi vorbea. Înţelegea araba. Îi asculta pe gardieni şi-mi spunea ce ziceau.

Dacă Nisa fusese cucerită de necredincioşi, jefuită, distrusă, iar femeile, îmbarcate cu forţa pe galere, castelul nu fusese luat. Flotele lui Dragut şi Francisc I fuseseră nevoite să părăsească portul fiindcă se pornise vântul, ameninţând să izbească navele de recife.

— N-au reuşit, a repetat Sarmiento, o să-i zdrobim într-o zi.

Mi-am imaginat că Enguerrand de Mons participase la lupte, că supravieţuise şi că, întors la marea fortăreaţă împreuna cu Mathilde, s-a neliniştit în privinţa mea.

Îmi reveneam. Vâsleam. Mă feream de biciurile din piele care se abăteau asupra noastră.

Sarmiento a adăugat că numeroşi creştini reuşiseră să fugă din închisori

sau de pe navele barbare. Alţii, şi mai numeroşi, fuseseră răscumpăraţi de familiile lor. Întâlnise mai mulţi prin Spania. Trebuia, aşadar, să supravieţuim.

După mai multe zile de timp urât, galera a început să plutească pe o mare liniştită în care vâslele se afundau aproape fără efort.

Intrasem în rada de la Toulon. Am auzit paşii marinarilor care alergau pe punte. Paznicii îşi vorbeau, se mirau şi râdeau.

Sarmiento a scuipat.

— Regele tău le-a predat oraşul!

A început să înjure, să-i blesteme pe francezi, pe regele acesta care se credea preacreştin, dar care îi obligase pe locuitorii din Toulon să-şi lase cetatea şi să se refugieze în satele învecinate pentru ca păgânii, aliaţii săi, să se instaleze pentru iarnă, punându-şi galerele la adăpost.

— Îl alege pe păgân, a adăugat el. Îşi trădează credinţa şi supuşii. Te părăseşte!

Dar Sarmiento a rămas doar câteva clipe abătut. I-am văzut chipul înăsprindu-i-se. A tras brusc de lanţuri, ca şi cum ar fi vrut să le rupă.

— Doamne, poate… a şoptit, explicând că galera era ancorată la câteva zvâcnituri de braţe de un pământ creştin.

Îi cunoştea pe necredincioşi. Îşi vor părăsi navele ca să ocupe casele abandonate de locuitorii lor. Aici vor locui împreună cu sclavii şi cu femeile pe care le îmbarcaseră la Nisa. Supravegherea nu va fi la fel de strictă. Gândul trebuia să ne stea doar la fugă.

A mai smucit o dată de lanţuri.

Mi-am pus mâinile aproape de ale sale pe zalele de fier. M-a privit drept în ochi.

— Tu şi eu, a murmurat. Apoi a adăugat cu glas şi mai şoptit: Dar dacă ne bănuiesc, dacă ne prind, o să-l invidiem pe Hristos că a fost doar crucificat.

Capitolul 6

Doamne, păgânii nu mi-au străpuns nici palmele şi nici picioarele, nu m-au crucificat aşa cum se temuse Sarmiento, dar m-au rănit în suflet atât de adânc, încât mi s-a schimbat cursul vieţii.

Aceasta se petrecea la Toulon în iarna anului 1544, după ce Sarmiento mă convinsese că trebuia să încercăm să fugim, cu orice risc.

Galera noastră era amarată la unul dintre cheiurile portului.

Zgomotele care veneau dinspre oraş erau ispita şi tortura noastră. Ascultam ca pe o promisiune gâlgâitul unei fântâni care părea cântecul cel mai blând, cel mai emoţionant pe care l-am auzit vreodată din copilărie până atunci.

Auzeam scârţâitul căruţelor, pocnetul copitelor.

Respiram mirosul de pământ şi visam să mă tăvălesc prin praf ca să-mi usuc de pe trup umezeala sărată care mă rodea de când mă legaseră de acea bancă de ocnaş.

Blestemată fie ziua aceea, iar Dragut să ardă în flăcările iadului!

L-am văzut, la câteva zile de la sosirea la Toulon, aplecându-se şi privindu-ne unul câte unul. Mi s-a părut că mă căuta, apoi m-a arătat unuia dintre paznici.

Mi-am băgat capul între umeri. Nu mai voiam să mor, ci să fug.

În fiecare noapte, în timp ce tovărăşii noştri respirau de parcă horcăiau, cu trupurile zguduite de coşmaruri care le smulgeau câteodată strigăte de durere prin somn, eu şi Sarmiento, ca nişte şobolani, râcâiam bucata de lemn de care era ţintuit lanţul care ne lega.

Nu aveam decât unghiile pentru a smulge fibrele din carenă, rănindu-ne.

Uneori, unul din noi se ghemuia în mizerie pentru a încerca să muşte din lemnul negru.

Alungam şobolanii care se apropiau de degetele noastre însângerate. Ne era teamă de muşcăturile lor.

Apoi se iveau zorile. Tot mai târziu.

Aproape în fiecare zi paznicii alegeau pe câţiva dintre noi pentru a descărca prada care fusese îmbarcată la Nisa după cucerirea şi jefuirea oraşului.

Nu-i mai revedeam. Poate că mureau sub lovituri sau daţi în slujba vreunui păgân, căpitan de galera sau simplu paznic care ocupa una dintre casele ai cărei locuitori fuseseră alungaţi de rege, acel monarh care primise totuşi din partea lui Dumnezeu misiunea să-i protejeze şi să apere credinţa în Hristos.

Sarmiento şoptea că tovarăşii noştri reuşiseră probabil să fugă, să ajungă în satele creştine, dar o spunea cu glas atât de abătut, încât nu puteam să-l cred.

Ştia, la fel de bine ca mine, că gardienii s-ar fi răzbunat pe noi pentru o evadare reuşită. Or, ei păreau dezinteresaţi de soarta noastră, aruncându-ne câteva colţuri de pâine, umplându-ne un hârdău de apa care ni se părea cu atât mai sărată şi mai stătută cu cât auzeam, pe chei, susurând o fântână.

De aceea, noaptea continuam să roadem şi să săpăm cu unghiile în lemnul carenei.

Într-o zi, paznicii ne-au descătuşat împreună cu ultimii vâslaşi. Cu vârful suliţelor şi al săbiilor, ne-au împins pe punte, înjurându-ne şi lovindu-ne fiindcă ne clătinam şi încercam să ne prindem de parâme.

Mi-am primit partea de lovituri şi m-am clătinat, am ezitat, m-am împleticit ca un om temător care nu mai ştie nici să se ţină pe picioare, nici să meargă.

Lumina, aerul rece, culoarea colinelor care înconjurau oraşul, vederea arborilor m-au ameţit.

Am fost împins pe chei.

Aici am rămas îngenuncheat. Am ridicat ochii şi am văzut căsuţele joase cu acoperişuri de ţiglă şi cu faţade coşcovite, albe sau îngălbenite.

Pământul acesta, oraşul erau creştine.

Apoi am auzit strigăte răguşite, voci înfundate şi i-am zărit pe acei oameni cu turbane, urmaţi de sclavi cu lanţuri la picioare mergând pe cheiuri, afundându-se în străduţe, strigându-se de la ferestre, sporovăind în pragul caselor.

Nu, acest pământ, acest oraş nu mai erau creştine.

Ele fuseseră date necredincioşilor de către suzeranul meu, regele preacreştin, iar tatăl şi fratele meu favorizaseră o asemenea felonie.

Pretinseseră că era vorba despre apărarea regatului Franţei, ameninţat de Carol Quintul, care căuta să-şi instaureze monarhia universală asupra întregii lumi, ascunzându-şi ambiţiile sub prefăcătoria credinţei.

Asta îmi spusese tata.

Dar eu stăteam în genunchi pe pământul unui oraş dat păgânilor.

Ploua cu lovituri de bastoane. Mă izbeau cu latul săbiilor. Îmi înţepau picioarele aşa cum îi faci unui animal ca să se ridice.

M-au ridicat şi m-au despărţit de tovarăşii mei.

I-am văzut depărtându-se, legaţi unul de altul, Sarmiento mergând ultimul. Era cel mai înalt şi mergea drept, nobil în zdrenţele sale.

S-a întors către mine şi a strigat:

— Dumnezeu să te aibă în pază, frate!

Paznicul care era în urma lui l-a lovit peste umeri, dar el nu şi-a plecat capul şi a continuat să se uite la mine.

Înainte de a dispărea pe o străduţă, a strigat brusc:

— *Esperanza!*

L-am văzut pe gardian ridicând suliţa, şi parcă mi-ar fi străpuns mie sufletul.

Pentru câteva clipe, disperarea m-a orbit şi m-a paralizat. Nu am mai putut

înainta, în ciuda bruftuielii şi a loviturilor, a strigătelor celui care mă păzea.

Apoi a tras de lanţul cu care îmi erau legate mâinile şi picioarele, forţându-mă sa merg cu paşi mărunţi sau să ţopăi ca un animal ţinut în lesă.

Mi-a fost ruşine.

Eram înconjurat de mulţimea necredincioşilor. Majoritatea nu-mi dădeau nicio atenţie, dar câţiva mă luau în râs, mă scuipau, mă împingeau cu dispreţ, făcându-mă să mă clatin, şi râdeau tare când cădeam pe pavaj.

Am fost ispitit să nu mă mai ridic. Atunci gardianul ar fi trebuit fie să mă târască, fie să mă ucidă.

Voiam cu orice preţ să redevin om.

— „*Esperanza!*“ îmi strigase Sarmiento.

Am rămas întins, indiferent la loviturile pe care gardianul mi le dădea cu nemiluita. Mă lovea peste spate, peste pulpe, îşi înfigea vârful lăncii în picioarele mele.

Deodată, un bătrân s-a apropiat şi l-a împins pe gardian, ameninţându-l cu pumnul, iar mulţimea din jur s-a îndepărtat.

Bătrânul s-a ghemuit. Purta un turban negru, înfăşurat şi în jurul gâtului. Mi-a întins mâna.

Privirile noastre s-au încrucişat, şi am citit în ochii lui compasiune, fraternitate şi smerenie.

M-a podidit un hohot de plâns.

„Esperanza, esperanza.”

I-am prins mâna, am strâns-o. M-am aşezat în genunchi, apoi m-am ridicat.

Bătrânul m-a mângâiat pe faţă, după care s-a îndepărtat.

Imediat, gardianul a început să mă bată cu coada suliţei peste partea dreaptă a trupului.

Am mers mult pe ulicioarele umbroase şi zgomotoase. Pe una dintre străduţele unde se înşiruiau dughenele cizmarilor, ale croitorilor, ale armurierilor, ale zarafilor, am zărit în spatele tejghelelor creştini şi un evreu cu haină lungă galbenă stând la taclale cu păgânii.

Am încercat să întâlnesc privirea acestor oameni care aleseseră să-şi continue comerţul în oraşul dat duşmanului şi unde singurii creştini pe care îi văzusem până atunci erau în lanţuri, bătuţi, umiliţi, asemenea mie.

Negustorii aceia îşi băgau în buzunare banii lor, iar seara, numărau arginţii trădării.

Tatăl, fratele meu, regele preacreştin trebuiau să cântărească beneficiile alierii lor cu sultanul.

I-am blestemat pe toţi aceşti trădători, aceşti renegaţi!

Şi m-am rugat, Doamne, să vină ziua pedepsirii lor, iar eu să fiu martor!

Am ajuns într-o piaţă în centrul căreia se afla un grup de femei creştine înconjurat de soldaţi.

Mai mulţi bărbaţi tăcuţi, cu feţe îngrijorate, le fixau cu privirea.

Ele stăteau jos, strângându-şi picioarele, cu capul pe genunchi.
Una singură era în picioare cu spatele la mine.
Când i-am văzut chipul, am încremenit, în ciuda loviturilor.
Părul blond despletit îi ajungea până la talie. Îşi ţinea braţele încrucişate, părând că nu-i vede pe paznicii care se foiau în jur, ameninţând cu suliţele mulţimea de bărbaţi care înaintau, apoi se retrăgeau.
Am strigat, am vrut să mă reped spre Mathilde de Mons.
O durere mi-a străbătut grumazul. Am simţit în ochi şi în cap o lumină orbitoare care o învăluia în acelaşi timp şi pe Mathilde de Mons.
M-am prăbuşit.

Când am redeschis ochii, mai întâi am văzut albastru, apoi am înţeles că eram întins pe parchetul unei încăperi cu plafonul vopsit în această culoare. Capul abia mi-l puteam mişca. Am încercat să adun resturi de memorie, dar nu mai ştiam dacă acea femeie stând în picioare, mândră, era Mathilde de Mons sau îmi imaginasem eu prezenţa ei în mijlocul femeilor capturate, destinate haremului.
Am vrut să mă conving că Mathilde nu putea să se găsească printre captive. Apoi, încet-încet, mi-am amintit de acele bande de necredincioşi care, debarcând de pe o galeră, noaptea, într-un golfuleţ, atacau satele, se strecurau prin văi şi apăreau la câteva zile de marş departe de mare, surprinzându-i pe ţărani pe câmp, distrugându-le recoltele, prădând bisericile, jefuind atât colibele, cât şi castelele.
Apoi, cu prada şi cu prizonierele, se întorceau la navele care-i aşteptau.
Putuseră, aşadar, să urce pe valea Siagnei până la Marea Fortăreaţă a familiei Mons. Poate că tatăl şi fratele meu le arătaseră vadurile, cărările care le-ar fi permis să ocolească posturile de pază.
Era război în toată regula. Familiile Thorenc şi Mons erau rivale şi duşmane. Armistiţiile dintre ele fuseseră mereu de scurtă durată, menite să pregătească următoarea înfruntare.
Şi apoi, dacă Francisc I cedase Toulon necredincioşilor, de ce Ludovic de Thorenc nu le-ar fi uşurat jefuirea Marii Fortăreţe a familiei Mons?
Sufletul îmi era tot numai amărăciune şi durere.
Am auzit paşi, dar, înainte de a putea să mă redresez, am fost luat de umeri, ridicat, ţinut în picioare.
În mijlocul încăperii mari pe zidurile căreia am ghicit, ca nişte dungi mai luminoase pe lemnăria întunecată, locul unde fuseseră a două crucifixuri, l-am descoperit pe Dragut.
Înalt, slab, cu vestă roşie şi pantaloni bufanţi negri, cu capul descoperit, ras în cap, stătea înfipt ca un stâlp. Obrazul stâng, acoperit de o cicatrice mare de un roz aprins, contrasta cu negrul mai al feţei.
A venit spre mine. I-am recunoscut mersul suplu, dând impresia că nu atingea pământul.
— Eşti viu, pentru că aşa am vrut eu, mi-a zis. Apoi, apropiindu-se şi mai mult, încât am simţit parfumul pătrunzător cu care îi erau stropite hainele, a

adăugat dispreţuitor: Thorenc fiul! Dacă nu ţi-am tăiat gâtul este pentru că valorezi o mie de ducaţi. S-a întors, a întins braţul şi a arătat o casetă aşezată pe o masă. Ţi-au plătit răscumpărarea. Aş fi putut cere mai mult. Dar – a deschis braţele, rânjind – suntem aliaţii regelui Franţei, iar familia Thorenc îl slujeşte. M-au avut ca oaspete, iar sultanul i-a primit la el. Brusc, a strâns pumnul şi a urlat cu un glas ameninţător: Dar ce făceai tu pe o galeră spaniolă? Smintitule! Ai capul plin de minciunile unui călugăr: asta-i ce mi-au spus despre tine! A început să străbată încăperea, aplecat, însoţindu-şi vorbele cu mişcări ample de braţe. Preoţii, călugării, religia lor, Dumnezeul tău. Îi cunosc! S-a oprit, şi-a lăsat capul într-o parte, cu braţele încrucişate. Un Dumnezeu învins, crucificat! Şi-a lăsat braţele pe lângă trup şi a reluat: Eram predestinat seminarului. Dar Dumnezeul tău, cel căruia mă rugam din copilărie la fel ca toţi locuitorii satului meu, ne-a apărat? Casele ne-au ars, la fel şi biserica. M-am gândit: „Deci nu El este cel mai tare!“ L-am recunoscut pe adevăratul Dumnezeu, Allah Unicul, şi Mahomed, profetul Său. M-am supus cuvântului Său. Sunt soldatul Său. Mă apără şi mă recompensează. Şi-a încrucişat braţele. Iată-mă aici, şi pot, dacă vreau, să te jupoi ca pe o oaie, apoi să crucific ce mai rămâne din tine. Ce spui?

Mi-am plecat capul.

— Nu Dumnezeul tău te-a salvat, a reluat el. Eu sunt acela! Eu, fiul profetului Mahomed, hotărăsc să te vând lui Ludovic de Thorenc pe o mie de ducaţi!

Ceea ce m-a făcut să-i răspund lui Dragut:

— Nu-l cunosc pe Ludovic de Thorenc.

Capitolul 7

Tu ai fost, Doamne, cel care mi-a pus pe buze cuvintele care mi-au pecetluit destinul?

Nu am avut curajul să le repet când Dragut mi-a cerut-o, luându-mă de guler şi scuturându-mă.

Am lăsat capul în jos ca să nu-i văd chipul, să nu cedez în faţa spaimei pe care mi-o inspira, atât de tare simţeam venind dinspre el o cruzime nemiloasă.

— Nu-l cunoşti pe Ludovic de Thorenc? a repetat.

Mi-am muşcat obrajii şi buzele ca să nu ţip: „Da, am minţit! Sunt fiul lui! Îi mulţumesc pentru că mi-a plătit răscumpărarea! Da, vreau să fiu liber, să părăsesc acest oraş, să nu mă mai gândesc la cei pe care îi părăsesc aici: Mathilde de Mons, Diego de Sarmiento şi fraţii mei creştini abandonaţi de regele lor, în lanţuri, bătuţi, martirizaţi! Vreau să călăresc până în pădurile care acoperă vârfurile de dincolo de Castellaras de la Tour. Vreau să vânez mistreţi şi capre, să trăiesc departe de oameni, lăsându-i pe unii să se alieze cu păgânii, iar pe ceilalţi, să se lupte cu ei. Nu mai vreau să fiu antrenat în război. Nu vreau să fiu jupuit, tras în ţeapă, crucificat. Nu mai vreau să putrezesc printre şobolani în întunericul din galeră!”

Doamne, a trebuit să mă lupt cu ispita de a mă renega, şi nu am găsit forţa de a rezista decât în rugăciune. În minte şi pe buzele mele nu Te aveam decât pe Tine, Tatăl Nostru din ceruri, şi pe Maria, mama tuturor milostivirilor.

Dragut m-a pălmuit, apoi şi-a pus mâinile în jurul gâtului meu, strângând. Degetele lui îmi apăsau atât de tare beregata, încât am avut impresia că urma să le bage înăuntru ca să-mi smulgă capul.

Un văl roşu mi-a acoperit ochii.

Când vălul s-a risipit, eram în genunchi, cu mâinile legate la spate, cu un baston sub braţe. Cei doi oameni care mă păzeau ţineau de capete, ridicându-mă uneori când mă vedeau că nu mai mişc.

Dragut se afla dinaintea mea.

— Aşadar, vrei să rămâi cu noi? a spus. Vorbea cu un glas hotărât, cu degetele împreunate pe piept. Eşti un om preţios. Valoarea îţi va creşte. În curând îi voi cere lui Ludovic de Thorenc două mii de ducaţi. Iar pentru această sumă i te voi da aşa cum eşti acum, legat ca un ied înainte de taiere. A clătinat din cap. Dar te păstrez pentru sfârşitul ramadanului. S-a ridicat şi a început să se plimbe în jurul meu, aplecându-se ca să-mi ridice capul şi să mă tragă de păr. Dar poate vrei să recunoşti că Allah este Unicul şi să asculţi glasul Profetului? S-a ghemuit, apropiindu-şi faţa de a mea. Eşti tânăr, ai pielea netedă. M-a mângâiat pe obraz. Eu am stat şapte ani înlănţuit pe o bancă de ocnaş. Uite… Şi-a trecut vârful degetelor peste cicatrice. M-au însemnat ca pe un cal, ca pe un taur. Eu însumi mi-am pus pe faţă lama înroşită a unei săbii. Am devenit Dragut Arsul. Când vei fi trăit toate acestea,

vei recunoaşte puterea lui Allah! S-a ridicat, m-a tras din nou de păr, obligându-mă să-l privesc. Vei deveni probabil căpitan-paşa, ca mine. Allah este darnic cu cei care L-au recunoscut. Iar sultanul veghează asupra celor care se alătură.

Am răspuns în şoaptă:

— Cred în Isus Hristos, Dumnezeul Nostru.

PARTEA a II-a

Capitolul 8

Doamne, fiindcă mi-am arătat credinţa în Tine, Dragut, cu o înclinare din cap, a poruncit să fiu biciuit.

Pe rând, cei doi paznici mi-au şfichiuit pulpele, coapsele şi braţele răsucite la spate.

Am auzit şuieratul bicelor din piele, apoi durerea m-a copleşit şi, la fiecare lovitură, trupul, fără să vreau, zvâcnea.

Sângele îmi întuneca privirea, iar cel care îmi curgea din nări se prelingea până în gură.

Apoi Dragut a strigat şi nu m-au mai lovit.

Rămăsesem un trup inert pe care l-au târât pe străduţe. De fiecare dată când cei doi paznici ridicau bastonul trecut pe la subsuori, vrând să mă oblige astfel să merg, eram incapabil să stau în picioare şi să fac un pas.

Mă lăsau să cad din nou, târându-mă ca pe un animal capturat şi rănit, dus la tăiere.

Genunchii mi se izbeau de pavele şi simţeam sângele din julituri prelingându-se pe picioare.

Dragut nu a vrut să mor. Capul îmi atârna. Bastonul îmi tăia umerii şi mi se părea că pieptul se desfăcea la mijloc.

Fără să înţeleg unde mă aflu şi nici cât timp s-a scurs, am ghicit că cineva îmi ştergea faţa şi rănile.

Am zărit în jur numai nişte siluete abia distingându-se în penumbră. Am auzit şuşoteli.

Într-un final am recunoscut glasul lui Diego de Sarmiento şi Ţi-am mulţumit, Doamne, că l-ai lăsat în viaţă.

M-am ridicat puţin.

Vreo cincizeci de oameni stăteau înghesuiţi într-o încăpere rotundă abia luminată de două deschizături înguste. Sarmiento era aşezat lângă mine, mângâindu-mi fruntea.

S-a aplecat, mi-a şoptit că gărzile mă aruncaseră în această sală a turnului fortăreţei Toulon. Aici erau închişi atât creştinii rebeli, cei care încercaseră să fugă, adică urmau să fie schingiuiţi, cât şi cei care refuzaseră să devină sclavi, pretinzând a fi gentilomi. Acei captivi ale căror familii urmau să plătească o răscumpărare trebuiau, în aşteptarea plăţii, să fie respectaţi.

— Aici, a explicat Sarmiento, se află oameni care în curând vor fi liberi şi alţii care vor fi traşi în ţeapă sau jupuiţi. Mi-a luat mâna şi mi-a strâns-o. Dar tu? m-a întrebat. S-a enervat când a aflat că refuzasem să fiu răscumpărat. Întotdeauna trebuie să alegi libertatea! s-a revoltat el.

Dar dacă pentru aceasta trebuie să-ţi pierzi onoarea, să-ţi laşi credinţa? Să devii un renegat?

Nu mi-a răspuns, preferind să-mi povestească însă ce a văzut.

Oraşul era ocupat de câteva zeci de mii de necredincioşi: marinari ai flotei lui Dragut, ieniceri care trăiau aici cu femeile lor. În fiecare zi, convoaiele aduceau din toată Provence, la ordinul regelui preacreştin, găini, iezi, iepuri, fructe. Amarate la cheiurile portului sau ancorate în radă alături de galerele necredincioşilor, se aflau chiar şi nişte nave franceze comandate de un anume Polin, pe care Francisc I îl numise şef şi căpitan general al armatei Levantului.

În fiecare seară Polin stătea la masă cu Dragut şi petreceau. Ambele flote trebuiau să pornească spre Constantinopol.

Sarmiento a scuipat.

— Francezii îi spun Istanbul, ca turcii, a adăugat el. S-a pornit, vorbind cu glasul plină de ură, cu trupul aplecat în faţă şi cu pumnii strânşi. Francezii, a continuat el, l-au uitat pe împăratul creştin Constantin. Nu mai sunt fiii demni ai Sfântului Ludovic cruciatul. Sunt la fel de răi ca păgânii, poate chiar mai răi, întrucât continua să pretindă că sunt catolici, când de fapt trădează creştinătatea, grijulii să-şi întărească naţia, să-şi favorizeze regele, gata pentru aceasta să îngenuncheze în faţa Sublimei Porţi, să sărute picioarele sultanului, să-i ofere oraşele creştine, să lupte alături de el, cum a fost şi la asediul Nisei.

Dar pedeapsa n-avea cum să întârzie. Papa îl ameninţase cu excomunicarea pe Francisc I. Să o facă, să o facă! Cât despre turci…

Sarmiento îi auzise pe unii dintre căpitanii barbari spunând că sultanul trebuia să păstreze Toulonul, că un musulman nu este legat de promisiunea pe care o face unui creştin. Or, pentru un necredincios, Francisc I asta era. Nu recunoscuse că Allah este cel mai mare, iar Mahomed, profetul Său. Ca un tâlhar fără credinţă ori lege, nu se gândea decât la interesul regatului său. Va veni o zi când se va apropia de papalitate şi de Carol Quintul, aşa cum a făcut-o în trecut.

Cu câţiva ani mai înainte, papa îşi măritase la Marsilia pe una dintre nepoate, Caterina, cu fiul lui Francisc I. Acesta din urmă îl întâmpinase la Aigues-Mortes pe împăratul Carol Quintul, al cărui adversar era acum, dar cu care avea să cadă la pace în curând. Îi deschisese porţile castelelor sale, cele de la Paris, după ce l-a făcut să traverseze toată Franţa pentru a-l conduce până în Ţările de Jos ca să lupte împotriva inamicilor săi.

Trebuia, aşadar, să se teama de Francisc I. Trebuiau ridicate ruguri în oraşele sale pentru a-i arde pe acei creştini care îşi ziceau reformaţi protestanţi, hughenoţi, aceiaşi pe care Carol Quintul îi persecuta la Gand, la Bruxelles, la Mons. Complici şi rivali: aşa erau cei doi suverani.

Cum să crezi că unul sau altul poate fi un aliat de nădejde?

Carol Quintul, cel puţin, nu încercase niciodată să caute sprijinul Sublimei Porţi, spre deosebire de Francisc I. Interesat doar de grijile sale, acesta era la fel de viclean ca un veneţian.

Dar atunci de ce să i se redea Toulonul, acest oraş cu nenumărate grădini, cu arbori încărcaţi de portocale amărui şi de lămâi şi a cărui radă putea adăposti de furtuna peste două sute de nave?

Francezii observaseră ezitările turcilor. Se spunea că erau neliniştiţi de atitudinea păgânilor şi că îi grăbeau deja pe aceştia să se pregătească pentru părăsirea oraşului, conform angajamentelor luate. Dar Dragut se sustrăgea, cerând eliberarea ocnaşilor musulmani care se aflau la bordul vaselor franceze.

Polin, acest trădător care se fudulea că este generalul unei armate creştine şi se împăuna alături de Dragut, se executase, şi aproape patru sute de necredincioşi fuseseră astfel debarcaţi şi primiţi ca nişte eroi de către o mulţime bucuroasă.

— Iar noi, noi stăm aici! gemuse Sarmiento izbind cu pumnul în pământ.

Se zvonea că francezii le dăduseră necredincioşilor opt sute de mii de ducaţi ca să părăsească oraşul!

Timp de câteva nopţi, au fost văzuţi zeci de oameni înconjuraţi de ieniceri punând în pânzeturi albe şi roşii grămezi de monede de aur pe care le cărau mai apoi la bordul galerelor. Dragut veghease în fiecare noapte cum era îmbarcat ceva ce nu era decât o răscumpărare în plus.

— Regele preacreştin îşi răscumpără oraşul pe care singur l-a dat păgânilor! a adăugat Sarmiento dezgustat. Moravuri franţuzeşti…

A clătinat din cap, mârâind că greşisem neacceptând oferta lui Dragut. Renegatul urma să păstreze cei o mie de ducaţi şi va cere o nouă răscumpărare, mai mare, atunci când îi voi cere tatălui să-mi obţină eliberarea, când voi descoperi ce înseamnă temniţele din Alger şi voi fi petrecut poate mai mulţi ani pe fundul galerelor necredincioşilor.

— N-am să-mi schimb părerea, i-am răspuns.

Sarmiento a murmurat că eram mai încăpăţânat şi mai orgolios decât un castilian.

Am ezitat îndelung, aşteptând ca prizonierii din jur să adoarmă, şi abia atunci i-am vorbit de acel grup de femei pe care le văzusem captive în piaţa din apropierea locuinţei lui Dragut. Una dintre ele…

El m-a întrerupt:

— Uită femeile, francezule!

Capitolul 9

N-am urmat sfatul lui Diego de Sarmiento.

Amintirea lui Mathilde de Mons, tânăra mândră, cu părul despletit, stând în picioare în mijlocul captivelor, nu a încetat să mă bântuie.

Visam să o revăd.

Uneori încercam să mă conving că era doar o fată care-i semăna, sau că fusesem victima unei iluzii, ori că Enguerrand de Mons plătise o răscumpărare, iar sora sa îşi recâştigase libertatea.

Şi totuşi, certitudinea mea era că ea se afla acolo, în acel oraş, poate foarte aproape de mine.

Aş fi vrut să pot părăsi în fiecare dimineaţă, ca majoritatea prizonierilor, sala fortăreţei unde eram închişi.

Mă prezentam gardienilor, care deschideau uşile, încă din zori, şi intrau în sala lovind în dreapta şi în stânga trupurile alungite, izbind cu bastoanele lor lungi, urlând ca, una-două, creştinii, aceşti câini, trebuiau să se adune, să înainteze.

Prizonierii erau folosiţi întreaga zi ca hamali, dulgheri sau tăietori de lemne. Unii – Sarmiento făcea parte dintre aceştia – erau amestecaţi printre slugile de casă ale căpitanilor barbari.

Întindeam mâinile la gardieni ca să mă pună în lanţuri, să mă scoată la muncă împreună cu ceilalţi şi să-mi permită astfel să traversez oraşul să o văd, poate pe Mathilde de Mons. Dar mă clătinam, cuprins de febră, cu picioarele umflate, pielea sfârtecată, purulentă.

Gardienii mă respingeau, punându-mi bastonul în piept, şi aş fi căzut dacă Sarmiento, de fiecare dată, nu m-ar fi ţinut.

Mă ducea până într-un colţ al sălii aproape de răsuflători. Mă învelea cu zdrenţele pe care le abandonau unii prizonieri. Îmi spunea mereu că trebuie să trăiesc şi deci să-l rog pe Dumnezeu să-mi dea puterea să vreau lucrul acesta.

Îl rugam din suflet să afle de soarta acelor femei, apoi îndrăzneam să pronunţ numele uneia dintre ele, Mathilde de Mons, sora lui Enguerrand de Mons, care luptase fără îndoială la Nisa alături de apărătorii neînvinşi ai castelului oraşului.

Sarmiento se îndepărta fără a-mi răspunde, alăturându-se prizonierilor pe care gardienii îi scoteau din sală şi care se fereau; el era singurul care nu-şi pleca niciodată capul.

La întoarcere, se aşeza lângă mine. Pe faţă avea adesea urmele loviturilor primite. Nu se plângea, mărturisindu-mi doar că acel căpitan pe care îl slujea, Hussein, se purta cu el ca un gentilom, oferindu-i chiar pâine şi fructe pe care le împărţea cu mine.

Aşadar, gardienii erau cei care îl loveau pe parcursul drumului şi atunci

când prizonierii intrau înapoi în sala fortăreţei, încercând să-l desfigureze, nesuportându-i nobleţea trăsăturilor şi nici mândria.

— Nu mă vor omorî, şoptea el. Sunt un captiv de răscumpărat. Valorez cel puţin cinci sute de ducaţi. Dragut le-ar tăia capul dacă aş muri sub loviturile lor.

Îl ascultam, arzând de dorinţa de a-l întreba despre acele femei, dar, chiar înainte să deschid gura, el clătina din cap şi repeta:

— Nimic, nimic.

Într-o seară, s-a aplecat spre mine, mi-a cercetat rănile şi cicatricele, asigurându-mă că în curând voi fi sănătos. A tăcut câteva clipe, apoi mi-a zis:

— Căpitanul Hussein mi-a vorbit de Dragut Arsul.

Hussein îl dispreţuia pe acest renegat, care îşi părăsise credinţa nu pentru că a recunoscut că Allah este unicul Dumnezeu, iar Mahomed, profetul Său, ci numai pentru a-i face pe plac căpitanului galerei, un om care putea hotărî ca el să-i părăsească pe ocnaşi şi să-i devină protector. Acest om…

Ascultându-l, Doamne, pe Sarmiento, m-am gândit la flăcările purificatoare ale Sodomei şi Gomorei.

Asta pentru că Sarmiento îmi vorbea despre viciul sodomiei, care îi unise pe Dragut şi pe căpitanul galerei, despre acea corupere a trupului şi a sufletului de care renegatul se folosise pentru a ajunge în vârful puterii. Acum, că ajunsese căpitan-paşa, continua să fie corupt, alegând dintre sclavii creştini pe tinerii şi tinerele cu care îşi putea satisface poftele.

Sarmiento mă avertiza astfel asupra pericolelor pe care urma să le întâlnesc. Trebuia să rezist nu numai în faţa loviturilor, dar şi a seducţiei, a ispitelor, a viciului. Numeroşi tineri creştini cădeau pradă, devenind obiecte ale plăcerii, obţinând privilegiul de a trăi pe lângă amanţii lor. În felul acesta scăpau de galere şi de închisoare. Înveşmântaţi în straie de mătase, cu bucle şi cu inele, luau parte la festinurile stăpânilor lor şi, pierzându-şi onoarea şi demnitatea, se converteau la religia lui Allah.

Stricaţi, pervertiţi, pierduţi, deveneau cei mai cruzi dintre călăi. Nu suportau să descopere că unii creştini preferau martiriul în locul viciului. Aceşti renegaţi ucideau pentru a uita că existau şi alte căi, alte alegeri decât cele, nedemne, alese de ei.

Sarmiento a tăcut brusc. Mi-a lăsat impresia că ezită, s-a uitat lung la mine, apoi, lăsând capul în jos, strângându-mă de umeri, fiindcă tocmai îl întrebam, a murmurat că Dragut era un blestemat, că majoritatea necredincioşilor îl dispreţuiau şi se temeau de el. Era unul dintre cei cărora trebuia să le respingi religia, împotriva cărora trebuia să lupţi pentru a-i alunga de la mormântul lui Hristos şi din pământurile creştine, dar cu speranţa că într-o zi îşi vor deschide ochii, că vor recunoaşte taina lui Hristos şi bunătatea Fecioarei Maria. Mulţi mauri se convertiseră în Spania, şi chiar evreii se alăturaseră Sfintei Biserici.

Dragut însă nu merita numele de om. Căpitanul Hussein refuza să-l

numească astfel, spunând că este un aliat al puterilor Răului. Un diavol.

— Eşti atât de tânăr, a adăugat Sarmiento. Fereşte-te de el. Ar putea să facă din tine prada sa. Se va juca de acum cu tine. Aşa face cu tinerii creştini.

Îi hărţuia, îi ameninţa cu tortura, părând un timp că îi uită, apoi îi aducea din nou în faţa lui, obligându-i să asiste la executarea unui creştin sau a unui musulman.

Moartea nefericitului era întotdeauna lentă. I se tăiau mai întâi nasul şi urechile. După fiecare supliciu Dragut se arăta plin de vervă, vesel, mângâind faţa, pulpele tinerilor, apoi venea ţeapa, agonia atroce.

Atunci monstrul îi ducea până la patul său pe creştinii îngroziţi şi le oferea să aleagă între viciu şi martiriu. Voia ca aceştia să se înjosească şi să-şi renege credinţa, şi ca, pentru a-i obţine mila, ei să fie cei care, primii, se ofereau, devansându-i poftele.

Dragut se bucura că îi poate dispreţui, iar uneori îi respingea, îi trimitea la închisoare sau la galere sau, după ce îi corupsese, îi elibera pentru ca aceştia să le arate creştinilor că nimeni nu rezistă viciului şi că el, Dragut Renegatul, avea putere de viaţă şi de moarte, de perdiţie asupra tuturor.

— Dragut poate să-şi arunce plasa asupra ta, a încheiat Sarmiento. Am vrut să ştii cum acţionează. Căci dacă acest căpitan Hussein mi-a vorbit despre el este pentru a ne pune în gardă. S-a aplecat spre mine, luându-mă de umeri şi strângându-mă la piept. Hussein mi-a vorbit despre acele femei. Mai ales despre una dintre ele.

Dragut Arsul, Dragut Damnatul era şi stăpânul unui harem de şaizeci de femei, invidiat chiar de sultan. El oferea până la o sută de ducaţi căpitanilor galerelor sale pentru o fecioară creştină. La fiecare întoarcere din atacurile lor asupra satelor din Italia, Provenţa sau Spania, toţi îi prezentau femeile pe care le luaseră.

— Dragut nu alege decât blonde, a precizat Sarmiento.

Mathilde de Mons fusese îmbarcată împreună cu alte trei femei pe una dintre galerele lui Dragut care urmau să plece spre Alger.

Hussein îi povestise lui Sarmiento că acesta refuzase să o elibereze, oricare ar fi fost suma probabilei răscumpărări.

Un trimis al lui Enguerrand de Mons propusese o mie, apoi două mii de ducaţi. Degeaba. Dragut răspunsese că şi-a promis să se căsătorească cu Mathilde, adăugând că îi va da lui Enguerrand un permis de liberă trecere dacă acesta dorea să asiste la ceremonia de la Alger, peste câteva luni, după ce Mathilde se va fi convertit la islam.

Doamne, ce pedeapsă mi-ai dat!

Era ca şi cum, în zorii vieţii, voiai să mă pui la cea mai mare încercare, să mă arunci în lupta cea mai nesigură, cu diavolul şi cu disperarea.

Ca şi cum, înainte de a mă primi în rândul cavalerilor Tăi, îmi cereai să înfrunt fără armura şi cu mâinile goale un inamic bine închingat, cu viziera trasă, cu lancea ascuţită, maestru în şiretlicuri, în stare de toate capcanele.

— Roagă-te pentru ea, mi-a spus Sarmiento.

Apoi, înainte de a se întinde lângă mine, iar şobolanii la fel de mulţi ca în zilele de furtună să-şi înceapă scârboasa sarabandă alergând peste trupurile şi feţele noastre şi muşcându-ne de urechi, Sarmiento a adăugat:

— Amândoi suntem în mâna Domnului. Nu ne cere decât un singur lucru, cel mai greu: să ne păstrăm credinţa în El. Roagă-te pentru ea, roagă-te pentru noi!

Capitolul 10

Doamne, am îngenuncheat şi m-am rugat.

Aveam nevoie de prezenţa Ta.

Diego de Sarmiento aţipise, iar eu mă simţeam părăsit, nevolnic în această sală împuţită şi zgomotoasă a fortăreţei din Toulon.

Era la fel ca la galere. Îmi amintea prin ce am trecut şi ce aveam sa mai cunosc.

Am revenit în duhoarea trupurilor trudite, îngrămădite, auzeam respiraţia lor horcăită, oftaturile îndelungi, chiţcăitul şi ţopăitul şobolanilor.

M-am rugat.

Aveam nevoie de ajutorul Tău, Doamne, ca să nu disper.

Dar nu încetam să-mi imaginez ce avea să îndure Mathilde de Mons, lăsată în mâinile lui Dragut Arsul, Blestematul, Demonicul. Avea puterea să o umilească, să o lovească, să o corupă, să o schingiuiască, să pună să fie trasă în ţeapă, să o jupoaie de vie.

Nu m-am mai rugat.

De ce, Doamne, ai dat-o pe mâna acestui renegat?

M-am lăsat dus de mânia şi de dorinţa de a ucide.

Într-un sfârşit, s-au ivit zorile.

Rănile mi se uscaseră. Puteam merge fără să mă clatin până la uşa pe care gardienii tocmai o deschiseseră.

Să-mi pună lanţuri şi să mă ducă pe chei! Îmi imaginam că aş fi putut să fug şi să ajung pe galera pe care se afla Mathilde.

Gardienii m-au dat deoparte, împingându-mă.

Am văzut trecând prin faţa mea şirul de prizonieri, cu Sarmiento printre ei. Privirea sa îmi spunea că trebuie să trăiesc şi să acţionez cu prudenţă. La puţin timp după aceea, a venit un ienicer, m-a strigat, iar când am ieşit în faţă, mi-a arătat strada.

Am ieşit din fortăreaţă.

Soldatul nu-mi pusese lanţuri şi nici nu mă bătuse. Mergea în urma mea, indiferent, cu suliţa lui lungă pusă pe umeri.

Ţi-am mulţumit atunci, Doamne, pentru culorile pe care le regăseam, pentru ocrul faţadelor, pentru albastrul mării şi al cerului.

Ţi-am fost recunoscător că picioarele mele erau tot sprintene, pasul – sigur şi că trupul îşi recăpătase forţele.

Respirând acest vânt rece care îmi spăla pielea şi sufletul, am simţit o bucurie instinctivă.

Am zărit la capătul străduţei catargele galerelor.

O clipă, am vrut să o iau la goană, să mă eliberez. Dar ar fi fost destul un strigăt al paznicului meu pentru ca toţi necredincioşii din jur să sară pe mine.

Nu voiam să mor sub loviturile lor. Eram curios să ştiu unde sunt dus.

Am fost surprins când soldatul m-a invitat, cu o mişcare de suliţă, să intru pe pasarela unei galere, iar el s-a aşezat pe marginea cheiului, punându-şi arma pe genunchi, lăsând să-i cadă capul în piept, ca şi cum spera să adoarmă.

Când, ajuns pe punte, i-am auzit pe marinari vorbind franţuzeşte, m-am oprit. M-am gândit că Dragut hotărâse să mă elibereze, iar gândul acesta m-a ameţit.

Liber!

M-am prins de o parâmă ca să nu mă clatin şi încet-încet mi-am revenit.

Ce capcană îmi întindea căpitan-paşal? Voia să mă corupă? Spera să capitulez? Spera că, drept recunoştinţă faţă de tata, care îmi plătea răscumpărarea, nu am să mai lupt, că îi voi da dreptate?

Tulburat, neliniştit, nesigur, nu l-am văzut pe ofiţerul care venise spre mine.

M-a întrebat dacă eram Bernard de Thorenc.

Contele Filip de Polin, căpitan general al armatei Levantului, mă aştepta.

L-am urmat până la castelul din spate al galerei.

Am văzut strâmbătura de dezgust a lui Polin.

Se trăsese înapoi ca şi cum i-ar fi fost teamă să nu-l ating în vreun fel.

— Viconte Bernard de Thorenc, da? mi-a zis, examinându-mă.

Am dat din cap în timp ce el se învârtea în jurul meu.

S-a oprit la câţiva paşi şi a început să prizeze, aşezându-şi tabachera de argint chiar sub nas şi înfundând cu vârful degetelor fire de tabac în nări.

Aşa făceau ofiţerii şi soldaţii pentru a nu simţi duhoarea putridă din cala ocnaşilor.

Eu o aveam pe cea din sala fortăreţei, unde trăisem câteva zile, culcat printre mizerii, atins de şobolani, îmbrăcat în zdrenţe. Simţeam pe piele pânza ţeapănă a hainelor murdare şi rupte. Aş fi vrut să mă scarpin. Mi se părea că păduchii îmi colcăiau în barba şi în părul vâlvoi.

— Doriţi să…? a început Filip de Polin arătându-mi un ciubăr cu apă.

Nu m-a lăsat nici măcar să răspund, cerând să mi se aducă veşminte – „demne de un creştin” a precizat el în timp ce mă dezbrăcam şi intram în acea apă proaspătă şi mă ghemuiam, uitându-mă la căpitanul general, care, sprijinit de castelul din spate, mă privea, explicându-mi că tata îi ceruse să mă întâlnească, iar Dragut nu se împotrivise deloc.

— Diavolul acesta de om este o taină, a adăugat. L-am văzut la asediul de la Nisa, aruncând la câini copii abia născuţi, nimeni şi nimic nu l-ar fi putut opri să nu facă aşa ceva, şi apoi, dintr-odată devine uman şi are – ei bine, da – comportări de gentilom. Viclean, pervers fără îndoială, dar fin, abil, respectând uzanţele…

Glasul lui Filip de Polin era melodios. Ascultându-l, aveam impresia că desfăcea în faţa mea o bucată de dantelă pe care parcă o mânca, afundându-şi mâinile în ea. Mânecile de la cămaşă, care îi acopereau încheieturile şi o parte din podul palmei, erau ajurate, iar în jurul gâtului avea o coleretă de dantelă. Vesta albastră era brodată cu fire de aur, la fel ca pantalonii albi

băgaţi în cizmele mari evazate la nivelul coapselor.

— Iată-vă rebotezat! mi-a zis după ce mă îmbrăcasem.

Nu m-am putut împiedica să zâmbesc, într-atât mi se părea că sunt din nou demn de numele de om, cu trupul curăţat, deci cu sufletul mai limpede şi mai puternic.

— Sunt nişte barbari, a continuat Polin, poftindu-mă în cabina sa, apoi invitându-mă să iau loc în faţa lui.

Mi-a întins tabachera, dar am refuzat să dau curs gestului.

— Ştiu ce aţi suferit, a continuat el, apăsând cu vârful degetului tutunul în nări. Pentru ei, creştinii nu sunt prizonieri, ci nişte sclavi, nişte câini.

S-a ridicat. Plafonul cabinei era atât de jos, încât era obligat să stea aplecat şi cu trupul înainte.

— Galerele mele, la Nisa, se aflau în mijlocul flotei lui Dragut. Am văzut cum au jefuit, cum au incendiat oraşul, cum i-au masacrat pe locuitori, cum le-au ridicat pe femei, dar cel mai mult… S-a oprit, a închis ochii. N-am să-i uit niciodată pe copiii… Şi-a desfăcut braţele, ca şi cum a trebuit să accepte această fatalitate. Iar aceste omoruri, schingiuiri, jafuri nu îşi găsesc, de cele mai multe ori, altă justificare decât plăcerea pe care aceşti necredincioşi o au perpetuându-le.

— Aceşti barbari, aceşti diavoli…! am început eu.

Am repetat ceea ce auzisem despre Dragut Arsul, Desfrânatul, Renegatul.

Am amintit soarta pe care le-o rezervase lui Mathilde de Mons şi femeilor captive pe care le zărisem în piaţa din Toulon.

Brusc, m-am ridicat. Am strigat că el, conte Filip de Polin, la fel ca tata, contele Ludovic de Thorenc, ca fratele meu Guillaume şi ca regele preacreştin al Franţei, încheiase un pact cu aceşti diavoli, cu aceşti barbari, ajutându-i să jefuiască şi să distrugă Nisa, oferindu-le Toulonul. Astfel, poate că li se permisese chiar să pună mâna pe Mathilde de Mons.

— L-aţi trădat pe Dumnezeul vostru, renegaţilor! am tras eu concluzia.

Filip de Polin m-a ascultat, cu braţele încrucişate, figura sa exprimând dispreţul.

— Tatăl dumneavoastră m-a avertizat, a spus el, când, dintr-odată, oboseala m-a doborât şi m-am lăsat să cad pe taburet, cu faţa în palme. Atunci când aţi refuzat eliberarea pe care tocmai o cumpărase de la Dragut, nu a fost surprins de atitudinea dumneavoastră. Oare să vă spun? Mi s-a părut chiar că este mândru de alegerea pe care aţi făcut-o. Dar şi disperat din cauza orbirii de care daţi dovadă. Polin s-a apropiat de mine. Credeţi că nu-i cunoaşte, că regele nostru Francisc nu ştie cine sunt? Turci, necredincioşi, călăii creştinilor, nişte renegaţi. Noi, noi ştim asta, cei care descindem din Clovis, primul rege botezat la Reims, noi, cei care suntem fiii Sfântului Ludovic şi ai Ioanei. Credeţi că m-am dus la Alger şi la Constantinopol cu tatăl şi cu fratele dumneavoastră pentru a face act de supunere şi de închinare, să cerem să ne convertim la religia lui Allah? Dar, Bernard de Thorenc, mă faceţi să-mi crape obrazul de ruşine şi aţi merita să vă fac să atârnaţi de vârful catargului! Suntem aici pentru că, în calitate de catolici,

aparţinem şi regatului Franţei, datorăm credinţă regelui nostru preacreştin şi am primit de la Dumnezeu sarcina de a apăra, de a ne proteja regatul şi supuşii şi de a nu lăsa pe oricine, fie el chiar papa, să ciuntească teritoriul şi puterile suzeranului nostru. Mă rog la Hristos şi la Sfânta Fecioară Maria, respect Biserica, mama noastră, dar dacă papa devine Cezar, dacă se aliază, ca orice prinţ italian, cu împăratul Carol Quintul sau cu Filip al II-lea, regent al Spaniei, în numele tatălui său, împăratul, atunci trebuie să-mi salvez regatul şi pe rege şi, dacă este nevoie, să aleg alierea cu barbarii, atât timp cât le va trebui lui Carol Quintul şi fiului său pentru a înţelege că regatul Franţei nu se lasă nici ciopârţit şi nici nu acceptă să i se dicteze legea! Credeţi, la urma urmei, că suntem singurii care fac aşa? Eu şi tatăl vostru i-am întâlnit în palatele lui Soliman Magnificul, la Constantinopol, pe ambasadorii lui Carol Quintul şi ai Serenisimei Republici Veneţia. Deschideţi ochii, sunteţi atât de tânăr, încât nu aţi învăţat încă să priviţi lumea aşa cum este! Şi nu-l condamnaţi pe tatăl vostru şi nici pe rege din neştiinţă şi cu pretenţie! Sunt un catolic la fel de fervent ca Domnia Ta, dar papa să rămână episcop de Roma şi să nu caute să guverneze regatul Franţei! Carol Quintul să nu se mai deghizeze în capucin pentru a-şi apăra mai bine interesele! Iar Domnia Ta rămâi la bordul acestei galere, unde niciun necredincios nu va veni să te caute. Căpitan-paşala Dragut şi-a luat angajamentul. Şi-a primit răscumpărarea. Îşi va respecta cuvântul, nu pentru că este un om loial, ci fiindcă are un interes. Acest renegat poate face într-o zi penitenţă şi poate reveni la credinţa în Hristos. Ei da, aşa sunt oamenii, iar suveranul nostru pontif îl va primi cu bunăvoinţă, numai să vrea el să se pocăiască, iar ca semn de căinţă să depună la picioarele acestuia câteva mii de ducaţi, să conducă spre unul sau altul dintre porturile papalităţii frumoasele şi marile nave înarmate. Tinere, nu amestecaţi afacerile regatelor cu credinţa. Trebuie să ştii să fii credincios lui Isus Hristos şi regelui. Restul nu sunt decât înţelegeri, abilitate politică.

Am ieşit din cabină şi am mers încet până la pasarelă.

Filip de Polin mi-a strigat în urmă că nu judecam, că diavolul îmi luase minţile, că îmi trădam regele şi tatăl, când cea dintâi datorie a unui creştin este să respecte şi să onoreze puterile legitime. Or, cele ale regelui şi ale tatălui erau astfel dintotdeauna.

Am intrat pe pasarelă. Am privit navele amarate sau ancorate în radă. Oare galera pe care se afla Mathilde de Mons părăsise deja Toulonul, pornind spre Alger?

L-am văzut pe ienicer ridicându-se şi privindu-l cu un aer uimit pe Filip de Polin, care continua să-mi vorbească, tot mai tare şi mai mânios.

Am sărit pe chei. Ienicerul a venit spre mine ţinând suliţa pregătită.

Capitolul 11

Doamne, un vânt puternic venit dinspre mare făcea să se umfle pânzele galerelor în dimineaţa când a început pentru mine călătoria în infern.

Cu mâinile legate, împiedicându-mă, înaintam cu capul plecat în mijlocul altor captivi.

Când am ajuns în port şi vântul ne-a bătut în faţă, atât de puternic încât ne împingea spre străduţe, gardienii au început să ne lovească la întâmplare, izbindu-ne peste grumaz, peste umeri, peste şale, peste picioare, strigând să ne îndreptăm spre galerele la bordul cărora trebuia să ne îmbarcăm.

Am ridicat capul. Am recunoscut vasul contelui Filip de Polin. La pupa stătea el însuşi, însoţit de ofiţeri. În acea clipă am fost ispitit să urlu, să strig după ajutor. Eram Bernard, fiul contelui Ludovic de Thorenc, aveam dreptul să fiu liber, fiindcă răscumpărarea mea de o mie de ducaţi fusese plătită!

Poate că am deschis gura, poate că m-am oprit.

Am primit o ploaie de lovituri de baston, iar biciul mi-a brăzdat obrazul. Captivii şi gardienii m-au împins înainte.

Am plecat din nou capul, cu faţa arsă de lovituri şi plină de sânge.

Am trecut pasarela unei galere.

Împungându-ne cu bastoanele, cu coada suliţelor, marinarii, gardienii, soldaţii ne-au grăbit pe puntea inferioară, deasupra calei.

Spaţiul era atât de strâmt, încât a trebuit să ne târâm pe coate şi în genunchi, îngrămădindu-ne unii în alţii, cu picioarele încrucişate şi cu capul între umeri.

Am început să mă sufoc în căldura umedă şi pestilenţială care urca din cală şi din trupurile noastre transpirate.

Un tânăr blond, aproape de mine, a început să geamă, apoi să plângă, izbindu-se tot mai tare cu capul de cocă. Am încercat să-l liniştesc, să-l fac să-şi vină în fire, să-l poftesc să se roage împreună cu mine, dar nu mă mai auzea, urlând, zbătându-se, încercând să ajungă pe punte.

Am ştiut că va muri.

Un paznic a urcat până la noi şi, apucându-l de păr şi trăgându-i capul pe spate, făcând să-i iasă gâtul în afară, a împlântat pumnalul, iar sângele a ţâşnit.

Vieţile noastre valorau doar cât răscumpărarea pe care o puteau aduce, sau cât efortul pe care îl puteau da pe băncile din cala vâslaşilor, sau cât plăcerea pe care o dădeau când eram abuzaţi sau schingiuiţi.

Nu eram nimic mai mult. Valoram mai puţin decât un câine. Nici măcar cât o oaie.

M-am rugat, Doamne, ca să nu urlu şi eu, să nu mă zbat în zadar sau să mă las ros de regretul de a nu-l fi ascultat pe Filip de Polin.

În acea dimineaţă, în timp ce ocnaşii începeau să tragă la rame, iar biciul se abătea peste spatele vâslaşilor, am cântărit, Doamne, cât de liberi ne laşi să ne alegem destinul.

Puteam fi Iuda sau Te puteam ajuta să porţi crucea. Faptele ne sunt ca verigile unui lanţ, legate una de alta, iar noi vom fi judecaţi la capătul vieţii noastre.

Dar, Doamne, nu mi-am putut imagina în acea dimineaţă că drumul meu prin iad va dura şapte ani.

Poate, dacă aş fi ştiut că vor trebui atâtea anotimpuri ca să fiu umilit, lovit, decăzut din onoarea mea de om, aş fi urlat şi eu, asemenea sărmanului meu vecin, al cărui sânge se uscase pe punte, iar căruia şobolanii începeau să-i ronţăie cadavrul. Gardienii nu l-au aruncat peste bord decât atunci când părăsisem rada portului Toulon, eram în plină mare, plutind spre Alger.

Capitolul 12

Mai întâi am auzit canonada, apoi detonările seci ale archebuzelor.

Mi-am imaginat că galera noastră era atacată de nave spaniole. Am încercat să mă ridic, să scap de amorţeala care mă copleşise de când părăsisem Toulonul.

Căci mai întâi mă lăsasem cuprins de starea aceea, considerând că nu sunt decât o bucată de carne pe care hula o izbea de cocă. Aşa mi-am stăpânit panica, gândurile negre, groaza de a fi mâncat de şobolani, teama de a pieri sufocat în acea încăpere strâmtă în care eram înghesuiţi.

Am vrut să urc cele câteva trepte care duceau la punte.

Şobolanii, care rodeau lemnul îmbibat cu sângele tânărului înjunghiat, cu voma şi cu dejecţiile pe care trupurile noastre le dăduseră drumul, dispăruseră.

Deodată, după strigatele, după bătăile de tobă, după sunetele ascuţite ale ţignalelor, după gălăgia mulţimii, am înţeles că intraserăm în portul Alger şi că era salutată întoarcerea galerelor căpitan-paşalei Dragut, îngreunate de pradă şi de sclavii creştini cu care erau încărcate.

M-am aşezat la locul meu, iar şobolanii s-au întors.

Am ascultat strigatele de bucurie, chiotele stridente ale femeilor, mirările marinarilor şi soldaţii care le răspundeau.

A urmat izbitura cocăi de chei, tropăitul mulţimii zgomotoase şi vesele care se îmbulzea scandând numele lui Dragut.

Noi tăceam, animale supuse care ştiu că nu pot scăpa de soarta lor.

M-am aplecat să zăresc chipul lui Sarmiento. Mă despărţeau de el vreo zece oameni. I-am ghicit ochii, care îi căutau pe ai mei.

Ne-am privit îndelung.

— Niciodată, niciodată nu mă va părăsi speranţa ca îmi voi căpăta libertatea! a strigat el.

Am repetat aceste cuvinte ca într-o rugăciune, cu ardoare.

Apoi paznicii şi soldaţii ne-au scos pe punte, ne-au împins pe chei în mijlocul mulţimii care urla, râdea, ne scuipa şi ne ameninţa, agitând pumnii şi armele.

Ne strângeam unii în alţii ca o turmă zăpăcită. Ne clătinam. Îndată ce câţiva cădeau, soldaţii îi luau la bătaie, în timp ce mulţimea vuia.

M-am rugat să rămân în picioare, să înaintez.

Am mers cu capul sus, descoperind minaretele cu ţigla smălţuită, cuburile albe ale caselor ce păreau băgate unele în altele, iar dincolo de zidurile de apărare făcute din cărămidă roşie, acele coline acoperite de grădini în mijlocul cărora se zărea cupola aurită a unor clădiri mari.

Mi se părea că acest oraş era cel mai mare, cel mai populat pe care l-am văzut vreodată, mai întins chiar decât Marsilia.

Pornind dinspre chei, ghiceam, afundându-se între cuburile albe, o încrengătură de ulicioare prin care mulţimea curgea ca un val pestriţ, neîntrerupt.

Paznicii îl desfăceau făcând rotocoale cu suliţele. Aşa am intrat în labirint.

Am văzut în pragul dughenelor creştini, fără îndoială nişte renegaţi, care ne priveau nepăsători.

Am văzut evrei sporovăind între ei.

Am văzut sclavi negri, uneori având în jurul coapselor doar o bucată de pânză şi pe care necredincioşii îi plesneau ca şi cum nu ar fi fost vorba despre oameni, ci despre nişte animale de povară.

Pretutindeni sclavii creştini trebăluiau, ba ridicând un zid, ba trăgând o căruţă, ori, mai încolo, ghemuiţi, pavau o străduţă.

Nu erau nici în lanţuri şi nici păziţi. Ne aruncau fructe, se apropiau de noi, se fereau de loviturile gardienilor, ne întrebau cine eram, de unde veneam.

Vorbeau spaniola, greaca, rar franceza sau se exprimau într-o limbă făcută din toate celelalte, dar pe care o pricepeam, înţelegând cele câteva cuvinte de franceză, veneţiană sau de spaniolă amestecate cu vorbe arabe.

Aşa am aflat că ne îndreptam spre piaţa de sclavi, unde urma să fim vânduţi la licitaţie. Femeile captive fuseseră debarcate înaintea noastră, iar vânzarea lor începuse.

M-am chinuit să nu-mi imaginez nimic.

Am fost duşi într-o piaţă pătrată. Terasele caselor desenau în jurul ei un fel de trepte mari pe care se îngrămădea o mulţime care striga şi gesticula.

Am văzut femeile captive stând în picioare pe o estradă, în mijlocul pieţei, înconjurate de o mare furioasă. Erau bărbaţi care întindeau mâinile către ele, sărind ca să vadă mai bine.

Unii dintre ei erau lăsaţi pe estradă. Se apropiau de femei, le cântăreau din ochi, le obligau, punând mâinile pe şolduri, să se răsucească. Le obligau să deschidă gura, băgând degetele, le ridicau părul.

Uneori, câte o femeie scotea un ţipăt, dând din mâini, cu trupul chircit, ca o posedată.

Soldaţii se apropiau, o pălmuiau, o stropeau cu apă, în timp ce mulţimea, în piaţă şi pe terase, intra în transă.

Am închis ochii.

Nu voiam să o văd pe Mathilde de Mons expusă în felul acesta, examinată ca o femelă de vânzare.

M-am rugat, Doamne, ca pedeapsa Ta să cadă ca un trăsnet asupra acelor bărbaţi! Mi-am jurat să lupt împotriva lor, să-i înving şi să-i alung din teritoriile creştine!

Sarmiento, eu şi alţi câţiva fuseserăm despărţiţi de restul captivilor.

În timp ce eram conduşi în afara pieţei, nu am putut sa nu întorc privirea, să nu văd acea estradă, să nu-mi imaginez, cu ochii în lacrimi, că acea tânără în jurul căreia se strângeau poftind toţi bărbaţii era Mathilde de Mons.

Blestemaţi să fie, Doamne!

Am mers către coline şi, nu după mult timp, am descoperit o construcţie mare înconjurată de paznici, închisoarea în care Dragut îi ţinea pe creştinii pe care nu-i punea la vânzare, sperând să capete pentru ei răscumpărări bune.

În această clădire, probabil un grajd pentru cai, trăiau uneori de ani de zile captivi care aşteptau ca familiile lor, prietenii, ordinele religioase cărora le aparţineau să adune sutele sau miile de scuzi, preţul libertăţii.

Deţinuţii ne-au înconjurat.

Unul dintre ei, uscat la faţă şi cu un colier de barba grizonantă, m-a luat de braţ şi s-a uitat lung la mine, cu capul plecat.

— Eşti tânăr, a murmurat. Dragut nu-ţi va da drumul. Îi plac cei tineri.

Mi-am desprins braţul. Acest om mă insulta: îşi imagina cumva că mă voi lăsa pe mâna lui Dragut? Mai bine să fiu jupuit de viu!

A zâmbit ca şi cum mi-ar fi citit gândurile. A făcut o plecăciune, s-a prezentat. Se numea Michele Spriano, negustor din Florenţa. Fusese capturat când mergea pe o galeră genoveză de la Pisa la Barcelona.

M-a poftit să mă aşez lângă el, să împărţim fructele pe care le cumpăra de la gardieni.

— Oamenii pot fi buni; pot rămâne umani oricare le-ar fi religia, a murmurat. Nu m-a lăsat să-i răspund. Învaţă să vezi, a adăugat. Aici, aminteşte-ţi de Dante:

Per me si va nella citta dolente
Per me si va nel etemo dolore
Per me si va tra la perduta gente
Lasciate ogrti speranza voi ch'entrate.

Prin mine treci în lumea-ndurerată
Prin mine ai durerea fără capăt,
Prin mine mergi spre lumea condamnată
Voi, ce intraţi, lăsaţi orice speranţă.

Am împins fructul pe care mi-l întindea.

Am spus, ca altădată Sarmiento:

— *Speranza.*

Michele Spriano m-a strâns de încheietura mâinii.

— Eşti din sămânţă bună, a murmurat.

Capitolul 13

Doamne, am trăit în lanţuri şapte ani.

Totuşi, mâinile şi picioarele nu mi-au fost întotdeauna legate. Am putut merge, liber pe mişcările mele şi pe paşii mei, singur pe ulicioarele din Alger.

Unii renegaţi – trebuie sa-i amintesc pe Mocenigo, chirurgul, pe Ramoin, armurierul, un genovez şi un provensal? – mi-au deschis uşile dughenelor, apoi ale caselor lor.

Am văzut acele patiouri umbrite, femei languroase. Am zărit sipetele pline cu ducaţi.

Ei îmi spuneau că toate religiile sunt la fel. Că aici, în Alger, o uitai pe cea în care te-ai născut. Evreiască sau creştină, nu avea importanţă. Era suficient să te converteşti, iar musulmanii nu constrângeau pe nimeni, spre deosebire de catolici, care îi persecutau pe toţi cei care, mauri, evrei, iar acum hughenoţi, nu se supuneau regulilor lor. Musulmanii doreau chiar ca fiecare să rămână în religia proprie, şi adesea îi dădeau afară cu lovituri de baston pe cei care se prefăceau că se convertesc. Asta din cauză că un renegat devenit musulman înceta să mai fie sclav şi avea aceleaşi drepturi cu cei mai bătrâni dintre necredincioşi. Mocenigo, genovezul, care făcuse pelerinajul la Mecca, era respectat ca unul dintre cei mai sfinţi oameni din Alger.

M-am ferit de aceşti ispititori.

Liber îmi era piciorul, dar prizonieră şi înlănţuită inima.

M-am urcat pe zidul de apărare. Am contemplat acest oraş cu o sută de moschei, am ascultat glasul muezinilor care se împleteau, desenând lungi spirale ascuţite.

M-am putut apropiat, dincolo de metereze, de locuinţa lui Dragut, mergând pe lângă zid, depărtând crengile leandrilor şi ale portocalilor pentru a încerca să observ acea grădină unde mi-o imaginam pe Mathilde de Mons plimbându-se în compania altor femei din harem.

Michele Spriano mi-a spus că prin Alger se zvonise că Dragut nu mai căuta tineri sclavi creştini şi că trecea pe lângă cei mai frumoşi dintre ei fără să pară ca-i vede.

— Te-ar fi ales, murmurase Spriano. Dumnezeu te-a aparat.

Fiindcă nimeni nu putea scapă din ghearele lui Dragut.

Venea la închisoare însoţit de ienicerii săi. Creştinii trebuiau să stea lipiţi cu spatele la zid şi cu mâinile pe cap. Căpitan-paşala se oprea în faţa celor care i se păreau atrăgători, le mângâia obrazul, îi arata ienicerilor, care îi puneau în lanţuri.

Trebuia ca tânărul creştin să se supună poftelor lui Dragut; dacă refuza sau arăta vreo reţinere, aproape întotdeauna era dat pe mâna călăilor.

— Mi-a fost frică pentru tine, a reluat Spriano.

Mocenigo, renegatul genovez, explicase că, după cele spuse de alţi

corsari, cei din Taifa des Rais[1], corporaţia celor mai notabili dintre ei, Dragut fusese fermecat de o creştină blondă, se căsătorise cu ea, o făcuse prima femeie a haremului său, iar el, şacalul, hiena, se purta cu ea ca o oaie bleagă.

Atât Mocenigo, cât şi Ramoin armurierul îmi propuseseră să mă ducă la El Cojo – Şchiopul –, un alt renegat, un alt căpitan care, dacă l-aş fi sedus, m-ar fi făcut bogat. Au descris în amănunt tot ce aş fi putut obţine. Sclave negre ca să mă servească. Mătăsuri ca să mă înveşmântez. Bijuterii ca să mă împodobesc. Şi dreptul de a mă converti şi de a trăi ca om liber în acest oraş, Alger.

„La fel de frumos ca Neapole!“ adăuga Mocenigo. „Şi cel mai liber în privinţa moravurilor în spatele zidurilor şi a perdelelor!” precizase Ramoin.

Murmurase că puteam deveni chiar protejatul lui El Cojo, să-mi pun la cale întoarcerea în ţara creştină, dacă aceasta îmi era nesăbuita dorinţă. Dar peste ce voi da acolo? Mercenarii, elveţienii, inchizitorii nu erau mai breji decât ienicerii sau călăii de aici.

Nu am vrut să-i ascult pe Mocinego, nici pe Ramoin, renegaţii.

Dar îmi turnaseră otrava în suflet şi, în ciuda avertismentelor date de Spriano şi de Sarmiento, mă întorceam şi dădeam târcoale locuinţei lui Dragut.

— Dacă te prind, o să te jupoaie! Te trag în ţeapă! mă prevenea Spriano.

Nu minţea.

„Cita dolente“ repetase el cu glas scăzut, citându-l pe Dante, când, la o zi de la sosirea noastră în închisoare, gardienii, cu lovituri de baston, ne-au scos din clădire ca să ne adunăm.

Locul era înconjurat de arbori înalţi în spatele cărora am zărit ferestrele înguste ale unei locuinţe a cărei terasă depăşea vârful arborilor.

În centrul maidanului – ca în piaţa sclavilor – fusese ridicată o estradă cu o spânzurătoare şi mai multe obiecte din lemn.

— Închide ochii, mi-a zis Spriano.

I-am ţinut deschişi.

În fiecare zi, timp de şapte ani, un creştin ales cel mai adesea dintre sclavii cei mai umili, cei a căror moarte nu aduceau nicio pierdere materială căpitan-paşalei, a fost schingiuit acolo, în faţa noastră.

Iar pe terasa casei sau în spatele ferestrelor înguste, necredincioşii asistau la supliciu.

Aşa am văzut un creştin jupuit încet, pielea fiindu-i decupată în şuviţe smulse una după alta.

Aşa am văzut un creştin bătut până când trupul i-a ajuns o grămadă de carne bună de aruncat la câini.

Am văzut un creştin spânzurat şi un altul bătut cu pietre.

Am văzut nasuri tăiate, urechi, limbi, şi ăsta era doar începutul, cel mai simplu supliciu.

Am văzut oameni traşi în ţeapă.

În şapte ani am auzit tot ceea ce un glas omenesc poate exprima ca durere.

Şi am învăţat să privesc ceea ce nu se poate privi, să las să fiarbă în mine, zi de zi, ura faţă de Dragut şi faţă de necredincioşi, să jur în faţa fiecărui trup schingiuit ca îi voi urmări, că nu-mi voi găsi liniştea decât după ce îi voi fi învins şi îl voi fi ucis pe Dragut.

Stătea într-un fotoliu de purpură aşezat în faţa spânzurătorii, înconjurat de ieniceri.

Impasibil. Totuşi, neslăbindu-l din ochi, i-am văzut figura contractându-se de plăcere de fiecare dată când schingiuitul ţipa sau cerea îndurare, implorând să fie ucis mai repede.

În acel moment, Dragut întrerupea supliciul pentru ca acel creştin să-şi mai revină şi pentru ca suferinţa care urma să fie şi mai vie.

Nu se putea stăpâni să nu zâmbească. Uitându-se la noi, sclavii, juisa de tăcerea, de supunerea, de spaima noastră. Se gândea că ar fi putut fi, dacă s-ar fi hotărât, ucigaşul stirpei umane.

Iar aceste suplicii cotidiene le poruncea pentru a se convinge mai bine de asta, alegându-şi victimele la întâmplare.

Unul dintre paznici, Azal, îi şoptise lui Sarmiento, având pe chip dezgustul:

— Face răul pentru plăcerea de a-l face şi fiindcă are aplecare spre cruzime.

Azal adăugase, lăsând capul în jos:

— E un renegat. Ne murdăreşte religia, aşa cum a murdărit-o şi pe a voastră. Dar este căpitan-paşa. E stăpânul.

Când Dragut părăsea Algerul pentru a se război în fruntea galerelor sale, oamenii continuau să fie schingiuiţi în faţa fotoliului său gol.

În acele zile, ieşeam din închisoare. Gardienii tolerau acest lucru: eram „captivii cu răscumpărare” şi nu aveam niciun interes să riscăm să fugim, fiindcă puteam fi răscumpăraţi, iar Dragut dăduse ordin să nu fim ucişi.

Câteodată unul dintre noi, nerăbdător sau ştiind că nimeni nu-i va plăti răscumpărarea, încerca să evadeze.

Nimeni nu a reuşit, mi-a împărtăşit Michele Spriano.

Fugarii erau prinşi, urmăriţi de ţărani, de ciobani sau de pescari.

Majoritatea nu reuşeau nici măcar să părăsească Algerul. Erau trădaţi de complicii care juraseră să-i ajute şi care fuseseră plătiţi. Cel mai adesea era vorba despre renegaţi, mauri pe care turcii îi dispreţuiau. Dar şi unii, şi alţii, pentru a câştiga câţiva ducaţi, îi turnau pe creştinii care le mărturisiseră intenţia.

Vai de cei pe care Dragut punea mâna din nou!

Chinurile de care aveau parte puteau dura întreaga zi. Unul era condamnat la două mii de lovituri de baston. Altul era îngropat până la gât, iar în jurul capului erau aşezate bucăţi de carne pentru ca şacalii, hienele şi chiar câinii să fie atraşi să-l devoreze.

Acesta murea abia în zori, iar urletele sale ne făceau să îngheţăm de spaimă.

Mă întorceam în clădire cu capul plecat, copleşit.

Mă ghemuiam, stând cu ochii închişi.

Îmi striveam urechile cu pumnii.

Doream să-mi crăp capul de ziduri.

Nu mai voiam să văd nimic. Să nu mai aud. Să nu mai gândesc. Să nu mai sper.

Lasciate ogni speranza voi ch'entrate.

Mă întorceam şi-i aruncam lui Sarmiento:

— *Speranza?*

Să se întrebe ce credea despre acest cuvânt creştinul, fratele nostru, ale cărui faţă, grumaz, umeri tocmai erau sfâşiate de şacali, de hiene, de câini. Acum, animalele scurmau pământul pentru a-i dezgropa trupul, lăsând doar câteva resturi de carne pe oase, peste care se aşezau mii de muşte înainte ca nişte furnici mari cât unghia să ajungă acolo.

Speranza?

„Voi, ce intraţi, lăsaţi orice speranţă!“

Uneori Sarmiento venea la mine, mă lua de gulerul cămăşii şi mă zgâlţâia: nu mai aveam încredere în Dumnezeu?

Mi s-a întâmplat, Doamne, dar eram încă tânăr şi nu eram călit, să cad la pieptul lui Sarmiento şi să mă jeluiesc. Atunci îmi vorbea. Mă liniştea. Doi călugări, părintele Juan Gil şi părintele Verdini, sosiseră la Alger, însărcinaţi să plătească răscumpărarea pentru captivi. Aduceau cu ei mai multe mii de ducaţi.

Am tremurat. Am fost gata să ţip de bucurie.

Eram sigur că părintele Verdini făcuse călătoria doar pentru mine. Urma să mă smulgă din acest infern tot mai adânc, tot mai întunecat din zi în zi.

I-am aşteptat vizita cu nerăbdare, explicându-le lui Sarmiento şi lui Spriano că, imediat ce voi fi liber, voi face colectă în Italia şi în Spania ca să adun sumele necesare răscumpărării lor. Voi închiria o fregată cu un echipaj sigur ca să o răpesc pe Mathilde de Mons şi-l voi ucide pe Dragut.

Mă îmbătam cu aceste promisiuni sub care îmi ascundeam egoismul şi renunţările, graba de a părăsi Algerul.

Apoi a sosit părintele Verdini şi ne-am îmbrăţişat îndelung.

Mi s-a părut îmbătrânit văzându-i barba cenuşie, trupul gârbovit, gesturile moi, atât de neajutorat în mijlocul acestor sclavi creştini care îl năpădeau cu întrebări, îl implorau să nu-i uite. Unii îngenuncheau, sărutându-i mâinile. O să plătească pentru ei? Când se va întoarce? Unde era părintele Juan Gil?

Deodată, privindu-mă, Verdini a zis:

— Nu pot să fac nimic pentru supuşii regelui Franţei. Căpitanul Dragut nu vrea să accepte răscumpărarea lor. Ţine să-i păstreze aici, la Alger, probabil că intenţionează să-i ducă la Constantinopol. Sper, da, sper să-l fac să renunţe la planul ăsta, dar va trebui iarăşi să plătesc ca să accepte…

Părintele Verdini m-a luat de umeri, m-a îmbrăţişat. I-am văzut lacrimile. A repetat:

— Nu pot face nimic, nimic.

Regele Francisc I murise. Noul suveran, Henric al II-lea, şi mama sa, Caterina de Medici, rupseseră alianţa cu sublima Poartă şi se apropiaseră de regele Spaniei. Una dintre fiicele reginei Caterina urma să-l ia în căsătorie. Sultanul, supărat de această întoarcere, îi poruncise căpitanului paşă să ţină ca ostatici pe toţi gentilomii francezi. Avea mai puţin resentiment pentru duşmanii dintotdeauna, spaniolii, decât pentru francezii nesinceri care nu ştiau să aleagă. Într-o zi, gata să bombardeze un oraş creştin împreună cu flota turcească, a doua zi, catolici fervenţi, propovăduind cruciada împotriva păgânilor…

L-am ţinut strâns lângă mine pe părintele Verdini. Mi-a vorbit şi despre tata, şi despre fratele meu, şi despre sora mea Isabelle, care – aici şi-a făcut cruce – primiseră la Castellaras de la Tour hughenoţi, aşa cum altă dată au primit turci.

— Tu urci pentru ei drumul calvarului, dar Dumnezeu te va mântui, mi-a spus.

Sarmiento urma să plece, răscumpărarea fiindu-i plătită de fratele Juan Gil. Însuşi regele Spaniei dăduse cei o mie de ducaţi pe care îi cerea Dragut.

L-am crezut pe Sarmiento atunci când s-a jurat că nu ne va uita.

Speranza!

Eu şi Spriano ne-am aşezat umăr lângă umăr la locul nostru în închisoare.

Încet, repetând cuvintele pentru a le pătrunde sensul, Spriano a început să recite lungi pasaje din *Divina Comedie,* oprindu-se pentru a-mi mărturisi că îşi imagina că regele Francisc I era în una dintre cele zece bolgii ale cercului al optulea din infern. Acolo se găseau schismaticii, acolo Dante şi Virgiliu îl întâlniseră pe Mahomed şi pe generalul sau, Ali, cu trupul spintecat în două de un demon care îi mutila şi îi tăia pe toţi cei pe care Dumnezeu îi condamnase să sufere în această bolgie. Iar supliciul lor nu avea sfârşit. Damnaţii treceau iar şi iar prin faţa demonului, care îi spinteca.

— Francisc I, ca şi Mahomed, repetase Spriano.

Dar probabil că Francisc I fusese plasat în inima regatului lui Lucifer, în ultimul cerc, alături de Iuda, de Brutus şi de Cassius, cei mai mari trădători ai tuturor timpurilor, cei care îl trădaseră pe Hristos şi, respectiv, pe Cezar.

Ascultam. Glasul lui Spriano mă liniştea. Poezia lui Dante mă exalta.

Acceptam, Doamne, să trăiesc infernul de pe acest pământ pentru a cunoaşte paradisul, bucuria şi pacea eternă.

Eram gata de martiriu pentru a fi mântuit.

Capitolul 14

Într-o noapte – dar asta se întâmpla după câteva luni, poate chiar ani de la vizita părintelui Verdini şi plecarea lui Sarmiento –, am mers până la zidul care înconjura grădinile şi locuinţa lui Dragut şi am sărit dincolo.

Ştiam despre căpitan-paşa că părăsise Algerul în fruntea galerelor sale. Fotoliul său de purpură, în faţa spânzurătorii, pe locul de adunare al închisorii, rămânea gol, înconjurat de ieniceri. Călăii torturau în fiecare zi, dar fără invenţia, risipa de cruzime şi nici cu perversitatea pe care o arătau atunci când şeful lor asista la supliciu. Acum, în absenţa sa, păreau că îşi îndeplinesc grabnic o sarcină, tăind gâtul dintr-o singură mişcare, în timp ce, pentru a-l satisface pe Dragut, obişnuiau să-l taie încet, să-l lase mult timp deschis, pentru ca sângele să curgă în acelaşi timp cu horcăiturile.

Iar Dragut, când moartea survenea după un şir de nesfârşite suferinţe, le arunca bani de aur care se rostogoleau în sângele împrăştiat.

Aşadar, căpitan-paşala pornise în larg.

Mocenigo şi Ramoin, renegaţii, îmi spuseseră că această plecare în cursă va fi lungă, poate chiar până în iarnă, Dragut adăpostindu-se în golfurile şi în radele insulelor ioniene, ieşind între două furtuni ca să atace navele veneţiene sau genoveze, să se abată asupra oficiilor comerciale ale Serenisimei sau, mergând de-a lungul coastelor, să jefuiască satele de la un capăt la altul al Mediteranei.

Mocenigo şi Ramoin credeau că Dragut voia, prin succese strălucitoare, adunând o pradă considerabilă şi răpind mii de creştini, să obţină din partea sultanului dreptul de a deveni nu numai stăpânul Algerului, dar şi al Tunisului, poate chiar să i se îngăduie să-şi însuşească toate pământurile până la spaniolul *presidio*[2], Oran.

Poate că Dragut mai spera ca sultanul să-l cheme lângă el, la Constantinopol, ca vizir. Majoritatea acestora erau, asemenea lui Dragut, nişte renegaţi sau fii de renegaţi, chiar copii creştini răpiţi din satele greceşti, calabreze sau siciliene devenind musulmani mândri, slugi devotate ale sultanului, arhitecţi ai politicii Sublimei Porţi.

Ascultându-i pe Mocenigo şi pe Ramoin, mi s-a părut că gura mi se usucă, ochii mi se împăienjenesc.

În fiecare zi, de la sosirea mea în Alger, visam să pătrund dincolo de zidul locuinţei lui Dragut ca să o zăresc pe Mathilde de Mons, să o conving să mă urmeze. În felul acesta îmi petreceam o parte din noapte, făcând planuri de evadare.

Dar, dacă ea părăsea Algerul ca să-l urmeze pe Dragut la Constantinopol, ce vis îmi mai rămânea?

Aş fi fost unul dintre acei damnaţi afundaţi într-o mlaştină îngheţată, unde, în ultimul cerc al iadului, lacrimile îngheaţă pe loc.

Aş fi aparţinut „pierdutei lumi“, lăsate lui Lucifer, din adâncul pământului.

„E prea mult, Doamne, pentru greşelile mele! Prea mult!“

M-am hotărât să sar zidul.

Îi cunoşteam fiecare piatră.

Îl studiasem de mai multe ori, de la rocile de pe marginea falezei, până la colina pe care şerpuia.

Dar nu putusem – sau nu îndrăznisem – să-l escaladez.

Spriano mă rugase să nu încerc nimic. Dacă eram prins, moartea avea să-mi fie mai cruntă decât a acelui om îngropat până la gât. Îmi mai aminteam acele urlete? Dar groaza care ne cuprinsese pe toţi timp de mai multe zile?

L-am ascultat pe Spriano.

Apoi, într-o zi, Dragut, trecând printre noi înconjurat de garda de ieniceri, s-a oprit în faţa mea şi, aplecând puţin capul ca să mă cântărească din priviri, a murmurat:

— Bernard de Thorenc, care a uitat ce este galera…

Când am fost înlănţuit de bancă, pe nava unde am fost dus, am crezut că nu-i voi mai vedea niciodată pe Mathilde de Mons, pe Spriano, pe Sarmiento, că, după ce trupul îmi va fi zdrobit, va fi aruncat peste bord.

Dar nu, de acum ştiam să-mi recapăt suflul între două mişcări de vâslă. Învăţasem să trăiesc cu oamenii şi cu şobolanii. Pielea şi sufletul mi se tăbăciseră.

Prin urmare, am supravieţuit. M-am întors la Alger, în cap răsunându-mi încă ţipetele femeilor răpite, ale oamenilor masacraţi prin satele pe unde Dragut atacase, jefuise, incendiase.

Acest om trebuia să fie înghiţit de Lucifer.

Sau să aibă soarta Profetului pe care îl alesese, acel Mahomed condamnat în infern să-i fie trupul mereu spintecat în două.

Alături de mine, Spriano i-a cerut lui Dumnezeu să-i dea această pedeapsă, apoi împreună i-am mulţumit Tatălui Nostru şi Sfintei Marii că ne-au lăsat să ne revedem.

Am reînceput, aşadar, să pândesc pe după zid, să mi-o imaginez pe Mathilde de Mons închisă în palatul lui Dragut, unde, în spatele ramurilor de portocali, zăream faţada albă, cupola aurită şi mozaicul albastru.

Uneori – şi atunci mă opream, cuprins de îndoială – măsurăm timpul – probabil mai mulţi ani – ce a trecut, iar Mathilde de Mons nu mai era fata aceea pe care o văzusem la Marsilia, apoi la Castellaras de la Tour sau pe care o zărisem în piaţă, la Toulon, cu părul despletit şi mândră.

Mă cuprindea teama. Poate, puşi faţă în faţă, am fi ca doi străini care, trăind atât timp despărţiţi, nu se mai puteau înţelege.

Mocenigo şi Ramoin îmi povestiseră cum, după ani de captivitate, şi înainte de a se converti la islam, ambii s-au regăsit în pământ islamist. Dar atât fuseseră de surprinşi de obiceiurile uitate, încât au ales să se întoarcă printre necredincioşii de care se simţeau acum mai aproape. Şi aşa au

devenit musulmani, renegaţi.

Întorceam asemenea cuvinte, dar şi propriile îndoieli, şi pe o parte, şi pe alta. Nu mai părăseam închisoarea, în ciuda îndemnurilor lui Spriano, care încerca să-mi redea speranţa.

Îmi vorbea de Sarmiento, care probabil că ajunsese în Spania şi începuse fie să adune bani pentru răscumpărarea noastră, fie să strângă un echipaj pentru a înarma o fregată care va veni să dea târcoale coastelor barbare şi să ne ia când vom fi gata de fugă.

Trebuia poate să profităm de plecarea lui Dragut şi de sosirea unei noi căpitan-paşale, mai puţin pricepute şi poate nu atât de crude.

Însă Mathilde de Mons, îndepărtată de Alger, ar fi fost pierdută pentru totdeauna.

Trebuia să o văd, să o iau cu mine.

Trebuia să trec acest zid.

Capitolul 15

Mă caţăr pe creasta zidului şi mă uit împrejur.

Noaptea, după furtuna de după-amiază, este mai lumină decât ziua.

Îndepărtez ramurile portocalilor care ating zidul. Încă sunt aplecate, cu frunzele încărcate de stropii ploii. Unele sunt chiar rupte, fiindcă vântul a bătut cu putere.

Sperasem că aversa şi zgomotul furtunii mă vor proteja. Dar, pe la apus, timpul s-a schimbat, orizontul s-a luminat, iar cerul, pe măsură ce noaptea cădea, uşor-uşor s-a limpezit.

Sigur voi fi văzut din palatul lui Dragut.

Sar, trăgând ramurile după mine.

Cred că fac zgomot.

Rămân întins pe pământul moale. Din frunziş îmi cad picături de ploaie pe faţă.

Înaintez aplecat, împingând cu pieptul şi cu braţele ramurile joase.

Nu-i pădurea cea întunecată – *selva oscura* despre care vorbeşte Dante –, iar eu nu sunt, precum poetul, *nel mezzo del camin di nostra vita,* la jumătatea drumului vieţii mele.

Dar, asemenea lui, intru într-unul dintre cercurile infernului.

Numai Dumnezeu, dacă vrea, va putea să mă apere.

Zăresc acum scările care duc la o terasă. Se întind de-a lungul faţadei palatului, de o albeaţă stranie. Niciun reflex, nici măcar din mozaicuri sau de la cupolă. E ca şi cum întreaga lumină a nopţii ar fi absorbită.

Mă apropii mai mult, ascuns de tufişurile de leandri, care desenează un labirint.

Deodată, văd nişte siluete la câţiva paşi. Bănuiesc suliţele, turbanele înalte ale ienicerilor. Merg de-a lungul terasei, dispar. Glasurile li se îndepărtează.

Ţâşnesc.

Zăresc în spatele faţadei, dincolo de o arcadă tivită cu mozaic, un patio în mijlocul căruia lumina lunii se joacă în jetul unui havuz.

O femeie stă aşezată, nemişcată în lumină, statuie albă înfăşurată în voaluri roz, cu mâinile pline de brăţări ale căror pietre sclipesc, cu o diademă în păr.

Faţa îi este descoperită.

Se ridică şi pleacă. Are părul blond.

O voce o strigă. Înţelege araba. Râde ridicând bărbia, părul îi cade până la coapse ca o trenă.

Văd cum i se desenează profilul pe albul mai al zidului.

— Mathilde, Mathilde de Mons.

I-am repetat numele în şoaptă.

Sunt sigur că a auzit. Trupul i s-a încordat, s-a arcuit. Dar glasul vesel de femeie venit dinspre palat o cheamă din nou. Mathilde s-a întors către colţul

întunecat unde stau ghemuit.

— Mathilde, Mathilde de Mons!

Se dă un pas înapoi.

Glasul din interior se aude din nou.

Disting o siluetă de femeie înfăşurată în voaluri înaintând în patio. Seamănă cu o floare înaltă pe care vântul o mlădie.

Mathilde se întoarce către ea, râde, apoi, ca şi cum ar fi vrut ca eu să înţeleg fiecare cuvânt, vorbeşte rar, cu intonaţiile atât de schimbătoare, ascuţite, apoi grave, uşoare, apoi mai îngroşate, ale femeilor arabe.

Fiecare sunet îmi sfâşie pieptul, ca şi cum un călău mi-ar smulge fâşii de piele.

Râsul, mişcarea trupului.

Mathilde a luat-o pe cealaltă femeie de braţ. Merg în patio, cu tâmplele alipite una de alta, cu părul de-a valma. Râd în cascade lungi. Trilurile lor îmi umplu capul, îmi răsună în urechi.

Ce s-a întâmplat cu Mathilde de Mons?

Ea se aşază la câţiva paşi de gardul de lauri. Stă chiar în faţa mea. Ridică braţul, îşi aranjează un văl uşor peste obraz. Apoi, cu aceleaşi mişcări încete, îşi ascunde părul.

Cealaltă femeie, în picioare, aproape de banca de marmură, o imită, apoi bate din palme.

Apar câţiva servitori, aşază coşuri cu fructe, urcioare, pahare. Se învârt în jurul celor două femei ca nişte câini devotaţi.

Ele nu le dau atenţie. Mathilde chiar îi îndepărtează cu un gest dispreţuitor de mână.

Aceştia dispar, iar râsetele izbucnesc din nou.

În urechi am ţipetele creştinilor care, în fiecare dimineaţă, din ordinul lui Dragut, sunt schingiuiţi în faţa fotoliului său de purpură.

Aici, eu sunt cel torturat.

Sunt ispitit să ies din umbră, să înaintez până la Mathilde, să-i spun în faţă numele şi originea şi apoi să o ucid.

Dar rămân în continuare ghemuit, în timp ce servitorii intră în palat ducând sfeşnicele cu lumânări.

Se aud şi alte râsete de femei.

Mathilde se ridică. Face câţiva paşi spre mine.

— Mathilde, Mathilde de Mons…

Cred că am vorbit mai tare, fiindcă cealaltă femeie, gata să treacă pragul palatului, s-a întors, spunând câteva cuvinte la care Mathilde răspunde râzând îndelung.

Se apropie şi mai mult, scrutează întunericul, dar eu mă feresc să mă mişc.

Ea să fie cea care şopteşte: „Oricine ai fi, pleacă!” înainte de a o zbughi spre palat, traversând patioul alergând, cu voalurile roz umflându-se în aer?

Nu mai ştiu.

Capitolul 16

Am fugit, uitând de orice prudenţă, alergând fără să-mi pese că voi fi văzut sau auzit printre leandri, pe sub portocali, îndepărtând ramurile mânios, rupându-le pe unele, apoi căţărându-mă pe pietrele zidului, zdrelindu-mi palmele şi genunchii.

Era în zori şi, după această noapte luminoasă, cerul s-a întunecat, vântul din sud era cald şi umed, iar faţa mi-a fost biciuită de stropii mari, îndesaţi şi călduţi ai rafalelor mânioase care înecau Algerul.

Probabil că ploaia m-a salvat. Porţile meterezelor nu erau păzite. Ulicioarele erau goale. Apa curgea prin ele plină de mâl, ca un torent revărsat.

Mergeam fără să mă gândesc la ceva, şi, abia după ce mi-am găsit locul în închisoare, am înţeles că infernul era în mine.

M-am ghemuit ca şi cum aş fi putut în felul acesta să înăbuş focul care îmi ardea pieptul.

Mi-am strâns cât am putut de tare picioarele cu braţele, izbindu-mi capul de genunchi.

Dar arsura a devenit şi mai vie.

Eram unul dintre acei damnaţi al căror mormânt era un foc veşnic.

Flăcările mele erau râsetele acelor femei, dintre care una era Mathilde de Mons, din patioul palatului lui Dragut. Erau perlele şi bijuteriile cu care se împodobise. Era limba păgânilor pe care o vorbea.

Erau, în fine, acele cuvinte pe care le auzisem şi de care încercam să mă conving treptat că nu le spusese, dar care totuşi mă ţineau ca în cleştele înroşit cu care călăul, în faţa fotoliului de purpură al lui Dragut, smulgea carnea celor pe care îi schingiuia, martirii noştri.

Iar Mathilde râdea în palatul acestui renegat. Era chiar prima dintre femeile haremului său.

M-am întors spre Michele Spriano. Am strâns pumnii, lovindu-mi pieptul.

Am zis:

— E o scroafă! O trădătoare! O renegată! O târfă!

Mă loveam atât de tare, încât întregul trup îmi răsuna.

Spriano m-a prins de mâini şi m-a imobilizat. I-am povestit atunci ce văzusem.

A înclinat capul şi a început să vorbească.

Mocenigo şi Ramoin, renegaţii, îi mărturisiseră de câteva luni că tânăra creştină blondă, captiva de familie nobilă franceză, se convertise la islam şi domnea asupra spiritului lui Dragut.

Brusc, l-am lovit pe Spriano, l-am înjurat.

De ce nu mă avertizase? De ce mă lăsase, ca pe un orb, să merg către această bolgie întunecată, în mijlocul infernului, unde Mathilde căzuse şi al cărui foc îmi ardea pieptul.

M-a luat de umeri şi m-a zgâlţâit cu o forţă, cu o mânie de care nu-l

crezusem în stare, calmându-mă.

Încercase să mă convingă să renunţ la întâlnirea cu Mathilde. Îl auzisem?

Am mărturisit că aş fi respins fără îndoială cuvintele lui Mocenigo şi ale Ramoin ca pe nişte răutăţi.

Dar, în clipa în care spuneam astea, mă convingeam, în ciuda celor văzute şi auzite, că femeia din patio nu era decât o femeie oarecare dintre soţiile lui Dragut care semăna cu Mathilde de Mons.

Am pândit aprobarea lui Michele Spriano, însă el a clătinat din cap. Trebuia, mi-a spus, să pun capăt acestor iluzii.

Mathilde de Mons făcuse această alegere şi numai ea ar fi putut explica motivele pentru care se supusese.

Dar nu era greu să ţi le imaginezi. Era destul să te gândeşti la acea tânără care, ajungând într-o altă lume, era dintr-odată lăsată prada cruzimii lui Dragut Arsul fără a putea fi ajutată de cineva.

Căci Dumnezeu, mă lămurise Michele Spriano coborând glasul, Dumnezeu rămânea foarte tăcut. Fiecare trebuia să găsească în sine puterea de a rezista. Iar ea era atât de tânără, mai subliniase el.

Eram indignat.

Am repetat că Mathilde de Mons, dacă era într-adevăr vorba de ea, era cea mai devotată dintre femei. Târfă şi vrăjitoare, desfrânată şi renegată, merita să fie arsă pe rug!

Şi brusc nu mi-am mai putut stăpâni gemetele care îmi urcau în gât. Era tot ceea ce simţisem pentru ea din prima zi când o văzusem până în această din urmă noapte, erau toată speranţa şi disperarea pe care le încercasem, toate visele pe care mi le inspirase, consolările mele, care se preschimbau în lacrimi şi jeluire.

Spriano m-a strâns la piept.

Am repetat că o blestemam, că nu era demnă, că o voi ucide cu mâna mea şi-i voi răzbuna în felul acesta pe toţi creştinii pe care Dragut cel Crud, soţul care o ridica în slăvi, îi schingiuia.

Spriano a murmurat că trebuia să-i ascultăm pe cei pe care îi acuzăm şi îi judecăm, că aveau dreptul, ca orice om, la compătimirea şi iertarea noastră.

M-a rugat să mă rog la Sfânta Fecioară Maria pentru cea care se rătăcise.

L-am împins.

N-am vrut, Doamne, să îngenunchez şi să mă rog pentru Mathilde de Mons.

Capitolul 17

Zilele au trecut, iar Dragut Arsul a luat din nou loc în fotoliul său de purpură, cu faţa spre spânzurătoare.

Nu-l slăbeam din ochi. Abia ridica mâna, că şi începeau călăii să smulgă carnea cu cleştele, limba, să scoată ochi, apoi să înfigă parul arzând. Sângele curgea pe picioarele nefericitului, care, atârnat de spânzurătoare, se chircea în timp ce Dragut Crudul, cu o clătinare de cap, îşi manifesta satisfacţia, apoi, ridicându-se, arunca o monedă de aur călăilor înainte de a se îndepărta în mers legănat şi suplu.

Mi-l imaginam apropiindu-se de Mathilde de Mons. Se târa lângă ea, o cuprindea în braţele sale lungi. Ea se lăsa în voia acestui şarpe. Îi plăcea să i se dăruiască. Ea mă alungase din visele mele.

Ea căzuse pradă ispitei, iar focul îmi ardea pieptul.

Iadul era în sufletul meu.

Blestemată fie soţia lui Dragut, ea, Mathilde de Mons, perversa!

Ce puteam face?

Zi de zi m-am gândit să mă arunc asupra lui Dragut, să devin unul dintre acei câini turbaţi care nu-şi mai descleştează fălcile nici după ce au fost omorâţi.

Mă vedeam, cu dinţii înfipţi în gâtul lui, sângele umplându-mi gura, răzbunat, în sfârşit – iar moartea, simplă şi fericită, provocată de mai multe străpungeri de suliţă, mă elibera de viaţă, de această ocnă.

Dar înainte de a ajunge la Dragut ar fi trebuit să pot trece de trei rânduri de ieniceri care îi înconjurau fotoliul.

Iar când trecea printre noi, gărzile formau în jurul sau un zid, cu trupurile lor.

M-ar fi oprit fără a mă ucide, iar călăii ar fi inventat pentru mine chinurile cele mai lente. Aş fi aşteptat zadarnic moartea.

Trebuia să renunţ.

Atunci m-am gândit să fug.

Ura nu mă putea ţine la Alger, fiindcă nu reuşeam, mi-o satisfac… Trebuia să-mi aflu libertatea, pentru ca într-o zi să mă întorc să pun foc acestui cuib de piraţi, acestui loc de perdiţie şi de suferinţe.

Îmi aduceam aminte că în urmă cu mulţi ani Carol Quintul cucerise Tunisul şi eliberase din închisori mai multe mii de sclavi creştini.

Trebuia să mă pun în slujba sa ori a lui Filip al II-lea, fiul său, rege al Spaniei. I-am alunga de pe pământurile creştine şi din Mediterana pe necredincioşi. I-aş tăia capul lui Dragut Arsul.

Aşadar, fuga.

Am căutat complici. Îmi aduc aminte de numele lor: Campana, Perez, Camoens, Montoya, Alvarro, Cayban.

Ultimul era un renegat care, plângând, mărturisea că a avut o clipă de slăbiciune, de laşitate. Dragut cel Crud – iar Cayban scuipa – îl ameninţase că îi va arunca fratele mai mic la câini în faţa lui, iar el acceptase să fie batjocorit de căpitan-paşa. Comiţând păcatul sodomiei, Dragut îl aruncase cât colo, dându-i ca preţ pentru serviciile sale dreptul de a se converti. Cayban devenise musulman, liber. Putea să meargă oriunde voia în oraş sau prin ţinut. Dar, zicea el, voia să se răscumpere, să se întoarcă în Catalonia, să obţină de la creştinii pe care îi ajuta mărturiile care i-ar permite să se întoarcă în Sfânta Biserică şi să capete iertarea.

Era gata să înfrunte un tribunal al Inchiziţiei, dar avea nevoie de multe mărturii în favoarea sa. Pentru a obţine sprijinul nostru, acceptase să ne călăuzească spre Oran, partea spaniolă. Cunoştea, de-a lungul drumului, locuri unde ne puteam adăposti, grote sau grădini, golfuleţe unde veneau câteodată galere franţuzeşti sau iberice pe care ne puteam îmbarca.

Ca să ne organizeze fuga, avea nevoie de câţiva ducaţi.

Ne-am adunat bruma de avere, iar Michele Spriano, care refuza să ni se alăture, convins că vom fi prinşi, ne-a dat tot ce avea. Ne-am îmbrăţişat şi, într-o noapte ca aceea în care am sărit zidul care înconjura gradina lui Dragut, am plecat.

În dimineaţa celei de a şaptea zile, Cayban, care ne călăuzise până la o grotă aflată la jumătatea înălţimii unei faleze deasupra marii, a dispărut.

Luase punga în care păstram ducaţii de la Michele Spriano.

Mi-am trezit tovarăşii, dar, înainte chiar de a hotărî ce să facem, ienicerii au pătruns în grotă, ne-au împins la perete cu suliţele lor, ne-au lovit şi apoi ne-au înlănţuit.

Cayban ne aştepta afară, stând pe o piatră, şi chiar a râs văzându-ne trecând prinşi în lanţuri unul de altul.

Să-i dea Dumnezeu în iad soarta sodomiţilor!

Am alergat până la Alger. Ienicerii mergeau la trap cu caii lor suri de care ne legaseră, oprindu-se doar când ne clătinam, căderea unuia antrenându-i pe toţi ceilalţi.

În dimineaţa celei de a doua zile, Campana a căzut şi nu s-a mai ridicat. A trebuit să-i târâm trupul sfârtecat de pietrele drumului.

Abia spre seară ienicerii i-au desprins cadavrul şi, în ciuda loviturilor primite, i-am acoperit trupul cu pietre.

A doua zi ne-au obligat să cărăm pietre ca acelea alergând şi distrându-se când ne vedeau şchiopătând sau îngenunchind.

În cea de a treia zi a murit şi Camoens.

Cu siguranţă că le-a fost frică să se prezinte în faţa lui Dragut fără vreun captiv teafăr. Atunci au încetinit pasul şi ne-au dat jos pietrele.

M-am gândit că mai bine aş fi murit pe drum decât la spânzurătoare.

Ne-au pus să îngenunchem în faţa lui Dragut.

Cel dintâi dat călăilor a fost Perez.

A murit fără să crâcnească: din trup îi mai rămăseseră trunchiul şi capul, braţele îi fuseseră tăiate încet, aşa cum tai crengile unui copac.

Apoi a fost dus Montoya. Am întors capul atunci când călăii au apropiat de ochii săi vârful cuţitelor înroşite.

Montoya a urlat; nu mai era ţipătul omului care fusese, ci urletul unui animal pe care îl jupoi de viu.

Îmi aşteptam rândul. Era spre sfârşitul zilei.

Dragut s-a apropiat de mine, aşa cum stăteam în genunchi şi cu mâinile legate la spate.

— Tu, Thorenc… a zis el. Ţuguindu-şi buzele, a avut o expresie de dispreţ. Mă doare să te las în viaţă. A râs. Oare trebuie să mă supun unei soţii? S-a aplecat spre mine. Sau să o pedepsesc, să o ucid pentru că este îngrijorată de soarta ta, că ţi-a cerut graţierea? Şi-a încrucişat braţele. Dacă o ucid, dacă o pedepsesc, eu voi fi cel care suferă. Dacă te las în viaţă, ea va fi şi mai supusă. Înţelegi? Am de ales între două ispite… S-a uitat la cerul care se întuneca. Las să ne mai treacă o noapte, ţie, mie… şi ei. Dacă… S-a apropiat din nou. Nu-ţi imaginezi ce poate face o femeie ca ea. Face din mine un rege.

Brusc, dându-mi un picior în piept, m-a trântit la pământ, apoi a plecat.

Am aşteptat mai multe zile, într-o stare de zăpăceală, hotărârea lui Dragut Arsul.

În dimineaţa primei nopţi eram sigur că vor veni călăii să mă arunce la picioarele lui Dragut ca pe un animal dus la casap.

Călăii însă nu au apărut.

Au luat un om deja bătrân pentru care cu siguranţă nimeni nu voia să plătească răscumpărarea şi care nu mai era în stare să tragă la vâsle.

L-au ucis repede, fără ca Dragut să fi manifestat cel mai mic interes pentru această spânzurare care nu fusese precedată decât de tăierea nasului şi a urechilor – ca să zicem aşa, semnele unei atenţii binevoitoare.

Apoi nopţile s-au scurs fără ca în zori să fiu dus la eşafod.

În fiecare seară, Michele Spriano îngenunchea lângă mine.

— Trebuie să ne rugăm, spunea el. Mai adăuga cu un glas atât de stins, încât ghiceam cuvintele pe care nu le mai auzeam: Să implorăm iertarea pentru cea care şi-a riscat viaţa, cerându-ţi graţierea.

M-am încăpăţânat, Doamne, şi nu m-am rugat niciodată pentru Mathilde de Mons.

Nu-i cerusem nimic. Ea era aceea care voia să mă salveze pentru a se răscumpăra. Şi îmi era ruşine de acest târg al cărui beneficiar eram totuşi eu.

Fiindcă, într-o dimineaţă, am descoperit că fotoliul de purpură era gol. Nu era păzit de niciun ienicer. Şi se răspândise zvonul că Dragut cel Crud, Dragut Desfrânatul părăsise Algerul însoţit de nevestele sale şi de comori pentru a merge la Constantinopol, unde fusese numit vizir al sultanului.

Aşadar, mă cruţase.

Însă eu îmi datoram viaţa plăcerii pe care Mathilde de Mons i-o aducea lui Dragut Desfrânatul, patimii deşănţate pe care i-o inspira.

Mă simţeam murdar, duhnind, vinovat.

Atrăsesem în fuga mea patru oameni, care muriseră, în vreme ce eu supravieţuisem.

Ce plan avea Dumnezeu cu mine? Pe ce căi misterioase o lua Dreptatea?

Asta m-am întrebat, Doamne, pradă unei mari tulburări.

Te-am implorat să mă luminezi, să-mi arăţi calea.

Ai tăcut.

M-am gândit că mi-ai lăsat viaţa ca să o pun cu totul în slujba Ta.

Am jurat pe această viaţă salvată să scot din suflete credinţa păgânilor şi să-i pedepsesc pe cei care o slujeau, o protejau sau i se supuneau.

Capitolul 18

Legământul pe care îl făcusem de a-i urmări pe sectanţii lui Allah nu era, după părerea lui Michele Spriano, decât fructul otrăvit al dorinţei mele de răzbunare.

Păgânii mi-o răpiseră pe Mathilde de Mons, spunea el, iar eu mă lăsam purtat de ură.

După spusele sale, eu duceam un război personal, nu, aşa cum pretindeam, lupta pentru Sfânta Biserică.

Creştinul, repeta el, trebuie să se lase în seama judecăţii lui Dumnezeu.

Spriano mă irita.

Mergeam alături prin străduţele Algerului.

De la plecarea lui Dragut, căpitan-paşala care-i luase locul, Aga Mansur, dăduse voie captivilor care puteau fi răscumpăraţi să părăsească liberi închisoarea după cum doreau. Trebuia doar să nu ieşim dincolo de zidurile de apărare. Pedeapsa era cruntă pentru cei care încercau să scape.

Încă mă mai gândeam să fug.

Mansur însă ne anunţase apropiata venire a călugărilor salvatori, părinţii Verdini şi Juan Gil. Urmau să răscumpere pe câţiva dintre noi. Era înţelept să-i aşteptăm.

Mergeam sporovăind doar ca să treacă timpul.

Ne aşezam pe una dintre jetelele portului. Aici, sclavii negri şi cei creştini ai sultanului descărcau navele.

Adesea, câte o galeră acosta în uralele mulţimii. Şi sufeream văzând atâţia creştini în lanţuri adunându-se pe punte, împinşi pe chei aşa cum fusesem şi eu.

Mă întorceam către Spriano: puteam lăsa să se petreacă aşa ceva?

Mă înflăcăram, îi aminteam de chinurile pe care le poruncea Dragul cel Crud. Acest om era un şarpe căruia trebuia să i se taie capul.

Şi ce soartă îi rezervam lui Cayban, această Iudă care ne vânduse lui Dragut? Moartea! Eram gata să o fac.

— Oameni stricaţi, murmura Spriano.

Dar el afirma că ar fi fost la fel de dăunători şi dacă şi-ar fi păstrat credinţa. Că omul este o creaţie a lui Dumnezeu, chiar dacă greşise. Că numai cei în care sălăşluia diavolul, care se puseseră în slujba Răului, meritau să fie pedepsiţi. Dragut şi Cayban se numărau printre aceştia. Dar căpitan-paşala Aga Mansur, şi chiar Mocenigo sau Ramoin, cât şi – iar aici cobora glasul – Mathilde de Mons puteau fi salvaţi.

În sufletul lor Răul încă nu înăbuşise Binele.

Îl ascultam pe Spriano, dar refuzam să-l înţeleg.

Era mai în vârstă decât mine. Trăise prin oficiile de comerţ veneţiene din

insulele ioniene, adăpostind adesea sub acoperişul său negustori turci, discutând aprins cu ei preţul mirodeniilor sau al mătăsii.

— Oameni la fel ca noi, spunea el.

Îi aminteam piaţa de sclavi unde creştinii debarcaţi fuseseră deja nevoiţi să se urce pe estrada din mijlocul mulţimii care aştepta nerăbdătoare să fie vândute, în fine, femeile captive.

Plecam, luându-l şi pe Michele Spriano. Nu puteam asista la acest spectacol, la umilirea noastră.

Dumnezeu ne-a vrut liberi, nu sclavi ai păgânilor.

Dacă vindicta mea era personală, războiul era al Sfintei Biserici împotriva islamului. Trebuia luptat pentru triumful Dreptei Credinţe, pentru Dumnezeul nostru.

Ei sau noi.

Răul sau Binele.

— Fiecare om, spunea Spriano, duce această bătălie în sinea sa.

Eu îi răspundeam că, după părerea maestrului sau, Dante, Mahomed era în infern, cu trupul spintecat în două.

Spriano zâmbea. Era fericit că mi-l făcuse cunoscut pe Dante şi a sa *Divina Comedie.*

Într-o zi, pe când se lăsa înserarea, în timp ce ne deplasam pe o străduţă întunecoasă către închisoare, l-am recunoscut pe Cayban. Mâna un măgar încărcat cu saci.

A şfichiuit animalul, care a luat-o la trap şi a început să alerge în urma lui.

L-am prins de umeri. A urlat. I-am pus căluş şi l-am împins spre o poartă mai dosnică.

Spriano m-a ajuns din urmă.

— Lasă-l! mi-a şoptit.

Cayban se zbătea, repetând că putea să ne vină în ajutor: o navă franceză urma să sosească la Alger; va fi uşor să ne strecurăm la bord. Era suficient să-l plătim pe căpitan, venit din La Rochelle, un anume Robert de Buisson, cu care tratase de mai multe ori asemenea afaceri. Cerea cinci sute de ducaţi de fiecare creştin pe care îl ajuta să fugă. Cayban era gata să ni-i dea.

— O mie de ducaţi pentru amândoi, continua el.

L-am strâns de gât şi i-am cerut lui Spriano să-i caute prin buzunare.

Spriano a recunoscut punga pe care el însuşi mi-o dăduse şi pe care mi-o furase Cayban.

— Omul acesta este întruchiparea Răului, i-am spus. Dumnezeu ni l-a scos în cale ca să-l pedepsim.

Am rezistat privirii lui Spriano.

— Lasă-l, a mai şoptit el.

— E o iudă. Ne va denunţa!

Spriano a lăsat capul în jos.

Doamne, ce uşor poţi lua viaţa unui om!

Capitolul 19

Rupsesem firul unei vieţi.

Există blasfemie mai mare?

Michele Spriano, în genunchi, îşi cerea iertare pentru acest sacrilegiu.

Eu mă rugam pentru a-Ţi mulţumi că ne-ai scos în cale pe acest Iuda prin fapta căruia patru dintre tovarăşii mei muriseră în suferinţe îngrozitoare, unii târâţi ca nişte hoituri, alţii martirizaţi până când trupul le-a fost numai o rană.

Iar Spriano voia să-mi descleştez mâinile din jurul gâtului lui Cayban? Să-l las să alerge la ieniceri şi să le spună că i-am cerut să ne ajute să fugim?

Mi s-a părut, Doamne, că aceasta Ţi-a fost vrerea. Iar eu am îndrăznit să cred că îţi sunt credincios făptuind acest sacrilegiu.

Degetele nu mi-au tremurat.

Eram cel care făcea dreptate.

Şi eram sigur că întâlnirea mea cu Cayban, mărturisirea pe care mi-o făcuse, punga cu peste o mie de ducaţi pe care o găsisem la el nu erau lucruri întâmplătoare.

Tu eşti Cel care pune ordine în toate, Doamne!

Am părăsit în tainiţa porţii trupul fără viaţă, ghemuit, al lui Cayban.

Când am ajuns din nou în străduţă, măgarul încărcat de saci răcâia pavelele cu copita. Se întorsese şi îşi aştepta stăpânul. L-am împins în partea întunecată şi l-am legat.

Cel care va găsi trupul lui Cayban va fi ispitit să-l îngroape fără să sufle o vorbă ca să-i ia animalul şi încărcătura.

Am avut impresia că Dumnezeu, după ce m-a supus atâtor încercări, aranja viaţa în jurul meu şi mă călăuzea.

Nu-mi dădea răgaz să mă căiesc.

Am căutat să-l conving pe Spriano să încerce să fugă cu mine cumpărând bunăvoinţa acelui căpitan francez al cărui nume ni-l dăduse Cayban.

Ezita. Nu voia să profite de acest asasinat la care se simţea complice fiindcă nu-l împiedicase.

Îl trăgeam de braţ, îl obligam să coboare cu mine, în zori, spre port.

Niciodată nu avusesem un asemenea sentiment de încredere.

Eram sigur că o etapă din viaţa mea lua sfârşit. Ceea ce ţinea de copilăria mea la Castellaras de la Tour era departe. Mathilde de Mons trăia la Constantinopol, renegată împodobită de un vizir desfrânat şi crud. Eu urma să fug. Nimic nu mă putea împiedica. Sugrumându-l pe Cayban, mi se părea că i-am ucis pe toţi trădătorii.

Prin moarte, devenisem om liber.

— Blasfemie, blasfemie! repeta Michele Spriano. Erezie, sacrilegiu!

Dar mă urma până la dig.

Într-o dimineaţă, am văzut la orizont pânze umflate.

Nicio galeră, nicio fregată barbară, nici măcar spaniolă sau veneţiană, nu ridica asemenea pânze.

Era francezul.

Am aşteptat să arunce parâmele şi să fie legate, apoi ca turcii de la bord să coboare.

Când sclavii negri şi acei sărmani creştini pentru care nimeni nu plătea vreo răscumpărare au început să descarce baloţii mari de pânză, atât de grei încât pasarela se îndoia sub greutatea lor, ne-am apropiat strecurându-ne în şirul hamalilor.

Ajuns pe punte, am văzut un om stând cu picioarele desfăcute, dar strângând în pumn garda sabiei sale lungi, pe care o purta într-o parte. Ne-a urmărit cu privirea fără să pară surprins când ne-am îndreptat spre castelul din spate, având grijă să mergem aplecaţi, ascunzându-ne pe după pânzele strânse, coborând cele câteva trepte care duceau la zona dintre punţi. Urma să vină se ne întâlnească. Trebuia să aşteptam noaptea.

Pasul său, în liniştea întunericului, răsuna pe punte. Apoi i-am văzut silueta în susul scării, la lumina unui felinar, iar un glas poruncea să ne apropiem. Mâna stătea tot pe garda sabiei. Iar întrebările veneau.

Am răspuns. Spriano i-a întins punga. Căpitanul a cântărit-o, deschisă, luminându-i conţinutul, apoi băgându-şi degetele înăuntru şi făcând să sune ducaţii.

— Sunt Robert de Buisson, corsar din La Rochelle, hughenot, domnii mei, a spus. S-a apropiat. Noi îi simţim pe papistaşi, a adăugat el ridicând fanarul şi privindu-ne. S-a aşezat, ne-a poftit să facem la fel, a pus fanarul între picioare, apoi a mormăit: Dar aici, suntem mai întâi creştini.

Ridica ancora a doua zi. Urma să meargă de-a lungul coastelor barbare, apoi a celor spaniole. Nu va ataca decât nave spaniole şi genoveze, cele mai bune prăzi, coca fiindu-le plină de valuri de postav, mirodenii şi arme.

Putea să ne lase pe coasta spaniolă sau, dacă luptam alături de el, în La Rochelle. Socotea că va putea trece de strâmtoarea Gibraltar în câteva săptămâni.

Deodată a izbucnit în râs.

— Când ajungem în La Rochelle, va trebui să alegeţi: hughenoţi sau catolici. După cum merg vremurile, se ridică ruguri fie pentru unii, fie pentru alţii. Dacă însă călăii de acolo nu sunt de talia celor din rândul necredincioşilor, măcar ştiu să aprindă focul.

Am spus:

— Spania.

Robert de Buisson a vânturat punga şi a zis, ridicându-se:

— Spre Spania.

PARTEA a III-a

Capitolul 20

Liber!

Mă rog, îngenuncheat pe nisipul Spaniei, acolo unde sfârşesc valurile.

Îmi umplu mâinile de acea apă foşnitoare, îmi scald faţa în căuşul palmelor.

Îmi place gustul sărat al marii. Această savoare aspră a libertăţii.

Mulţumescu-Ţi, Doamne!

Michele Spriano se aşază în genunchi lângă mine, apoi se ridică imediat. Traversează plaja, trece prin stufărişul de pe creasta dunelor, se caţără pe stânci. Silueta i se detaşează pe cerul încă întunecat al zorilor. Face gesturi largi, mă pofteşte să vin.

Nu mă mişc.

Vreau ca momentul în care îmi recapăt libertatea pe un pământ creştin să se prelungească.

Sunt asemenea lui Dante când ajunge în paradis.

Soarele care se ridică deasupra colinelor ce înconjoară golful mă orbeşte.

Nu-l mai văd pe Michele Spriano.

Mă întorc.

Şalupa care ne-a adus la ţărm a ajuns la navă. Marinarii se agită. În liniştea dimineţii abia tulburată de resac aud glasul lui Robert de Buisson dând ordin să se ridice pânzele.

Acestea pocnesc, apoi se umflă. Nava se îndreaptă spre larg.

Buisson ne avertizase că nu va întârzia de-a lungul acestei coaste andaluze. De la capul Paloş până la Malaga era înţesată de corsarii lui Tetuan. Bântuiau prin golfuri şi golfuleţe, pândind îndărătul capurilor. Atacau orice navă care nu aparţinea barbarilor şi beneficiau de complicitatea maurilor care populau vechiul regat arab al Granadei şi al Cordobei.

Spaniolii, râdea Robert de Buisson făcând o mutră de dispreţ, îşi imaginau că i-au convertit pe mauri!

— Papistaşii îşi iau visele drept realitate. Ei cred că trupul lui Hristos se află într-o bucată de pâine, iar sângele, într-un pahar cu vin! Şi atunci au crezut că maurii care intrau în biserici şi se rugau deveniseră buni creştini! Robert de Buisson zise cu glas tare, scuipând pe punte la picioarele noastre: Falşi renegaţi, falşi convertiţi! Maurii se roagă, dar în direcţia Meccăi. N-am întâlnit niciodată un musulman devenit cu adevărat creştin!

Aceşti mauri, continuase Buisson, dacă ne-ar descoperi, ne-ar prinde şi ne-ar da pe mâna barbarilor. Eram pradă bună, captivi pe care i-ar putea da la schimb. Iar dacă am opune rezistenţă, ne-ar lua gâtul.

Îşi trecuse degetul mare peste beregată.

Dar nici spaniolii nu ar fi mai blânzi. Ar dori să ştie cine ne-a adus pe ţărmul lor. Se fereau de corsarii francezi.

— Mă urăsc mai tare decât pe barbari. Sunt din La Rochelle. Nu ştiu nimic despre ocean, în timp ce ţinutul barbarilor este fratele lor geamăn. Maurii le sunt vecini. Eu sunt cel străin! Ce-i interesează că sunt creştin? De altfel,

pentru ei sunt un eretic!

Robert de Buisson m-a luat de umeri în clipa în care mă îmbarcam pe şalupă.

— Thorenc, eşti de viţă nobilă franceză. Papist, dar tatăl tău e supus regelui! Ce vei face în Spania însoţit de un negustor florentin? Un italian este întotdeauna un şarpe: uită-te la regină, această Medici! Prin toţi porii respiră numai venin. Iar pentru spanioli vei rămâne un francez, orice le-ai spune! N-o să-ţi taie gâtul, dar te vor sufoca. Ştii ce este greabănul? Îţi vor rupe gâtul strivindu-ţi beregata. O fac cu multă încetineală. Sau – mă bătuse pe umăr – te vor da pe mâna Inchiziţiei, iar marele judecător te va condamna să fii ars pe rug sau să tragi la galere ca hughenot sau renegat.

Se aplecase spre mine.

— Thorenc, îţi spun: prefer un turc unui spaniol! Vino cu mine spre La Rochelle. Este ţara ta, regatul Franţei!

Mă ţinuse strâns la piept.

— Regatul tău, Thorenc! repetase.

L-am îndepărtat şi am sărit în şalupă.

— Regatul meu este credinţa! i-am răspuns în momentul când ambarcaţiunea se îndepărta de navă. Sunt din ţara care se luptă cu necredincioşii, nu din cea care se aliază cu ei.

— Ludovic de Thorenc, tatăl tău… strigase Robert de Buisson.

M-am gândit, fără a îndrăzni să-i răspund în aceşti termeni lui Robert de Buisson: „Nu am alt tată în afara lui Dumnezeu!”

Apoi am privit cum se apropie de mine ţărmul Spaniei.

Dorind să-l ating mai repede, m-am clătinat şi am căzut pe mal, acoperit de spuma albă a valurilor.

Am stat mult timp cu braţele desfăcute ca o cruce, cu gura în nisipul umed şi rece.

Aceasta mare care mă acoperea era apa botezării unui om din nou liber.

Urc pe colină. Soarele se ridică şi, odată cu el, prinde din nou viaţă zumzetul nestăpânit al insectelor.

Mă opresc la fiecare pas. Ascult. Mă întorc din nou spre orizont. Nava lui Robert de Buisson a trecut deja dincolo de cap. Mai zăresc doar partea de sus a pânzei. Marea, în golf, este o întindere pustie şi albastră măsurând spaţiul care mă desparte de-acum de iad.

Sunt liber pe pământ creştin!

Ajung la Michele Spriano, în vârful colinei.

Deodată aud venind de dincolo de pădurea de stejari de pluta ce se întinde în faţa noastră sunetul de clopote care ba se apropie, ba se îndepărtează.

Este inima mea care sună. Fiecare notă este bătaia libertăţii mele. M-am întors acasă. Clopotul alungă glasul ascuţit al muezinului.

Michele Spriano întinde braţul.

În depărtare, ghicesc clopotniţa deasupra acoperişurilor roşii.

Ducă-se naibii toate minaretele şi terasele albe din Alger!

Cobor în goană panta colinei, urmat de Spriano. Ajungem la pădure. Mai mult alerg decât merg. Au trecut deja şapte ani fără să pot îngenunchea în faţa unui altar, în Casa Ta, Doamne!

Traversăm poieni, bălţi verzi pe roşeaţa solului. La câţiva paşi, zăresc un ciobănaş lângă un copac. Ciopleşte o creangă, ridică ochii, sare în picioare. Ţipă, cuprins de spaimă:

— Maurii, au venit maurii! La arme!

Aleargă la vale printre copaci în ciuda apelurilor noastre. Ne oprim. Ne privim: pline de praf, hainele, fularele, vestele, turbanele sunt cele pe care le-am luat ca să ne strecurăm la bordul navei franceze. Veşmintele astea l-au înşelat pe cioban. Le smulg ca pe o piele murdară care mi-a stat atâta timp lipită de trup, încât am uitat-o; a fost nevoie de acest strigăt de groază al ciobănaşului ca să o simt că mă desfigurează, mă apasă.

Deodată, apar nişte călăreţi care ne înconjoară şi ne împung cu lăncile.

Încerc să apuc coada uneia dintre arme şi strig.

Am învăţat spaniola în cei şapte ani de iad. Spriano o vorbeşte chiar mai bine ca mine. Mă bat cu pumnul în piept.

— Creştini, sclavi de la necredincioşi. Captivi pentru care se plăteşte recompensa, evadaţi din închisorile de la Alger, asta suntem!

Repet întruna aceste cuvinte. Omul care comandă mica trupă este la fel de brunet ca un maur. Ochii îi sunt tot atât de pătrunzători ca ai lui Dragut. Mă loveşte cu lancea.

— Renegaţi, spioni ai barbarilor! zice, înţepându-mi gâtul cu vârful lăncii.

Mai strig:

— Suntem tovarăşii lui Diego de Sarmiento. Sarmiento!

Îşi retrage arma.

Mergem către sat. De cum ajungem la primele case, ţăranii se adună în alai. Femeile ne blestemă, bărbaţii aruncă spre noi cu pietre.

În piaţă, în faţa bisericii, un ţăran agaţă de creanga unui platan un ştreang.

Doamne, vrei să murim aici, pe pământul creştin regăsit?

Un preot iese din biserică, îi da deoparte pe săteni, se uită la noi. Spătos, cu creştetul ras, are mişcări iuţi.

Repet:

— Diego de Sarmiento, tovarăşul nostru de galeră şi de închisoare, era din Granada. Regele Spaniei, Filip, i-a plătit răscumpărarea. Diego de Sarmiento: creştin la fel ca mine, ca noi!

Preotul ne duce în biserică. Închid ochii.

Această răcoare, mireasma de tămâie… Acest murmur al femeilor în rugăciune…

Intru în confesional. Aşa a vrut preotul. În penumbră, îi aud răsuflarea grea. Îmi sprijin capul de lemn.

Mă întreabă. Şi tot ceea ce am crezut dus, spălat de resac şi de spuma albă în timp ce valurile mă acopereau, revine, îmi inundă sufletul şi mă obsedează.

Îi spun despre Dragut şi despre Mathilde de Mons.

Îi spun despre cei schingiuiţi, jupuiţi, spintecaţi, ciopârţiţi sau devoraţi.

Îi spun despre Cayban.

Îi spun despre mâinile mele în jurul gâtului acelui renegat al cărui trup alunecă pe lângă al meu şi devine atât de repede rece ca pământul la apus de soare.

Preotul îmi dă iertarea.

Îmi aduce la cunoştinţă că unchiul lui Sarmiento, don Garcia Luis de Cordoza, este căpitanul general al Granadei. Iar contele Diego de Sarmiento se află lângă Filip al II-lea, regentul Spaniei.

— Dar numai Dumnezeu ştie pe unde! Regentul nostru cutreieră lumea alături de tatăl său, împăratul.

Preotul îşi face cruce.

Ne va însoţi la Granada, la don Garcia.

Părăsim biserica. Soarele arde pământul, pielea, ochii.

Preotul îi repede pe ţăranii care stau adunaţi.

— Sunt buni creştini, le spune arătând spre noi. Se întorc din iad. Rugaţi-vă pentru ei, căci au trăit ca sclavi la păgâni, supuşi legii Satanei!

Mă uit la feţele oamenilor care ne înconjoară: mauri, spanioli? Falşi convertiţi sau adevăraţi creştini?

Au pielea mată. Seamănă cu necredincioşii care s-au uitat de atâtea ori la noi fără compasiune pe străzile din Toulon şi din Alger.

Oare credinţa nu este pentru majoritatea decât o mască în spatele căreia se strâmbă fiara demonică?

Bucuria de a fi liber mi-e tulburată pentru întâia oară.

Mi-e teamă să nu cumva să vorbesc ca un necredincios, ca un eretic, ca un păgân.

Doamne, nu putem părăsi iadul decât părăsind viaţa?

Iar acest pământ unde ne petrecem viaţa noastră carnală este doar împărăţia suferinţei, imperiul lui Lucifer?

Dar dacă aici domneşte Răul, atunci cum să aperi Binele?

Cum să-i condamni pe cei care se supun legii diavoleşti, dacă ea are aici puteri depline?

Merg cu capul plecat.

Nu vreau să-i împărtăşesc temerile şi îndoielile mele lui Michele Spriano, dar ştiu că va trebui să înfrunt noi ispite, noi încercări.

Un pământ, chiar creştin, nu poate fi paradisul.

Capitolul 21

Doamne, în ziua când am împlinit douăzeci şi cinci de ani, am intrat în Granada prin Puerta de Los Molinos.

Am auzit glasuri vioaie, râsete şi cântece.

Pe malurile râului care se strecoară printre casele văruite cu ocru, printre platani şi coline am văzut femei cu braţe dezgolite.

Mi-am ferit privirea.

Părintele Fernando, care ne însoţise încă de la plecarea din satul de pe coasta Veluz Malaga, unde ne-am petrecut prima noapte de libertate, l-a luat de braţ pe Michele Spriano şi i-a arătat oraşul.

Am vrut să-mi scot din minte prezenţa femeilor şi să-l ascult.

Vorbea cu glas tare.

De secole, spunea el, Granada, capitala regatului necredincioşilor, fusese ca o rană în coasta Spaniei. Nimeni nu putuse să-i învingă pe regii mauri. Ei crezuseră că vor putea stăpâni acest pământ la nesfârşit.

Părintele Fernando a întins braţul, a arătat colinele şi a strâns pumnul.

— Campo de Los Martires, Carmen de Los Martires[3]… a spus el.

Cu oasele martirilor creştini îşi construiseră maurii palatele şi moscheile lor.

A făcut câţiva paşi, poftindu-ne să-l urmăm, şi am descoperit, în vârful unei coline, acele ziduri crenelate, ornate cu mozaicuri, acel palat mândru şi mare, Alhambra, cea mai înaltă construcţie pe care o văzusem vreodată.

Am rămas mut de uimire. Necredincioşii nu erau doar nişte barbari comandaţi de nişte renegaţi ca Dragut, ci erau şi nişte regi constructori, puternici şi periculoşi.

— Se credeau stăpâni, a adăugat părintele Fernando. Creştinii, sub jugul lor, se converteau ca să nu ajungă sclavi. Dar într-o zi, pe 2 ianuarie 1492, armata lui Fernando şi a Isabelei Catolica a pătruns în oraş prin acea Puerta de Los Molinos, iar regele Boabdil, maurul, a fugit. Şi cum, zărindu-şi de departe oraşul abandonat, începuse să plângă – *el suspiro del Moro* –, mama lui i-a spus, cu dispreţ: „Nu plânge ca o muiere după ceea ce nu ai ştiut să aperi ca un bărbat!“

Părintele Fernando s-a oprit pe podul ce trecea peste *rio* Darro.

— Femeile sunt iarăşi creştine, a murmurat el.

Spălau, storceau, trăgeau, întindeau pânzeturi albe pe pietrele râului.

Unele dintre ele erau ghemuite, iar trupul li se legăna. Când se ridicau, pieptul le umfla bluza. Cu braţul ridicat, îşi strecurau sub bonete şuviţe de păr.

Altele cărau balii mari de lenjerie pe cap, ridicându-şi cu mâna stângă rochiile lungi negre, apoi intrau în râu trecând prin vad.

Am zărit pânza jupoanelor, pielea albă a braţelor, a picioarelor şi a pulpelor.

Mi s-a făcut ruşine şi m-am simţit luat de val, cu pântecele şi cu obrazul devorate de o bucurie la fel de arzătoare ca o promisiune.

Despre plăcerile cărnii nu ştiam decât gemetele sodomiţilor în penumbra

galerei sau ţipetele femeilor desfăcute de necredincioşi, doi dintre ei ţinându-le de glezne, alţi doi, de mâini, iar al cincilea pătrunzând între picioarele lor.

Mi-a fost teamă să nu fiu ales de una dintre gărzi ca să-i servesc de distracţie pentru noapte înainte de a mă trimite, pângărit, pe banca de la rame sau de a mă da pe mâna marinarilor de pe galeră.

Condiţia de captiv bun de răscumpărat, bun personal al lui Dragut, mă protejase.

O iubisem pe Mathilde de Mons şi suferisem că mă respingea şi că se dăruia luxuriei cu Dragut Desfrânatul. Dar nu îndrăznisem niciodată să o doresc.

Pentru mine dorinţa nu era decât jena pe care o aveam după unele nopţi când mă trezeam dimineaţa cu pulpele năclăite, amintindu-mi astfel, roşind, visele pe care le avusesem.

Dintr-odată, braţele şi picioarele dezgolite ale acestor femei, glasurile şi cântecele lor, râsetele mă înfierbântau.

Asta însemna libertatea: o credinţă, o femeie.

Cu acest foc în mine am intrat în *presidio*, palatul căpitanului general, don Garcia Luis de Cordoza, *calle* de Los Molinos.

Capitolul 22

L-am urât pe bătrânul acesta cu obraz pământiu.

Trona în penumbră, în fundul sălii din *presidio* unde intrasem precedaţi de doi soldaţi cu uniforme de culoarea sângelui şi a aurului.

La fiecare pas loveau cu coada suliţelor parchetul cu lamele încrucişate.

Ofiţeri, preoţi, femei ale căror dantele albe se întretăiau pe rochiile largi şi negre mărgineau sala, formând astfel o alee foşnitoare până la podiumul în centrul căruia stătea don Garcia Luis de Cordoza.

Soldaţii s-au oprit la câţiva paşi de el.

I-am văzut pe părintele Fernando şi pe Michele Spriano plecându-se. Eu doar am înclinat capul pentru o clipă.

Când l-am ridicat, mi-am încrucişat privirea cu a căpitanului general.

Ochii îi erau afundaţi în cărnurile zbârcite, gălbejite ale feţei sale pergamentoase.

Părintele Fernando a început să vorbească pe un ton umil, aproape rugător. Ofta, făcând apel la bunătatea lui don Garcia Luis de Cordoza. Părea că implora iertarea, graţia căpitanului general, ca şi cum noi eram vinovaţi că am fugit, că am fost captivi buni de răscumpărat, că am debarcat pe coasta andaluză, aproape de satul Veluz Malaga.

De mai multe ori am fost ispitit să spun că îmi imaginasem că vom fi primiţi cu afecţiune, că vom fi sărbătoriţi ca doi creştini care, timp de ani de zile, refuzaseră să cedeze în faţa necredincioşilor. Dar în această sală a *presidio*-ului Granadei murmurul era de bănuială şi de batjocură.

— Au fost, continua părintele Fernando, tovarăşi de galeră şi de închisoare cu ilustrul vostru nepot, contele Diego de Sarmiento, Dumnezeul să-l aibă în pază şi să-l lumineze în grelele sale îndatoriri pe care le are pe lângă Sfânta Noastră Maiestate, regele Filip al II-lea…

Cu o mişcare abia schiţată a mâinii stângi, căpitanul general l-a întrerupt pe părintele Fernando. Avea degetele noduroase, ca nişte cârlige, deformate de gută; ai fi zis ca sunt nişte gheare roşii ieşite din mâinile sale umflate.

— Un neguţător toscan, a zis el.

Faţa îi exprima dispreţul, dar fără să se uite către Michele Spriano.

— Un francez…

Glasul îi era la fel de dispreţuitor. S-a uitat îndelung la mine fixându-mă cu un aer de dezgust, cu pleoapele pe jumătate închise, încât trebuia mai mult să-mi imaginez privirea.

Mi-am amintit de cea a lui Dragut Arsul, Dragut cel Crud.

— Francez! a repetat el.

Nu a pus nicio întrebare, dar a ridicat uşor capul şi, cu un semn din bărbie, urmat de un altul, mi-a poruncit să vorbesc.

Am privit în jur. Am ghicit toate acele feţe ale căror trăsături erau şterse de penumbră. Flacăra marilor candelabre făcea să scânteieze aurul, rubinele, diamantele colierelor şi ale inelelor.

— Sunt Bernard de Thorenc, am zis, viconte, captiv de răscumpărat de peste şapte ani, creştin, fericit, până în clipa aceasta, de a fi pus piciorul pe pământul catolic al Spaniei. Cer să intru în rândurile armatei sale, să-l urmez pe regele ei, pentru a lupta împotriva necredincioşilor, oriunde s-ar afla aceştia.

Cred că vorbind am bătut cu piciorul drept în parchet.

Căpitanul s-a ridicat, sprijinindu-se. A repetat „viconte Bernard de Thorenc…“ pe un ton atât de ostil, părând gata să mă pălmuiască.

Am văzut cum i se încleştează degetele pe braţul fotoliului, de parcă unghiile îi pătrundeau în ele, şi un sentiment de spaimă – acelaşi care mă cuprinsese în faţa lui Dragut – m-a paralizat.

Apoi întreaga mea fiinţa s-a revoltat. Mi-am umflat pieptul. Nu mi-am plecat capul în faţa lui Dragut cel Crud, cum aş fi putut ceda în faţa acestui moşneag cu obraz cenuşiu?

A vorbit mult, Doamne, şi nu voi uita în veci umilinţa de care am avut parte, ruşinea şi mânia care mă înăbuşeau.

Totuşi, nu eram surprins de acuzaţiile pe care i le aducea tatălui meu. Nu-l respinsesem chiar eu însumi? Cu toate acestea, aveam impresia, ascultându-l pe don Garcia Luis de Cordoza, că sunt jupuit, că fiecare dintre cuvintele sale desprindea o şuviţă de carne ca şi cum, cu fălcile înfipte în trupul meu, dinţii lui îmi pătrundeau în carne, în sufletul zdrobit.

Spunea că îl cunoscuse pe Ludovic de Thorenc – „contele, scuipa el cuvintele cu dispreţ, tatăl dumitale“ – la Madrid, la Milano atunci când era vorba de negociat suma răscumpărării cerute de „marele nostru împărat Carol Quintul“ pentru eliberarea lui Francisc I, prizonierul său!

— De ce nu i-am ucis pe amândoi, pe regele făţarnic şi cu suflet blestemat şi pe contele Ludovic de Thorenc, tatăl tău!?

Mă tutuia pentru a mă lovi mai bine.

Se adresa şi asistenţei, ale cărei murmure şi exclamaţii îi punctau cuvintele.

Francisc I şi fiul său Henric al II-lea, regi nelegitimi, întrucât se împotriviseră şi unul, şi celălalt împăratului Sfântului Imperiu Roman. Francisc, tatăl, complice al lui Soliman Turcul. În ceea ce-l priveşte pe contele Ludovic de Thorenc, după ce stăpânul său Francisc şi-a recăpătat libertatea, a mers la Constantinopol să pecetluiască diavoleasca alianţă cu sultanul împotriva împăratului catolic, rege al Spaniei, Carol Quintul, Dumnezeu să-l aibă în pază!

Iar acum, Henric al II-lea, fiul, soţul acelei perverse Caterina, florentină, fiică de negustor, îi plătea şi-i ridica pe prinţii eretici germani împotriva împăratului. Recruta pentru ei soldaţi, le plătea solda. Şi mergeau de la un prinţ la altul pentru a-i seduce, pentru a-i corupe, pentru a-i convinge să pornească la război împotriva suveranului lor legitim, „Carol Quintul al nostru“? Cine? Contele Ludovic de Thorenc, fiul acestuia Guillaume şi acel căpitan general, Filip de Polin, care îşi ancorase galerele franţuzeşti, bord la

bord cu cele turceşti!

Iată ce era contele Ludovic de Thorenc, suflet blestemat al suveranilor rebeli faţă de Biserica lor, renegaţi ai credinţei, gata de orice viclenie pentru a-şi păstra şi a-şi spori puterea, inamici ai Spaniei, inamici pe viaţă ai adevăratei şi sfintei demnităţi imperiale!

S-a aplecat înspre mine.

— Iar tu, viconte Bernard de Thorenc, ai vrea să intri în rândurile armatei noastre, să-l urmezi pe rege nostru? Şi ai vrea să avem încredere în tine ca să-ţi înfigi pumnalul trădării în spatele spaniol?

Soldaţii m-au reţinut în clipa în care m-am repezit spre treptele estradei. M-au prins de umeri şi m-au obligat să îngenunchez. Şi-au încrucişat cozile de la suliţe, iar lemnul lor m-a zdrobit, obligându-mă să-mi încovoi spinarea.

Am ghicit că Michele Spriano făcea un pas spre mine. I-am simţit mâna pe cap.

A spus că preferasem închisoarea şi galera necredincioşilor în faţa libertăţii pe care mi-o ofereau tata şi acest Filip de Polin.

— Don Garcia Luis de Cordoza, ilustre căpitan general al Granadei, Bernard de Thorenc a refuzat ca aliaţii necredincioşilor să plătească răscumpărarea. L-am văzut în fiecare zi la închisoarea din Alger. I-am îngrijit rănile pe care călăii lui Dragut i le-au făcut. Ştiu ce a suferit, cât curaj a avut! A ucis un renegat pentru a-şi cuceri libertatea, căpitane general, nu şi-a răscumpărat-o! Întrebaţi-l pe nepotul dumneavoastră, Diego de Sarmiento. Aduceţi-i la cunoştinţă că tovarăşii săi de închisoare, Michele Spriano şi Bernard de Thorenc, se află în Granada.

Don Garcia trebuie să fi făcut un semn, fiindcă soldaţii şi-au luat suliţele de pe grumazul meu şi m-am ridicat.

L-am privit pe căpitanul general. Îşi încrucişase degetele pe piept, ascunzând astfel pecetea pe care o purta atârnată la un lung colier făcut din zale mari de aur.

— Să fie ţinuţi în *presidio,* a spus.

Părintele Fernando a bolborosit câteva cuvinte, iar soldaţii ne-au scos din marea sală întunecată.

Capitolul 23

M-au închis într-o cămăruţă boltită, luminată doar de o deschizătură în care se încrucişau două bare. Vântul rece îşi strecura tăişul prin ele, iar şuieratul său era atât de ascuţit, încât mă treceau fiori.

Uneori se mai amestecau glasuri de femei, îndepărtate şi fugare.

Mi le imaginam pe acele spălătorese zărite pe malurile lui *rio* Darro, în ziua sosirii noastre în Granada. Gândul îmi zbura la ele. Uitam mânia care îmi tortura sufletul de când soldaţii mă împinseseră în acest ungher care nu avea ca mobilier decât un pat îngust şi un taburet prins de podea, precum şi două blide.

Ascultam cântecele, râsetele. Mă agăţam de bare. Încercam să văd malurile, femeile. Îmi aduceam aminte de braţele lor dezgolite, de mişcarea trupurilor, de pielea albă a pulpelor.

Însă colinele care dominau Granada îmi închideau orizontul.

Observam doar marginea de sus a zidurilor Alhambrei şi marele crucifix care se înălţa pe Monte Mauror, în mijlocul lui Campo de Los Martires.

M-a apucat din nou furia.

Doamne, mă răzvrăteam împotriva Ta!

Oare suferisem atât de mult între necredincioşi doar pentru a cunoaşte o închisoare creştină? Şi ce mă interesa că Alhambra nu mai era palatul regilor mauri, dacă şobolanii care îmi alergau pe faţa, noaptea, pe galerele lui Dragut sau în citadela din Toulon, îşi făceau de cap şi aici, în jurul meu?

Mai trebuia să aştept încă patru ani pentru a mi se acorda libertatea?

Nu plătisem destul pentru trădările tatălui şi ale fratelui meu?

Trebuia să cunosc disperarea?

Asta te întrebam, Doamne, recunosc, cu arţag.

În ce nouă prăpastie infernală Te hotărâseşi să mă arunci? La ce noi încercări voiai să mă supui?

Întrebările acestea şi mânia mi-au sfâşiat sufletul.

Apoi, într-o dimineaţa, uşa s-a deschis şi a intrat o femeie.

Mai întâi i-am văzut albastrul ochilor încercuiţi de un alb intens.

Pielea obrazului tras părea şi mai mată, chiar mai închisă, încât m-am gândit imediat că era vorba despre o maură: poate una dintre cele convertite de bunăvoie sau de nevoie, sincere sau ascunse, care populau vechiul regat musulman Granada şi Cordoba, Andaluzia despre care Robert de Buisson, corsarul, îmi spusese că rămăsese încă nedomolită, gata să le reteze gâtul acelor spanioli care credeau că o supuseseră.

Femeia a închis uşa, înaintând.

M-am retras. Ce voia?

O mantie neagră îi acoperea părul ca smoala, umerii şi colţurile de dantelă înnodate între sâni.

Era zveltă, cu trupul strâns într-o rochie largă de catifea închisă. Ţesătura

avea reflexe violete şi roşii, la piept, brodată cu fir de aur.

A făcut câţiva paşi în încăperea mică, privind spre ferestruică.

Pasul îi era mândru, iar figura, plină de dispreţ. Sub dantela înaltă şi albă din jurul gâtului, am observat un colier mare din argint incrustat cu smaralde şi cu rubine.

M-am gândit că nu putea fi nici servitoare, nici soţie. Purta o îmbrăcăminte prea bogată şi era prea liberă în mişcările sale.

Mi-am imaginat-o culcată lângă don Garcia de Cordoza, la fel cum stătea alungită Mathilde de Mons – Dumnezeu ştie unde! – lângă Dragut.

Iar trupul şi sufletul mi-au fost izbite de o lovitură de secure.

Dintr-odată, mi-am amintit-o, mi-am adus aminte de acea privire albastră.

Când traversasem sala *presidio*-ului, după ce căpitanul general poruncise să fim închişi, nu văzusem decât chipuri ostile şi priviri aţintite asupra mea ca nişte suliţe.

Bărbaţii şi femeile printre care treceam, încadraţi de soldaţi, îşi şopteau dispreţul şi batjocura. Mi se păruse chiar că rândurile li se strânseseră, lăsându-ne doar un coridor îngust, şi că erau gata să ne lovească.

În apropiere de uşa la care ajunseserăm în sfârşit, o observasem pe această femeie, care stătea deoparte ca şi cum nimeni nu voise sau nu îndrăznise să se apropie de ea.

Ochii săi albaştri se uitaseră la mine fără ură. Mi se păruse că întrezăresc în ei compasiune şi chiar durere.

Soldaţii însă m-au împins afară, şi nu am întors capul.

Totuşi, în prima noapte, în timp ce mă chinuiam să adorm, izbind cu piciorul şobolanii care se aventurau până în culcuşul meu, doar amintirea acestor ochi fusese în stare să mă liniştească.

Acum erau aici, fixându-mă.

Şi-a strecurat mâinile sub volanele rochiei, aplecându-se un pic, lăsând să-i apară gâtul lung strâns de colier. Am fost ispitit să întind braţul, să-i smulg ceea ce consideram a-i fi simbolul servituţii.

S-a apropiat de mine. Avea ochi blânzi. Mi-a pus în faţă, ca pentru a se feri de ochii mei, cartea legată în piele cu litere de aur incrustate, pe jumătate şterse, atât fusese de mângâiată şi de deschisă de degetele lui Michele Spriano.

Era *Comedia* sa, *Divina* sa, cartea maestrului său, Dante. El însuşi îmi spusese de mai multe ori că îşi pusese viaţa în pericol pentru a o putea păstra şi ca ar fi preferat să moară decât să fie despărţit de ea.

Aşadar, îl uciseseră pe Michele Spriano.

Am avut impresia că fusesem lovit în moalele capului.

N-am luat cartea. Am îngenuncheat.

Am simţit mâna femeii aşezându-mi-se pe plete. I-am auzit glasul, gros, într-adevăr de maură, ale cărui accente puteau să se preschimbe deodată în note ascuţite.

Această carte era a mea, acum, a spus ea. Michele Spriano dorise să-mi fie dată în clipa în care a plecat.

Am ridicat fruntea. Şi-a retras mâna, dar zâmbea.

Don Garcia Luis de Cordoza îl eliberase pe Michele Spriano, care părăsise Granada chiar în dimineaţa aceea.

Mergea la Malaga, şi de acolo, imediat ce găsea o navă însoţită de un convoi de galere, pleca la Barcelona, apoi la Genova sau la Pisa.

Michele dorise să păstrez eu cartea până în ziua când urma să ne regăsim aici, pe pământ, sau în purgatoriu.

Continuase să zâmbească.

— Nu-şi imagina, a continuat ea, că va veţi revedea în paradis sau în infern. Mi-a spus că aţi trecut deja prin infern. De la Barcelona, a adăugat ea, negustorul toscan îi va trimite un răvaş contelui Diego de Sarmiento, fiindcă nu era sigur că don Garcia Luis de Cordoza a făcut-o.

Am luat cartea şi am strâns-o la piept.

Femeia s-a aşezat pe taburet. Lumina cădea din deschizătură luminându-i mâinile cu degete prelungi şi unghii sidefii.

— La fel ca tine, sunt în închisoare, a murmurat ea.

Şi-a ţuguiat buzele şi nu am mai văzut nimic decât această gură mofturoasă.

— Dar – a arătat ea spre zidurile cămăruţei – nu există nici ziduri şi nici uşă care să mă oprească. Pot ieşi din *presidio* când vreau, pot să urc până la Alhambra, să mă plimb de-a lungul lui *rio* Darro; pot să-mi aleg biserica unde vreau să mă rog… A râs. Sunt creştină, la fel ca tine! Cu o mişcare rapidă şi-a îndepărtat mantila cu mâna stângă şi şi-a trecut degetele prin şuviţele negre. Sângele meu este maur, a precizat. Sunt de neam nobil. Sunt o Thagri.

Nu mai zâmbea, dar a început să vorbească cu glasul său răguşit, murmurând că toţi creştinii ignorau istoria glorioaselor regate Cordoba şi Granada. Să privească Alhambra! Să măsoare grandoarea maurilor cu înălţimea zidurilor acestui palat! Dar puterea maurilor a fost spulberată de o tânără sclavă spaniolă, Isabela de Solis. Se convertise la islam, devenise *Thuraiya* şi-l înnebunise de patimă – oarbă – pe regele Mohamed. Atunci a venit timpul nefericit al regilor laşi, plângăreţi, al lui Boabdil…

S-a ridicat.

— Mă numeam Aisha. Dar am fost botezată. Port numele celei pe care voi o numiţi Fecioara Maria. Mă cheamă Lela Marien. A deschis uşa. Sunt stăpâna inimii şi a trupului lui don Garcia Luis de Cordoza. Eu am obţinut ca Michele Spriano să fie eliberat. S-a întors spre mine, atingându-mi obrazul cu vârful unghiilor. Dar tu, tu ce vrei?

Capitolul 24

Iartă-mă, Doamne, dar i-am oferit trupul şi sufletul meu celei care primise drept nume de botez Lela Marien.

Când stăteam culcaţi unul lângă altul sub voaluri, în camera aflată în unul dintre turnurile din *presidio,* nu departe de cămăruţa mea de prizonier, ea repeta adesea ca pe o incantaţie: „Lela Marien“, apoi îmi spunea cu un glas mândru şi puternic: „Marien, Maria… Port numele Fecioarei Maria, mama lui Dumnezeu!”

Se ridica. Goală.

Fusesem surprins, când o dezbrăcasem şi o mângâiasem pentru întâia oară, de sânii grei, de şoldurile largi. În rochia sa neagră, nu-mi imaginasem că dedesubt putea fi acest fruct plin.

Se aşeza, cu picioarele încrucişate, părul negru cu bucle acoperindu-i umerii. Adesea îşi punea mâinile sub sâni ca pentru a-i susţine sau a-i frământa.

Se apleca spre mine, iar trupul ei îl atingea pe al meu, dar, când voiam să o prind, se retrăgea.

Fiindcă ea era aceea care mă poseda. Ea mă iniţia. Ea avea grijă să mă întorc în închisoare înainte ca don Garcia Luis de Cordoza să revină din inspecţii.

Căpitanul general lipsea uneori mai multe zile pentru a merge la Cordoba sau până la Cartagena sau Sevilla.

Lela Marien îmi povestea că aceste călătorii îl epuizau, dar că regele şi împăratul îi cereau să vegheze asupra Andaluziei.

— Spaniolii au cucerit-o, dar se tem, şoptea Lela Marien.

Îşi ducea mâinile la ceafă şi se legăna încet înainte şi înapoi.

Îşi apleca, aproape să-şi frângă, trupul, care nu avea nimic gracil, fără vreun efort. Stând jos, mă săruta pe piept în timp ce eu eram întins. Sfârcurile mă atingeau. Apoi se îndepărta şi se răsturna, cu şoldurile şi cu picioarele rămânând nemişcate, încât ceafa atingea patul, iar sânii se bombau, întinşi, provocatori.

— Tu eşti creştin, dar nu spaniol, relua ea, ridicându-se. Spaniolii sunt nişte porci, nişte câini, nu pentru că sunt creştini, ci pentru că sunt spanioli.

Îmi apăsa buzele cu palma, le strivea.

— Fii mai întâi din ţara ta, din familia ta, spunea. Spaniolilor nu le plac oamenii regelui Franţei. Don Garcia te urăşte. Te va ţine prizonier, apoi va pune să fii gâtuit sau otrăvit pentru că eşti din regatul Franţei şi pentru că te-am ales. Îi execută pe toţi bărbaţii pe care îi aleg. Cât despre mine, prea îi satisfac toate plăcerile ca să mă ucidă.

Îşi întindea şi îşi arcuia trupul stând în echilibru pe vârful degetelor, cu picioarele uşor depărtate, şi îi ghiceam despicătura roşie cu buze aproape negre.

— Pot face orice cu trupul meu, zicea ea, gâfâind un pic. El ştie. Nu poate

renunţa la mine. M-ar vrea sclava sa, dar nimeni nu-mi poate fi stăpân.

Mă privea fix, şi parcă privirea-i albă-albastră mă dărâma, mă înlănţuia.

Murmura:

— Spaniolilor le este teamă. Don Garcia Luis de Cordoza se teme de mine. Ştie că eu nu uit că sunt Aisha, descendentă din Thagri. Ai mei au deţinut mai mult pământ şi mai multe palate, mai multe oi decât regii Cordobei şi ai Granadei. Crezi tu că pot uita doar pentru că m-au botezat cu numele de Lela Marien? Sunt maură, iar aici toţi au rămas mauri. Într-o zi, Allah, dacă îi suntem credincioşi, îşi va aminti că acest pământ ne aparţine şi ni-l va da înapoi. Iar Alhambra şi moscheile vor fi din nou ale noastre.

Îşi punea palma pe pieptul meu.

— Tu nu eşti spaniol. Trebuie să părăseşti Granada înainte ca porcul acesta de căpitan general să te ucidă.

Degetele îi alunecau pe pielea mea. Am fremătat. S-a întins lângă mine.

— Ai să-ţi aduci aminte de Aisha, a şoptit ea.

Capitolul 25

Într-o noapte de martie, pe când şobolanii, cuprinşi parcă de panică, alergau şi săreau de la un perete la altul, agăţându-se de cizmele mele când încercam să-i lovesc – aveam impresia că sunt asediat de această hoardă chiţcăitoare care îmi lua cu asalt patul şi m-ar fi copleşit dacă aş fi încetat o clipă să mai lupt –, Lela Marien a deschis uşa.

Lumina albă a nopţii vântoase a invadat temniţa.

Şobolanii s-au oprit, nişte forme negre ghemuite unele în altele pe jos.

Lela Marien a făcut un pas şi, dintr-odată, au dispărut scheunând, afundându-se între pietrele zidului.

M-am ridicat.

— Are să fie plecat mai multe săptămâni, a zis Lela luându-mă de mână. Trebuie să pleci încă din noaptea asta.

Mi-am luat cizmele. Un şobolan uriaş a ieşit din una din ele fixându-mă cu ochii săi roşii.

Un şuierat, o izbitură surdă; şobolanul zăcea la pământ cu capul tăiat.

Am văzut sabia curbată pe care o ţinea Lela Marien.

M-a scos afară din temniţă.

Nu am uitat nicio clipă vreun cuvânt din noaptea aceea.

Mergeam alăturaţi pe coridoarele pustii din *presidio.* Se auzea doar vântul învârtejindu-se, măturând curţile, aplecând arborii din patio, intrând pe sub portaluri. Este atât de rece, după ce parcurge văile lui *rio* Darro şi cele ale lui *rio* Genil din munţii înzăpeziţi, încât îţi crapă obrajii şi buzele, îţi jupoaie mâinile.

Coborâm câteva trepte, înaintăm pe sub o boltă joasă, călăuziţi de un om care duce o torţă. Simt parcă atingerea unor aripi; şobolani care se strecoară şi sar. Şi dintr-odată cerul înstelat, susurul unui râu.

Suntem pe malul râului Genii. Recunosc arcele de la Puerte Verde pe unde am trecut când am intrat în Granada însoţit de Michele Spriano şi de părintele Fernando. Duc mâna la piept ca să mă asigur ca *Divina* nu a alunecat, că a rămas sub cămaşă.

Vântul suflă atât de tare, încât trebuie să mergem aplecaţi până la caii pe care îi ţine un alt bărbat.

— El e Juan Mora, spune Lela Marien. Nu te va părăsi decât dacă i-o ceri.

Îmi întinde o pungă. Gestul este atât de hotărât, glasul, atât de ferm, încât o accept fără vreun cuvânt.

— Vei ajunge la Valladolid înainte ca don Garcia să se întoarcă în Granada. Dacă Diego de Sarmiento este cu adevărat prietenul tău, căpitanul general nu-ţi va putea face nimic.

Am vrut să o strâng în braţe pe Lela Marien. I-am simţit ezitarea. Am crezut că se va lăsa.

I-am spus Aisha şi i-am propus să fugă cu mine.

— Vom părăsi Spania. Vom ajunge în Franţa. Vom trai la Castellaras de la Tour. Vom uita lumea. Vom calări şi vom vâna pe pământurile noastre, de la Thorenc la Andon, de la Cabris până la falezele care domină valea râului Siagne.

M-am oprit.

Am revăzut Marea Fortăreaţă Mons.

M-am gândit la Mathilde, la Dragut.

Aisha m-a împins, repetându-mi că trebuia să plec imediat, să traversez Granada şi să urc pe valea lui *rio* Darro, ca sa fiu deja pe drumul spre Linares când se vor ivi zorile.

— Juan Mora este o călăuză bună. Ştie să ucidă atunci când trebuie.

Am încercat să o iau de umeri. I-am mai spus încă o dată că trebuie să părăsească Granada şi să vină cu mine.

Juan Mora era deja în şa.

— Urmează-ţi drumul, a murmurat Aisha. Dacă o vrea Allah, drumurile ni se vor încrucişa din nou. Dar tu eşti creştin… A râs. Şi eu. M-a sărutat. Dar mi-ai zis Aisha. Deci ştii cine sunt. Du-te!

Până la aceste pagini pe care le scriu şi în care am vrut să rămân credincios celor trăite, nu i-am mai dat Aishei numele de botez.

Lela Marien nu era decât o mască şi o minciună.

În amintirea mea, Aisha este o maură îndrăzneaţă care scoate o sabie ca să taie capul unui şobolan sau al unui creştin.

Dar, evocând în felul acesta pe luptătoare şi pe răzvrătită, devansez cursul evenimentelor vieţii mele…

Încă mai galopam pe drum alături de Juan Mora. Vântul era aşa de puternic, atât de aspru, încât mă culcasem pe greabănul calului, ţinându-mă de coamă. Eram ispitit să-i domolesc alergarea, să cobor din şa. Visam să-mi întind mâinile deasupra unui foc, dar Juan Mora, când i-am strigat că vreau să mă opresc, mi-a aruncat o privire dispreţuitoare şi, cu o lovitură de călcâi, şi-a iuţit calul. L-am urmat.

Am traversat acele *sierras* şi fluviile, ocolind oraşele Linares, Ciudad Real şi Toledo. Ne culcam prin grote pe care Juan Mora ştia să le găsească printre tufişuri şi stânci. Dormeam ghemuiţi unul lângă altul. Juan Mora îşi lăsa gluga de la pelerină peste ochi ca pentru a mă avertiza că nu va răspunde la niciuna dintre întrebările mele.

În primele nopţi i-am vorbit despre Aisha, întrebându-l despre familia Thagri, atât de puternică, atât de bogată şi de nobilă. Cum fusese posibil ca descendenta lor să devină această Lela Marien, femeie care să-i satisfacă plăcerile lui don Garcia de Cordoza, moşneagul cu faţa pământie?

Cu buzele strânse, Juan Mora părea că nu mă ascultase. Totuşi, o expresie de mânie îi întărea trăsăturile.

L-am privit cu atenţie. Nişte riduri care erau probabil cicatrice îi brăzdau adânc faţa de la tâmple până la gură. O barbă scurtă şi ţepoasă îi ascuţea

chipul.

Oare era şi el din neamul Thagri?

Când l-am văzut de mai multe ori în decursul zilei sărind de pe cal, depărtându-se câţiva paşi de la drum, apoi ghemuindu-se cu faţa spre sud pentru a se ruga Dumnezeului său, am înţeles că numele de Juan Mora era tot o mască.

Şi mi-am mai amintit o dată spusele lui Robert de Buisson. E posibil ca toţi maurii din Andaluzia să fi rămas fideli credinţei lor? Poate că într-o zi acest foc mocnit va incendia fostul regat musulman?

Şi, în timp ce înaintam la pas, urcând sub o ploaie măruntă amestecată cu ace de zăpadă pe Sierra de Guadarrama…

— Dorinţa ta este să-i alungi pe spanioli. Nu eşti creştin. Te ascunzi în spatele acestui nume până într-o zi, când vei putea să-i ucizi.

Ajunsesem în vârful trecătorii. A întins braţul şi am zărit la orizont, acolo unde se unesc râurile Esgueva şi Pisuerga, zidurile Valladolidului.

Când am intrat pe porţile oraşului, vântul se potolise.

O mulţime zgomotoasă se agita pe străzile pavate între faţadele ornate cu statui şi mozaicuri. Călăreţi şi căruţe îşi găseau cu greu drum printre tejghelele negustorilor.

Am descălecat, ţinându-ne caii de căpăstru ca să traversăm pieţele.

Era un oraş opulent şi mândru. Aici se căsătoriseră regii cuceritori şi catolici, Ferdinand şi Isabela. Aici murise Cristofor Columb, care înălţase crucea lui Hristos la hotarele lumii şi îi convertise pe păgâni la credinţa noastră.

Aici locuia nobilimea Castiliei.

Am mers mai încet. Aveam sentimentul că mi-am atins ţelul. Aici începea adevărata mea viaţă. Scăpasem, în sfârşit, de lanţuri.

M-am închinat în faţa unei biserici din piatră cizelată despre care am aflat mai târziu că era Santa Maria la Antigua, ridicată acolo din porunca împăratului de Burgundia şi germanic Carol Quintul.

La câţiva paşi mai încolo se înălţa, de culoarea ocrului şi auster, Palacio Sarmiento, locuinţa lui Diego de Sarmiento, fostul meu tovarăş de galeră.

Am fost cuprins de bucurie. Pe când debarcam de pe galere pe cheiurile din Toulon, oraşul lăsat pe mâna necredincioşilor, strigase spre mine cuvântul *esperanza.* Iar acum mă aflam aici, liber. În cetatea regilor catolici care îi îngenuncheaseră pe necredincioşi. Acei regi a căror epopee, *Reconquista,* ne-o povestise de atâtea ori Sarmiento în temniţele din Alger.

În clipa în care intram pe portal, Juan Mora s-a apropiat de mine. Îşi îngustase privirea ascunzându-şi în felul acesta ochii.

— Poţi să mă trimiţi înapoi, a spus. Te-am călăuzit acolo unde trebuia să ajungi.

A întors capul arătând strada, mulţimea, oraşul.

— Tu ce-ţi doreşti? l-am întrebat.

A tăcut, cu braţele încrucişate.

— Poţi pleca sau poţi rămâne, eşti un om liber, am zis.

Chipul i s-a încruntat. În felul în care îşi alungea buzele, săpând şanţuri în jurul gurii, am ghicit neînţelegere şi dispreţ.

Eram stăpânul pe care i-l dăduse Aisha. Eu trebuia să aleg. A trăi, ştiam de la Toulon, de când refuzasem să fiu răscumpărat de tata, însemna a hotărî.

Am pus mâna pe umărul lui Juan Mora.

— Eşti al meu, rămâi cu mine.

S-a uitat fix la mine, apoi a ridicat un pic fruntea.

— Cândva, numele oraşului era Belad-Uualid, a spus. A mai repetat, cu glas şi mai puternic, şi mai adânc: Belad-Uualid, Belad-Uualid.

Capitolul 26

Diego de Sarmiento a deschis braţele şi ne-am îmbrăţişat cu putere.

Apoi am tăcut.

Îmi imaginasem că vom evoca suferinţele petrecute în infernul ocnei şi al temniţelor din Alger.

Voiam să-i vorbesc despre Mathilde de Mons şi despre Dragut, despre Michele Spriano şi să-i amintesc acel cuvânt, *esperanza,* pe care mi-l strigase pe cheiul din Toulon şi pe care nu-l uitasem.

Dar parcă amintirile mă înăbuşeau, iar în gura aveam un gust dulceag de sânge şi în faţa ochilor, imaginea morţii.

Atâtea trupuri martirizate în faţa mea în toţi aceşti ani!

Am aruncat o privire spre Sarmiento. Stătea aplecat, cu coatele pe genunchi, nemişcat, contemplând parcă şi el timpul scurs.

Emana din el o impresie de forţă. Era mai corpolent decât odinioară. Faţa, mai rotundă, era încadrată de o barbă scurtă şi creaţă. Strângea din pumni.

Am întins mâinile deasupra flăcărilor albăstrii pocnind în şemineu. I-am mărturisit că degetele mele sugrumaseră un renegat şi că adesea chipul şi trupul acestui om mă bântuiau ca o remuşcare, chiar dacă nu-mi părea rău că l-am ucis.

Sarmiento s-a întors încet spre mine, apoi a ridicat din umeri.

— Un renegat, a început el, mai mult decât un necredincios îşi merită pedeapsa, iar remuşcarea nu-i decât o capcană a diavolului. A ridicat glasul, continuând: Cel care luptă în numele lui Hristos are datoria să-i pedepsească şi să-i ucidă pe cei care comit sacrilegii, reneagă botezul sau murdăresc cu prezenţa lor locurile sfinte. Nu trebuie arătată niciun fel de îndurare faţă de eretici sau necredincioşi. Unii refuză comuniunea şi Sfânta Liturghie, ceilalţi maculează mormântul lui Hristos sau fac moschei din catedralele noastre.

Putea accepta un creştin aşa ceva?

Ridicase de mai multe ori pumnul ca pentru a ameninţa nişte duşmani pitiţi în penumbra camerei luminate doar de acel foc care îmi ardea obrajii, lăsându-mi însă umerii şi spatele pradă frigului.

Era nevoie, a reluat el, să fie curăţate regatele creştine, de la pământurile imperiului până la marginile Mediteranei, de pleava hughenotă – protestantă, calvină, luterană, indiferent de numele cu care se împodobea. Toţi „stricaţii credinţei” erau aliaţii necredincioşilor, iar aceştia trebuiau împinşi în marile deşerturi de la marginea lumii, de unde apăruseră, ca nişte nori de lăcuste.

Reconquista încă nu era terminată. Trebuiau cucerite Alger şi Tunis, eliberaţi, aşa cum o făcuse odinioară Carol Quintul, sclavii creştini care se aflau aici în lanţuri şi acţionat la fel atât la Constantinopol, cât şi la Ierusalim.

Pentru un catolic, aceasta era singura datorie căreia trebuia să i se dedice.

Sarmiento s-a ridicat, cu palma pe mânerul spadei. A făcut câţiva paşi care

au răsunat în încăperea cu ziduri din piatră.

L-am urmărit cu privirea când întunericul îi învăluia statura puternică neagră.

S-a întors spre mine.

— Bernard de Thorenc, a spus el cu o voce solemnă, tu aparţii regentului Spaniei, Filip al nostru. Tu aparţii tatălui său, împăratul Sfântului Imperiu Roman Germanic, Carol Quintul. Tu le aparţii pentru că ei sunt suveranii noştri legitimi, pentru că sunt cavalerii credinţei întru Hristos şi doresc să stabilească de la un capăt la altul al lumii Sfânta Monarhie universală.

Eram emoţionat. Convingerea şi energia lui Sarmiento mă atrăgeau.

Da, voiam să fiu unul dintre soldaţii acestei cruciade.

Am spus că făcusem legământ să lupt împotriva necredincioşilor pentru a-mi elibera tovarăşii de pe galere şi din temniţa unde i-am văzut schingiuiţi de călăii lui Dragut cel Crud.

Şi voiam să-i răscumpăr pe cei pe care îi corupsese.

Am murmurat numele lui Mathilde de Mons.

Am mai adăugat că voiam să şterg trădarea alor mei, care serviseră regii Franţei, aliaţii necredincioşilor.

Sarmiento a zâmbind, dispreţuitor.

— Regii Franţei sunt ca nişte pânze de corăbii: vântul cel mai puternic le întinde şi le umflă.

M-a luat de braţ şi m-a condus prin coridoarele *palacio*-ului.

Am traversat săli mari pe zidurile cărora erau atârnate crucifixe, arme şi tapiserii. În penumbră, mobilele de lemn negru păreau nişte stânci masive. Ghiceam mari tablouri în rame aurite.

— Contele Rodrigo de Cabezon, ambasadorul Spaniei pe lângă regele Franţei, ne scrie că Hernie al II-lea se vrea un bun catolic. Soţia sa, Caterina, este nepoata papei. Ea acţionează cu abilitatea unui om bine priceput. Ar vrea să-şi mărite pe una dintre fete cu regele nostru, Filip. Dar împăratul a ales pentru Filip pe regina Angliei, şi, când această căsătorie se va încheia, Franţa, strânsă în maxilarele noastre, va trebui să se supună. Sarmiento s-a oprit, întorcându-se către mine. Ştii cine se află aici, la curtea mea? Enguerrand de Mons, fratele acelei renegate. Nu este singurul nobil francez care a ales să-i slujească pe rege şi pe împăraţii catolici. Dacă vor să-şi păstreze tronul, Henric al II-lea şi Caterina trebuie să se dea după cum bate vântul. Iar vântul suntem noi!

M-a poftit să-l urmez, povestindu-mi că, după părerea contelui Rodrigo de Cabezon, Henric al II-lea, iritat de conciliabulele şi conspiraţiile acestor „stricaţi ai credinţei”, izbucnise: „Mă jur că, dacă reuşesc să-mi pun în ordine afacerile externe, îi mărturisise ambasadorului, voi face să curgă pe străzi sângele şi capetele acestei infame canalii luterane!”

— Îl vom ajuta să-şi regleze afacerile externe, a adăugat Diego de Sarmiento. Chiar îi vom da pe unii dintre soldaţii şi inchizitorii noştri ca să termine cu aceşti hughenoţi.

Tonul vocii sale era tăios ca o spadă ascuţită. Am îngheţat atunci când a

adăugat că, după opinia lui Cabezon, contele Ludovic de Thorenc, fiul său, Guillaume, şi fiica acestuia, Isabelle, intraseră în rândurile acelor nobili protestanţi care, în jurul amiralului Coligny, al prinţului Conde, şi al altora, se despărţiseră de credinţa catolică şi se proclamaseră reformaţi.

Sarmiento m-a luat de umeri.

— Toate neamurile, a adăugat el, chiar şi cele mai ilustre, poartă pe trunchiul lor şi ramuri uscate.

Ştia că don Garcia Luis de Cordoza, unchiul său, căpitan general al Granadei, proteja o maură, o desfrânată care se pretindea catolică, dar care de fapt era o Thagri, acei mauri care nu acceptaseră niciodată *Reconquista.* Cine putea crede că această femeie devenise o bună catolică?

— Convertiţii, renegaţii au suflete de trădători. Cine şi-a trădat credinţa va trăda din nou, a conchis el. Dar don Garcia este un stricat pe care împăratul îl protejează în amintirea războaielor trecute.

În ziua aceea am început să înţeleg ce înseamnă să conduci oamenii.

Ajunseserăm într-o încăpere mai mică decât celelalte, cu zidurile acoperite de etajere pe care se înşiruiau cărţi.

Una dintre ele, aşezată pe stativ, era deschisă.

În timp ce Diego de Sarmiento o răsfoia, i-am spus că Michele Spriano îmi încredinţase, înainte de a pleca să se îmbarce spre Malaga, un exemplar din *Divina Comedie,* la care ţinea mai mult decât la viaţă.

Sarmiento.

— Michele Spriano… a murmurat el luând cartea.

Glasul îi era atât de şoptit, încât Te-am rugat, închizând ochii, Te-am implorat, Doamne, să-l ai în paza Ta pe Michele.

Era însă prea târziu. Ai considerat că mai trebuia să sufere, dar pentru ce fapte-l pedepseai?

Pe acelaşi ton monocord, Diego de Sarmiento a povestit în ce fel nişte corsari barbari atacaseră trei galere spaniole care părăsiseră Barcelona îndreptându-se către Genova.

Michele Spriano era la bordul celei care fusese capturată de necredincioşi.

A avut loc o luptă grea. Unul dintre marinarii care reuşiseră să ajungă la celelalte nave spaniole povestise că negustorul italian fusese iertat de barbari şi aruncat ca un sac pe puntea galerei musulmane. Se bătuse totuşi cot la cot cu echipajul, dar era o captură bună.

Mi l-am imaginat înlănţuit în temniţa aflată deasupra locului unde stăteau vâslaşii, printre şobolani, în duhoarea de excremente.

Doamne, pentru ce?

— Nu-l vor ucide, fiindcă nu au făcut-o în timpul luptei, a spus Sarmiento. Îi vor fixa răscumpărarea. Iar noi o vom încredinţa călugărilor răscumpărători, pentru ca la următoarea lor călătorie la Alger să o poată plăti.

— Toata această suferinţă… am murmurat. Apără-l, Doamne!

Fără îndoială că lui Sarmiento nu i-a plăcut rugăciunea mea, tonul implorator al vocii mele.

— Dumnezeu nu ne ajută decât dacă ridicăm sabia! a spus el hotărât. Nu le aude pe bocitoare. Vrea cavaleri!

Sarmiento s-a apropiat de stativ şi a început să citească cu glas tare.

— „Ostaşul care îşi îmbracă sufletul cu armura credinţei după cum îşi pune peste trupul său cuirasa de fier este şi neînfricat, şi în deplină siguranţă; căci, la adăpostul îndoitei sale armuri, nu se teme nici de om şi nici de diavol. Departe de frica morţii, el chiar şi-o doreşte; dar, adevăr grăind, de ce se poate teme cel pentru care, în viaţă sau în moarte, Hristos este viaţa, iar moartea este un câştig?… Ostaşii lui Hristos se războiesc în deplină cunoştinţă… Pentru Hristos aduc moartea sau o primesc… Dacă ostaşul ucide un răufăcător, nu comite o omucidere, ci taie răul, el este răzbunătorul lui Hristos faţă de cei care fac răul şi capătă titlul de apărător al creştinilor.“ Sarmiento a ridicat capul. Iată ce scrie Sfântul Bernard în carta cavalerilor templieri, a adăugat el. Sfântul Bernard zice: „Dacă aceşti cavaleri ucid, o fac pentru Hristos; dacă mor, Hristos este cu ei!“ Sarmiento s-a îndreptat spre mine. Nicicând Pământul nu a purtat atâţia răufăcători, a spus el. Fii acest ostaş al lui Hristos, tu, cel care te numeşti Bernard!

Capitolul 27

Am trăit mai mulţi ani în umbra lui Sarmiento.

L-am admirat.

L-am văzut sărind într-o arenă, înarmat doar cu o sabie scurtă, să înfrunte un taur care fornăia având botul plin de o spumă albă.

S-a îndreptat spre el, cu braţele deschise, părând a-şi oferi pieptul coarnelor animalului.

Asta se petrecea în orăşelul Benavente. Întreaga curte, toată nobilimea Castiliei se îngrămădea în jurul lui Filip, regentul, şi a fiului său, don Carlos.

Sarmiento îmi şoptise că acest copil de nouă ani, moştenitor al tronului Spaniei, nepotul lui Carol Quintul, era o sărmană marionetă nebună care se zvârcolea adeseori pe jos, fără noimă, urlând, izbindu-şi capul mare, cu faţa plină de riduri, ca a unui bătrân, de pietre şi scoţând bale ca un animal furios a cărui forţă totuşi nu o avea, şchiop, ghebos, idiot, atât de urât încât abia îndrăzneai să-l priveşti – aceasta era crucea pe care o ducea regentul nostru, Filip al nostru.

Am părăsit Valladolidul pentru a merge în La Corogne, unde ne aştepta o flotă de o sută douăzeci şi cinci de nave.

De săptămâni întregi, în Palacio de Valladolid, nu exista un singur nobil de Castilia sau de Aragon care să nu încerce prin tot felul de tertipuri să participe la călătorie, să meargă la Londra ca să asiste la căsătoria lui Filip cu regina Angliei, Maria Tudor.

Am putut atunci să văd ce putere are contele Diego de Sarmiento.

Încă de a doua zi de la sosirea mea la Valladolid, îmi spusese că trebuie să merg întotdeauna lângă el.

— Nu am nici fiu şi nici frate. Vei fi şi unul, şi celălalt.

Şi începusem să intru alături de el în saloanele palatelor din Valladolid, în cele din Plaza Mayor, din Plaza del Ochavo, din Plaza del Fuento Dorado.

Nobilii erau îmbrăcaţi cu toţii în negru, iar peste tunici purtau coliere de aur. Capetele oacheşe păreau că tocmai fuseseră aşezate pe coleretele de dantelă albă.

Se înclinau în faţa lui Sarmiento, îi cereau diferite lucruri. Doreau să facă parte dintre cei care – câteva sute – îl vor însoţi pe Filip şi se vor îmbarca alături de el pe una dintre cele o sută douăzeci şi cinci de nave care porneau spre Anglia.

Sarmiento asculta distrat, privind femeile.

Adesea se îndrepta către una dintre ele. Aşa a fost cu Efrusia de Guzman sau cu acea tânără fată de abia treisprezece ani, Anna de Mendoza della Cerda, cea mai bogată moştenitoare din Spania, al cărei ochi stâng era acoperit de o bentiţă neagra. Îl pierduse în timpul unei lecţii de scrimă sau al unui duel, dar cel drept ardea, şi, atunci când s-a oprit asupra mea, am coborât capul, tulburat de insolenţa sa, aproape o impudoare.

Sarmiento, luându-mă de braţ, îmi şoptise cu vocea sa răguşită:

— Anna Mendoza della Cerda este mai întâi a lui Filip, apoi a mea, apoi a lui Ruy Gomez, căruia Filip i-a promis-o, întrucât Gomez a negociat la Londra contractul de căsătorie cu această regină bătrână şi pământie, fără păr, fără sprâncene, mirosind, probabil, urât, această Maria Tudor pe care Filip al nostru va trebui să o primească în patul lui. Deie-i Dumnezeu putere! Dar el a, a…

Auzeam murmurele. Surprindeam confidenţele lui Ruy Gomez, care sosea de la Londra, atât de mândru de a-şi fi îndeplinit misiunea.

— Regina Maria, care nu s-a apropiat niciodată de partea masculină, se teme ca suveranul nostru să nu fie prea focos. Se teme de taurii spanioli! La cei treizeci şi şapte de ani ai săi este uscată ca un copac care nu a rodit vreodată, un smochin neudat de ploaie. Dar, în acelaşi timp, e atât de însetată…

Eram asiguraţi că suveranul Carol Quintul îi scrisese fiului pentru a-i cere „să arate multă dragoste şi veselie faţă de regină“.

Auzeam râsete înfundate şi citeam maliţie în ochii celor care o descriau pe Maria Tudor şi care reluau cuvintele împăratului. Lumea se întorcea către dona Isabela Osorio, metresa lui Filip, şi existau zvonuri cum că l-ar însoţi în călătorie, dacă nu se va retrage într-o mănăstire, ca atâtea alte femei pe care Filip le onorase.

Ascultam, priveam, învăţam.

Am crezut Doamne, că urma să ridic sabia împotriva duşmanilor Tăi, să fiu în slujba Ta, dar zi de zi descopeream acest hăţiş de intrigi, de invidii, de corupţie şi de depravare pe care îl presupunea guvernarea făcută de bărbaţi.

Unde mă aflam?

Mergeam de-a lungul unui turn al *palacio*-ului. Juan Mora dormea în faţa uşii camerei mele, culcat direct pe jos, înfăşurat în pelerina sa.

La doar câteva zile de la sosirea noastră la Valladolid, am fost trezit într-o dimineaţă de nişte strigate surde, de zgomotul unei lupte. Am deschis uşa. Sarmiento stătea cu braţele încrucişate. Cele trei gărzi care nu-l părăseau niciodată şi la care nu îndrăzneam să mă uit – atâta violenţă şi cruzime aveau în ochi – îl ţineau pe Juan Mora îngenuncheat, iar unul dintre ei îi pusese pumnalul la gât.

— M-a călăuzit din Granada, am spus. Am încredere în el.

— Să plece astăzi ori i se va tăia gâtul! Niciun necredincios în preajma mea sau a ta! a replicat Sarmiento.

Juan Mora era dintr-o familie de mauri convertiţi, dar ştiam că se închina în continuare la Dumnezeul său.

Am vrut să-i dau o parte din ducaţii pe care mi-i dăduse Aisha. Nici nu a binevoit să se uite la ei. Şi-a încălecat calul fără vreun cuvânt, fără să mă privească.

Omul acesta nu ar fi ezitat să ne omoare: pe Sarmiento, pe mine, pe

creştini, pe oricine. Văzându-l îndepărtându-se pe străzile Valladolidului, traversând Piaza Santa Maria Antigua, m-am gândit că repeta numele oraşului din vremea când aici domnea un guvernator musulman: Belad-Ualid.

Când Juan Mora a dispărut, m-am simţit împovărat şi m-am îndoit de voinţa Ta, Doamne.

Voiai Tu, Doamne, ca oamenii să se sfâşie între ei? Trebuia, pentru ca adevărata credinţă să triumfe – credinţa în Tine –, să fie ucişi toţi cei care nu o împărtăşeau?

Nu i-am destăinuit îndoielile mele lui Diego de Sarmiento. Deja mă temeam de el. Cu o înclinare a capului, cu un cuvânt, cu o clipire de pleoape, putea decide soarta unui om. Se întorcea către cele trei gărzi care ne urmau, cu mâna pe pumnal sau pe mânerul sabiei, arăta un trecător, iar cei trei oameni se repezeau la el. Nu am văzut să le scape vreodată prada.

Într-un loc era vorba despre un negustor, în altă parte despre un maur. Câteodată, Sarmiento cerea doar să i se aducă vreo câteva mii de ducaţi. Regentul Filip avea nevoie de sute de cufere cu monede de aur pentru a finanţa războiul pe care Carol Quintul îl ducea cu prinţii luterani şi cu regele Franţei, Henric al II-lea, care îi ajuta, sau pentru a organiza acele serbări care marcau semnarea contractului de căsătorie dintre regentul Spaniei şi regina Angliei.

În plus, împăratul îşi sfătuise fiul să se arate generos faţă de englezi, să le împartă mii de monede de aur, fiindcă rari sunt oamenii pe care nu-i poţi cumpăra.

Aşadar, Sarmiento strângea ducaţi pentru Carol Quintul şi pentru Filip. Punea mâna pe cuferele pline cu aur şi argint pe care negustorii le aduceau din călătoriile lor din Lumea Noua şi cu care umpluseră cala galioanelor.

Cine ar fi îndrăznit să se opună? Cel care risca era judecat drept eretic. Nu nesocotea el un suveran catolic?

Am văzut ridicându-se un rug în Plaza del Ochavo. În jurul lui începeau să se învârtă călugări în veşmântul lor negru, cu mâinile împreunate, spunând rugăciuni.

Apoi nişte soldaţi au târât un om până la rug. Un preot i-a prezentat un crucifix, însă omul nu a avut nici măcar puterea să ridice capul.

Mulţimea din piaţă murmura.

Când omul a fost legat de stâlp, în mijlocul rugului, a început să spună psalmi, să strige, să urle că este un bun creştin, că nu comisese niciodată vreun sacrilegiu, că Dumnezeu ştia cât îl iubea şi îl venera.

Apoi a strigat de mai multe ori:

— Înduraţi-va de mine! Înduraţi-vă de copiii mei!

Glasul i-a fost înăbuşit de fum, iar trosnetul focului i-a acoperit ultimele ţipete.

Doamne, m-am rugat pentru acest schingiuit în una dintre capelele de la Colegio de Santa Cruz.

Şi îmi amintesc de groaza care m-a cuprins când mi-a trecut din nou prin minte ideea sacrilegiului.

Mi-am imaginat, Doamne, că erai indiferent la soarta oamenilor, că după greşeala noastră originară ne-ai sortit nefericirii.

Pământul era infern. Doar uneori, pentru câteva clipe numai, purgatoriu.

Dragut nu era mai crud decât Sarmiento; Mathilde de Mons, mai renegată decât Aisha Thagri.

Apoi mi-a fost teamă că Diego de Sarmiento a îmbrăcat armura de cavaler al Crucii doar pentru a ascunde că era un soldat al diavolului.

Am ascuns adânc în mine aceste erezii şi am continuat să merg alături de Sarmiento.

Când un curtean se prezenta înaintea sa, el se întorcea către mine, îmi spunea cu o voce dispreţuitoare numele acelui nobil castilian şi adăuga, aplecat spre mine:

— Iată, Bernard de Thorenc, poartă-te cu el ca mine. Mai bine decât mine. Noi am stat alături pe banca ocnei barbare. Sângele nostru s-a amestecat. Suntem unul şi acelaşi.

Eram privit cu deferenţă, dar citeam în ochi sclipirea invidiei.

Femeile se apropiau, dar ştiam că, adesea, Sarmiento le cerea să vină la mine. Se folosise de ele, le abandonase. Mi le oferea ca pe un cadou de consolare.

M-am desfătat, Doamne, cu aviditatea şi cu tăria celor douăzeci şi şapte de ani.

În jurul meu erau doar fuste ridicate, picioare desfăcute, sâni dezgoliţi.

Toate aceste luxuri, aceste adultere, aceste deflorări de tinere pubere se săvârşeau în penumbră, în spatele uşilor închise, al perdelelor şi al voalurilor, adeseori direct pe podea.

Se pretindea că fiul lui Filip, don Carlos, care încă nu avea zece ani, era deja un taur viguros care speria femeile, chiar şi pe cele mai ambiţioase, gata de orice sacrificiu, prin urâţenia sa monstruoasă şi prin nebunia lui, căci le strângea de gât, mârâind şi urlând.

Se zicea că Juan Manuel de Portugal, nepot al lui Filip, murise la şaptesprezece ani fiindcă ani de zile încălecase femeie după femeie până la epuizarea cavalerului şi a celei încălecate.

Unde trăiam?

La Valladolid, în Spania, la curtea descendentului regilor catolici sau la Sodoma şi Gomora, în cartierele desfrâului? În anticamera iadului?

Dar eu aveam douăzeci şi şapte de ani. Viaţa mă ducea cu ea. O descopeream. Era atât de intensă, încât rare erau momentele în care puteam să mă retrag din lume, să-mi uit apetitul sau spectacolul acestor oameni în negru şi al femeilor îmbrăcate în rochii cu volane care se atingeau înainte de a merge să se iubească în alcovuri.

Lumea asta mă ameţea.

Am îngenuncheat în faţa lui Filip, care îmi acordase, la cererea lui Sarmiento, privilegiul de a-l însoţi în Anglia, de a fi unul dintre nobilii invitaţi să asiste la căsătoria sa cu Maria Tudor.

Apropiindu-mă de suveran, i-am descoperit faţa cu ochii înceţoşaţi, cu o bărbie grea, prognată, îngreunată şi mai mult de o barbă tunsă scurt, care, împreună cu mustaţa, înconjura o gură largă a cărei buză inferioară, groasă şi nemulţumită, exprima morga, aproape dezgustul. Această expresie era accentuată de două riduri. Sprâncenele se despărţeau şi se terminau în două linii fine negre care dădeau chipului o cruzime stăpânită, intensă şi perversă.

Acest bărbat ale cărui trăsături mă nelinişteau era ocupantul legitim al tronului, fiul împăratului Sfântului Imperiu, monarhul pe care trebuia şi voiam să-l slujesc.

Am sărutat mâna pe care mi-o întindea ca şi cum ar fi fost un prinţ al Bisericii.

Apoi m-am îndepărtat mergând de-a-ndăratelea, luându-mi uşor locul lângă Sarmiento.

După câteva zile de sărbătoare, de lumini, de întreceri şi de spectacole care au făcut din Valladolid un mare teatru, am plecat spre La Corogne.

La oprirea de la Benavente, l-am descoperit pe don Carlos şi nu am putut să-mi iau ochii de la acest copil cu capul enorm şi, faţă de om bătrân.

Apoi au început din nou sărbătorile, jocurile, duelurile şi întrecerile, iar, la final, acea cursă de tauri în arenă. Aceşti monştri negri se repezeau, cu coarnele aplecate, asupra cailor picadorilor, răsturnându-i pe unii şi spintecându-i în mijlocul ţipetelor mulţimii.

Atunci l-am văzut pe don Carlos căzând jos, la picioarele lui Filip, începând să tremure şi să facă spume la gură cu ochii daţi peste cap.

Patru oameni l-au apucat de braţe şi de picioare ducându-l în timp ce se zbătea, se încorda, cu trupul devenit brusc ţeapăn.

În arenă se mai găsea un singur taur, o masă neagră de care călăreţii înarmaţi cu suliţe nici măcar nu îndrăzneau să se apropie.

Atunci Diego de Sarmiento a sărit în arenă, cu sabia scurtă în mână, şi l-am văzut înaintând spre taur cu braţele ridicate.

Animalul s-a repezit la el. Sarmiento s-a eschivat, apoi s-a agăţat de coarnele lui, s-a lipit de animalul care îl târa, încercând să scape de omul care îl înjunghia.

Animalul a îngenuncheat în timp ce sângele ţâşnea, acoperindu-l pe îndrăzneţ.

L-am admirat pe Sarmiento şi m-am temut de el mai mult ca niciodată.

Capitolul 28

La Valladolid, am îngenuncheat în faţa regentului Spaniei şi am sărutat mâna celui căruia Sarmiento îi zicea deja Maiestatea Sa Filip al II-lea, regele Spaniei.

Nişte nobili castilieni, familiari ai curţii lui Carol Quintul, dăduseră asigurări, la sosirea în Bruxelles, că împăratul era sătul de domnie; zvonul se răspândise în *palacio*-urile din Valladolid: Carol Quintul urma să abdice şi să dea coroana Spaniei fiului sau.

Am fost de mai multe ori în apropierea lui Filip al II-lea pe gradinele arenelor şi în sălile reci ale palatului său, ori la vânătoarea de mistreţi şi de cerbi, pe malurile râului Pisuerga sau în *sierra* Terozos.

Dar niciodată nu l-am văzut atât de des şi nici atât de aproape ca pe puntea navei care, după ce a părăsit rada portului Bahia, în La Corogne, tăia cu etrava lungă hula oceanică în direcţia Angliei, unde îl aştepta regina Maria Tudor, pe care urma să o ia de soţie.

De fiecare dată am fost izbit de încetineala mersului şi a gesturilor sale şi mai cu seama de valul de plictis şi de dispreţ care părea să-i acopere chipul. Privirea aproape inexpresivă avea ceva neliniştitor şi ascuns. Maxilarul acoperit de barbă mi s-a părut că atârnă mai greu, nemăsurat, la fel şi buza gurmandă şi plină, prea roşie în comparaţie cu paloarea obrajilor.

Am pornit pe 13 iulie 1554.

Mă aflam la prova, ascultând strigătele gabierilor, scârţâitul partalelor, lanţurile ancorei ridicate, pânzele care se întindeau.

Toate aceste zgomote au fost brusc acoperite de bubuitul canonadei care ne saluta plecarea. Salvele erau trase din fortul San Anton, care îşi înălţa zidurile cenuşii pe o mică insulă înconjurată de spuma valurilor, şi din fortul San Diego, aflat în partea opusă, la extremitatea unui cap micuţ.

Fusesem ales, împreună cu alte câteva zeci de nobili spanioli, să ne îmbarcăm pe nava Maiestăţii Sale. Am zărit chiar invidia contelui Rodrigo de Cabezon, ambasadorul Spaniei pe lângă regele Franţei, care participa la călătorie.

Îl întâlnisem pe cheiurile de la Pescaderia, supraveghind încărcarea cuferelor şi a cailor la bordul unui alt vas.

M-a cântărit din priviri.

Eram, aşadar, a zis el, fiul acelui conte Ludovic de Thorenc, fratele lui Guillaume şi al lui Isabelle Thorenc, un neam de hughenoţi duşmani ai împăratului Carol al Spaniei.

— Ştiţi că se află în Anglia pentru a ridica ţara împotriva noastră şi a reginei sale? Sper că-i veţi face să se răzgândească. Îmi imaginez că Maiestatea Sa v-a dat această însărcinare, altfel de ce v-ar fi ales ca să-i fiţi prin preajmă? Să nu-l dezamăgiţi pe rege! Este nemilos cu cei care dau greş. Dar veţi avea

destulă credinţă pentru a-i da pe tatăl dumneavoastră şi pe copiii săi pe mâna inchizitorilor noştri?

În tot timpul de dinaintea plecării, îmi tot pusesem aceste întrebări, ispitit uneori să renunţ la călătorie. În unele nopţi mă gândisem chiar să fug, să ajung în Granada, să o regăsesc acolo pe Aisha Thagri şi să o conving să plece cu mine la Castellaras de la Tour.

Dar, ca şi cum mi-ar fi simţit tulburarea, Diego de Sarmiento mă vizita la orice oră din zi şi din noapte.

Era într-o stare de exaltare cum nu-l mai văzusem niciodată.

Mă lua pe străduţele oraşului ticsite de căruţe încărcate cu lăzile nobililor, străbătute de soldaţii care se pregăteau de îmbarcare. Pe cheiuri se zbăteau caii cărora trebuia să li se pună piedica înainte de a fi urcaţi în bărci şi transportaţi până la navele ancorate în rada El Bahia sau El Orzan. Uneori scăpau din mâinile grăjdarilor şi fugeau spre Pescaderia.

— Închipuie-ţi, îmi zicea Sarmiento, că acest oraş a fost un timp al emirilor Cordobei! Acea Cordobă, de pe malul oceanului, în mâinile necredincioşilor! Ce sacrilegiu şi ce umilinţă! Ei îşi amintesc asta, iar dacă noi nu-i strivim, într-o zi, când vom fi de mult în faţa judecaţii Domnului, descendenţii acestor emiri vor vrea să o recucerească. Şi vor găsi aliaţi! Această căsătorie dintre regele nostru Filip şi regina Angliei este un mijloc de a-l gâtui pe regele Franţei şi de a-l constrânge să lupte alături de noi. Este şi un mijloc de a reduce numărul ereticilor englezi. Când Filip al II-lea va fi regele Angliei, vom aprinde rugurile!

Se apleca spre mine şi mă întreba dacă l-am văzut pe contele Rodrigo de Cabezon. Mi-a vorbit el despre acei spioni francezi, nişte hughenoţi care, în Anglia, căutau să răscoale populaţia şi conspirau împotriva reginei?

— Vreau, îmi spunea el, să tai capul acestor năpârci! Indiferent cine ar fi! Eşti pregătit pentru această însărcinare? Nu vei fi singur pentru a o îndeplini…

Se îndepărta fără a-mi da mai multe precizări, şi abia la bordul navei, după ce au fost întinse pânzele, i-am recunoscut, stând la pupa, nu departe de Sarmiento şi de Filip al II-lea, pe Enguerrand de Mons şi pe părintele Verdini.

Am încercat să-i evit şi să fug.

Nu voiam să regăsesc chipul trecutului meu şi nici să-mi cunosc rolul care mi s-a dat.

Dar o navă este o închisoare şi, încă din prima zi a traversării, gărzile lui Sarmiento m-au condus spre una dintre cele trei cabine aflate pe castelul din spate.

Părintele Verdini şi Enguerrand de Mons stăteau aşezaţi de o parte şi de alta a lui Sarmiento, pe nişte cufere prinse în benzi late de fier negru. Ca şi cum i-ar fi fost teamă ca vom face schimb de amintiri, protectorul meu a zis imediat, cu o voce poruncitoare:

— Ştiţi ce aşteaptă Dumnezeu şi regele de la Domniile Voastre!

Apoi ne-a părăsit.

Ne-am uitat unii la alţii.

Atâta timp între noi. Ca un fluviu prea larg.

Părintele Verdini nu mai era decât un om cu trupul împuţinat, dar cu mişcări nervoase, iar glasul îi era la fel de ascuţit.

S-a ridicat şi a venit spre mine.

— Fiule, a zis el, făcându-şi semnul crucii, apoi încercând să mă îmbrăţişeze.

M-am ferit, iar el a rămas cu braţele deschise, descumpănit, înainte de a se întoarce spre Enguerrand de Mons.

În clipa în care, fără să vreau, odată cu un geamăt care mi-a urcat în gât, eram gata să evoc imaginea lui Mathilde de Mons, fratele său a murmurat:

— A murit. Apoi, ridicându-se şi proptindu-se bine în călcâie, a adăugat cu un glas şi mai puternic: Este ca şi moartă pentru mine.

Aşadar, trăia, şi am fost liniştit şi fericit în acelaşi timp.

Ţi-am mulţumit, Doamne, pentru că nu ai pedepsit-o, că i-ai mai dat timp să trăiască şi să capete iertarea Ta.

— Este greşeala mea, a spus părintele Verdini lovindu-se cu pumnul în piept.

Lăsase să se săvârşească trădarea din partea celor cărora trebuia să le îngrijească sufletele, explica el. Iar aceşti răufăcători compromiseseră planurile împăratului şi ale regelui.

Familia Thorenc se ridicase împotriva Bisericii şi se încăpăţâna să persiste în eroare şi în trădare. Preoţii şi călugării englezi cereau ajutor împotriva acestor „stricaţi ai credinţei".

— Trebuie împiedicaţi să mai facă rău şi este de datoria noastră, cei care i-am cunoscut, cei răniţi în afecţiunea pe care le-o purtăm, este de datoria noastră să-i curmăm. Sunt fii ai diavolului!

A vorbit îndelung şi am înţeles ca aş constitui momeala care le era întinsă.

Trebuia să merg pe străzile Londrei, cu buzunarele pline de ducaţi. Să fac vizite celor despre care se ştia că erau ostili faţă de ceea ce numeau „mariajul spaniol". Să spun că mă căiesc şi că Dumnezeu mă luminase. Că doream să-mi întâlnesc tatăl, fratele şi sora ca să-i ajut. Lectura Sfintelor Scripturi îmi deschisese ochii. Descoperisem că în Spania curtea era un loc al pierzaniei. Doream să-i combat pe papistaşi, să dezvălui că trupe spaniole – peste zece mii de oameni – erau gata să debarce în Anglia. Că vreo cincisprezece nave pline cu soldaţi părăsiseră deja Ţările de Jos. Trebuia neapărat să-mi regăsesc tatăl pentru a-şi informa prietenii englezi despre întortocheatele intenţii ale lui Carol Quintul şi ale lui Filip. Să fiu dus, aşadar, la tatăl meu, contele Ludovic de Thorenc, şi la copiii săi, Guillaume şi Isabelle, despre care ştiam că ajunseseră pe ascuns la Londra.

— Vor dori să te întâlnească, a continuat părintele Verdini. Îi vom aştepta alături de tine.

S-a uitat la Enguerrand de Mons, care urma să fie călăul. El, preotul, avea să se roage pentru condamnaţi.

— Iar eu sunt Iuda? am murmurat.

Părintele Verdini a protestat. A lupta împotriva răufăcătorilor însemna a-l sluji pe Dumnezeu, nu a-l trăda. Ei, care încheiaseră alianţă cu necredincioşii înainte de a deveni eretici, erau singurii trădători şi trebuiau pedepsiţi.

Verdini s-a apropiat de mine: uitasem temniţele din Alger, schingiuirile comandate de Dragut cel Crud, moartea unora, corupţia celorlalţi, umilirea tuturor? Iată ce au permis ereticii şi trădătorii!

Am lăsat capul în jos şi m-am gândit la Mathilde de Mons şi la Michele Spriano.

Însă Dumnezeu nu a vrut ca eu să fiu Iuda.

M-am prefăcut totuşi că îmi îndeplinesc misiunea.

După ce am debarcat la Southampton, după cinci zile de traversare, am călărit pe străduţele Londrei.

Aici, spaniolii, papistaşi nu erau iubiţi. Or, pentru mulţime, eu eram unul dintre aceştia. Eram insultat, scuipat. Încercau să-mi irite calul. Uneori mi se aruncau gunoaie în faţă.

Chiar în ziua în care se celebra nunta regelui Filip şi a reginei Maria Tudor în catedrala Winchester, au încercat să mă dea jos de pe cal. Nişte copii se agăţaseră de cizmele mele ca nişte şobolani. Iar eu a trebuit să dau pinteni calului, să mă alătur unui grup de nobili spanioli care se întorceau la locuinţele lor.

Dar toţi am avut parte de aceeaşi soartă.

Acest popor ura străinii cu tenul măsliniu, eleganţi şi mândri, care îşi arătau veşmintele lor de catifea neagră şi de satin alb.

Spaniolii se grăbeau să părăsească acest oraş, această ţară unde ploua întruna, fiind obligaţi să-şi schimbe de câteva ori pe zi veşmintele, pălăriile şi vestele îmbibate cu o apă rece care se scurgea pe pavele, devenind, amestecată cu gunoaie şi excremente, un noroi negru şi lunecos.

În acest noroi am fost târât.

Într-o dimineaţă, la puţin timp după ce am părăsit locuinţa, când ploaia cădea şi mai tare, picăturile prelingându-mi-se pe gât, fetrul de la pălărie lipindu-mi-se de frunte şi de obraji, câţiva oameni – nu copii, de data aceasta! – s-au repezit la mine în timp ce treceam pe sub o arcadă.

Era aşa de întuneric, încât nu le-am văzut feţele, dar le-am simţit mâinile înhăţându-mă, pumnii izbindu-mă peste gură ca să nu strig. Le-am auzit insultele: „Papistaşule! Spaniolule! Inchizitorule!“ Doi dintre ei au intrat sub cal, iar ceilalţi, apucându-mă de picioare, m-au tras, izbindu-mă cu capul de pavaj într-un fel de culoar noroios dintre două case.

Eram pe jumătate ameţit. Nu mai ştiam unde mă aflam. Uneori, cu groază, aveam impresia că eram târât pe pavele de pe străzile din Toulon, iar zarva mulţimii era cea a necredincioşilor.

Mi-au pus căluş în gură, m-au legat la ochi, m-au făcut burduf şi m-au aruncat direct pe jos. Era parchet. Auzeam un foc mocnind. M-au dezlegat şi

mi-au dat jos legătura de pe ochi.

Am rămas o clipă orbit de candelabrele ale căror flăcări luminau încăperea. Mi s-a părut aurită. Apoi am recunoscut, stând nu departe de mine, pe tata şi pe fratele meu. În picioare, puţin mai aproape, se afla sora, care îmi întindea mâna ca să mă ridic.

M-am ridicat singur, clătinându-mă un pic, vesel în sinea mea. Ei au fost cei care m-au prins, nu eu cel care i-a predat.

Preferam să fiu ţintuit pe cruce decât să fiu judecătorul care să poruncească schingiuirea.

— Iată-te la Londra cu spaniolii ăştia! a zis tata. S-a ridicat. Mi s-a părut la fel de mare, la fel de viguros, la fel de ameninţător ca altădată. Doamne-Dumnezeule, tot cu duşmanii regelui tău eşti! Şi te pui în slujba unui desfrânat, a unui incestuos care se căsătoreşte cu o regină bătrână chealã şi fără sprâncene şi cu un nas cât toata faţa! I-ar putea fi mamă! Tu crezi că Dumnezeu vrea asta?

Guillaume râdea. Sora stătea puţin mai departe. Mă uitam la ei. Încercam să regăsesc acele trăsături care erau şi ale mele. Ei erau familia mea pe lumea aceasta. Şi totuşi, nu eram emoţionat, nimic nu mă împingea către ei. Viaţa mi se adăpase atât de mult timp la un alt izvor, încât chiar şi vocile mi se păreau străine.

— Dacă vei continua să te ridici împotriva regelui Franţei… a reluat tata.

L-am întrerupt. Oare ştia că Henric al II-lea îi împărtăşise ambasadorului Spaniei, Rodrigo de Cabezon, că va face într-o zi „să curgă pe străzi sângele şi capetele acestei infame canalii luterane”?

— Voi faceţi parte din rândurile acestor reformaţi! Deci sunteţi inamici ai regelui vostru şi ai reginei voastre Caterina! Eu, eu sunt de partea lor!

S-au indignat, fratele meu venind spre mine cu paşi mari, cu pumnul stâng ridicat şi ameninţător, cu dreapta pe mânerul sabiei.

Isabelle s-a aşezat între noi, dar ochii săi, gura îmbufnată arătau, mai bine decât cuvintele, dispreţul faţă de mine.

Tata a înjurat, a blestemat şi a spus că viitoarea întâlnire va fi cu sabia în mână, pentru un duel pe viaţă şi pe moarte.

Ce eram? a continuat el. Un fiu nerecunoscător care a refuzat răscumpărarea ce fusese deja dată lui Dragut Arsul, acel tribut care i-ar fi dat libertatea. Un fiu trădător care îl insultase pe căpitanul general al armatei Levantului, contele Filip de Polin, şi care, în loc să-şi slujească regele, să-şi ajute tatăl, se înhăitase cu spaniolii, toscanii, papiştii, al căror singur scop era să micşoreze regatul Franţei, să-i umilească şi să-i jefuiască nobilimea!

Dar eu trebuia să fiu atent. Chiar dacă regele Henric al II-lea şi mama sa florentină, Caterina, îşi pierdeau cumpătul şi se lăsau vrăjiţi de spanioli şi de papistaşi, regatul nu va fi de partea lor. Bourbonii, familiile Conde, Montmorency, Coligny, Thorenc erau mai importante ca Valois, de Guise sau Medici.

— Vei fi cu ei, dacă nebunia şi laşitatea le vor lua minţile, dar vei fi împotriva noastră, iar noi vom trage sabia! Vom vedea ce capete se vor

rostogoli şi ce sânge va curge pe străzi. Nu ne vom lăsa tăiaţi ca nişte oi! Tata mi-a întors spatele. Du-te şi spune-le stăpânilor tăi gândurile noastre.

Au intrat nişte oameni, pregătiţi cu sfoară şi eşarfe. Au vrut să mă lege. Am încercat să mă zbat, dar m-au bătut, apoi mi-au pus căluş şi m-au legat la ochi.

Am avut timpul să-l zăresc pe tata, care, cu chipul împietrit, privea scena.

Am fost dus şi aruncat pe caldarâm. Ploua întruna, şi m-am trezit cu gura în noroi.

Au venit câini şi şobolani să mă atingă, să mă miroasă, să mă muşte. M-am zbătut cum am putut ca să-i alung. După câteva ore, nişte soldaţi m-au găsit şi m-au dezlegat. Râdeau, văzându-mă, pe mine, seniorul pe care şi-l imaginau spaniol, murdar, cu veşmintele zdrenţuite.

Unul mi-a zis:

— Nu-i o ţară pentru spanioli! Întoarceţi-vă acasă. Luaţi-o pe regină, o să găsim alta… A adăugat cu glas şoptit: Mai frumoasă şi mai puţin papistaşă!

Când mi-a văzut faţa şi trupul acoperite de zdrelituri, Diego de Sarmiento mi-a jurat că mă va răzbuna. Şi am ştiut că gărzile sale parcurseseră străzile Londrei, forţaseră uşile locuinţelor, în căutarea agresorilor şi a tatălui meu.

Nu erau de găsit.

Când ieşeam, chiar însoţit, eram lovit cu pietre. Lumea se îngrămădea în jurul rugurilor pe care le ridicau unii episcopi papistaşi, nu pentru a-i vedea pe eretici arzând, ci pentru a încerca să-i smulgă din flăcări.

Sarmiento se încăpăţâna: trebuia combătută erezia acestei ţări ucigând pe cei care o incarnau, fie ei nobili, preoţi sau oameni de rând. Era mânios pentru că Filip al II-lea îl ascultase pe împărat, care recomanda clemenţa.

Dar, în acest regat al ploii şi al ceţii, simţeam că, orice ar face regele, eram neputincioşi şi că ar trebui să plecăm.

Chiar şi femeile ne refuzau, fie că era vorba despre suveran sau despre Sarmiento. Iar dacă vreo câteva însoţitoare ale reginei mi-au ascultat complimentele, se datora faptului că eram francez şi era felul lor de a-şi manifesta dispreţul pe care îl încercau faţa de spanioli.

Îşi băteau joc chiar şi de suverană, care pretindea că are un copil de la Filip întrucât i se umfla pântecele! Maria Tudor, spuneau ele rânjind, se îngrăşase doar din cauza apei sau a vreunei tumori şi nu datorită vreunei fiinţe pe care ar purta-o în ea. Era suficient să te uiţi la pielea ei, la părul rarisim, pentru a şti că nu este fecundă, ci nesănătoasă, stearpă, şi, de altfel, Filip o neglija, consolându-se cu tinere flamande care, la adăpostul hotelurilor din Londra, aşteptau bunăvoinţa lui.

În fine, am părăsit Londra. Dar la Douvres vântul era potrivnic, ca şi cum înseşi elementele naturii se ridicau contra noastră. Am aşteptat cinci zile. Aveam impresia – iar părintele Verdini, Enguerrand de Mons, nobilii spanioli şi fără îndoială că şi Filip însuşi îmi împărtăşeau sentimentul – că eram prinşi

într-o capcană.

Când, în sfârşit, vântul şi-a schimbat direcţia şi am ridicat pânzele, am fost pe punctul să ţip de bucurie.

Debarcaţi la Calais, am călărit până la Bruxelles, iar în seara când am ajuns, am făcut un chef zdravăn, cu spuma berii pe buze, iar mâinile căutând prin corsajele fetelor.

Îl cunoşteam şi fusesem pe lângă Maiestatea Sa Filip.

La Bruxelles l-am văzut pe împăratul Carol Quintul.

Doamne, deci acesta era deci omul care domnea peste regatele de aici şi peste pământurile din Lumea Nouă?

Îl aştepta pe Filip la baza scării palatului. Cu degetele ca nişte cârlige, cu mâinile deformate, gârbov şi cu părul alb. Era chinuit de gută, iar faţa îi era tot timpul crispată de durere. Îmbrăcat cu o haină austeră neagră, ai fi zis că acest bătrân de abia cincizeci şi cinci de ani purta doliu după propria vigoare.

— Moartea şi-a făcut locaş în el, a murmurat Sarmiento.

Filip a îngenuncheat şi i-a sărutat mâinile.

Cu bărbia mare şi cu trupul dizgraţios, îi semăna tatălui, dar având încă sprinteneala tinereţii.

Împăratul s-a sprijinit de braţul său ca să urce scările. Era ca întâlnirea dintre soarele care apune şi astrul nopţii răsărind.

Capitolul 29

M-am rugat pentru cei doi suverani, împăratul şi regele, tatăl şi fiul.

Dar Carol Quintul era doar un bătrân care nu mai reuşea nici măcar să-şi închidă gura, ca şi cum maxilarul său proeminent, prea greu, înghiţise atâta încât nu putea rămâne decât deschis, ca al unui căpcăun pedepsit pentru că devorase prea mult.

În acel 25 octombrie 1555, ziua abdicării sale, Carol Quintul, încă de la primele cuvinte, s-a apărat totuşi că nu a fost hulpav.

Trebuia să fii foarte atent ca să înţelegi ce spune, împiedicat cum era de acea gură care nu-l mai asculta, refuzând să moduleze sunetele. Pe la colţul buzelor îi curgea salivă. Se întrerupea adesea, cu capul lăsat într-o parte, sprijinindu-se şi mai tare atunci de braţul lui Filip al II-lea. Apoi se îndrepta şi continua.

— Am păstrat ceea ce îmi aparţinea de drept, a spus el. Domnia mea a fost doar un şir de lupte nu dintr-o ambiţie necugetată de a comanda mai multe regate, ci pentru a vă apăra pe voi şi bunurile voastre.

A privit îndelung mica adunare de deputaţi din provinciile Ţărilor de Jos, de cavaleri ai Lânii de Aur şi ambasadori adunaţi în marea sală a castelului din Bruxelles.

Penumbra, în ciuda candelabrelor, ascundea chipurile. Lumina care venea de la ferestre era de un cenuşiu stins. Ploua încă din zori. Rafale şi averse punctau frazele, izbindu-se în vitraliile cu albastru, roşu şi aur.

Deodată, o rază de soare a luminat grupul ambasadorilor. Părintele Verdini mi-a spus că erau prezenţi reprezentanţii regatelor, ai ducatelor şi ai principatelor, iar în rândul întâi, desigur, se aflau nunţiul, ambasadorul Sanctităţii Sale, papa Paul al IV-lea.

Lumina s-a făcut mai vie şi i-am putut recunoaşte cu stupoare, spaimă şi mânie, nu departe de nunţiu, pe tata şi pe fratele meu, trimişi ai lui Henric al II-lea şi ai Caterinei de Medici.

Era posibil un asemenea lucru?

M-am întors către părintele Verdini, care stătea lângă mine, şi, după felul în care a coborât privirea, am înţeles că îmi ascunsese ceea ce ştia. Fără îndoială că şi Diego de Sarmiento, şi Enguerrand de Mons, care se aflau alături de mine în această sală, ştiau de prezenţa acestui tată şi frate care mă bătuseră şi pe care trebuia să-i atrag într-o capcană la Londra.

Se schimbase totul în doar câteva săptămâni?

Erau hughenoţi, „stricaţi ai credinţei”, iar un rege al Franţei care pretindea că va face să se rostogolească ţestele luterane pe străzi îi alesese drept ambasadori!

Iar un împărat care nu încetase să-i combată pe eretici îi primea!

Trebuia, oare, să ducem războiul direct?

Dar unde se aflau cavalerii Templului? Fusese uitată, oare, carta Sfântului Bernard?

Diego de Sarmiento m-a strâns de braţ. Îmi înţelegea indignarea. Dar relaţiile dintre suverani erau la fel de întortocheate ca un labirint. Şi, de altfel, Carol Quintul era doar un împărat prea încercat de dureri pentru a mai putea exercita puterea. Mâinile nu-i mai erau în stare să ridice sabia. Venise la palat cocoţat pe un măgar, prea paralizat ca să poată încăleca un cal!

Era timpul să lase sceptrul regal în mâinile fiului său.

Mi-am tras braţul. Mi s-a părut că tata se uita la mine cu acea expresie dispreţuitoare şi plină de înfumurare specifică lui. El şi fratele meu mă dispreţuiau.

Iar Carol Quintul continua să peroreze cu glas tărăgănat, cu saliva ce-i curgea pe vestă, cu mâinile tremurând, ţinând cu greu pergamentul şi aruncându-i mereu priviri lui Filip al II-lea.

— Aveţi mare grijă să nu vă lăsaţi infectaţi de sectele aflate în ţările vecine. Smulgeţi grabnic buruiana ce răsare printre voi, ca nu cumva, întinzându-se, să zdruncine statul din temelii şi să cădeţi în cele mai mari necazuri.

S-a oprit tuşind, scuipând, doborât de oboseală.

— Dar împăratul nostru, el ce-a făcut? a şoptit Sarmiento. N-a putut strivi secta luterană! A stabilit egalitatea între eretici şi noi, între greşeală şi adevăr. Sunt liberi să-şi răspândească nelegiuirile şi minciunile. Iar prinţii care au luat bunurile Sfintei Biserici le păstrează! Atunci înseamnă că poate să-l primească pe contele Ludovic de Thorenc, hughenot, ca ambasador al lui Henric al II-lea şi al Caterinei de Medici! Frumoasă împreunare! Frica unită cu vrăjitoria! M-a luat din nou de braţ şi a adăugat: Vom schimba totul. Vom începe aici, apoi vom curăţa Ţările de Jos şi vom tăia capetele acelor prinţi calvinişti care se împăunează. Priveşte-i, Bernard! Mi i-a arătat, pe estradă, la stânga lui Carol Quintul, pe Wilhelm de Orania, apoi, în primele rânduri, pe alţi seniori flamanzi, contele d'Egmont, contele de Homes, la fel de eretici. Aceştia, într-o zi, vor trebui pedepsiţi, băgaţi în pământ şi împinşi până în iadul de unde au ieşit!

M-am depărtat cât am putut de Sarmiento. Locuia împreună cu mine în castelul Arenberg, care aparţinea contelui d'Egmont, căruia tocmai îi promisese iadul!

Eram copleşit. Mi se părea că a înainta pe drumul vieţii însemna a te afunda zi de zi tot mai adânc în această prăpastie întunecată: sufletul omenesc.

Şi totuşi nu eram inocent! De când sosisem la Bruxelles, ce altceva făcusem decât să mă destrăbălez, să iubesc, să-mi umplu burta cu bere, cu vânat şi cu peşte? Şi mă simţisem chit faţă de Tine, Doamne, mergând în fiecare dimineaţă la Notre-Dame du Şablon, la numai câţiva paşi de castelul Arenberg. Mă rugasem pentru cei doi suverani şi pentru Michele Spriano, de care nu uitam că trăia, ca în iad pe acest pământ.

Dar cui îi mai păsa să-i plătească răscumpărarea?

Părintele Verdini îmi explicase ca făcuse tot ce-i stătea în putinţă pentru a obţine de la apropiaţii regelui cei o mie de ducaţi pe care îi cerea căpitan-

paşala Algerului pentru răscumpărare.

Dar sipetele Spaniei erau goale! Fusese nevoie să i se dea lui Carol Quintul sute de mii de ducaţi pentru a-şi putea duce războiul împotriva regelui Franţei. Cheltuieli zadarnice, întrucât ambasadorul regelui Franţei nu era nimeni altul decât contele Ludovic de Thorenc, şi o încetare a luptei urma să fie semnată aici, la Bruxelles, în castelul Vaucelles, între regele Franţei şi împărat. Iar noi eram invitaţi să o sărbătorim în această sală a castelului!

A fost nevoie de bani şi pentru a se înarma cu cele o sută douăzeci şi cinci de nave pentru mariajul din Anglia şi pentru a fi umplute cu cadouri şi a fost nevoie de cufere pline de monede de aur pentru a-i cumpăra pe englezi.

— Iar ei ne-au umplut de scârnăvie şi de insulte! am murmurat eu.

Părintele Verdini se mulţumise să-mi spună că nu renunţă, că şi alţi călugări răscumpărători porneau spre Alger. Apoi şi-a făcut cruce.

— Dumnezeu să-l ocrotească pe Michele Spriano, dar şi pe tine, fiule!

Nu ştiu, Doamne, dacă ai dat atenţie vieţii mele în toţi aceşti ani pe care i-am petrecut în Ţările de Jos spaniole.

Mergeam pe treizeci de ani. Trecem dintr-un alcov în altul; îmi terminam nopţile beat, spuma berii îmi murdărea buzele, oboseala desfrâului îmi scofâlcea obrajii.

M-ai iertat?

O voi afla în curând, când mă voi înfăţişa dinaintea Ta. Îmi imaginez, citind şi recitind *Divina Comedie*, care mi-ar putea fi soarta, devorat fără încetare de infern şi mereu umilit şi torturat în purgatoriu.

Singura-mi scuză era disperarea care mă copleşea în fiecare zi.

Aflam că papa Paul al IV-lea, episcopul Tău de la Roma, îi excomunicase pe Carol Quintul şi pe Filip al II-lea şi încheiase o alianţă cu regele Franţei!

Cei doi suverani ai mei se vedeau lipsiţi de toate măreţiile lor. Iar slujba divină era chiar proscrisă în Spania!

Unde se afla adevărul pe această lume?

Trebuia oare să accept părerea teologilor spanioli care, adunaţi, îl autorizau pe rege să folosească forţa împotriva urmaşului lui Petru?

Deja porneau la drum infanteriştii şi cavalerii ducelui de Alba, cel mai nemilos cavaler de război al lui Filip al II-lea, care îi scria lui Paul al IV-lea: „Sunteţi lupul care devorează din turma lui Hristos… Implor ajutorul lui Dumnezeu împotriva Sanctităţii Voastre şi mă jur în numele regelui, stăpânul meu, şi pe sângele ce-mi curge în vine că Roma va tremura sub tăişul paloşului meu!“

Îi puneam întrebări lui Diego de Sarmiento. El îmi îndepărta neliniştile dând agasat din mână. Oricine ştia, spunea el, că Paul al IV-lea era un duşman al lui Carol Quintul. Ca atare, îi persecuta pe prinţii italieni aliaţi cu împăratul. Ambasadorul Spaniei îl avertizase: „Dacă mânia Sanctităţii Sale nu încetează, dacă va mai continua, nu vom avea nicio vină pentru necazurile şi daunele care ar putea urma“.

I se putea reproşa împăratului – iar Sarmiento o făcea – faptul de a-i fi menajat pe protestanţii din Germania, dar trebuia, oare, pentru asta să-l excomunice pe el, cel care, împreună cu Filip al II-lea, era braţul înarmat al credinţei? Politica, spunea în cele din urmă Sarmiento, ţine de judecata oamenilor, nu a preoţilor.

Cum, oare, cu asemenea vorbe care le contraziceau pe cele susţinute mai înainte de Sarmiento, să nu încerc să uit, să nu-mi pun capul între sânii flamandelor, să nu mi-l strecor între pulpele grase ale acestora?

Nu doream să-mi mai amintesc ceea ce părintele Verdini îmi şuşotea, cum că împăratul, în 1527, anul naşterii mele, îşi slobozise mercenarii să prade Roma, în timp ce trupele ducelui de Alba se năpusteau asupra Cetăţii Eterne jefuind şi pârjolind satele şi violând femeile.

Nu am siluit-o pe italianca Mariana Massi, pe care o găseam în camera mea din castelul Arenberg. Tânără şi brunetă, pielea ei îmi amintea de cea a Aishei Thagri. O plăteam punându-i între sânii mici trei monede de aur.

Uitam, iubind-o, că viaţa mi se risipea.

Dar, pe când se îmbrăca, ea vorbea, în timp ce eu aş fi vrut atât de mult să tacă!

Cunoscuse, spunea ea, într-o casă de prostituţie din Anvers, o femeie, o fostă spălătoreasă care ducea un trai de lux, dăruindu-se mai mult din plăcere decât pentru câştig, fiindcă bani avea. Aceasta pretindea că odinioară, pe când talia îi era fină, avusese ca amant un om puternic care, de atunci, îi plătea o rentă anuală de două sute de florini. Ea doar trebuia să uite de fiul ce se născuse din întâlnirea lor.

Mariana Massi se apleca spre mine, îşi sprijinea mâinile pe umerii mei, mă obliga să mă întind, mă călărea ridicându-şi fusta.

Acest om puternic, îmi şoptea ea, muşcându-mă de ureche, nu era nimeni altcineva decât împăratul Carol Quintul. Iar pe bastard îl creştea în Spania.

O împingeam.

Refuzam să dau crezare vorbelor sale.

Dar Sarmiento râdea de uluirea, de naivitatea mea. Ce om nu lăsa bastarzi în urma sa? Iar Carol Quintul, oricât ar fi el de împărat, purtând doliu după soţie, iubise femeile şi, de ce nu, şi pe această fată al cărei nume mi-l dăduse Mariana: Barbe Plumberger?

Apoi Sarmiento şi-a scos iute pumnalul şi mi l-a pus la gât.

— Vi se va lua gâtul, şi ţie, şi acestei fete slobode la gură, dacă divulgi acest secret înainte ca împăratul să se hotărască să o facă! Uită repede ceea ce nu trebuia să afli!

Nu am mai avut ocazia să o întreb pe Mariana Massi. A dispărut, poate trimisă într-o mănăstire, sau îmbarcată pe o navă cu destinaţia Lumea Nouă, ori aruncată cu o piatră de gât în Sena, râul ce traversează partea de jos a oraşului.

Am tăcut, fără a mai îndrăzni să-i pun alte întrebări lui Diego de Sarmiento.

Dar, în marea sală a castelului din Bruxelles, ascultând glasul tremurat al împăratului, nu am încetat să mă gândesc la acel bastard, la acele femei, la acea viaţă ascunsă a unui om care spunea:

— Am făcut tot ceea ce a fost liber de la Dumnezeu, căci întâmplările depind de vrerea Domnului. Noi, oamenii, acţionăm după putinţa noastră, după forţele noastre, după gândul nostru, iar Dumnezeu dă victoria sau permite înfrângerea. Am făcut mereu ceea am putut, iar Dumnezeu mi-a ajutat. Îl slăvesc nemăsurat pentru a mă fi sprijinit în toate cele petrecute şi a mă fi apărat de pericolele ce nu m-au ocolit. Astăzi mă simt atât de slăbit, încât nu v-aş fi de niciun folos, după cum bine vedeţi. În starea de istovire şi de slăbiciune în care mă găsesc, aş avea multe de spus în faţa lui Dumnezeu şi a oamenilor dacă nu trec autoritatea, după cum am hotărât, dat fiind că fiul meu, regele Filip, are destui ani pentru a putea guverna şi va fi, după cum sper, un bun prinţ pentru toţi supuşii mei preaiubiţi…

Dacă Dante Alighieri s-ar întoarce să viziteze din nou infernul, purgatoriul şi paradisul, unde i-ar întâlni, oare, pe împăratul Carol şi pe regele Filip?

Această întrebare m-a bântuit timp de mai multe zile.

Paul al IV-lea îşi reînnoise excomunicarea celor doi suverani, blestemându-i pe ducele de Alba şi pe toţi spaniolii care nu erau, spunea el, „decât o clică de evrei şi de mauri“.

Papa însă trebuia să se încline, întrucât aliatul său, regele Franţei, îşi trimisese ambasadorul la Bruxelles, aflându-se astfel singur în faţa pedestraşilor şi a cavalerilor ducelui.

Iar eu, în această sală a castelului, câteva săptămâni mai târziu, iată că îi vedeam pe tata şi pe fratele meu însoţiţi de câţiva nobili francezi şi de un bufon!

M-am tras înapoi şi am stat în umbră.

Zidurile sălii erau acoperite de mari tapiserii de Flandra care aminteau de înfrângerea lui Francisc I de la Pavia, de captivitatea la Madrid, de toate umilinţele de care avusese parte regele Franţei. Iar după felul în care mergea tata, ţeapăn, izbind cu tocul parchetul, cu mâna pe mânerul sabiei, îi măsuram umilinţa şi furia.

Regele Filip al II-lea şi toţi nobilii prezenţi s-au îndreptat în tovărăşia tatălui meu spre capelă. I-am urmat. Deodată, în clipa în care Filip al II-lea se apropia de altar pentru a jura pe Evanghelii că va respecta tratatul încheiat cu regii Franţei, l-am auzit pe bufon strigând: „Mărinimie! Mărinimie!” şi l-am văzut aruncând, ca la semănat, monede de aur în capelă, înspre asistenţă.

Iar după un moment de ezitare, toţi acei nobili seniori şi femeile lor s-au repezit îmbrâncindu-se ca să adune scuzii. Onoarea franceză era răzbunată!

Atunci a răsunat râsetul tatălui meu, dominând celelalte glasuri.

Cui îi păsa de Tine, Doamne, în această capelă?

Capitolul 30

Nu am mai auzit niciodată râsetul tatălui meu, care mă şocase de atâtea ori, ca o obscenitate.

Nu l-am mai văzut mergând cu pasul mândru, cu grumazul drept, cu mâna dreaptă strângând mânerul sabiei, cu acea trufie care mă scotea din fire într-atât îmi părea că ascunde un suflet nevolnic, gata de orice trădare.

Nu i-am mai văzut privirea sclipind de mânie sau de dispreţ care mă umilise de atâtea ori.

Apoi i-am descoperit printre ierburile înalte, pe malul pârâului, pe câmpia Saint-Quentin, trupul întins, dezgolit pe jumătate, mort.

Am plâns şi m-am rugat.

Părăsisem de mult cortul regal unde Sarmiento, Filip al II-lea, consilierul său Ruy Gomez şi ducele Emmanuel Philibert de Savoia ţineau chiolhan, ridicând paharul pentru victorie.

Enguerrand de Mons încercase să mă reţină, dar m-am smuls cu un gest brusc.

Văzusem, când am pornit la atac împotriva gentilomilor francezi, prea mulţi dintre ei căzând, încercuiţi de pedestraşii germani, englezi, spanioli şi flamanzi, sfârtecaţi de săbiile şi de lăncile noastre.

Era cea dintâi bătălie a mea. Mă aruncasem în ea cu disperare. Nu voiam să înţeleg deloc aceste alianţe care se schimbau, aceste tratate pe care conducătorii jurau pe Sfânta Scriptură să le respecte şi de care apoi nu mai pomenea nimeni.

Ştiam, de asemenea, că tata şi fratele meu, după ce părăsiseră oraşul Bruxelles, se duseseră la trupele regale aflate la Saint-Quentin. Ce aş fi făcut dacă în vârful lăncii aş fi văzut pieptul tatălui sau al fratelui meu?

Îi cerusem lui Sarmiento să-mi dea voie să-l însoţesc pe împăratul Carol Quintul, care pornea spre Spania, unde urma să se retragă la mănăstirea din Yuste, în Estremadura, spre a-şi aştepta sfârşitul în rugăciune şi reculegere.

Era probabil lucrul care îmi şi convenea: să mă îndepărtez de lumea aceasta care îmi părea, cu fiecare zi, tot mai de neînţeles.

Cum mi-aş fi putut găsi aici calea?

Papa era cel care se mânia împotriva lui Filip al II-lea, „acest mădular stricat al creştinătăţii, gunoiul acesta”.

Filip rupea relaţiile cu Henric al II-lea şi îi cerea soţiei sale, Maria Tudor, să-i trimită paisprezece mii de pedestraşi pentru a snopi în bătaie armata regelui Franţei.

Unde era hotarul dintre erezie şi adevărata credinţă?

Cine se afla de partea Sfintei Biserici?

Şi cine era de partea lui Hristos?

După cum bătea vântul, fiecare schimba tabăra şi aliaţii.

Şi atunci, de ce să nu stai îngenuncheat într-o chilie de călugăr? De ce să nu-ţi consacri forţele rugăciunii şi milosteniei? Să fii umil. Să te îndeletniceşti

cu ocupaţii de ţăran? Se zicea că în Estramadura ordinul monastic al Sfântului Ieremia, de care ţinea mănăstirea Yuste, cultiva cincizeci de mii de măslini şi creştea mii de capete de vite.

Oare nu înţelesesem pe galerele lui Dragut, apoi la Toulon, la Alger, la Valladolid, la Londra, la Bruxelles ce însemna viaţa oamenilor, chiar a celor mai pioşi, mai de seamă?

Dar Sarmiento refuza să mă asculte, iar părintele Verdini, cu glas ezitant şi scăzut, îmi spunea că mă atrage prea mult carnea pentru a alege haina de călugăr.

Aşa că am reîmbrăcat armura, am intrat din nou în armată şi am călărit până la Saint-Quentin.

Am văzut satele jefuite şi pârjolite de oamenii a căror piele părea tăbăcită. Îi masacrau pe bărbaţi. Le spintecau pe femei şi pe copii.

Iar sub cortul regal noi ne sărbătoream victoria! Sarmiento spunea că mă bătusem ca un templier, mânuind spada şi lancea, deschizând în rândurile duşmane o brazda sângerândă.

Nu minţea.

Mă bătusem cuprins de beţie. Dar mă dezmeticisem şi voiam să ies din cortul unde îl vedeam pe Filip punând mâna pe pulpa Annei de Mendoza della Cerda, soţia chioara a lui Ruy Gomez, sfetnicul său, şi, continuând să o tachineze, spunea că îi făcea cadou lui Gomez principatul italian Eboli!

Anna de Mendoza della Cerda gângurea, aplecată spre suveran.

M-am gândit la ceea ce văzusem în cursul acestei bătălii.

Nu la cavaleri sau la pedestraşii luptând unii contra altora, ci la acele trupuri hăcuite, mutilate, spintecate care zăceau în casele jefuite, oameni bătrâni şi tinere femei lăsate pradă bestiilor cu coifuri.

Şi atâţia alţii aveau să li se alăture din oraşul Saint-Quentin, când acesta urma să fie cucerit, prădat, devastat, iar locuitorii, abandonaţi sălbăticiei unor soldaţi.

Aceasta era regula.

Dar atunci, unde era Binele, unde era Răul? Cu ce erau mai buni mercenarii noştri creştini decât ienicerii musulmani?

Am avut impresia, ridicându-mă şi părăsind cortul regal, că mă clatin ca şi cum aş fi băut fără măsură.

Mai întâi am călărit la pas prin grâne. Câmpia părea liniştită, stinsă sub cenuşiul născut din căldura acelui 27 august 1557.

Bătălia se dăduse departe, tocmai unde se înălţa fumul incendiilor. Satele din jur ardeau, iar în oraş, judecând după culorile roşcate şi galbene ale fumului, trebuia să fie un prăpăd.

Pe măsură ce mă apropiam, mă învăluia mirosul de moarte.

Calul s-a arcuit. În faţa lui se aflau cadavre unele peste altele. Majoritatea erau ale gentilomilor francezi pe care hoţii îi despuiaseră de arme şi de armuri,

de inele şi de coliere, şi chiar de veşminte.
Am descălecat şi mi-am continuat drumul trăgând calul de căpăstru.
Mă opream în faţa fiecărui trup.
Nu-mi spuneam: „Îţi cauţi tatăl şi fratele”. Credeam doar că aveam o curiozitate faţă de moarte, de rictusul acestor oameni atinşi în plin avânt şi care nu mai erau decât nişte cărnuri sfârtecate, ghemuite în poziţii adesea groteşti.
M-am îndreptat spre pârâul care susura în apropiere.
Tocmai pe mal, în mijlocul ierburilor călcate în picioare, rupte, l-am recunoscut pe tata. Atunci am ştiut că pe el îl căutam.
Probabil că fusese ucis cu o lovitură la gât, când, de fapt, un om de rangul său ar fi trebuit făcut prizonier spre a fi schimbat pe o recompensă.
Dragut Renegatul mă păstrase.
Dar tata se apărase cu îndârjire, iar adversarul, după ce îl rănise – un glonţ îi sfârtecase umărul stâng –, lovise furios, ca să ucidă.
Doar de nu se va fi dat ordin să fie ucis contele Ludovic de Thorenc, în orice împrejurare. Nicio milă sau consideraţie pentru „adversarii hotărâţi şi periculoşi”, iar tatăl meu se număra printre aceştia.
Diego de Sarmiento gândea astfel şi le însărcinase cu această misiune pe câteva dintre slugile sale credincioase.

Am îngenuncheat. M-am rugat. Ruşinat de emoţia mea, am izbucnit în hohote de plâns. Iar amintirea tuturor acuzaţiilor pe care i le adusesem şi pe care încă le mai consideram legitime nu mi-a secat izvorul lacrimilor.

L-am luat în braţe, sângele murdărindu-mi mâinile şi pieptul. L-am aşezat de-a latul şeii şi m-am întors la cortul regal.
Înăuntru nu mai erau decât câţiva cheflii, printre care Diego de Sarmiento şi Enguerrand de Mons.
Am intrat în cort ducând trupul tatălui meu pe braţe.
Au încetat să mai râdă şi să bea.
Sarmiento s-a ridicat, m-a luat de umeri.
— Un tată rămâne un tată, a spus.
Poate că, dacă m-ar fi sfidat, aş fi scos spada şi m-aş fi aruncat asupra lui ca să mor sau să-l ucid.
Probabil că a simţit aceasta, fiindcă a dat ordine să i se da contelui Ludovic de Thorenc un mormânt demn de rangul şi curajul sau.
— Chiar dacă a greşit, este creştin, a adăugat el.

I-am urmat pe oamenii care îl aşezaseră pe tata într-un sicriu de lemn încă verde.
Şi am aşteptat până l-a acoperit pământul, ca să plec.

Doamne, grea ne-ai mai făcut viaţa!
Doamne, cum ne mai pedepseşti fiindcă am greşit!

Capitolul 31

Amintirea tatălui meu m-a încercat vreme îndelungată.

În fiecare noapte, l-am purtat pe braţe până la mormânt. Aici îl culcam, dar nicio lopată de pământ nu-l putea acoperi.

Îl regăseam stând alături de mine în acea cameră cu tavanul înalt şi cu perdele galbene şi negre din castelul Arenberg.

Voiam să fug. Se agăţa de braţul meu. Mă întreba cu un glas uimit şi suferind. De ce îl trădasem? De ce intrasem în tabăra duşmanilor săi? De ce mă aliasem cu cei care l-au ucis? Eram sigur să sunt din tabăra Domnului? Dar exista cu adevărat această tabără sau fiecare om, hughenot sau papist, şi chiar necredincios, trebuia să o aleagă în fiecare clipă, căutând în sine ceea ce îi plăcea lui Dumnezeu sau diavolului?

Mă rugam. Eu trebuia să-l acuz pe el, cel care ne trădase Biserica!

Mă privea întristat. Nu-mi aminteam să fi avut vreodată o asemenea expresie.

Se ridica, se îndepărta, spunând: „Eşti sigur că eu sunt acela?“

Mă trezeam.

Umblam prin cameră, lac de sudoare.

Auzeam glasuri, clinchet de pahare, râsete venind din marile săli ale castelului.

Sarmiento sărbătorea semnarea tratatului de la Cateau-Cambresis dintre Franţa şi Spania, unde el fusese unul dintre negociatori.

Cu o bucurie care mă rănise, mi-a spus că Guillaume de Thorenc, fratele meu, care îl reprezenta pe regele Franţei, stătea posomorât, deoparte de ceilalţi ambasadori francezi, fiind singurul hughenot prezent, înţelegând că se terminase cu toleranţa lui Henric al II-lea faţă de „stricaţii credinţei”.

De altfel acesta începuse să cureţe capitala. Fuseseră arşi nişte hughenoţi în piaţa Maubert, fuseseră urmăriţi pe străzile din Montagne-Sainte-Genevieve, unde aveau obiceiul să se adune, cu sabia la brâu, ca şi cum ei erau stăpânii.

— Spania devine stăpână, a conchis Diego de Sarmiento.

Începea o nouă domnie.

Carol Quintul a murit la Yuste şi am asistat, pe 30 decembrie 1558, la slujba de înmormântare ţinută câteva zile mai târziu la Bruxelles, în biserica Sainte-Gudule.

Am îngenuncheat în marele naos alături de miile de călugări şi de preoţi veniţi să se roage pentru piosul împărat. Dar eu mă rugam pentru tata, cu capul sprijinit de unul dintre imenşii stâlpi rotunzi, unii sprijiniţi de contraforturi, care se ridicau cu zecile în naos şi în cor.

Am auzit glasul lui Wilhelm de Orania strigând, în timp ce lovea cu spada sicriul gol:

— A murit! Aşa va rămâne. A murit, dar un altul s-a ridicat în locul său, mai

mare!

Atunci a apărut Filip al II-lea, iar cântările au urmat rugăciunilor.

Cel viu îl alunga pe cel mort.

Iar câteva săptămâni mai târziu a venit rândul Mariei Tudor, bătrâna soţie, urâta regină a Angliei, catolica, să moară.

Cine putea crede în doliul lui Filip al II-lea? Trecea de la o femeie la alta, căutând o soţie care să o înlocuiască pe Maria Tudor. Se gândea la Elisabeta a Angliei, care se ferea. Apoi, de ce nu, la una dintre fetele lui Henric al II-lea şi ale Caterinei de Medici, Elisabeta a Franţei, o fecioara de treisprezece ani, pe când el avea treizeci şi doi…

Sarmiento se minuna că mă abţineam să particip la banchete şi la petreceri.

Nu trebuia să sărbătorim victoria suveranului catolic, Filip al II-lea, care şi-l alia pe regele Franţei?

Şi urma, în sfârşit, să-i ardem pe rug pe hughenoţi, iar când această misiune va fi împlinită, să pornim în cruciadă împotriva necredincioşilor!

Moartea tatălui meu mă făcea atât de mohorât, incapabil să petrec, să sărbătoresc măreţia spaniolă, tocmai când începeau să uite de unde veneam, că fidelitatea faţă de rege conta mai mult decât originea?

Mă retrăgeam în cameră, încercam să mă cufund în rugăciune, să regăsesc certitudini.

Dar vicarul lui Hristos, papa, nu-i excomunicase el, oare, pe Filip al II-lea şi pe Carol Quintul? Cum să-i mai urmezi orbeşte?

Totul era schimbător în viaţa oamenilor. Trebuia să înaintezi pas cu pas pentru a nu fi înghiţit de greşeală.

Fusesem oare înghiţit rupând legătura originară cu ai mei?

Mă culcam, închideam ochii.

Şi mergeam către groapa unde tatăl meu tot nu se lăsa acoperit.

Capitolul 32

Am crezut că părăsesc anotimpul morţilor când, în vinerea lui 30 iunie 1559, am recunoscut într-una dintre tribunele ridicate pe strada mare Saint-Antoine pe acea fată al cărei păr blond era împletit în codiţe aşa cum fusese cel al lui Mathilde de Mons. Rochia sa de un albastru-deschis îi făcea şi mai strălucitor aurul cosiţelor.

Se numea Anne de Buisson şi o întâlnisem cu vreo zece zile mai înainte, când sosisem la Paris.

Îi însoţeam pe ducele de Alba, pe prinţul Wilhelm de Orania, pe contele d'Egmont şi pe contele Diego de Sarmiento, veniţi pentru căsătoria prin procură cu Elisabeta de Valois, pe care lumea începea să o numească Isabelle de la Paix, întrucât mariajul ei cu Filip al II-lea trebuia să pecetluiască înţelegerea dintre Spania şi Franţa.

Sarmiento insistase să fiu alături de seniori spanioli şi flamanzi. Trebuia, spusese el, ca regele Henric al II-lea şi regina Caterina să fie informaţi că numeroşi nobili francezi le sprijineau politica de aliere cu Spania. Iar adversarii tratatului de la Cateau-Cambresis, acei hughenoţi încăpăţânaţi ca amiralul Coligny sau ca Guillaume de Thorenc, care credeau că regele Franţei capitulase în faţa Spaniei, trebuiau să înţeleagă că de acum înainte nu mai aveau nicio putere.

N-am fost de aceeaşi părere descoperind Parisul.

Robert de Buisson, corsarul hughenot care ne condusese, pe Michele Spriano şi pe mine, de la Alger pe coastele spaniole, a venit să mă viziteze la palatul regal Tourelles, unde fuseserăm primiţi.

M-a convins să-l urmez la locuinţa lui Coligny, palatul Ponthieu, colţ cu străzile l'Arbre-Sec şi Bethisy, ca să întâlnesc câţiva nobili protestanţi care onorau în mine pe fiul cel mai mic al lui Ludovic de Thorenc şi frate al lui Guillaume.

Mai întâi am refuzat, apoi, probabil în amintirea tatălui meu, ca pentru a fi iertat, l-am însoţit pe Robert de Buisson şi am descoperit o mulţime de gentilomi mândri, plini de dorinţă şi certitudine, siguri pe credinţa lor, hotărâţi să-i împiedice pe rege şi pe regină să-l urmeze pe suveranul Spaniei ca nişte servitori.

Bombăneau împotriva acestui tratat care abandona Spaniei Savoia şi Italia, care ştergea anii de politică regală, începând cu cea a lui Francisc I.

Regretau căsătoria Elisabetei de Valois cu acest monarh licenţios ale cărui năzbâtii erau cunoscute şi căruia urma să i se dea o fecioară regală care abia împlinise treisprezece ani.

Urmau să asiste totuşi la ceremonie şi chiar la slujba de la Notre-Dame, şi, desigur, la turnirele şi sărbătorile care trebuiau să se desfăşoare până la sfârşitul lunii iunie.

Deja de pe strada mare Saint-Antoine fusese scos pavajul, ridicându-se

arene şi tribune. Se ştia că regelui îi plăcea să lupte în armură şi cu spada.

Atunci Robert de Buisson ne-a povestit că sora sa cea mai mică, Anne, se găsea printre damele de companie ale reginei Caterina, care avea plăcerea să se înconjoare de cele mai frumoase tinere din regat.

Anne de Buisson povestise că suverana se temea pentru viaţa soţului ei; avusese câteva coşmaruri şi îl văzuse pe Henric cu capul însângerat.

Apoi a citit profeţiile magicianului din Salon-de-Provence, Nostradamus, medicul astrolog al regelui. Or, în profeţiile sale, acesta scrisese câteva versuri care te puteau face să te temi pentru viaţa regelui:

În câmp de luptă-ncrâncenat duel
În cuşcă de-aur ochii o să-i crape
Murind apoi de crudă moarte el,

Şi alţi astrologi îl sfătuiseră pe monarh să nu participe la turnir, fiindcă îi vedeau faţa acoperită de sânge şi ochii crăpaţi.

Nobilii hughenoţi se indignaseră. Italianca, Medici, pregătea probabil asasinarea regelui pentru a servi mai bine cauza lui Filip. Iar acesta cum să nu încerce să ucidă un suveran al Franţei care nu avea ca moştenitori decât nişte fii pricăjiţi şi ar lăsa de fapt puterea în mâna italiencei, otrăvitoarea, vrăjitoarea?

Aceste bănuieli, această ură, aceste preziceri m-au îngheţat.

L-am zărit pe fratele meu Guillaume, dar mi s-a părut dispreţuitor şi ameninţător.

Am părăsit palatul Ponthieu, însoţit de Robert de Buisson.

În clipa în care intram pe strada l’Arbre-Sec, am văzut coborând dintr-o trăsură oprită la doar câţiva paşi o tânără purtând o capă neagră peste care se răspândeau, ca nişte fire de aur, lungi cosiţe blonde.

Vioiciunea cu care a sărit pe caldarâm, ridicându-şi puţin rochia, felul în care s-a repezit spre noi, parcă abia atingând pământul, m-au vrăjit într-atât, încât am rămas ţintuit.

S-a uitat la mine, în timp ce i se adresa lui Robert de Buisson, anunţându-l că Maiestatea Sa regina o poftise să asiste din tribuna regală la turnirele care se vor desfăşura pe strada Saint-Antoine şi la care regele va participa în ciuda – iar aici coborâse glasul – temerilor soţiei şi ale astrologilor.

O ascultam. O priveam. Avea trăsături bine definite şi regulate, nasul drept, fruntea un pic bombată, iar felul în care mă fixa dădea naştere în mine unui entuziasm dintre acelea pline de fervoare, de care uitasem în ce măsură pot face ca viaţa să ţi se pară uşoară.

În toate zilele următoare am căutat-o, indiferent de morga cu care fratele meu mă saluta, mă interpela, acuzându-mă că-l susţin pe regele Spaniei şi că mi-am uitat familia şi regatul.

Abia îl auzeam, ca şi cum lumea, viaţa se reduseseră pentru mine la

căutarea lui Anne de Buisson.

În fine, vineri, 30 iunie, am văzut-o stând nu departe de regina Caterina şi, înainte de a mă strecura până la ea, am studiat-o.

Probabil că a simţit, fiindcă felul în care stătea, nemişcată, mi s-a părut forţat, de parcă se străduia să nu întoarcă privirea spre mine.

Dar îmi plăcea profilul ei de fetiţă.

Fratele ei îmi spusese că abia împlinise cincisprezece ani.

Eu aveam treizeci şi doi, ca Filip al II-lea.

Iar ea era, fără îndoială, hughenotă. Dar, în clipa în care înaintasem spre ea, uitasem complet de asta.

M-am aşezat la picioarele ei. Am ridicat privirea.

— Regele urmează să intre în arenă, mi-a spus fără să se uite la mine.

Glasul mi s-a părut răguşit de emoţie.

Am auzit bătaia surdă a copitelor cailor repezindu-se unul spre altul.

Nu aveam ochi decât pentru chipul lui Anne de Buisson. Îşi muşca buzele, iar sângele îi pierise din obraji.

Am auzit o izbitură, apoi strigate.

Anne de Buisson s-a ridicat, a înălţat braţele, apoi s-a prăvălit peste mine. Am prins-o şi m-am gândit că anotimpul morţilor continua, că strângeam la piept un alt trup fără viaţă, aşa cum fusese cel al tatălui meu. Dar Anne era uşoară, fără vlagă.

În jurul nostru, alte femei se ridicaseră, apoi se prăvăliseră, leşinate.

L-am văzut pe rege clătinându-se, iar calul izbindu-se de marginea arenei.

S-au repezit la el. I-au dat jos casca, iar sângele a ţâşnit.

O bucată de lance, ca o ţepuşă ascuţită, îi străpunsese fruntea deasupra sprâncenei drepte; o altă parte a lăncii rupte îi spărsese ochiul stâng.

Cu mare suferinţă pentru rege, am aflat ca i se scoseseră cinci aşchii din cap.

Chirurgii – Filip al II-lea îşi trimisese de la Bruxelles medicul personal, Andre Vesale, iar Ambroise Pare fusese chemat la căpătâiul lui Henric al II-lea – puseseră să fie decapitaţi mai mulţi condamnaţi pentru a încerca să înţeleagă, despicându-le capul, cum ar putea să-l îngrijească pe rănitul regal.

Monarhul însă a murit.

Iar eu am condus-o pe Anne de Buisson până la palatul din strada Ponthieu, unde gentilomii hughenoţi vorbeau despre crima spaniolă sau despre pedeapsa dată de Dumnezeu.

Cum aş fi putut crede în pace?

Am părăsit Parisul îndreptându-mă spre Spania şi ducând cu mine amintirea lui Anne, acea tânără cu codiţe blonde şi cu rochia de un albastru ceresc.

PARTEA a IV-a

Capitolul 33

Am stat închis câteva zile în Palacio Sarmiento.

Intendentul Luis Rodriguez mă ascunsese într-un ungher aproape de camera sa. Era plin de cufere cu lenjerie, iar între două îmi amenajasem un locşor unde mă piteam de îndată ce auzeam paşi.

După ce se îndepărtau, mă căţăram pe cufere şi mă instalam în vârful lor, aproape de lucarnă. Citeam, fără să mă satur în a-i urma pe Dante şi pe Virgiliu în călătoria lor în infern.

Rareori intram în purgatoriu şi niciodată în paradis.

Mi se părea că eram menit, ca fiecare om, infernului. Iar acesta începea aici, pe pământ, odată cu primul nostru ţipăt.

Îmi aminteam trupurile nou-născuţilor spintecate, mutilate, strivite, pe care le descoperisem în satele jefuite de necredincioşi şi în cele devastate de trupele creştine ale lui Filip al II-lea când brăzdaseră câmpia de la Saint-Quentin.

Ceea ce văzusem, în toata călătoria mea de la Paris la Valladolid, mă convinsese că pedeapsa lui Dumnezeu nu va înceta nicicând. El îi sortise pe oameni să se devoreze între ei din prima până în ultima zi a vieţii lor.

Iar elanul de dragoste, acea amintire a grădinii Edenului, care se spulberase repede, era probabil doar un mod de a ne condamna la regret, de a ne face să suferim şi mai tare, braţele noastre cuprinzând dintr-odată doar absenţa, privirea noastră care a avut pentru o clipă viziunea fericirii căutând disperată şi neîntâlnind decât vidul.

Iar fiecare zi care mă îndepărta de Paris mă făcuse să sufăr şi mai mult, aducându-mi aminte de Anne de Buisson.

Călătorisem singur.

Neînţelegând că alesesem să mă întorc în Spania traversând regatul Franţei în loc să merg la Bruxelles cu seniorii spanioli şi flamanzi, să mă alătur lui Filip al II-lea, cu care să fi pornit pe mare pentru a ajunge în La Corogne, Sarmiento mi-a propus să iau o suită de cavaleri. Dar eu îmi alesesem drumul aşa cum lansezi o sfidare, aşa cum îţi joci viaţa la zaruri.

Era un fel de retragere, alegerea solitudinii pentru mai multe săptămâni, dar şi un mod de a-mi oferi viaţa celor care ar dori să mi-o ia. Un fel de a şti dacă Dumnezeu voia să mă mai lase să sufăr aici pe pământ sau să mă arunce în chinurile iadului.

Când a înţeles asta, Sarmiento n-am mai încercat să mă lămurească şi m-a strâns la piept.

— Îi eşti dator lui Dumnezeu cu viaţa ta, mi-a spus. Nu o lăsa primului venit.

Aşa am descoperit regatul Franţei. Am visat de-a lungul malurilor râurilor sale străjuite de plopi. Am trecut pe lângă câmpurile sale de grâu. Am văzut

bogăţia acestei ţarini cu mii de sate.

Amintindu-mi de sterpul pământ barbar şi de austera asprime a acelor *sierras* şi a acelor câmpii ale Spaniei, m-am gândit că această ţară fusese aleasă de Dumnezeu. Îi oferise rodnicie şi blândeţe, un cer îngăduitor şi fluvii domoale.

Apoi, pe măsură ce înaintam spre sud, la pasul calului, am înţeles că această bogăţie pe care Dumnezeu o dăduse locuitorilor Franţei era şi un mijloc de a-i judeca, de a şti dacă-l vor fi recunoscători pentru generozitatea Sa ori dacă vor fura din comoara pe care le-o încredinţase.

Iar ei o distrugeau.

Am văzut lanuri de grâu cuprinse de foc, sate arse, era o adevărată scenă de război. Cel mai rău lucru era faptul că oamenii Franţei păreau a se duşmăni între ei.

Se acuzau că au vrut moartea regelui.

Îşi denunţau vecinii aliaţi cu spaniolii sau pe cei care atrăseseră răzbunarea lui Dumnezeu asupra regatului.

Se zvonea că moştenitorul regelui, Francisc al II-lea, era doar un copil de cincisprezece ani şi bicisnic, iar italianca, regina vrăjitoare, Caterina de Medici, urma să domnească în locul său; se spunea chiar că, dacă Francisc i s-ar împotrivi, l-ar otrăvi.

Am avut de înfruntat această ură în primul sat pe care îl traversam, când localnicii au încercat să-mi taie calea, să mă doboare strigând că eram un hughenot, că aparţineam sectei care atrăsese nenorocirea asupra regatului şi provocasem moartea suveranului sau care îl asasinase fiindcă Henric al I-lea ridicase ruguri în plin Paris împotriva ereticilor. Voiau să facă la fel cu mine, mă băteau cu pietre, iar un preot îi aţâţa să mă înhaţe. Am lovit cu latul sabiei, am dat pinteni calului şi am doborât câţiva ţărani, împingându-i cu calul.

Mi-am revenit abia dincolo de sat, odată scăpat din mâna sătenilor, pe drumul pustiu.

Era, oare, nevoie ca oamenii să dispară de pe pământ pentru a fi pace?

Într-un alt sat, mai la miazăzi – Rouviac –, am fost acuzat cu aceeaşi furie că sunt spaniol, iar când, răspunzând, am arătat că sunt născut în regat, am fost bănuit că sunt unul dintre acei papistaşi, spadasin al vrăjitoarei Caterina şi spion al lui Filip al II-lea, Desfrânatul.

Am fost înconjurat. Îmi ţineau calul. M-au ameninţat cu furci şi cu ghioage.

Am luat trupul tatălui meu drept scut: am spus că sunt Bernard de Thorenc, fiul contelui Ludovic de Thorenc, un hughenot căzut în bătălia de la Saint-Quentin în lupta cu spaniolii.

Mi s-a răspuns cu urale, am fost condus până la castelul vecin unde contele de Maupertuis m-a primit, asigurându-mă de nezdruncinata sa credinţă reformată, arătându-mi cărţile lui Clavin.

Trebuia, mi-a spus el, să se pună stăpânire pe tânărul rege pentru a-l smulge din intrigile ducilor de Guise, străini veniţi din Lorena, un loc cu influenţă.

Trebuiau extirpaţi din acest regat toţi aceia care erau gata să-l dea pe mâna Spaniei la fel cum au vândut-o, nu demult, pe fiica lor, acea sărmană fecioara de treisprezece ani, Elisabeta de Valois, care urma să sufere îngrozitor în labele bărbatului trecut despre care se zvonea că este atât de înzestrat, încât pentru femei era un chin să i se supună.

După ce am plecat de la Maupertuis, mi-am continuat drumul evitând oraşele şi satele în pieţele cărora papiştii şi hughenoţii, şi unii, şi alţii buni şi adevăraţi creştini, ridicau ruguri.

Am ajuns noaptea în câmpia Valladolidului, surprins să întâlnesc pe drumurile ce duceau către oraş cortegii de ţărani precedaţi de călugări şi de preoţi care se rugau şi înălţau psalmi.

Aceştia purtau mari crucifixe şi lumânări. La câmpie, se vedeau şerpuind şiruri lungi de foc către oraş.

Am simţit privirile bănuitoare oprindu-se asupra mea şi am grăbit pasul.

Străduţele oraşului erau pline de o mulţime de călugări, de preoţi şi de ţărani. Copiii dormeau agăţaţi de gâtul mamelor. În Piaza Santa Maria fuseseră înălţate crucifixe şi o estradă mare. Mai departe, prin întuneric, am zărit grămezi de vreascuri din care se ridicau stâlpi.

Cu cât înaintam în oraş, cu atât mai mult aveam impresia că sunt învăluit într-o rumoare ostilă, ca a unui roi de albine.

Am avut certitudinea că urmau să se arunce asupra mea, să mă străpungă cu mii de ace.

Pielea mi se făcea deja ca de găină.

În sfârşit, am ajuns la Palacio Sarmiento, iar intendentul Luis Rodriguez mi-a deschis, speriat că mă vedea, trăgându-mă repede înăuntru, împingându-mă în turnul unde locuiam, apoi deschizând uşa acestei cămăruţe, şoptindu-mi că nu trebuie să mă arăt nimănui, nici unui servitor, fiindcă marele inchizitor avea spioni în fiecare casă.

Luis Rodriguez urma să se întoarcă imediat ce va putea, când toţi slujitorii vor fi plecaţi să asculte judecata, să asiste la supliciul condamnaţilor.

— Vor să-i vadă arzând pe nefericiţii aceştia care deja au străbătut de mai multe ori oraşul în cămaşa lungă de lână galbenă. Ştiu ce-i aşteaptă: pe cămaşă se aflau desenate flăcări şi draci. Unii condamnaţi au deja membrele rupte de la tortură. Însă abia în zori vor fi puşi pe foc, şi nimeni nu vrea să scape spectacolul.

Am auzit tropăitul mulţimii, apoi rugăciuni, ţipete şi tânguieli amestecate cu cântări bisericeşti. Luis Rodriguez s-a strecurat în cămăruţă şi s-a aşezat în faţa mea.

A vorbit cu un glas înăbuşit de frică.

Francisco Valdes, arhiepiscopul de Sevilla, a început el, era şi inchizitor general. Hotărâse să cureţe Valladolidul, unde trăia, fiind sigur că oraşul devenise un focar de erezie.

Luis Rodriguez a ridicat braţul şi a clătinat din cap. Cine îşi putea imagina asta? Arhiepiscopul avea cu siguranţă alte scopuri.

Mii de inchizitori se instalaseră acolo, parcurgând străzile, interogând pe toţi locuitorii, examinând biblioteca universităţii şi pe cea a colegiului Santa Cruz. Ardeau sute de cărţi.

Nimeni nu scăpa de bănuielilor lor. Chiar şi episcopii erau urmăriţi.

Luis Rodriguez a coborât din nou glasul.

Bartholomeu de Carazza, arhiepiscop de Toledo şi primat al Spaniei, fusese pus sub acuzare pentru faptul de a fi pronunţat – un călugăr dusese vorba – la căpătâiul lui Carol Quintul, prezentându-i împăratului un crucifix, o frază considerată eretică: „Nu mai sunt păcate, totul a fost iertat!"

Luis Rodriguez şi-a făcut cruce, apoi m-a pus în gardă.

Străinii, soldaţii care luptaseră în ţările Islamului sau prin provinciile eretice fuseseră arestaţi. Foştii captivi ai necredincioşilor fuseseră cu toţii căutaţi, apoi băgaţi la închisoare.

Regenta Spaniei, Juana, sora lui Filip al II-lea, abandonase orice autoritate în mâinile inchizitorului general, un om avid de bani şi de putere.

Luis Rodriguez a început deodată să tremure, privind în jur, apoi privindu-mă cu ochi temători.

Probabil ca îşi reproşa că se lăsase antrenat în aceste confidenţe, că m-a ascuns. A început să se vaite, clătinând din cap şi cu buzele tremurând. Se blestema că mi-a deschis uşa. În faţa cărui demon cedase? Probabil că fusese văzut. Aveau spioni pe fiecare stradă, în casă. Cu siguranţă că fusese deja denunţat.

Îşi răsucea mâinile, îşi muşca buzele.

Aveam în faţa mea un om copleşit de frică.

Ridica ochii spre lucarnă, şoptind:

— Îi auziţi? Sunt sute de condamnaţi. Formează o lungă procesiune. Sunt în picioarele goale. Toţi au îmbrăcat cămaşa galbenă cu diavoli şi flăcări. Îi duc spre rug. Nimeni nu i-a apărat. Sunt mai vinovat ca ei. O să mă tortureze. Îmi vor zdrobi genunchii şi-mi vor smulge limba.

Am simţit că era în stare, împins de spaimă, să se prezinte în faţa inchizitorilor, să se denunţe şi să mă dea pe mâna lor ca să termine cu teama care îl făcea să transpire.

Vrei, Tu, Doamne, ca oamenii, în numele Tău, să fie atât de înjosiţi?

L-am luat de umeri pe Luis Rodriguez şi am încercat să-l smulg din această panică orbitoare.

I-am repetat că, sub tortură şi în flăcări, voi nega că mă primise şi că mă ajutase.

Am făcut legământ în faţa lui Dumnezeu.

Încetul cu încetul s-a liniştit, promiţându-mi că îmi va aduce în fiecare zi un urcior cu apă, pâine şi fructe. Dar eu nu trebuia să ies din cămăruţă până în ziua când se va întoarce Diego de Sarmiento. Doar el avea destul curaj şi era suficient de aproape de rege pentru a ne proteja.

M-a privit.
— Juraţi în faţa lui Dumnezeu? a întrebat uitându-se fix la mine.
Am repetat.
— În faţa lui Dumnezeu!
A părut liniştit şi s-a închinat. Apoi a plecat, gârbov, ca un om cu o piatră pe suflet.
Am îngenuncheat şi m-am rugat.

Doamne, cum să ştii dacă aceia care Te invocă, aceia care pretind că lucrează întru apărarea Ta, care îi conduc pe oameni folosindu-se de frica lor, de laşitatea, de invidia lor nu sunt nişte diavoli purtând măşti, chiar dacă au îmbrăcat haina Bisericii Tale?
Căci a face să suferi în numele Tău înseamnă, oare, a Te sluji sau a Te trăda?
Auzeam cântările, tamburinele şi plesnitoarele.
Îmi imaginam acea procesiune galbenă a condamnaţilor la rug.
Vedeam lumânările, statuetele Fecioarei duse pe umerii penitenţilor.

N-am mai vrut să aud.
M-am urcat până la despărţitura întunecată şi m-am cuibărit în ea.

Capitolul 34

Am putut din nou să umblu pe străzile Valladolidului fără teama de a fi arestat.

Diego de Sarmiento, întors de la Bruxelles, împreună cu regele, mă asigurase că eram sub protecţia curţii. Marele inchizitor era un om prudent, care n-ar îndrăzni niciodată să-l sfideze pe suveran.

Dar eu îl vedeam pe Francesco Valdes îngenuncheat alături de Filip al II-lea, în rândul întâi în strana de la Santa Maria la Antiga. Şi părăseau împreună biserica, mergând cu acelaşi pas, regele sprijinindu-se de braţul inchizitorului general, şoptindu-i câteva cuvinte, iar Valdes aprobând din cap, surâzând. Aveam impresia că faţa sa suptă era a unui carnasier.

Teama nu mă părăsea.

La puţin timp după întoarcerea lui Sarmiento, Luis Rodriguez mi-a mărturisit în şoaptă că urma să plece din Valladolid.

Prin nişte călugări apropiaţi de Valdes, aflase că marele inchizitor ştiuse de prezenţa mea în palatul lui Sarmiento. Fusesem urmărit încă de la intrarea în oraş. Se ştia, aşadar, cine mă primise şi mă ascunsese în Palacio Sarmiento. Luis Rodriguez se temea că într-o zi, peste câteva luni sau câţiva ani, va fi arestat şi adus în faţa tribunalului Inchiziţiei. I se va aminti atunci cum a adăpostit un străin, un francez, fost captiv al necredincioşilor, poate un renegat, un spion al regelui Franţei şi al sultanului.

— Ei ştiu totul. Cunosc viaţa oamenilor de când se nasc, a adăugat Rodriguez. Mă vor condamna când vor socoti că a venit timpul. Mă vor surghiuni sau mă vor închide pentru tot restul zilelor sau mă vor tortura, apoi mă vor arde în Piaza San Pablo. Vor alege ceea ce le va fi de folos.

A strâns pumnii, ridicându-i în faţa ochilor.

— Sunt în mâinile lor, a spus. Ce sunt pentru ei? Mă vor strivi oricând vor pofti.

Nu i-am răspuns.

Şi eu aveam sentimentul că sunt iscodit.

Când părăseam Palacio Sarmiento ca să merg în Piaza San Pablo, la Palacio Real, pentru a-l întâlni pe Sarmiento, vedeam nişte siluete dezlipindu-se de faţadă şi urmându-mă, la câţiva paşi, chiar fără a se feri.

Le regăseam la ieşirea din Palacio Real. Intrau după mine în Colegio Santa Cruz sau la Colegio San Gregorio, ţinându-se de mine până în biblioteci. Sunt sigur că îşi notau titlurile pe care le consultam.

Într-o zi, poate că mă vor acuza ca l-am citit pe Sfântul Augustin.

Îi aduceam la cunoştinţă aceste fapte lui Sarmiento. Le asculta distrat. Mă întrerupea, îmi vorbea mereu despre apropiata sosire a tinerei regine franceze, pe care Filip încă nu o întâlnise.

Elisabeta de Valois pornise la drum împreună cu suita, cu mama sa Caterina, cavaleri francezi, dar, imediat ce treceau de pasul Roncevaux, se aflau sub protecţia gărzii seniorilor spanioli. Nu va mai fi fiica regelui Franţei, ci regina Spaniei. Iar cardinalul Mendoza îi va spune Psalmul 45: „Ascultă, fiica mea. Priveşte şi ia aminte. Uită-ţi poporul şi casa părintească, şi atunci regele va pofti la frumuseţea ta".

Sarmiento adăuga:

— Regele este nerăbdător. Dar Elisabeta încă nu este femeie. Nu o poate sili. Râdea: Taurul spaniol va trebui să aştepte! Dar fornăie în alte părţi…

Îl văzusem pe suveran cu Efrazia de Guzman.

Îl văzusem făcându-i curte Annei de Mendoza della Cerda, prinţesa de Eboli, întoarsă cu el din Ţările de Jos, unde soţul ei, Ruy Gomez, rămăsese la porunca suveranului. Iar lumea bârfea despre amorul dintre Filip şi tânăra prinţesă chioară cu bentiţa neagră.

— În curând nu se vor mai număra bastarzii Spaniei! rânjise Sarmiento. Fiul îl întrece pe tată, regele, pe împărat!

Sarmiento îmi povestise că, înainte de a muri, Carol Quintul dorise să-şi vadă fiul pe care îl făcuse cu o flamandă. O târfă italiancă îmi vorbise odinioară despre asta, îmi mai aduc aminte?

Sarmiento m-a privit drept în ochi ca şi cum ar fi vrut să-mi arate că ştia totul despre soarta Marianei Massi.

— Filip al II-lea şi-a recunoscut fratele, continuase Sarmiento după o clipă de tăcere. Îl va prezenta pe don Juan la curte.

Mi i-am imaginat pe curtezani înclinându-se pentru a-l saluta pe acest fiu al împăratului făcut cu o spălătoreasă flamandă de moravuri uşoare.

Iar lumea se va preface că nu înţelege de ce Efrazia Guzman, care se rotunjise în talie, se căsătorea cu un prinţ italian pe care regele îl onora şi căruia îi dădea o pensie.

Asta era deci Spania regelui catolic? Cea a minciunii, a desfrâului şi a Inchiziţiei?

Sarmiento m-a apucat de braţ.

Mă nelinişteam degeaba, mi-a spus.

— Marele inchizitor este un arhiepiscop căruia îi plac aurul şi puterea. Nu se va ridica niciodată împotriva regelui. A smuls de la regenta Juana tot ce a putut. Acum ştie că trebuie să stea cuminte. Digeră ca o sălbăticiune care şi-a înghiţit prea iute prada. Nu-şi va arăta ghearele decât dacă îi va porunci Filip al II-lea.

El trebuia să înţeleagă că Inchiziţia este o armă împotriva ereticilor, deci împotriva infidelilor. Cei care se ridicau împotriva ei vor fi socotiţi duşmani ai credinţei. Trebuia doar ca inchizitorii să nu uite că nu erau numai slujitori ai Bisericii, ci şi ai coroanei Spaniei.

— Francesco Valdes ştie asta.

De aceea, spunea Sarmiento, nu aveam a mă teme.

Dar, pe când traversam Piaza San Pablo, încă mai vedeam pe jos mari cercuri negre. Aminteau că din loc în loc se adunaseră mormane de vreascuri şi crengi uscate, iar în centrul acestor ruguri fuseseră aşezaţi bărbaţi şi femei îmbrăcaţi în cămaşa de lână galbenă pe care se cususeră bucăţi de pânză roşie reprezentând flăcări şi capete de diavol.

Printre pavele, în ciuda vântului şi a ploii, se mai găseau scrum, pulbere de oameni şi de lemn.

Am vrut sa părăsesc zidurile acestui oraş, unde se prelingeau teama şi sângele.

Am vrut să mă depărtez de această curte a Spaniei, unde domneau ipocrizia şi minciuna.

Am vrut sa regăsesc credinţa înflăcărată a soldaţilor lui Hristos, aşa cum îi descrisese Sfântul Bernard în carta cavalerilor templieri.

Am vrut să-i înfrunt pe necredincioşi, nu să fiu amestecat cu aceşti curtezani care o ţineau tot într-un desfrâu şi în chiolhanuri, roşi la tot pasul de invidie.

Pentru a fugi din oraş, am acceptat să fac parte dintre seniorii spanioli care porneau să întâmpine la Roncevaux pe Elisabeta de Valois şi suita sa.

Rafale de ploaie şi de zăpadă măturau trecătoarea.

Auzeam râsetele acestor fete, iar printre ele am zărit-o pe Anne de Buisson, cu părul ei blond ieşindu-i de sub capişonul brodat cu blană argintie.

M-am îndreptat spre ea, ghicind că m-a recunoscut.

I-am prins mâinile înmănuşate. Sub pielea mănuşilor i-am simţit degetele delicate.

I-am şoptit:

— Nu rămâneţi aici. Întoarceţi-vă în Franţa. Aici ei nu iartă. Fratele dumneavoastră este hughenot. Vor afla sau ştiu deja. Vă vor supraveghea. Vă vor îndepărta de regina şi vă vor condamna. Plecaţi, plecaţi!

I-am strâns mâinile cât de tare am putut, dar ea şi le-a retras cu o mişcare bruscă, lăsând o mănuşă între degetele mele.

Mi-a întors spatele şi am văzut-o şoptindu-i câteva cuvinte reginei. Apoi, bătut de vânt şi de ninsoare, cardinalul Mendoza a spus cele câteva fraze ale Psalmului 45 ale cărui violenţă şi cruzime nu le măsurasem: „Ascultă, fiica mea. Priveşte şi ia aminte. Uită-ţi poporul şi casa părintească, şi atunci regele va pofti la frumuseţea ta".

Elisabeta de Valois era frumoasă. Inocenţa şi sinceritatea râdeau pe chipul ei.

M-am gândit la maxilarul mare al lui Filip al II-lea, la trupul acestui rege desfrânat care urma să-l strivească pe cel al tinerei fete. La taurul negru rupând această carne atât de albă, încât părea transparentă, lăsând să se vadă finele vinişoare albăstrii.

Am văzut-o adesea pe regină şi, în jurul ei, însoţitoarele, neştiutoare şi

zburdalnice, luminând cu tânăra lor veselie sălile îngheţate ale Alcazarului din Toledo, care se ridica asemenea unui masiv de piatră deasupra apelor întunecate ale cotului făcut de fluviul Tajo.

Sarmiento mă conducea prin aceste săli, printre curteni, sfetnici, femei ale căror chipuri exprimau gravitatea, iar ochii, invidia, gelozia, aviditatea.

Sarmiento mi-l arăta pe don Carlos, fiul diform al lui Filip al II-lea, care mergea cu capul său mare aplecat într-o parte, dând târcoale femeilor.

Apoi îmi arăta un tânăr cu trăsături fine a cărui frumuseţe contrasta cu urâţenia lui don Carlos. Era don Juan, bastardul lui Carol Quintul. Aproape de ei se afla Alessandro Farnese, fiul lui Marguerite de Parma, altă bastardă a lui Carol Quintul.

O căutam pe Anne de Buisson, dar am aflat – şi imediat parcă m-a cuprins un val de veselie – că se întorsese în Franţa, unde reformaţii şi papistaşii începuseră un adevărat război şi unde, spunea Sarmiento, hughenoţii trebuiau exterminaţi, iar secta lor, distrusă. El însuşi insista pe lângă Filip al II-lea să fie trimisă o armată spaniolă ca să-i susţină pe catolici.

Noul rege al Franţei, Carol al IX-lea, era abia un copil, iar regina-mamă, Caterina, care se instituise regentă, era o femeie în care nimeni nu avea încredere, hotărâse într-o zi să ducă o cruciadă nemiloasă, căutând de a doua zi să facă un acord cu „stricaţii credinţei”.

— Ea se gândeşte mai întâi de toate să salveze tronul fiului ei. Noi, spaniolii, ne gândim mai întâi la Biserica lui Hristos.

Mă îndoiam, Doamne.

Ascultam zvonurile, ghiceam intrigile care stricau curtea Spaniei.

Se spunea ca un fapt sigur că lui Filip al II-lea nu-i mai păsa de lupta împotriva necredincioşilor, ci, ca un carnasier stând pe pradă, se mulţumea să păstreze ceea ce avea, uitând miile de creştini pe care turcii şi barbarii îi făcuseră sclavi.

Cine îl va elibera pe Michele Spriano?

Aurul şi argintul necesare pentru înarmarea galerelor, pentru plata soldei trupelor, pentru achitarea răscumpărărilor erau folosite de rege ca să ridice o mănăstire şi un imens palat la Escurial, nu departe de orăşelul ales drept capitală, Madrid.

În loc să stabilească planuri de bătaie împotriva turcilor, el examina în fiecare zi cum înaintau lucrările palatului său de la Escurial. Iar când se reîntorcea la Toledo, nu se mai gândea decât la femei.

Se zicea că încă nu o onorase pe regină, prea tânără, dar că, în fiecare seară, câte o nobilă şi mândră spaniolă sau o fată simplă ajungea în dormitorul său.

Sarmiento râdea şi mărturisea că avea parte de câte una dintre aceste metrese de o noapte şi bănuiam că, pentru a-şi creşte influenţa, folosea această complicitate care îl făcea uneori să se culce ca un câine credincios la căpătâiul patului regal.

Sarmiento râdea de mine, uimit: mă schimbasem de când mă întorsesem din Ţările de Jos, spunea el.

— Trăieşti ca un călugăr, fără sutană.

Îmi propunea să mă întâlnesc cu acele femei care se ofereau pentru câţiva ducaţi. Îmi amintea că, în timpul captivităţii sale în Spania, Francisc I cumpărase o tânără sclavă negresă care venea în fiecare dimineaţă la el.

— Nu eşti spaniol, dar francez eşti? mă întreba Sarmiento. Ne place să dezbrăcăm fetele în felul nostru. Dar tu?

Se îndepărta puţin şi mă privea. Mă temeam de sifilis? Alunga ameninţarea ridicând din umeri. Cine nu avea printre strămoşii săi un sifilitic? Moşteneai sifilisul chiar de-ai fi trăit în abstinenţă.

Cobora glasul şi spunea încet că lumea se temea că Elisabeta de Valois, cât ar fi ea de fecioară, ar fi atinsă de sifilis. Bătrâna sa mamă italiancă, acea Caterina de Medici, se temea de lucrul acesta şi o punea să facă băi cu albuş de ou pentru ca pielea ei de fecioară să rămână netedă. Caterinei îi era frică de faptul ca Filip al II-lea, avertizat de risc, nu se va atinge de soţie şi o va respinge.

Nu mai voiam să-l ascult. Mă sufocam.

Insistam pe lângă Sarmiento să mi se permită să plec din Spania, să mă înrolez în rândul cavalerilor de Malta, atât de puţini şi care îi înfruntau pe necredincioşi. Ei erau urmaşii cavalerilor Templului! Enguerrand de Mons era deja în rândurile lor.

Începeam să fiu neliniştit.

Se auzea că galerele lui Dragut distruseseră, în faţa Djerbei, o flotă spaniolă şi făcuse prizonieri sute de creştini.

De acum turcii şi barbarii îşi impuneau legea de la un capăt la celălalt al Mediteranei.

Voiam să lupt împotriva lor ca pentru purificare.

Capitolul 35

În sfârşit, într-o dimineaţă, am îmbrăcat armura şi am îngenuncheat printre cavaleri.

Era în zori.

Aşa cum tragi încet un văl, cerul începea sa fie albastru, marea rămânând încă sub năframa nopţii. Respira, liniştită, la baza zidurilor fortului.

Dintr-odată, acoperind zgomotul regulat al resacului, am auzit tobele necredincioşilor.

Acest huruit surd amestecat cu şuieratul aspru al fluierelor şi zgomotul ascuţit al plesnitoarelor ne-a învăluit.

Era frig. Am tremurat şi m-am uitat în jur. În penumbră, am ghicit mulţimea cavalerilor îngenuncheaţi sau stând în picioare pe metereze. Formau o masă mai întunecată decât lumina cenuşie care se ivea. Coifurile şi suliţele, drapelele şi flamurile pe care vântul, numit în Malta *magistrale,* le făcea sa pocnească se desenau pe orizont.

L-am recunoscut, sau mai degrabă am ghicit, îngenuncheat aproape de mine, cu fruntea pe garda paloşului, pe Enguerrand de Mons.

L-am imitat. Am închis ochii în clipa în care se înălţa glasul Marelui Maestru al Ordinului de Malta, Jean de la Valette:

— Cavaleri, fraţii mei întru Dumnezeu, să jurăm dinaintea Domnului că vom apăra fiecare piatră a insulei noastre, care să devină iadul pentru necredincioşi. Aici să înceapă marea bătălie şi să se sărbătorească cea dintâi victorie ce ne va duce la mormântul lui Hristos!

Glasurile cavalerilor şi ale soldaţilor, cărora li s-a alăturat şi glasul meu, au tunat pline de hotărâre şi de credinţă.

Am redeschis ochii.

Cele două rade pe care le desparte istmul Saint-Elme, la extremitatea căruia era construit fortul, erau înţesate de galerele turceşti şi barbare ale lui Dragut şi ale lui Mustafa. Uscatul dispărea sub uniformele roşii, verzi şi galbene ale pedestraşilor turci şi ale ienicerilor cu turban înalt. Cavalerii îşi struneau caii alături de soldaţii în marş, purtând suliţe şi archebuze.

Erau aproape patruzeci de mii. Debarcaseră la celălalt capăt al insulei şi o parcurseseră, lăsând în urmă dâre de sânge.

Iar acum, ca un val uriaş, invincibil, se apropiau de zidurile fortului Saint-Elme, unde eram doar câteva sute, ascultând bătaia paşilor şi a tobelor.

Brusc, când cerul era complet albastru, fără vreo urmă a nopţii, flancurile fiecărei galere – erau zeci, formând o lungă linie şi închizând golful – s-au încoronat cu muguri mari albi. Şi, în timp ce auzeam detunăturile tunurilor de pe nave, am văzut pietrele meterezelor spărgându-se sub izbitura ghiulelelor. Unele erau încărcate cu pulbere şi explodau, altele erau înroşite în foc, iar schijele lor erau ca nişte lovituri de secure.

Ne-am strecurat sub bolţile fortului, lăsând doar câţiva oameni la pândă, şi am strâns tare mânerul paloşului, această cruce pe care urma să o ridic, să o abat, izbind cu pumnul sau cu lama pe necredincioşi, străpungându-le trupurile, despicându-le fruntea, tăindu-le mădularele.

Doamne, dă-mi putere!

Doamne, viaţa şi sângele meu îţi aparţin!

Doamne, sunt cavalerul Tău. Am venit să Te slujesc şi să-i înving pe duşmanii Tăi!

Pentru a ajunge la Malta, pe care flotele lui Dragut şi ale lui Mustafa începuseră să o asedieze, călătorisem mult. Mai multe zile cu ploaie pentru a merge de la Toledo până la Valencia. Şi a trebuit să aştept ca o navă să vrea să mă ia până la Barcelona.

Am navigat un timp pe lângă coastă, ziua ascunzându-ne în fundul golfuleţelor, atât de tare se temeau căpitanul şi negustorii de corsarii barbari.

— Sunt stăpânii mării, spusese şoptind primul, un om puternic care se plimba pe punte în mijlocul butoaielor şi al baloţilor de piele de oaie şi de vită.

Îşi ţinea mâinile băgate într-un brâu din pânză roşie.

Cuvintele sale îmi întăreau hotărârea: turcii şi barbarii trebuiau alungaţi din această mare romană, *Mare Nostrum,* cea pe care împăratul Constantin o creştinase. Trebuia recucerită, musulmanii, împinşi departe de coaste, trebuia să ne amintim deviza lui Constantin şi cum a avut el viziunea unui crucifix pe care jucau cu litere de foc aceste cuvinte: *Tu hoc signo vinces* („Întru acest semn vei învinge”).

Căpitanul şi negustorii din jurul meu mă ascultau în linişte, apoi mă priveau compătimitor.

Unul dintre ei, un veneţian, Ciampini, mi-a spus a doua zi, când aruncasem ancora aproape de coastă, că nu de bătălie aveau nevoie el şi cei ca el – nici chiar regatele şi, desigur, nici republica veneţiană ci de tratate de pace, încât să se poată vinde ţesături şi arme, să se cumpere mirodenii şi mătăsuri fără teama de a fi ucis sau furat de corsari, bandiţii mărilor. În aceasta privinţă, creştinii nu sunt mai altfel decât necredincioşii: toţi sunt nişte fustangii şi prăduitori! Crucea sau cornul, Hristos sau Profetul erau doar masca sub care îşi mânuiau spadele.

Mult timp n-am vrut să-l ascult. Voiam să-mi păstrez hotărârea la fel de limpede ca apa de izvor.

Deja, pe când părăseam Toledo, Diego de Sarmiento încercase să mă oprească. Filip al II-lea regreta plecarea mea la Malta. O tolera fiindcă eram francez, dar nu avea să uite; în schimb, lăsase să se înţeleagă că o renunţare din partea mea mi-ar fi adus câteva privilegii.

— Dacă nu îţi schimbi părerea, pleacă repede, murmurase protectorul meu. Poţi fi reţinut. Dacă judecătorii Inchiziţiei hotărăsc să-ţi fărâme genunchii sau să te închidă sub o pază strictă într-o mănăstire, nu vei ajunge prea devreme la Malta.

Prin urmare, plecarea din Toledo semănase cu o fugă. Dar abia când am sosit la destinaţie, am înţeles motivele reticenţei lui Filip al II-lea de a mă vedea ajuns în insulă.

Pe cheiul portului, aşteptând îmbarcarea pe una dintre ultimele galere ale Ordinului de Malta care se pregăteau să spargă blocada flotelor turceşti şi barbare, l-am regăsit pe Enguerrand de Mons.

Fusese însărcinat de Marele Maestru al ordinului să-i incinte, în Franţa şi Germania, pe cavaleri să vină să se alăture apărătorilor insulei, atât de puţini în comparaţie cu zecile de mii de necredincioşi care deja debarcaseră şi cu alte câteva mii care se aflau la bordul galerelor musulmane.

Enguerrand de Mons pledase, se avântase, explicase că, după ce a pierdut Rhodosul, în 1523, creştinătatea nu putea abandona Malta, acest zăvor care păzea accesul la întregul sud al Mediteranei, „insula mierii” pe care Carol Quintul o dăduse ordinului în 1530 pentru a face din ea avanpostul maritim al Occidentului creştin.

Dacă Malta cădea, atunci Sicilia, apoi Neapole şi, de ce nu, Roma şi Veneţia erau ameninţate. Iar nimeni nu va mai putea apăra Ciprul, uitat în fundul Mediteranei, imposibil de aprovizionat şi de apărat din clipa în care galerele musulmane ar controla marea.

Dar Enguerrand de Mons nu găsise prea mult ecou. Se bănuia că Ordinul de Malta era braţul înarmat al papalităţii. Iar Filip al II-lea regreta că insula fusese dată ordinului.

— Suntem singuri, murmurase Enguerrand. Doar câţiva cavaleri ca dumneata – arătase spre o duzină de oameni care aşteptau pe chei – au răspuns chemării mele. Filip al II-lea este un rege dificil. O victorie a turcilor, zdrobirea şi risipirea noastră nu i-ar displăcea. Chiar mai mult: o aşteaptă, speră. În felul acesta va scăpa de ordin, puterea papei va slabi şi, ca atare, va depinde mai mult de bunăvoinţa Spaniei. Iar într-o zi Filip speră să poată recuceri Malta pentru sine, să recâştige ceea ce Carol Quintul a dat de bunăvoie.

Enguerrand de Mons se oprise şi se întorsese spre mine.

— Dar eu şi Domnia Ta trebuie să-l învingem pe Dragut, nu?

Galera a aşteptat să coboare noaptea pentru a se strecura între vasele musulmane. Când ne-am apropiat de ele, câţiva vâslaşi au început să strige, iar glasurile lor au răsunat între falezele înalte ale insulei, alergând pe deasupra valurilor spre fraţii lor.

Paznicii noştri i-au ucis, iar ceilalţi au tăcut.

Pe punţile galerelor lui Dragut şi Mustafa se agitau torţe, încercând să se lumineze golful. Câteva nave ne-au urmărit, dar am reuşit să ne punem la adăpost sub zidurile castelului Saint-Elme. Iar forturile Saint-Michel şi Saint-Ange, situate de o parte şi de alta a golfurilor, au început să tragă asupra navelor care ne urmăreau.

În sfârşit, am putut să pun piciorul pe pământ, să descopăr insula, oraşele,

turnurile de veghe care dominau chiparoşii, smochinii, lămâii şi alţi arbuşti. Vânturile – mai întâi *magistrale,* apoi *gregale, rhamsin, scirocco* – culcau cu mai multă sau mai puţină violenţă grânele, scuturau viile, purtau glasurile pândarilor de pe un deal pe altul.

Trupele de ieniceri, sub comanda generalului Mustafa, mărşăluiau spre capitală, Mdina, aflată în mijlocul insulei, apoi urmau să se îndrepte spre cele două golfuri gemene şi spre forturile Saint-Michel şi Saint-Ange. Dar, adăuga Enguerrand de Mond, cu braţul întins, soarta insulei se va decide la Saint-Elme şi în oraşul Burg, pe care îl proteja, întrucât fortul era cheia de boltă a apărării golfurilor şi prin subterane se putea ajunge la Mdina şi la turnurile care, în interiorul ţării, apărau micile oraşe.

Trebuia să ne grăbim să ajungem la fort, fiindcă soldaţii lui Mustafa ar fi putut foarte uşor să taie istmul Saint-Elme şi să încercuiască fortul şi Burgul.

— Vom fi atunci ca o insulă într-o insulă, a spus Enguerrand de Mons în timp ce mergeam, auzind exploziile care se succedau şi văzând ghiulelele făcând breşe în metereze.

În dimineaţa asta, ghiulelele au început să cadă, iar noi ne îngrămădim sub bolţile fortului.

Am gura uscată. Avem nevoie de apă, cu atât mai mult cu cât s-a pornit *rhamsin*-ul şi este cald, încărcat cu nisipul deşertului care înţeapă şi arde obrazul, rămâne lipit de buze, intră în gură.

Deodată, exploziile încetează şi auzim tobe, fluiere, plesnitori şi strigăte. Ienicerii îşi sprijină probabil scările la ziduri.

Mă reped, cu paloşul ridicat. Şuieră săgeţi. Cad câţiva cavaleri, iar o detunătură zguduie pământul. Musulmanii trebuie să fi săpat un tunel sub fort şi l-au umplut cu pulbere. Cad părţi din zid. Aud ţipetele oamenilor îngropaţi.

Dar lupta nu lasă timp nici pentru plâns, nici pentru ezitare.

Mă avânt, cu paloşul ridicat! Şi despic trupuri şi ucid, şi ucid!

Ienicerii se agaţă de pietrele zidurilor. Le retez degetele şi braţele, împing scările. Îi zbor capul celui care îmi stă în faţă ochindu-mă cu archebuza.

Vârful unei suliţe îmi pătrunde sub armură.

În scurt timp, la baza meterezelor, pe stânci, acolo unde galerele turceşti şi-au debarcat soldaţii, nu-i decât o îngrămădire de trupuri pe care fluxul le acoperă, le trage, le rostogoleşte şi le aruncă într-o mare înroşită.

Iar de cealaltă parte a fortului este acelaşi morman de cadavre de oameni şi cai.

Enguerrand de Mons aleargă de la un meterez la altul, dă ordine. Oamenii de la arme apropie torţe de baza tuburilor scurte pe care le ştiu pline de pulbere, de ţesături îmbibate cu ulei şi smoală. Deasupra meterezelor ţâşnesc flăcări care se întind, aprind tufişurile şi îi cuprind pe călăreţii şi pe pedestraşii turci, ale căror haine largi ard într-o clipă.

Trupurile se chircesc. Flăcările se fac de un roşu-închis.

Ţipetele acoperă bătaia tobelor.

Văd ceea a ce a văzut Dante în infern.

Mă gândesc la Michele Spriano.

Nici compasiune, nici milă, nici remuşcare.

Iau o torţă, pun foc la unul dintre tuburi şi văd prin limbile flăcărilor călăreţi ai căror cai se încordează şi încearcă să scape, dar moartea arzătoare îi ajunge.

O clipă de odihnă în asalt.

Mă aşez, îmi scot casca. Enguerrand vine să se aşeze lângă mine.

— Se vor întoarce, zice. Dar trebuie să fim mai îndârjiţi ca ei. Dacă ajung la metereze, ne vom închide în turnuri, iar dacă ne alungă, vom rezista printre ruine, apoi vom apăra fiecare casă a Burgului: oraşul este fortificat. După aceea ne vom bate în subterane şi vom ajunge la Mdina.

Aplec capul. Simt oboseala. Gura mi-e ca de iască.

Aş vrea să-i vorbesc despre Mathilde de Mons. Dar el este cel care spune:

— Poate că l-am trimis pe Dragut în iad.

Chiar în clipa când dau să răspund, încep să cadă din nou ghiulele înroşite explodând îngrozitor.

Când se restabileşte liniştea, suntem plini de praf, acoperiţi de moloz. Imediat izbucnesc strigătele ienicerilor, uruitul tobelor, ţipetul surlelor şi sunetele ascuţite ale fluierelor şi ale plesnitorilor.

— Iată-i, spune Enguerrand de Mons, ridicându-se.

Îmi trag casca şi apuc paloşul cu ambele mâini.

Am mai rezistat vreo câteva zile.

Tot trupul, închis în armură, era numai durere; îmi cădeau braţele de cât am lovit.

Noaptea, câţiva oameni au reuşit să traverseze unul dintre golfuri şi să se strecoare până la noi. Veneau de la Messina, unde guvernatorul Garcia de Toledo, în numele regelui Spaniei, încerca să-i reţină, împiedicând constituirea unei armate de voluntari.

În una dintre aceste nopţi, în rândul celor care ni se alăturaseră după ce nava lor fusese fugărită de galerele barbare, l-am recunoscut pe Robert de Buisson şi ne-am îmbrăţişat.

— Hughenot, a spus el, dar creştin! Şi-a trecut degetul înmănuşat pe tăişul paloşului pe care Enguerrand de Mons tocmai i-o dăduse.

— Regii Foarte Catolici vă lasă să fiţi masacraţi. Nu-mi place asta. Sunt aici. Dar mâine poate vor începe să ne spintece!

M-a luat cu el pe metereze, pe ce mai rămăsese din poteca gărzilor.

Sora sa, Anne de Buisson, se reîntorsese în Franţa cu ocazia unei călătorii a reginei Elisabeta la Bayonne, unde trebuia să-şi întâlnească mama, Caterina de Medici, şi pe Carol al IX-lea.

— A fugit din Spania.

M-a strâns de umeri.

— Ai avertizat-o. Poate că îţi datorează viaţa…

În noaptea aceea, lăsând neadunaţi şi morţii, şi răniţii, a trebuit să abandonăm zidurile de apărare şi turnurile forturilor Saint-Elme şi ne-am închis în oraşul Burg, aflat lângă fort. Am jurat cu toţii să nu dăm înapoi. Dacă pătrundeau în oraş, necredincioşii aveau să găsească doar cadavrele noastre.

În zori au izbucnit strigăte de mânie şi de spaimă.

Enguerrand de Mons, Robert de Buisson şi alţi cavaleri se aflau pe digul portului, şi am zărit scânduri pe care valurile le împingeau spre ţărm înainte de a le îndepărta.

Am înaintat. Am scos un urlet.

Trupurile cavalerilor şi ale soldaţilor creştini prizonieri ai necredincioşilor fuseseră spintecate în formă de cruce cu spada, apoi ţintuite pe scânduri şi aruncate în mare, ca să ajungă pe malul Burgului, pe care încă îl mai apăram.

Necredincioşii voiau, speriindu-ne, să ne facă să abandonăm lupta.

Eu, Enguerrand de Mons, Robert Buisson şi alţi tovarăşi de arme şi de credinţă am intrat în apă şi am tras la ţărm trupurile fraţilor noştri martirizaţi şi profanaţi.

I-am scos din cuie, adunându-le braţele sfârtecate, apropiind cărnurile, învelindu-le trupurile în steagurile noastre roşii cu cruce albă. Apoi, în genunchi, am jurat să învingem şi să-i răzbunăm.

Marele Maestru Jean de La Valette ne-a adunat în jurul său. Trebuia, spunea el, să le dăm necredincioşilor „plata de la Saint-Elme“.

Marele Maestru s-a îndepărtat câţiva paşi însoţit de sfetnicul său, apoi Enguerrand de Mons s-a întors către mine.

— Recunosc lucrarea lui Dragut cel Crud, i-am zis când a trecut pe lângă mine.

Nu m-a privit, a sărit pe jetelă, strigând că îi vom face să plătească pe necredincioşi pentru cruzimea lor.

Oameni înarmaţi i-au dus pe plajă pe cei capturaţi. Au fost obligaţi să îngenuncheze şi au început să-i decapiteze.

Sângele ţâşnea. Capetele se rostogoleau în pietriş.

Necredincioşii nu încercau să se zbată. Nu strigau. Nu cereau îndurare.

Oamenii le-au aruncat capetele în saci şi s-au urcat pe zidurile oraşului. Târau sacii care săreau pe pietre, apoi pe pavaj, lăsând o dâră de sânge.

Apoi au încărcat tunurile cu aceste ghiulele de carne.

Şi am văzut zburând capetele spre tabăra necredincioşilor.

Am continuat să ne batem, rezistând pe meterezele Burgului sub asaltul miilor de necredincioşi.

Păreau că nu văd perdeaua de flăcări pe care o ridicam dinaintea lor. Acestea îi devorau. Dar apăreau alţii, iar când unii ajungeau până la ziduri, ochii ieşiţi din orbite şi strigatele ne arătau că aveau capul plin de visuri pe care le alimentează haşişul. Nu ne era greu să-i ucidem. Nu se apărau, ca şi cum ar fi uitat că moartea îi aştepta în vârful paloşelor şi al suliţelor noastre.

Dar numărul lor ne copleşea, iar ghiulelele făceau brazde însângerate în rândurile noastre.

Într-o noapte, am crezut că au reuşit să debarce pe dig şi pe plajă.

Ne-am repezit şi am văzut o mulţime de călăreţi purtând crucea, sărind în apă, mergând spre ţărm, cu paloşul ridicat.

Sosise în sfârşit „marele ajutor”! Garda de Toledo trebuie să fi cedat, lăsând nouă mii de oameni să părăsească Messina pentru a lupta alături de noi la salvarea Maltei, spre a fi păstrată pentru Hristos.

În zori i-au atacat pe necredincioşi, care au luat-o la goană.

Eram învingători.

Începeau ploile de toamnă.

Magistrale sufla, glacial.

Ne-am rugat, îngenuncheaţi în mijlocul ruinelor şi al mormintelor.

Am ridicat privirea spre cerul înnorat.

Ploaia mi-a spălat faţa, ştergându-mi lacrimile.

Capitolul 36

Merg pe vârful acestor faleze înalte, pe care marea le sapă cu lovituri înăbuşite.

Mă apropii de margine. Scrutez rocile, resturile de promontoriu pe care marea le acoperă, apoi le lasă să se ivească din nou după cum merge hula, după rafalele *magistrale*-lui care bate dinspre vest, umed şi îngheţat.

Vreau să văd dacă şi alte trupuri mutilate, ciopârţite, desfigurate, umflate am mai fost aruncate de resac.

Căci în fiecare zi, de când a început furtuna, valurile ne aduc la picioare aceste resturi umane.

Unele încă mai poartă o cizmă, un centiron; unul avea chiar, parcă incrustată în carnea feţei desfigurate de mare şi de rechini, o parte din coif.

Astfel ştii dacă sunt ieniceri sau cavaleri.

Dar majoritatea celor care s-au agăţat de stânci, de pietrele de pe plajă, ghemuindu-se în golurile din dig, sunt despuiaţi şi nimic nu ne permite să-i recunoaştem. Poate că pielea le-a fost închisă sau albă, părul, negru sau blond, dar marea a şters diferenţele.

Cum să ştii dacă aceste bucăţi de carne sunt ale creştinilor sau ale necredincioşilor?

Nu mă opresc, continuând să le reperez, şi, în ciuda vântului, mă aplec ca şi cum aş vrea să fiu primul care descoperă un nou trup.

S-a întâmplat de mai multe ori, şi am avut impresia că aceste cadavre îmi arătau adâncul prăpastiei în care se sfărâma orice viaţă.

Cea a unui necredincios ca şi cea a unui creştin, a unui catolic sau a unui eretic.

Iar acest gând era ca un fier roşu care mă străpungea din cap până în vintre, o ţepuşă de foc care mă făcea să mă îndoiesc de Tine, Doamne.

De ce această cruzime între oameni, dacă şi din necredincioşi, şi din creştini rămâneau doar aceste trupuri umflate şi pline de tăieturi cu care se juca marea?

Aş fi vrut, Doamne, să am cui împărtăşi disperarea mea.

Dar cui să mă spovedesc?

Am intrat de mai multe ori în biserica din Burg, pe care o numeam de acum Sainte-Marie-de-la-Victoire. Voiam să îngenunchez în obscuritatea confesionalului, în faţa unui preot. Dar de fiecare dată când am trecut prin naos, se ţinea slujba pentru un cavaler mort din cauza rănilor. Sicriul îi era aşezat în faţa altarului. Marele Maestru al ordinului, cu patrafirul său roşu pe care se afla crucea albă, stătea în genunchi, înconjurat de cavalerii din sfatul său.

M-am ruşinat de îndoielile mele!

Trupurile puteau să se amestece în moarte, cărnuri putrezite, dar sufletele le erau cântărite de Dumnezeu, fiecare după meritul său, şi nimic nu putea să

le confunde pe unele cu celelalte.

Mă rugam, alungând îndoielile. Marea putea să arunce pe mal trupurile sfârtecate, sufletele le părăsiseră de mult.

Ieşeam din Sainte-Marie-de-la-Victoire liniştit.

Pe străduţele Burgului oamenii se străduiau să ridice zidurile caselor pe care ghiulelele tunurilor lui Mustafa şi Dragut le sfărâmaseră. Se ridicau noi metereze. Se reconstruia fortul Saint-Elme, distrus aproape în întregime.

Adesea, ridicând pereţii prăbuşiţi, se descopereau alte trupuri roase.

Când starea nu ne permitea să le recunoaştem, le îngropam noaptea, departe de mormintele de onoare, ca şi cum ar fi fost vorba despre nişte ciumaţi.

Ştiind asta, eram din nou cuprins de disperare.

De multe ori Ţi-am implorat ajutorul, Doamne, în acele zile care erau totuşi cele ale victoriei asupra necredincioşilor.

Dar nu puteam să mă încredinţez Ţie.

Rătăceam prin insulă, călărind de la un turn de pândă la altul, singur.

Enguerrand de Mons a părăsit primul Malta, însărcinat de Marele Maestru al ordinului să-l reprezinte pe lângă Caterina de Medici şi pe lângă regele Carol al IX-lea. L-am însoţit până la galera care trebuia să-l ducă la Neapole. De acolo, luând-o pe jos, avea să ajungă în regatul Franţei şi să stea câteva zile la fortăreaţa din Mons înainte de a porni spre Paris, unde se afla curtea Franţei.

După ce a trecut pasarela, m-a rugat încă o dată să-l însoţesc. Războiul pentru credinţa în Hristos urma, mi-a spus el, să se desfăşoare în Franţa. Aici erau cei mai mulţi eretici, protejaţi de mai-marii regatului, de însăşi Caterina de Medici, care nu se gândea decât să apere puterea fiilor săi.

— Este o vrăjitoare, o Medici, o precupeaţă! mi-a repetat el.

Mi-a amintit vorbele spuse de ambasadorul Veneţiei, care făcuse escală la Malta. Regina-mamă se afla în mijlocul tuturor comploturilor care se făceau şi se desfăceau la curte. Unii erau îndemnaţi împotriva hughenoţilor: familiile Conde, Bourbon, Coligny, Thorenc – „fratele tău, Bernard, sora ta“. Alţii căutau să doboare familia de Guise. Regina spera, ridicându-i pe unii împotriva altora, catolici contra protestanţi, să-i distrugă pe toţi cei care ar fi putut contesta puterea regală.

— Trăieşte înconjurată de magi şi de astrologi, de creatori de otrăvuri. Unii îi pregătesc mixturile, unguentele, parfumurile mortale pe care ea le toarnă şi le răspândeşte pe unde poate. Ceilalţi îi întocmesc horoscoape, fabrică oglinzi pe care ea le întreabă, căutând să descopere de câte ori unul sau altul dintre fii, Carol, Henric sau rivalul lor, prinţul de Navarra, se va reflecta în ele. Şi, în funcţie de număr, ea socotea anii de domnie, le evalua durata de viaţă sau le-o scurta, dacă putea.

Se folosea şi de serviciile unui „farmazon de bronz” care îi confecţiona mici manechine automate reprezentând pe unul sau pe altul dintre prinţi, dintre

duşmani, iar farmazonul înfigea ace în aceste statuete mobile, rupând membrele, smulgând capetele, strivindu-le. Regina Caterina urmărea efectele acestor farmece asupra trupurilor celor cărora le dorea moartea.

Eram fascinat şi speriat totodată. Mă miram că pleca la această curte cu atâta elan şi că se gândea chiar să mă invite să-l însoţesc.

— E un cuib de vipere! mi-a zis. Dar războiul întru Hristos se câştigă sau se pierde în regatul Franţei. Filip al II-lea ştie asta, Marele Maestru al ordinului cunoaşte şi el acest fapt, noul papă, Pius al V-lea, o ştie şi el. Caterina de Medici şi Carol al IX-lea trebuie constrânşi să acţioneze împotriva hughenoţilor. Aş vrea…

Dorea să încerc să-mi aduc fratele şi sora la adevărata credinţă. De la moartea tatălui nostru la Saint-Quentin, Guillaume devenise unul dintre hughenoţii cei mai apropiaţi de amiralul Coligny, unul dintre cei câţiva nobili care conduceau partea protestantă. Isabelle de Thorenc rămăsese în anturajul Caterinei, căreia îi plăceau frumuseţea, graţia şi spiritul tinerelor femei. Se spunea că visa ca într-o zi să o căsătorească pe Isabelle cu un nobil catolic şi să arunce astfel zâzanie în rândurile sectei calviniste.

— Războiul civil a început, şi va fi nemilos.

Filip al II-lea le trimisese Caterinei şi lui Carol al IX-lea trupe, permiţându-le catolicilor să le fie superiori protestanţilor în primele bătălii.

Dar nimic nu era câştigat. Hughenoţii se adunau, distrugeau bisericile, îi masacrau pe călugări, pe preoţi, pe credincioşi oriunde puteau, aşa cum se întâmplase la Pamiers ori la Nîmes.

— Îi ucid pe catolici cu aceeaşi înverşunare cu care decapitau statuile sfinţilor şi ale Fecioarei.

Îmi aduc şi acum aminte de tonul vocii sale când a adăugat:

— Va trebui să le plătim cu aceeaşi monedă.

Am refuzat să-l însoţesc pe Enguerrand de Mons.

Poate am fost, Doamne, fricos. Dar nu am avut curajul să-i înfrunt pe ai mei, pe fratele Guillaume şi pe sora mea, Isabelle. Încercam un sentiment de spaimă şi de scârbă la ideea de a mă afla în acest „cuib de vipere” – aşa a calificat Enguerrand de Mons –, curtea Franţei.

— Trebuie strivit capul acestor năpârci! a spus el, bătând din picior.

Iar eu nu m-am simţit în stare de aşa ceva.

Pe cât voiam să continui lupta împotriva necredincioşilor, pe atât braţul mi se îngreuna şi devenea paralizat când mă gândeam să ridic sabia împotriva ereticilor.

În loc să mă împotrivesc, am discutat îndelung, călărind, cu Robert de Buisson.

Îl convinsesem să nu intre în vreo dispută cu Enguerrand de Mons, aşa cum nu intram nici eu.

Dar se sfidau din priviri, se provocau. Sperau să-şi regleze conturile într-un spaţiu închis, iar totul se declanşase la o zi după victorie, în timp ce navele lui

Dragut şi ale lui Mustafa încă se mai vedeau la orizont.

Era o nebunie, iar eu nu găsisem alt mijloc de a-i împiedica să se ucidă decât să-i iau în drumurile mele departe de Burg şi de fortul Saint-Elme.

Dar îi obseda regatul Franţei, războiul care se punea la cale între hughenoţi şi catolici.

Ascultându-l pe Robert de Buisson, aveam uneori sentimentul că îl aud pe Enguerrand de Mons, dar parcă auzeam discursul acestuia inversat, asemenea figurilor de pe cărţile de joc.

Ca şi Enguerrand de Mons, Robert de Buisson avea pică pe regina-mamă, această vrăjitoare, descendentă dintr-un neam de negustori care îşi cumpăraseră nobleţea cu preţul postavurilor pe care le vânduseră. Acum se vindea ea şi îi dădea lui Filip al II-lea Franţa pe un preţ de nimic. Regele Franţei avea să conteze mai puţin decât un senior spaniol! Deja soldaţii lui Filip al II-lea masacraseră la Dreux nişte francezi hughenoţi, permiţând victoria papistaşilor. La Bayonne, ducele de Alba o întâlnise pe Caterina, şi se putea imagina ce urziseră împreună: masacrarea tuturor protestanţilor din Franţa.

— Au început să ne ucidă, continuase Robert de Buisson, să ne incendieze templele, să ne interzică să ne practicăm credinţa. Ce îşi imaginează ei: că ne vor putea trata aşa cum îi tratează trupele ducelui de Alba pe amărâţii aceia din Ţările de Jos? Ştim să ne batem, iar mercenarii elveţieni ai ducelui nu ne sperie. Iar dacă trebuie – mă auzi, Bernard? –, vom angaja mercenari germani, care sunt mai buni decât cei elveţieni. Nu ne vom lăsa tăiaţi ca nişte oi!

Robert de Buisson se indigna, se mira că sunt singurul din marea familie Thorenc care nu a ales calea cea dreaptă. Cine mă orbise într-atât? Nu văzusem ce ajunge un regat atunci când este dat pe mâna papistaşilor? Nu puteam să nu ştiu ce erau tribunalele Inchiziţiei.

— Judecătorii, călăii lor sunt la fel ca ai lui Dragut cel Crud. Or, papa Pius al V-lea este fostul inchizitor general. Fie şi numai pentru acest motiv şi ar trebui sa primeşti religia reformată.

N-avea rost să-i răspund, să-i arăt că pentru mine era importantă victoria creştinilor asupra necredincioşilor şi a aliaţilor acestora. Că acesta era războiul lui Hristos, iar celelalte mi se păreau doar nişte certuri înveninate de către clerici şi de prinţi în folosul propriu. Că nu doream să mă amestec, căutând numai să-mi pun sabia în slujba lui Hristos şi a Bisericii Sale, împotriva islamului şi a voinţei sale de a domina, de a extermina creştinătatea.

Am reuşit doar să-l împiedic pe Robert de Buisson să-l sfideze pe Enguerrand de Mons, dar nu am fost liniştit decât atunci când acesta a părăsit insula, lucru pe care l-a făcut şi celălalt câteva zile mai târziu.

Rămăsesem singur.

Adeseori, în cavalcadele mele, pe când treceam pe lângă un lan de grâu devastat, nişte păsări îşi luau brusc zborul dintre spicele strivite şi, cu o bătaie largă de aripi întunecate, cu ţipetele lor ascuţite care îmi străpungeau capul, se roteau pe deasupra mea în timp ce mă îndreptam până la acea masă neagră pe care o întrezăream printre spice.

Era un cal sau un om mort, cu ochii ciuguliţi de zburătoare şi cu pântecele sfâşiat de câini. Carnea neagră era acoperită de muşte şi de nişte viermi mari, năclăiţi, alunecând printre măruntaiele risipite.

Rămâneam mult timp nemişcat privind această transformare a unei vieţi într-o fojgăială de alte vieţi la fel de hotărâte să trăiască, să-şi smulgă partea lor de subzistenţă, să se lupte între ele dacă era nevoie, la fel cum fusese viaţa care se afla acolo, moartă.

În fine, mă îndepărtam, chinuit din nou de îndoieli. Uneori mă aşezam în genunchi în faţa a ceea ce fusese o troiţă şi care nu mai era decât o stelă răsturnată, o cruce sfărâmată. Trupele lui Mustafa şi ale lui Dragut cel Crud înaintaseră în toata insula, sfărâmând crucifixe şi altare, ucigându-i sau crucificându-i pe creştinii capturaţi, cavaleri sau ţărani. Şanţurile de la marginea câmpiei erau adesea pline de trupuri mutilate.

Acesta trebuia să fie războiul meu: împotriva necredincioşilor fără milă care nu încetaseră niciodată să ne combată.

Pătrunzând pe străduţele din Mdina, din Rabat sau din Melheila, descopeream că insula fusese, de-a lungul vremii, invadată de arabi, când de fapt Sfântul Pavel o evanghelizase, după ce corabia îi naufragiase, izbindu-se de un recif, la câţiva stânjeni de coastă. Dar arabii o cuceriseră şi, timp de aproape două secole, o păstraseră îngenuncheată, supusa, iar unii dintre locuitori se convertiseră la islam, până când un conte normand, Roger de Hauteville, a eliberat-o.

Iar noi, creştini, catolici şi hughenoţi, am împiedicat-o să ajungă din nou pradă necredincioşilor.

La capătul cavalcadelor mele, revenind la Burg, eram mândru să văd ridicându-se încet-încet din pământ o nouă biserică purtând hramul Sfântului Ioan, pentru a-l onora pe Marele Maestru al ordinului, Jean de La Valette.

Acesta îmi ceruse să-l vizitez la fortul Saint-Elme, unde se terminase de reconstruit partea din zidurile de apărare ridicate deasupra mării. În ziua aceea, *magistrale* încetase să mai bată. În lumina limpede, rocile şi pietrele căpătaseră o culoare aurită. Păsările zburau sub un cer senin reflectând apa fără urmă de val a golfurilor. Mă gândeam la acele anluminuri care, pe marginea paginilor, însoţeau călătoria lui Dante şi a lui Virgiliu în infern, în purgatoriu şi în paradis.

Şi mă gândeam la Michele Spriano, care probabil nu mai era decât o carne vineţie, pământie, putrezită.

În sala în care stătea Marele Maestru al ordinului era semiîntuneric, dar am recunoscut repede silueta care înainta spre mine, cu braţele deschise. Am rămas pe loc. Eram fericit, emoţionat să-l revăd pe Diego de Sarmiento, debarcat fără îndoială de pe galera pe care o văzusem amarată la digul Burgului. O mână de oameni se adunaseră în jurul pasarelei, privind cum prizonierii necredincioşi cărau până la antrepozite cufere, baloturi despre care mi se spusese că erau darurile pe care regele Spaniei le oferea Ordinului de Malta pentru a saluta victoria împotriva armatei şi a flotei sultanului.

Sarmiento m-a strâns la piept. Era însărcinat, mi-a spus, sa aducă la cunoştinţa Marelui Maestru al ordinului satisfacţia, bucuria şi mândria Maiestăţii Sale, regele Spaniei, pentru eroismul de care dăduseră dovadă cavalerii, şi să salute victoria împotriva necredincioşilor.

Apoi s-a întors către Jean de La Valette, adăugând că Filip al II-lea, trimiţându-mă în insulă, dorise să se ştie că Spania participa la această luptă şi ca nu va precupeţi niciun efort pentru a ajuta Malta. Darurile şi subsidiile pe care regele ţinuse să ajungă la ordin marcau ataşamentul său la această mare instituţie creştină.

Marele Maestru a zâmbit. Chipul său era cel al unui om bolnav, pe care rănile continuau să-l facă să sufere şi care nu se lăsa înşelat de vorbe.

— Îi mulţumesc Maiestăţii Sale regele, a murmurat el. Chiar dacă vine după bătălie, sprijinul său ne este preţios. Cât despre contele Bernard de Thorenc, nu ştiam că îl reprezintă pe Filip al II-lea. Dar îi subliniez şi mai mult meritul şi îi salut modestia şi discreţia: n-ai fi crezut că lupta în numele regelui Spaniei!

Mi-am aplecat capul, ca şi cum aş fi vrut ca aceste mici parade şi figuri, neinteresându-mă, să treacă pe deasupra mea. Dar nici eu nu mă lăsam înşelat de gesturile lui Filip al II-lea mai mult decât Marele Maestru al ordinului.

Regele Spaniei ne lăsase singuri în faţa lui Dragut şi a lui Mustafa. Dar, fiindcă îi respinsesem, îşi lua victoria asupra sa. Iar eu deveneam stegarul său, eu care a trebuit să fug din Toledo de teama să nu-mi interzică să merg în Malta. Iar Sarmiento, care mă avertizase împotriva riscurilor pe care mi le luam nesupunându-mă suveranului, minţea cu siguranţa unui ambasador al Veneţiei.

Am părăsit împreună fortul Saint-Elme şi am mers pe meterezele Burgului, apoi până la galera spaniolă amarată la capătul digului.

Sarmiento mi-a vorbit cu entuziasm despre palatul Escurial, care avea să fie cel mai mare, cel mai nobil dintre toate palatele tuturor naţiunilor din lume. Filip al II-lea se instalase deja în el, dar o parte a curţii trăia încă la Madrid.

Mi-a arătat falezele goale care surplombau golfurile, forturile Saint-Michel, Saint-Ange, Saint-Elme, şi micul orăşel Burg. Era timpul, a continuat el, să părăsesc această margine pierdută de lume, să mă reîntorc în Spania, la Maiestatea Sa Filip al II-lea, care avea nevoie de oameni ca mine.

Regele nu putea conta pe fiul său don Carlos, sărman nebun diform, nici pe don Juan, fratele său bastard, temându-se de ambiţiile acestuia. Sfetnicii săi, Ruy Gomez şi alţii, erau oameni ai scrisului. Ducele de Alba restabilea ordinea în Ţările de Jos. Iar netrebnicii de hughenoţi, nobilii flamanzi erau nişte răzvrătiţi sălbatici. Îi va trebui mult timp ducelui de Alba ca să-i reducă la tăcere. Prin urmare, regelui îi lipseau oameni de felul meu. Iar Sarmiento se pusese garant pentru fidelitatea mea.

Or, în Andaluzia, în jurul Granadei şi pe orice coastă, maurii se înarmau, primeau emisarii barbari şi pe ai sultanului. Nu erau decât primele flăcărui ale unei revolte, dar putea oare Spania accepta să fie sfidată, ca jegul să se

întindă pe tot trupul, făcându-l să sângereze?

M-am gândit la Aisha, la Juan Mora, la toţi acei convertiţi mascaţi care se închinau lui Allah, se prosternau în faţa mormântului Profetului.

Nu repetasem eu că războiul meu era cel dus împotriva necredincioşilor care nu renunţau niciodată şi numai acela?

Câteva zile mai târziu, părăseam Malta, pornind spre Spania pe galera lui Diego de Sarmiento.

Capitolul 37

Am regretat că l-am urmat pe Sarmiento în Spania.

Abia făcusem câţiva paşi în marile săli ale palatului Escurial, unde Filip al II-lea îşi primea curtea, că am şi avut impresia că pătrund în infern.

Şi totuşi, în jurul meu nu erau decât femei şi granzi de Spania, mătăsuri, catifele, coliere de aur şi de smaralde, bijuterii şi dantele. Dar fiecare privire, pe când mă îndreptam spre tron spre a mă prezenta regelui, era ca un vârf ascuţit de pumnal. Mă sfâşiau. Mă jupuiau de viu. Toţi ar fi vrut să ajung gol, sângerând, în faţa monarhului.

Filip mi-a întins mâna pe când mă închinam.

I-am văzut ochii lipsiţi de viaţă, tenul său de om al umbrei despre care se spunea că nu-şi părăsea biroul decât pentru a merge în alcovuri. Şi se şoptea că sărmana regina Elisabeta de Valois suferea cu şezutul, că însoţitoarele franceze o scăldau de mai multe ori pe zi în lapte foarte cald în care puneau şofran şi o obligau, de asemenea, să bea toată ziua compot de prune. Dar nimic nu o calma. O ustura, de-i venea să urle. Şi ce voiaţi să facă regele cu o asemenea soţie, care probabil că moştenise de la Francisc I, bunicul său, sifilisul? Dacă suveranul ar bănui-o, ar respinge-o!

Dar cine ar îndrăzni să-l pună în gardă împotriva acestei micuţe regine franceze, pe care o siluise şi de care era atât de prins?

Iată la ce m-am gândit în timp ce-mi întindea mâna. Apoi a întors capul, contemplând mulţimea curtenilor împopoţonaţi care îi căutau o privire, fixându-mă în acelaşi timp cu invidie.

M-am dat înapoi, încercând să mă strecor spre fundul sălii, dar Diego de Sarmiento m-a reţinut. Trebuia să stau cu el în rândul întâi, printre granzii Spaniei, sfetnicii regelui, soţiile acestora, care erau de asemenea, cel mai adesea, şi metresele suveranului.

Lângă mine stătea Anna Mendoza della Cerda, prinţesă de Eboli, care cu vârful degetelor îmi atingea mâna ca din neatenţie. Dar mă străpungea cu ochiul său sănătos, cu faţa barată de bentiţă, iar mai târziu, Sarmiento, în micul palat pe care îl ocupam amândoi la Madrid, nu departe de Alcazar, mi-a reproşat faptul că, în văzul tuturor, am răspuns la avansurile prinţesei.

Mă jucam cu focul, mi-a spus el. Dacă Filip era avertizat de atitudinea mea, puteam fi aruncat într-o închisoare a Inchiziţiei sau condamnat la patru ani de galeră.

— Avem nevoie de vâslaşi, a râs Sarmiento, iar regele a cerut tribunalelor să dea pedepse de cel puţin patru ani celor care păcătuiesc, iar printre aceştia te numeri şi tu!

Oare nu ştiam că prinţesa de Eboli, chioara de Anna Mendoza della Cerda, îi aparţinea lui Filip al II-lea, soţului ei, Ruy Gomez, sfetnic al monarhului, lui, Sarmiento, şi, se zicea, chiar secretarului soţului ei, Antonio Perez?

M-am temut pentru viaţa mea.

Uitasem că la curtea Spaniei era un câmp de bătălie şi că luptele care se dădeau acolo erau mai crunte decât cele în care fusesem amestecat pe meterezele fortului Saint-Elme.

Am avut nostalgia acelor zile când moartea se apropiase, cu steagul desfăşurat şi cu toată forţa, însoţită de exploziile canonadei. Apoi lăsase în urmă cadavre, pe care marea le rostogolea pe stânci sau care putrezeau prin lanurile de grâu sau prin şanţuri.

Aici, în palatul Escurial, dar şi la Madrid, la Toledo, la Segovia, dispăreau bărbaţi şi femei, fără a li se mai vedea vreodată trupul. Niciun val nu le arunca pe aceste dale de marmură.

Dar se ştia.

La Sarmiento ajungeau toate zvonurile. Plătea cu ducaţi sau cu bijuterii pe bărbaţii sau femeile care, cu titlu sau fără titlu de mari seniori, adunau, asemenea jefuitorilor de cadavre sau celor însărcinaţi cu strânsul mizeriei, toate informaţiile şi le deşertau în fiecare noapte în faţa lui Sarmiento. Acesta le tria, apoi i le aducea regelui la cunoştinţă pe cele mai neaşteptate sau mai periculoase – fiind cele mai apropiate de adevăr.

— Mă ascultă impasibil, şoptea Sarmiento. Uneori bărbia îi tremura uşor. Apoi mă lasă să plec fără niciun cuvânt, şi mă întreb adeseori dacă m-a auzit şi chiar de ştie că i-am vorbit.

Ghiceam că regreta faptul de a mi se fi destăinuit, că nu mă simţea legat de el prin acel pact al ambiţiei şi al complicităţii care făcea din fiecare curtean sau sfetnic un aliat sau un rival.

Între ei se formau coaliţii şi conspiraţii, apoi se desfăceau doar dintr-un gest, o privire sau o hotărâre a monarhului.

Sarmiento mi-a mărturisit că împreună cu Ruy Gomez şi cu alţi trei mari seniori pătrunsese cu regele în camera fiului său, don Carlos.

— Regele îşi îmbrăcase armura. Ştiam că don Carlos îşi ţinea armele la îndemână, chiar în pat. Trebuia să i le luăm şi să-l ţinem.

Poate că Sarmiento a observat repulsia pe care am încercat-o gândindu-mă la acei oameni mascaţi năvălind în toiul nopţii, însoţiţi de gărzi, şi repezindu-se asupra lui don Carlos adormit, care, trezit, striga, se zbătea, urla că nu voia să moară, că nu era nebun.

Dar Filip al II-lea îl bănuia că urzeşte comploturi împotriva sa, că încercase să fugă din Spania, probabil pentru a se aşeza în fruntea ticăloşilor din Ţările de Jos, şi a reuşi în felul acesta să obţină, în sfârşit, coroana pe care tatăl i-o refuza.

Don Carlos solicitase ajutorul lui don Juan, fratele bastard al tatălui său, iar acesta, desigur, ca toţi cei cărora li se adresase, îl denunţase regelui.

Ca atare, l-au închis. Iar Filip al II-lea spunea că don Carlos era nebun, că într-o noapte omorâse cu vâna de bou aproape patruzeci de cai şi că îl găsiseră privind în gol, plin de sânge.

Altă dată, încercase să violeze o servitoare. Lumea mai şuşotea şi că se

îndrăgostise nebuneşte de Elisabeta de Valois, soţia propriului tată.

În orice caz, era nebun că nu rămăsese doar un fiu discret şi ascultător.

Sarmiento mi-a repetat cu spaimă în glas ceea ce spusese Filip al II-lea:

— Am preferat să-i sacrific lui Dumnezeu carnea şi sângele meu, punând slujirea Domnului şi a Binelui universal mai presus de orice. Raţiuni mai vechi şi mai noi m-au obligat să acţionez aşa, iar ele sunt atât de multe şi de grave, încât nu le pot spune…

Ce s-a întâmplat cu don Carlos?

Nu i-a mai văzut nimeni trupul, ci doar un coşciug, mai târziu, când a fost înmormântat la Escurial cu tot fastul rezervat unui infante de Spania.

De ce tratament a avut el parte în celula întunecoasă? A fost pus în lanţuri? A fost torturat cât să înnebunească şi mai tare? A fost lăsat în frig, apoi obligat să suporte căldura? A fost ţinut să flămânzească, pentru ca mai apoi să fie lăsat să se ghiftuiască spre a se condamna singur, oferindu-i-se doar moartea drept scăpare?

Aceasta se afla ascunsă prin preajmă, ţinându-şi coasa cea mare sub giulgiu, dar lovind.

La urechile noastre a ajuns vestea ca unul dintre ambasadorii Ţarilor de Jos, baronul de Montigny, murise de boală. Iar Filip al II-lea a comandat o înmormântare solemnă, în timp ce se zvonea ca Montigny fusese închis şi strangulat.

De la Escurial, Filip al II-lea dădea ordine ca ducele de Alba să-i lovească fără milă pe ticăloşii din Flandra care se declarau calvinişti sau luterani, care dădeau foc mănăstirilor, sfărâmau statuile din biserici şi pretindeau că vor să se conducă singuri.

Ducele de Alba o format un Consiliu al tulburărilor, devenit Consiliul sângelui, care i-a trimis la moarte pe acei nobili pe care îi cunoscusem: contele d’Egmont, contele de Homes. Li s-a tăiat capul cu securea în piaţa primăriei din Bruxelles.

Ducele răspândea teroarea peste tot, incendia satele, îi spânzura sau îi trecea prin tăişul sabiei pe toţi cei care se răzvrăteau.

Simţeam că Sarmiento îl invidia.

— Ducele se înşală şi ne înşală, spunea el, scriindu-i lui Filip al II-lea: „Poporul acesta a devenit atât de mlădios, încât se va apleca în cea mai perfectă ascultare sub mâna Maiestăţii Voastre, când îi va aduce indulgenţa şi iertarea”. Aceşti nemernici sunt mai tenace decât se spune! Anglia îi susţine, hughenoţii francezi le dau ajutor. Amiralul Coligny vrea să le trimită trupe, iar Caterina de Medici acceptă. A promis că îi va expulza pe predicatorii hughenoţi din regatul Franţei, dar semnează acorduri cu ei! Nu ne putem încrede nici în Caterina şi nici în Carol al IX-lea. Nu vor să recunoască faptul că, pentru a extirpa erezia, trebuie să se alieze cu Spania şi să se supună regelui acesteia.

Sarmiento devenea mânios.

Hughenoţii Coligny, Conde, Bourbon înţeleseseră că pretinsa lor religie

reformată – o erezie, o drăcovenie! – nu va avea sorţi de izbândă decât dacă îndepărtau Spania de Franţa. Voiau să-i împiedice pe Caterina de Medici şi pe Carol al IX-lea să-şi respecte, promisiunile făcute ducelui de Alba când se întâlniseră la Bayonne.

Dar de atunci, regina mamă şi regele Franţei uitaseră.

— Îl ascultă pe Coligny, care le repetă zilnic că suveranul trebuie să-i ajute pe ticăloşii din Flandra, că acesta este singurul fel de a slăbi Spania, regatul care îi ameninţă ţara! Totul este amestecat: religia şi ambiţiile. Dar cel care vrea să apere adevărata religie trebuie să-l urmeze pe regele Spaniei. Pe el l-a ales Dumnezeu pentru a ţine sabia adevăratei credinţe!

Puteam uita că Filip al II-lea lăsase Ordinul de Malta să lupte singur împotriva necredincioşilor şi că nu ne-a serbat decât după victorie?

Era oare Sarmiento orb sau îşi imagina că mă putea duce de nas cu minciunile sale?

Şi totuşi, nu i-am răspuns.

Unde puteam să fug?

Moartea dădea târcoale.

Mergea în urma acelor negre procesiuni de pe străzile din Madrid, Segovia şi Toledo.

Era în hotărârile Inchiziţiei, care ordona arestarea, ca eretic, a cardinalului prelat de Spania.

Se afla în flăcările rugurilor ridicate la Sevilla, Toledo, Barcelona.

În ele ardeau nobili bănuiţi de erezie luterană, meşteşugari francezi acuzaţi că au intonat psalmi.

Iar moartea era în răspunsul regelui atunci când, interpelat de un tânăr nobil condamnat, i-a răspuns: „Chiar eu aş aduce lemnele pentru a-mi arde propriul fiu dacă ar fi tot atât de vinovat ca dumneata!"

Moartea lovea neîncetat.

La curte, Elisabeta de Valois a murit după o sarcină dificilă.

— Regele e trist, murmura Sarmiento. Niciodată nu l-am văzut aşa. Îi tremură bărbia. Pielea i-a devenit şi mai pământie, ca o ţesătură boţită şi spălăcită. I-a scris Caterinei de Medici: „Nu s-a precupeţit nimic pentru a-i salva viaţa şi sănătatea care îmi erau mai scumpe decât ale mele. Dar, când vine ceasul lăsat de Dumnezeu, remediile omeneşti nu au nicio valoare, de aceea o rog pe Maiestatea Voastră din adâncul sufletului să se consoleze aşa cum o fac şi eu, gândind că ea se află în împărăţia cerurilor şi simte mai mult milă decât invidie pentru cei dintre noi rămaşi aici, pe pământ".

Mă îndoiam de sinceritatea regelui, dar îmi era teamă de propriile gânduri, ca şi cum ar fi putut fi auzite. Şi, orice aş fi făcut, m-ar fi condamnat.

De altfel, aveam impresia că Sarmiento mă bănuia.

Îmi vorbea cu asprime, îmi spunea mereu că supărarea regelui era adâncă. Suveranul se retrăsese pentru mai multe săptămâni într-o mănăstire din apropierea Madridului, apoi se închisese la Escurial, iar Sarmiento era unul

dintre singurii sfetnici apropiaţi.

— Va ieşi din melancolie, spunea. A fost ales de Dumnezeu drept apărător al credinţei. Nu se poate lăsa copleşit de necazuri personale. Un suveran nu plânge decât nenorocirea regatului şi a popoarelor sale ori ştirbirea credinţei.

Îl ascultam pe Sarmiento. Doream să mă îndepărtez de el, de acea pasiune pentru rege pe care o avea în suflet.

Am mai refuzat încă o dată să merg în Franţa pentru a-i ajuta pe catolici, care îi înfruntau din nou pe hughenoţi.

Nu am îndrăznit să-i spun lui Sarmiento că pentru mine şi unii, şi ceilalţi erau creştini. Robert de Buisson, hughenotul din La Rochelle, luptase în Malta, alături de mine, la fel ca Enguerrand de Mons.

I-am spus ca venisem în Spania cu el pentru a-i împiedica pe maurii din Andaluzia să ameninţe regatul catolic. Singurii mei duşmani erau necredincioşii, cei care mă umiliseră, mă bătuseră, mă luaseră prizonier şi a căror cruzime o cunoşteam.

Îmi aminteam de fiecare creştin pe care îl văzusem schingiuit în fundul galerelor lui Dragut cel Crud sau pe esplanada din faţa închisorii de la Alger.

Şi nu trecea zi, citind din *Divina Comedie,* să nu mă gândesc la Michele Spriano.

Acesta era războiul pe care voiam eu să-l duc: împotriva necredincioşilor care nu renunţaseră niciodată să lupte împotriva noastră şi să ne asuprească.

— Se apropie, mi-a spus laconic Sarmiento.

Capitolul 38

Războiul a început deja.

Îl ghicesc în privirea acestui om ghemuit la intrarea pe podul îngust de peste Guadalquivir.

Seamănă cu Juan Mora. Ochii îi ard pe faţa aproape neagră plină de cicatrice. Lasă capul în jos. Îmi imaginez că numără caii trupei noastre. Imediat ce vom fi pe celălalt mal, se va repezi spre Sierra del Anuar, unde s-au adunat insurgenţii.

Au arme. Vor fi cu sutele.

— Coboară din *sierra,* ies din pădurile şi grotele unde se ascund şi distrug bisericile, dau foc mănăstirilor, îi ucid pe călugări şi pe preoţi, taie gâtul creştinilor şi violează femeile. Îi constrâng pe convertiţi să revină la islam. Îi ucid pe cei care refuză şi mână bărbaţii, femeile şi copiii spre adăposturile lor.

E război.

Îl văd. Cadavrele stau întinse unele lângă altele, decapitate, în faţa caselor acestui sat din care n-au mai rămas decât nişte grinzi arse şi ziduri distruse. În copaci sunt spânzuraţi oameni.

Erau cei pe care îi executaseră trupele căpitanului general al Granadei, don Garcia Luis de Cordoza.

O femeie stă în picioare cu faţa descoperită şi cu părul despletit. Ochii săi rătăciţi sunt albaştri. Sau poate că-i văd în amintire pe cei ai Aishei?

Imaginea ei nu mă părăseşte. În fiecare femeie zărită mi se pare că o recunosc pe cea care nu mai era pentru mine Lela Marien, convertita, metresa care spunea că stăpâneşte trupul şi mintea lui don Garcia Luis de Cordoza, ci Aisha, maura cu sabie scurtă care mi-a permis evadarea, moştenitoarea familiei Thagri despre care se spunea că descendenţii săi, toţi convertiţi, se aflau în fruntea revoltei.

Voiau, proclamau ei, să refacă marele regat al maurilor, de la Cordoba la Granada.

Îmi imaginam că şi Aisha fugise în pădure sau în *sierra* şi că se avânta în fruntea răsculaţilor pentru a fi cea prin care va fi răzbunată umilinţa suportată de regii mauri, cei pe care nişte sclavi creştini îi trădaseră şi îi dăduseră pe mâna Regilor Catolici.

Era acum rândul ei să-i trădeze pe Garcia Luis de Cordoza şi pe toţi acei porci, câinii de spanioli!

Războiul a venit.

Îl aud.

Călăresc alături de don Juan, bastardul lui Carol Quintul, căruia Filip al II-lea i-a încredinţat comanda trupelor însărcinate să-i zdrobească pe necredincioşi şi să înece în sânge această revoltă a maurilor pe care o aţâţă barbarii şi turcii.

În fiecare noapte corsarii din Tetuan şi galerele turceşti debarcă oameni pe coastele andaluze, între Almeria şi Malaga, nu departe de plaja unde şalupa ne-a lăsat pe mine şi Michele Spriano. În întuneric, îndrumaţi de ţărani, ajung în *sierra* care înconjoară Granada. De pe creste, zăresc zidurile de culoare maroniu-deschis şi crenelate, mozaicurile Alhambrei. Este Granada lor. Visează să o recucerească.

Au încercat să ridice populaţia maură din oraş. Dar aceşti convertiţi sunt îmbuibaţi, graşi, ataşaţi noii ordini. Au refuzat să se revolte. Chiar s-au alăturat lui Garcia Luis de Cordoza, căpitanul general, şi au jurat credinţa regelui Spaniei şi religiei catolice. Mi-o imaginez pe Aisha, maura cu iataganul ei, auzindu-i şi dispreţuindu-i, hotărându-se chiar în seara respectivă să părăsească *presidio* şi pe stăpân, să-şi smulgă masca de Lela Marien pe care o poartă de la botez, alăturându-se insurgenţilor în Sierra del Anuar în Las Albujarras.

Şi aud, pe când intram într-un defileu din Sierra Nevada, o voce ascuţită, care, din înălţimea falezelor şi a stâncilor de deasupra noastră, ne blestemă. Mă gândesc la chemarea muezinilor care mă trezeau încă din zori, la Alger. Îmi imaginez că Juan Mora sau Aisha a lansat acel strigăt.

Pornesc la galop pentru a scăpa de acest glas, de capcană. Iar în urma noastră, într-o bubuitură surdă, aud stâncile care se desprind, se lovesc de pereţi şi se strivesc pe drum.

Războiul a început.

Intrăm în Granada mergând de-a lungul lui *rio* Darro.

Îmi aduc aminte de braţele dezgolite ale femeilor şi de pulpele lor când îşi ridicau fustele ca să traverseze râul.

Deodată se aud nişte strigăte.

Tot nişte femei, în zdrenţe. Aleargă spre noi, cu braţele ridicate, urlând, spunând că sunt creştine, că maurii şi falşii convertiţi le-au ucis bărbaţii, fraţii, copiii, că le-au violat fetele, surorile, că trebuie să-i ucidem, să-i spânzurăm, să-i ardem pe toţi şi să dăm pământul spaniolilor, al căror sânge este curat.

— Noi suntem acelea, mamele născute creştine, care naştem creştini! Regele catolic să ne apere şi să ne răzbune!

Mă uit la don Juan.

Faţa lui de bărbat de douăzeci de ani, cu pielea întinsă, roz şi rotunjoară s-a crispat. Privirile ni se încrucişează. Femeile ne pândesc. I-am zărit pe soldaţii care le împingeau spre noi. Don Garcia Luis de Cordoza vrea să ne impună felul său de a învinge revolta: moartea sau expulzarea maurilor, convertiţi sau nu. Nu mai există loc în Spania pentru sângele stricat, infectat de maur.

Afară cu maurii aşa cum au fost alungaţi şi evreii!

Regatul catolic al Spaniei este patria numai a spaniolilor cu sânge curat, creştini de când sunt oameni în Spania!

Don Juan mă ascultă.

L-am văzut tresărind când am traversat satul, unde trupele căpitanului general tăiaseră, decapitaseră, spânzuraseră.

Mă înclin. Adaug că adeseori, ştiu asta, la moarte se răspunde cu moarte.

Spun cu glas scăzut că Hristos nu a predicat totuşi niciodată moartea.

Don Juan zâmbeşte.

— Sabia nu este crucea, spune el. Întâi trece cavalerul. Lama sa taie. Apoi vine călugărul. Nu suntem călugări…

Glasul îi este limpede, la fel ca privirea.

Călăreşte încet prin culoarul lăsat de trupele adunate de don Garcia la Puerta de Los Estandartes. Soldaţii îşi ridică suliţele şi steagurile.

Don Juan se înalţă în scări. Are frumuseţea unui cavaler de vitraliu. Pinteni de aur, cizme albe, cuirasă care i se mulează pe trupul tânăr, metalul împodobit cu pietre şi incrustaţii de aur. Poartă o tocă de catifea neagră cu o pană lungă de struţ, de care e prins un smarald mare. Mânecile tunicii din care ies dantele sunt ornate cu perle. Iar pe braţul stâng flutură lunga eşarfă stacojie, semn că este comandantul general.

Se aşază lângă Garcia Luis de Cordoza, a cărui privire a trecut peste mine fără a lăsa impresia că m-ar recunoaşte. Căpitanul general se apleacă spre don Juan. Faţa îi este roşie. Poarta coif, cuirasă şi apărători negre pentru coapse. În apropiere îi stau doi valeţi, care l-au ajutat probabil să încalece. Este diform, pulpele strivesc coastele calului. Va trebui ajutat să se dea jos. Dintr-odată, un cuvânt îmi trece prin minte: „porc“.

Era cel folosit de Aisha, maura cu iatagan.

Căpitanul general ridica braţul. Două sute de cavaleri se agită: o sută dintre ei au o mantie de catifea stacojie care le acoperă o parte din cuirasă; ceilalţi o sută au *o djellaba*[4] pusă peste armură, un turban peste coif, aproape ca seamănă cu uniforma maurilor din vechiul regat al Granadei, ca şi cum nu Filip însuşi hotărâse că portul costumului tradiţional este interzis maurilor. Şi iată că aceia care trebuie să scoată din Andaluzia amintirea maură îl îmbracă chiar în momentul în care porneşte adevăratul război.

Războiul acesta este numai foc şi sânge.

Se spune că pe răzvrătiţi îi conduce o maură cu părul despletit, care taie gâtul creştinilor. Nimic nu-i domoleşte braţul, nici plânsetele unei mame, nici ţipetele unui copil.

Este Aisha. Pe ea o urmăresc până la promontoriul stâncos Inox, care domină marea, aproape de Almeria.

Privesc coasta care se întinde de la golf până la cap, amintindu-mi acea dimineaţă când am sărit din barcă, într-atât eram de grăbit să pun piciorul pe pământul liber şi creştin al Spaniei.

Dar Michele Spriano, tovarăşul meu de evadare, în ce infern se află acum? Poate că vâsleşte pe una dintre aceste galere otomane care se apropie de coaste, pe când noi asaltăm promontoriul, unde s-au adunat mai multe mii de mauri.

Dar maura care îi îmboldea la luptă a reuşit să fugă împreună cu câteva sute de luptători.

Ceilalţi sunt aici şi încearcă să ne ţină piept.

Aud şuieratul lamelor care izbesc, strigătele stinse ale celor răniţi. Mii de femei urlă, strângându-şi copiii la piept.

Cu ajutorul cailor şi al lăncilor îi împingem dincolo de promontoriu, viitori sclavi, copii meniţi să ajungă vâslaşi pe galere.

Părăsim coasta.

Pe crestele *sierras* ard focuri, anunţându-ne marşul. Iar când ajungem în satele creştine, descoperim trupuri de femei şi de copii mutilate, bărbaţi traşi în ţeapă, cu feţele încremenite într-un urlet de durere, cu pielea peste care a trecut gheara morţii.

Ucide. Ucide.

Ucid.

Tai gâturi.

Despic capetele cu lovituri mari de paloş ca, nu de mult, pe meterezele fortului Saint-Elme.

Vine un cavaler, cu tunica ruptă, capul gol şi tăieturi pe obraz.

Spune, apăsându-şi pieptul cu amândouă mâinile, că maurii au intrat în oraşul Orgiba, iar în fruntea lor se află regele lor, fostul convertit: Juan Mora.

I-au ucis pe toţi creştinii care nu au putut să fugă, şi-au desfăşurat steagurile, au ars bisericile şi mănăstirile, făcând să răsune glasul muezinilor.

De la câmpie şi din *sierras* au apărut maurii rebeli şi au intrat în oraş.

Întregul ţinut Nevada, între coastă şi Granada, s-a răsculat.

Este războiul sfânt împotriva noastră, care pentru ei suntem nişte necredincioşi.

Şi este cruciada noastră!

Care Dumnezeu va câştiga, cel Drept şi Adevărat sau cel al Profetului? Hristos sau Allah şi Mahomed?

Fără milă. Fără ezitare.

Masacru la Orgiba, la Galera.

Trebuie ucişi toţi maurii care pot purta arme. Trebuie ucise femeile şi copiii, martori ai acestui masacru, pentru ca dorinţa de răzbunare să nu-i facă într-o zi să se răscoale din nou. Trebuie jefuit ce au prin poduri şi prin cufere, iar soldaţii să se împodobească cu bijuteriile şi colierele furate şi să agite pumnalele şi săbiile curbe.

Pe străzile din Galera şiroieşte sângele, capetele tăiate se rostogolesc, ghiulele de carne, ca la fortul Saint-Elme!

Să fie rase zidurile de pe faţa pământului, să se ardă tot ce se poate sfărâma, să se arunce sare pe pământul acesta; din oraşul Galera să nu rămână nici măcar amintirea!

La fel să se facă în cartierul Albaicin, la Granada. Să se dea foc palatelor maure, caselor opulente unde trăiau bogaţii convertiţi.

Nicio convertire. Execuţii! Deportări!

Supravieţuitorii să fie expulzaţi ca sclavi în Castilia sau să părăsească Spania şi să se reîntoarcă pe pământurile barbare.

Mii de oameni au fost alungaţi din cartierul Albaicin, au murit pe drumul spre Castilia şi spre Estremadura. Alţii, tot câteva mii, şi-au lăsat femeile şi copiii, încercând să se îmbarce pentru a fugi, murind spintecaţi pe plaje.

Sunt satul de ucis, de căţărat pe piscurile unde se aţin luptători.

Extenuat, gura mi se umple de dezgust, când, după bătălia de la Seron, apoi în *sierra* Alpujarras şi pe valea Almenzova, văd toate acele trupuri măcelărite.

Mai la nord, spre Guadix, dăm foc recoltelor, tăiem livezile, ucidem oamenii, inclusiv pe cei care şi-au cusut o cruce roşie pe umăr în semn de supunere.

Trebuie să curgă sângele maur, chiar dacă acela care-l face să curgă îşi zice creştin.

Când merg printre morţi, o caut pe Aisha, maura cu iatagan, cea care m-a învăţat ce este carnea fierbinte a unei femei, cea care mi-a permis să fug din închisoarea creştină în care mă aruncase căpitanul general al Granadei.

Dar nimeni nu ştie ce s-a întâmplat cu această femeie cu părul despletit, Aisha luptătoarea.

În schimb, l-am văzut pe Juan Mora.

Pentru a-şi salva viaţa, câţiva mauri i-au întins o capcană şi apoi l-au ucis.

Au intrat în Granada cu cadavrul acestuia pe un măgar.

L-au depus în faţă la Palacio de la Audiencia. Mulţimea s-a adunat. M-am apropiat şi l-am recunoscut pe Juan Mora, al cărui cap se mai ţinea de trup prin câteva viţe de carne.

Mulţimea strigă, exultă.

Don Juan ridică braţul, şi atunci începe ciopârţirea cadavrului. I se arată capul. Va fi expus sub bolta de la Puerta Real. Cel care va îndrăzni să ia căpăţâna trădătorului va fi pedepsit cu moartea.

Tobele bat.

Don Juan se apleacă spre mine.

— Război negru! murmură el.

Capitolul 39

Doamne, oare pentru a uita negreala acestui război de culoarea doliului şi a sângelui uscat m-am aruncat în desfrâu zile şi nopţi de-a rândul?

După sărbătorirea victoriei, când capul lui Juan Mora a fost agăţat sub bolta de la Puerta Real, am străbătut străzile cartierului Albaicin, ameţit de liniştea tulburată doar de murmurul fântânilor.

Am rătăcit şi am întâlnit uneori grupuri de soldaţi încovoiaţi de sacii umpluţi cu fructele pe care le prădaseră.

Alungaţi din casele lor, despărţiţi de soţii şi de copii, bogaţii mauri din Albaicin trebuiau să meargă, pe drumurile deja înzăpezite, spre nord.

I-am văzut adunându-se, îmbrăţişându-se înainte de a se depărta, adesea în urma loviturilor, de-a lungul acelui zid arab care, odinioară, când Granada era capitala regatului lor, proteja oraşul şi splendoarea suverană a Alhambrei.

Nu mai erau decât nişte sclavi împinşi spre Estremadura şi Castilia. Iar don Juan – îi mai aud şi acum glasul un pic tremurat – spusese, urmărind cu privirea aceste cortegii ale înfrângerii, deci ale umilirii şi ale sărăciei:

— Nu ştiu dacă se poate imagina o mai mare nenorocire decât plecarea atâtor oameni într-o aşa mare confuzie, printre plânsetele femeilor şi ale copiilor, cu toţii striviţi sub baloturi şi sub bagajele lor… Cu adevărat, Bernard de Thorenc, dacă au păcătuit, acum plătesc scump.

Au sosit femei din Toledo şi din Valladolid, din Madrid şi din Segovia, fiindcă acolo unde sunt soldaţi sub arme, război, sânge negru răspândit, moarte, bărbatul are nevoie să strângă la pieptul său carnea unei femei, pentru a-şi aminti că viaţa există, că este mai tare, că nu toate strigătele sunt de durere.

Într-o noapte de februarie, pe când zăpada cădea peste Granada, am văzut coborând dintr-o trăsură încărcată de cufere o femeie înfofolită, cu un capişon de blană ce-i ascundea faţa. A intrat în Palacio de la Audiencia, şi râsete şi glasuri au izbucnit în noapte.

Era Maria de Mendoza, o verişoară a Annei de Mendoza de la Cerda, prinţesă de Eboli, la fel de frumoasă ca aceasta, dar fără ca o bentiţă neagră peste un ochi stins, care să adauge taină şi perversitate trăsăturilor sale.

Din acel moment don Juan nu a mai părăsit *palacio.*

Se zvonea că această Maria de Mendoza era deja însărcinată cu un bastard al aceluiaşi don Juan şi că se pregătea să se retragă într-o mănăstire după ce va fi dat naştere copilului.

Dar, pentru moment, vântul tăios care cobora din *sierras* purta cu el cântecele plăcerii.

M-am dus, aşadar, în cartierul Albaicin. Am întâlnit nişte soldaţi care înconjurau şi sâcâiau o femeie ciufulită, cu privirea pierdută, desigur găsită prin vreuna dintre casele abandonate.

Şi i-am invidiat pe aceşti oameni, Doamne!

Am uitat cuvintele părintelui Verdini, venit şi el în Granada în compania lui don Juan, al cărui capelan devenise.

— Nu lăsa pe mâine ce poţi face azi, Bernard, îmi spusese el. Trebuie să semeni, dacă vrei să culegi înainte de furtunile care însoţesc sfârşitul oricărei vieţi. Ia-ţi soţie, Bernard. Este de datoria unui creştin. Iar până atunci, trăieşte şi făptuieşte cu mare grijă pentru curăţenia ta, fiindcă a păcătui împotriva castităţii nu înseamnă doar a păcătui faţa de Dumnezeu, ci a atrage tot felul de rele şi a nu aduce spor în treburi şi în îndatoriri.

Nu voiam să ascult aceste sfaturi.

În cartierul Albaicin, dorinţa, ca un vin acru, îmi umplea gura.

Îi invidiam pe acei soldaţi care o sâcâiau pe sărmana femeie. Aveam sentimentul că aici era teritoriul cucerit, că predicile nu trebuiau să se facă deloc auzite.

Aici era legea învingătorului, care trebuia să se impună fără milă.

Izbind cu piciorul, am forţat uşa acestor palate maure.

Am înaintat, cu mâna pe garda sabiei.

Am traversat câteva patiouri, am ascultat susurul havuzurilor, am pătruns în camere şi mi-am lăsat mâna să alunece de-a lungul draperiilor de mătase şi de catifea.

M-am izbit de mese joase, am răsturnat porţelanuri, am dărâmat obiecte din metal, fără să-mi dau seama dacă erau tăvi de aramă sau ceşti şi ceainice încă pline. Aveam impresia că proprietarii acestor palate fugiseră înainte de a fi goniţi: toate se aflau la locul lor ca şi cum cursul vieţii lor, întrerupt, urma să se reia.

Am străbătut camerele, trăgând perdelele, împingând obloanele, făcând să intre lumina.

În cea mai îndepărtată cameră din una dintre aceste locuinţe, am descoperit, ghemuită în spatele unui paravan mare, o femeie îmbrăcată în mătase albastră strângându-şi genunchii, chircită, cu capul pe genunchi. M-am gândit că diavolul îmi face un dar, iar eu urma să-l primesc, chiar de-ar fi fost să-mi petrec restul zilelor în infern.

Da, Doamne, am simţit în mine vuind acel torent de violenţă şi de dorinţă.

Da, Doamne, am fost carnasierul care îşi descoperă prada. M-am apropiat de această femeie, încă tânără fată, şi am apucat-o de păr, forţând-o să se ridice.

Şi m-am simţit puternic ca un taur care vede în faţa-i lumina orbitoare a arenei, care se repede fără să-i pese de spada care se ascunde după muletă.

Am fost acea sălbăticiune furioasă, acel porc care grohăie de plăcere, tăvălindu-se în mocirlă.

Doamne, nu merit iertarea Ta.

M-am aruncat asupra acestei femei aşa cum ar fi putut-o face Dragut Desfrânatul, Dragut cel Crud sau unul dintre soldaţii săi. Sau unul de-ai noştri.

I-am văzut pe atâţia de-a lungul acestui război întunecat. Care pe

marginea drumurilor, care printre ruinele satelor, le frângeau pe femei, le ridicau fustele, cu braţul strivindu-le gâtul, iar uneori doi sau trei dintre ei, aşteptându-şi rândul, o ţineau pe femeie cu picioarele desfăcute.

Iar noi – da, inclusiv eu, Doamne! – am întors capul. Chiar şi părintele Verdini, care călărea alături de don Juan, se prefăcea că nu vede, cu ochii plecaţi, spunându-şi rugăciunile.

Ştiam că pe drumurile exilului unde le împinsesem, pe acele căi pe care zăpada le acoperea, iar vântoasele le măturau, soldaţii din escortă, în fiecare seară, aşa cum scoţi o oaie din turmă, alegeau câte o femeie care să le facă noaptea caldă.

Iar noi am dus acest război întunecat în numele Tău, Doamne!

Când am apucat-o pe fată de păr, nu am fost nimic altceva decât unul dintre acei cheflii. Nu mai eram cavalerul Tău, Doamne, nu eram mai presus decât cel mai desfrânat, decât cel mai crud dintre liftele păgâne.

Şi totuşi, eram al Tău, Doamne.

Iar Tu mi-ai lăsat căpăstrul slobod ca să ştiu de ce sunt în stare, pentru ca mai târziu – astăzi, când scriu – să-mi aduc aminte de greşeala mea şi să ştiu că nu mai am destul din viaţă pentru a mi-o răscumpăra.

Am fost indiferent la gemetele acestei femei pe care am numit-o Zora, căci nu fusese în stare să-mi spună numele, să-mi răspundă la întrebări.

Dar chiar voiam să-mi vorbească?

Ar fi devenit o persoană, iar eu nu am dorit să fie decât un trup de care să mă frec.

Gemea, dar se lăsa.

Cine era? Servitoare a acestei familii de bogaţi mauri sau femeie nobilă, care nu putuse să fugă cu ai săi?

Am închis-o într-o cameră. Am pus de pază soldaţi şi mi-am ales servitori.

Aşa am fost stăpân, iar asta mi-a dat o stare de plăcută ameţeală.

Nu mă mai rugam decât din vârful buzelor, ca şi cum repetam cu indiferenţă acele cuvinte care fuseseră carnea Ta, Doamne.

Şi Te uitam, călărind şi vânând în *sierras* însoţit de don Juan, apoi întorcându-mă pe drumurile ce duc spre San Miguel El Alto, în vârful colinei aşezate în faţa celei a Alhambrei. De aici zăream întregul oraş, iar la picioarele mele, acel cartier Albaicin, unde biserici erau adesea fostele moschei.

Continuam mai apoi pe *camino* de la San Diego, care duce pe lângă zidul arab, şi mă grăbeam să o revăd pe Zora, de care dispuneam după bunul plac toată noaptea.

Servitorii pregăteau masa.

Eram stăpânul. Deschideam uşa camerei. Zora stătea acolo, ghemuită. Îi ceream cu un gest să se gătească. Îmi plăcea ca, stând jos, să mă uit cum se dezbracă, apoi se îmbrăca iarăşi cu altceva.

Mă bucuram de stânjeneala şi de gemetele ei.

Într-o noapte, pe când dormeam lângă ea, instinctul sau grija Ta, Doamne,

m-au trezit.

Zora stătea în picioare, cu o sabie curbă deasupra capului meu.

Am sărit într-o parte în timp ce ea lovea, despicând pernele pe care fusesem culcat.

M-am repezit şi am dezarmat-o în timp ce se zbătea, urla, vorbind, în sfârşit, strigând într-o spaniolă pe care violenţa o făcea sacadată şi tăioasă că voia să moară, că o dezonorasem, că eram un porc, că fusese botezată creştină, dar că îi era ruşine că îşi părăsise religia strămoşilor pentru cea a porcilor care i-au alungat pe ai săi din casă, pentru cea a unui om care se purtase cu ea mai rău ca un câine.

Eu eram acela.

Am lăsat capul în jos. Am fost ispitit să îngenunchez în faţa ei şi a Ta, Doamne, pentru a implora iertare din partea ei şi mila Ta.

Nu mai aveam în gură acel gust iritant şi excitant al unui vin acru, ci mă înăbuşeam ca şi cum aş fi avut nisip în gât.

Nisip sau cenuşă.

Zora se lăsase să alunece ghemuită pe podeaua de marmură. Plângea în hohote, clătinându-şi capul. Mi se părea că se roagă.

Dar cărui Dumnezeu?

M-am aşezat lângă ea. S-a dat înapoi, iar privirea pe care mi-a aruncat-o, înfricoşată, m-a îngheţat. Mă acuza şi mă smulgea din acea mocirlă în care mă complăcusem.

Am încercat să-i iau mâna.

Nu am îndrăznit să-i spun cât de rău îmi pare, acel cuvânt prea mărunt pentru a exprima ceea ce simţeam, să-i amintesc ceea ce o obligasem să facă şi câtă plăcere găsisem în asta.

Eram gata să o iau de soţie, i-am spus.

S-a uita fix la mine cu spaimă şi dezgust. Dar şi cu dispreţ.

I-am şoptit că, dacă ar rămâne singură în acest palat, ea, fiică de maur, ar deveni servitoare, ar fi persecutată de oameni fără îndoială mai brutali decât mine.

A spus că vrea să moară.

Am reuşit, Doamne, să o liniştesc şi m-am retras din camera sa, ruşinat de ceea ce am trăit, rămânând în faţa uşii ei şi rugându-mă pentru ea şi pentru mine.

În zilele următoare, am vegheat asupra Zorei, care zăcea pe jos, cu genunchii strânşi la piept, cu mâinile împreunate şi cu ochii aţintiţi în gol.

Era ca un animal care nu mai luptă pentru viaţă.

Am încercat să-i vorbesc, dar părea că nu mă aude.

M-am rugat în genunchi lângă ea.

Te-am implorat, Doamne, să nu laşi moartea să o ia. Dar îţi ceream această îndurare şi pentru mine. Cum aş fi putut să-i supravieţuiesc?

Într-o noapte, am fost cuprins de frământări.

Mi-am revăzut întreaga viaţă: cu ce-am fost mai bun decât Dragut Arsul, decât Dragut Desfrânatul?

N-am respectat credinţa în Tine, Doamne.

Am fost cel mai rău dintre renegaţi, fiindcă nu am cedat fricii, torturii, niciun călău nu mă ameninţase că voi fi jupuit de viu, aşa cum făceau turcii cu sclavii creştini.

Aşa cum făcuseră probabil şi cu Michele Spriano.

L-am lăsat pe diavol, care zace în fiecare dintre noi, să-mi devină stăpân.

Mă complăcusem în plăcere şi mă servisem de Zora pentru a mi-o satisface.

Fusesem un călău.

Nu aveam nicio scuză.

Şi am gemut atunci întreaga noapte, fără să-mi pot stăpâni tremurul care îmi cuprinsese tot trupul.

Şi Te-am implorat, Doamne, să-mi iei viaţa în schimbul celei a Zorei. Să-i redai liniştea, aruncându-mă în infern. Am plâns necontenit până în zori.

Când am deschis ochii, am văzut-o pe Zora şezând, cu picioarele încrucişate.

Mă privea.

Apoi ea s-a ridicat şi am mers în urma ei până la mănăstirea franciscanilor, Santa Isabel la Real, aflată în cartierul Albaicin, nu departe de zidul arab.

Maica superioară ne-a poftit şi a acceptat să o primească pe Zora.

Am văzut-o depărtându-se, însoţită de două măicuţe, mergând încet pe sub bolţile mănăstirii.

La capăt se aflau un zid crenelat şi o clădire care forma o aripă a mănăstirii. Am văzut-o cum se topeşte înăuntru.

Maica superioară mi-a spus că mănăstirea era o rămăşiţă a unui palat maur cu numele de Dal al-Horra.

S-a uitat fix la mine, apoi a murmurat acele cuvinte care însemnau: „casa neprihănirii”.

Doamne, viaţa este un labirint căruia numai Tu îi cunoşti drumul şi ieşirea.

Capitolul 40

M-am rugat pentru Zora în catedrala din Granada, în faţa statuii Santa Maria de la Incarnacion.

Stăteam în genunchi alături de don Juan.

El dorise ca, înainte de a părăsi Granada, să se roage în acest edificiu neterminat şi al cărui sacrariu, o clădire pătrată, având o cupolă aurită, decorată cu mozaicuri, era vechea Mare Moschee a oraşului maur.

Statuia Santa Maria de la Incarnacion se afla la intrarea în sacrariu. Părintele Verdini ne călăuzise până acolo.

În ajun mă spovedisem lui. El îmi şoptise că Dumnezeu mă putea salva, că trebuia să mă rog, încât să fac din viaţa mea o lungă şi nesfârşită rugăciune.

Luase conducerea micului grup din jurul lui don Juan.

Nu am putut intra prin Puerta Principal: nişte schelării, nişte capre de lemn încă mai ascundeau faţada catedralei şi turnurile. Ghemuiţi, pietrarii pregăteau blocurile pe esplanadă. Se ridicau statui care trebuiau să fie aşezate în nişele faţadei.

Părintele Verdini ne-a condus pe lângă naos. Când am ajuns în faţa unei uşi înguste, s-a dat deoparte şi ne-a poftit să intrăm în catedrală.

În clipa în care treceam prin faţa lui, mi-a şoptit: „Puerta del Pardon". Apoi a traversat naosul în direcţia sacrariului şi a îngenuncheat primul în faţa statuii Santa Maria de la Incarnacion.

După Puerta del Pardon, şi aceasta mi s-a părut a fi un semn.

M-am rugat, aşadar, pentru Zora. Dar numele s-au amestecat şi m-am rugat şi pentru Mathilde de Mons, şi pentru Lela Marien, care se numea Aisha şi care pentru mine era maura cu sabia arcuită.

Zora ridicase tot o armă asemănătoare ca să mă ucidă, iar Tu m-ai salvat, Doamne.

Dar ai lăsat-o pe Aisha să moară.

Ascultasem chiar în dimineaţa aceea cuvântarea găunoasă a lui don Garcia Luis de Cordoza. Căpitanul general al Granadei perorase în faţa lui don Juan în marea sala de recepţie din Palacio de la Audiencia. Declarase că ofiţerii săi descoperiseră, printre ruinele unui sat de mauri cucerit, apoi distrus şi ars, trupul Aishei, acea răsculată căreia el îi spunea Făţarnica, Renegata, Posedata. Aceştia îi profanaseră cadavrul conform ordinelor precise date de căpitanul general. Asta aflasem din gura unui soldat. Mai întâi au dezbrăcat-o, apoi au tras-o în ţeapă, tăindu-i sânii, băgându-i o coadă de suliţa în sex şi, la sfârşit, după ce au plimbat-o zile în şir prin tot ţinutul maur, au tăiat-o în bucăţi, aruncându-i trupul şi capul la porci, iar membrele, la câinii vagabonzi.

Aceasta fusese soarta Aishei, cea care mă eliberase din închisoarea creştină a căpitanului general al Granadei.

M-am întors către don Juan. Stătea aplecat, cu fruntea pe mâinile

încrucişate. Se ruga, cu ochii închişi. Îi vedeam buzele mişcându-se. Pe chipul său juvenil cu trăsături regulate şi fine se citea tristeţea şi chiar suferinţa.

Amintindu-mi de ceea ce îmi spusese, mi-am închipuit că şi el era cuprins de remuşcări.

Văzuse aceste trupuri de femei şi de bătrâni masacraţi, spintecaţi. Auzise ţipetele mamelor, ale copiilor despărţiţi de mame. Trecuse asemenea mie pe lângă cortegii de mauri umiliţi şi disperaţi alungaţi din casele lor.

Oare pentru acei învinşi, pentru acei martirizaţi, necredincioşi, dar oameni la fel ca noi se ruga el?

Sau îi cerea lui Dumnezeu graţia, onoarea de a comanda flota Sfintei Ligi pe care papa Pius al V-lea voia să o creeze în încercarea de a stăvili înaintarea musulmană?

La ordinul sultanului Selim al II-lea, care îi urmase lui Soliman, flotele lui Ali Paşa şi ale lui Lala Mustafa pătrunseseră ca o spadă în Adriatica, ajungând până la Raguza, încrucişându-se în faţa Veneţiei şi neezitând să debarce trupe, să jefuiască oraşele şi oficiile de comerţ veneţiene.

Într-o zi de septembrie, pe 13, spionii turci – cine altcineva ar fi făcut-o? – aruncaseră în aer o magazie cu praf de puşcă la Veneţia. Focul s-a întins imediat la Arsenal, inima Serenisimei, distrugând atelierele de frânghii, galerele, forjele şi topitoriile, tunurile. Vântul înteţise focul, făcând să sară în aer şi alte rezerve de explozibil, prăbuşind turnuri, distrugând sute de case şi patru biserici.

Trebuia acţionat. Dar era prea târziu.

Ciprul era asediat de trei sute de nave turceşti şi barbare şi de cincizeci de mii de soldaţi. Flota compusă din galerele veneţiene, cărora li se alăturaseră cele spaniole şi genoveze, nu putuse desface strânsoarea care sufoca insula, unde mai rezista doar oraşul Famagusta.

Iataganul musulman nu putea fi lăsat să aducă o asemenea insultă creştinătăţii.

Pius al V-lea trimisese în toate regatele cardinali, membri ai Camerei Apostolice spre a le cere suveranilor creştini să se angajeze într-o cruciadă care avea drept prim scop, înainte de a recuceri, salvarea, protejarea şi apărarea creştinătăţii.

Dar suveranii Franţei şi ai Portugaliei refuzaseră. Însuşi Filip al II-lea s-a arătat reticent. Nu avea încredere în veneţieni. Aceştia erau mereu gata să negocieze cu turcii dacă aveau un avantaj.

Or, ce ar însemna o Sfântă Ligă limitată la papalitate, la Veneţia, la câţiva principi italieni şi la Ordinul de Malta? Fără Spania şi fără Genova, aliata sa, nu era posibilă nicio cruciadă.

Trebuia convins Filip al II-lea.

Sosiseră mesageri la Granada, anunţându-l pe don Juan că Pius al V-lea era gata să-i încredinţeze comanda flotei Sfintei Ligi. Sanctitatea Sa sconta că

acesta îşi va convinge fratele vitreg să accepte această propunere. Atunci ar începe *Reconquista* şi, pentru prima oară, otomanii ar putea da înapoi.

Dar va accepta Filip al II-lea propunerea sau se va teme de prea marea glorie pe care o victorie i-ar aduce-o lui don Juan?

Fără îndoială că în catedrala din Granada don Juan se ruga ca Filip al II-lea să-i permită să ia această comandă pentru binele creştinătăţii şi al Spaniei reunite.

Aproape de el, am continuat să mă rog pentru Zora, Mathilde şi Aisha. Şi Te-am implorat, Doamne, să faci ca dorinţele Sanctităţii Sale şi ale lui don Juan să fie ascultate.

Fiindcă voiam să mă întorc să lupt împotriva liftelor şi să-mi îngrop remuşcările şi amintirile sub cadavrele duşmanilor.

O, Doamne, nu-mi era teamă de moarte! Dar poate că era un păcat gândul că ar fi fost o graţie să vin înaintea Ta căzând în cruciada dusă contra necredincioşilor.

Capitolul 41

Această cruciadă a Sfintei Ligi, despre care descopeream că vorbea întreaga curte, doream să-mi fie ca un nou botez.

Aveam certitudinea că don Juan, alături de care călărisem de la Granada la Madrid, dorea acelaşi lucru.

— Dacă luptăm ca nişte cavaleri, pentru Dumnezeu, pentru Sfânta Biserică şi pentru Spania, dacă ne dăm viaţa, atunci vom fi mântuiţi! mi-a spus el.

Era în amurgul zilei. Galopasem pe o arşiţă care mistuia Mancha. Încă o dată, am văzut grupuri de mauri pe care soldaţii îi împingeau, împungându-i cu suliţele. Nenorociţii mergeau cu picioarele goale, lăsând urme de sânge.

Întorsesem privirea pentru a nu le mai vedea trupurile schingiuite, feţele palide. Din fericire, praful ridicat de copitele cailor mascase această vedere dureroasă.

— Ne trebuie bătălii clare împotriva unui inamic la fel de hotărât ca noi, continuase don Juan. În felul acesta vom duce un război drept şi sfânt.

Asemenea mie, voia să-şi spele remuşcările, greşelile şi păcatele în sângele liftelor păgâne.

Victoria pe care aveam s-o obţinem era mântuirea noastră.

La Madrid îl regăsesc pe Sarmiento. Se află în centrul tuturor intrigilor, în inima tuturor sărbătorilor.

Căci se celebrează acum mariajul lui Filip al II-lea cu Anna de Austria, o tânără care abia a împlinit douăzeci de ani, blondă şi grasă, cu privirea tulbure. Să fi fost uitată Elisabeta de Valois, cea îngropată la Escurial? Monarhului îi trebuie o nouă soţie în stare să nască un viitor rege. Nu are nicio importanţă că e mai mică decât el cu douăzeci şi doi de ani şi că viitorul ei soţ îi e unchi.

Sarmiento îmi şopteşte că Filip al II-lea a consumat această căsătorie cu vigoarea unui om experimentat şi că blonda sa nepoată, ascultătoarea Anna, era deja însărcinată.

Sarmiento rânjeşte. Suveranul e atras de figura blondă, de pielea lăptoasă a Annei de Austria. O onorează în fiecare noapte, apoi o părăseşte şi merge să găsească plăceri mai rafinate la Anna Mendoza della Cerda, prinţesa de Eboli. Aceasta îşi împarte aşternutul cu un tânăr secretar al regelui, Antonio Perez. I-ar plăcea să-l cunoască mai îndeaproape pe tandrul don Juan, despre care se spune că face minuni, în Granada, cu Maria de Mendoza, verişoara prinţesei chioare.

Sarmiento îşi freacă mâinile. Se apleacă. Niciodată nu remarcasem cum, din faţa sa lunguiaţă, prelungită de o barbă scurtă, emană o expresie neliniştitoare.

— Bastardul împăratului dă naştere la bastarzi, şopteşte el. Dar tu, tot singur şi virtuos ca un bătrân călugăr? Se apleacă spre mine şi mă cercetează

insistent. Dar fata aceea pe care ai dus-o la mănăstirea franciscană? Îmi dă un ghiont. O tânără maură? Îţi place piperul verde! Îmi ghiceşte neliniştea şi mânia. Am oprit braţul judecătorilor Inchiziţiei, îmi şopteşte. Ei ştiu totul, dar n-au atâta putere. Te protejez, Bernard!

Tac şi mă înclin.

Aceasta este curtea, iar eu fac parte din ea.

Asist la cursele de tauri şi la turniruri, apoi îngenunchez în biserica Santa Maria de la Almudena, unde se împărtăşesc toţi granzii Spaniei.

Este primit cardinalul Alessandrino, trimisul papei, însărcinat să obţină în fine din partea lui Filip al II-lea un răspuns favorabil cererilor suveranului pontif. Alături de cardinal stă generalul iezuiţilor, Francesco Borgia.

Ieşim din biserică. Se formează un lung cortegiu care va străbate străzile Madridului în mijlocul entuziasmului popular.

Arcaşii înaintează, înconjurând steagul alb al papalităţii pe care sunt brodate cu fir de aur tiara, cheile şi crucea.

Apoi vin stegarii fiecărui regat spaniol în culorile roşu, auriu şi galben.

Urmează regimentele de halebardieri elveţieni şi de mercenari germani.

Iată-l pe cardinal pe un măgar alb, părul acestuia contrastând puternic cu negrul armăsarului pe care îl călăreşte don Juan.

Sunt neliniştit. Don Juan este aclamat la fel, dacă nu mai mult decât regele. Este tânăr, frumos ca un erou, cu trupul strâns într-o armură neagră incrustată cu pietre preţioase peste care trece o eşarfă cu franjuri de aur.

Ştiu de la Sarmiento că monarhul stă tot timpul la pândă. Se teme să nu apară un nou soare care să strălucească atât de tare, încât propria lumină să pară ştearsă.

— Don Juan al tău, îmi spune el, nu-i decât un bastard. Niciodată Filip al II-lea nu va accepta să se ridice nu numai deasupra, ci chiar la înălţimea sa sau la aceea a unui moştenitor. Un bastard rămâne un bastard. Niciodată nu va fi numit alteţă! Niciodată, rege.

Sarmiento face o mutră.

— Cel mult, Excelenţă…

Mă ia de braţ. Trebuie să mă pună în gardă, spune el. Regele este cel care face jocul, nu don Juan. Am datoria, insistă el, să rămân la Madrid, să mă prezint în faţa prinţesei de Eboli. Ea este cea care, împreună cu soţul ei, Ruy Gomez, şi cu secretarul regelui, Antonio Perez – şopteşte: „amantul ei, dar regele nu ştie“ –, fac şi desfac destinele.

Sarmiento mă asigură că îmi înţelege hotărârea de a lupta împotriva necredincioşilor. Dar turcii nu sunt decât una dintre feţele diavolului. Mai există şi cealaltă, hughenoţii, pe care, în ciuda angajamentului său faţă de Filip al II-lea, regele Franţei se încăpăţânează să-i menajeze; împreună cu regina-mamă, Caterina de Medici, regele negociază şi încheie alianţe.

Aceştia reprezintă cel mai mare pericol pentru Biserică, pentru creştinătate, pentru Spania. Vor să-i ajute pe netrebnicii din Ţările de Jos, acei răzvrătiţi cu care se lupta ducele de Alba, dar care sunt la fel de tari cum este

carnea uscată la focul iadului.
Soarta creştinătăţii se joacă pe malurile Senei, ale Loarei sau ale Rinului, în Franţa şi în Flandra.
Sarmiento primeşte regulat depeşe de la Enguerrand de Mons, care reprezintă ordinul de Malta pe lângă Carol al IX-lea. El s-a pus în slujba regelui Spaniei, aşa cum trebuie să o facă orice bun catolic.
— În slujba regelui, nu a bastardului de frate!

Îl întreb pe Sarmiento: Filip se va alătura Sfinte Ligi? Va răspunde la cererile papei? Îi va asculta pe cardinalul Alessandrino şi pe generalul iezuiţilor?
Ce înseamnă a fi catolic, dacă nu a-l sprijini pe papă în lupta sa împotriva necredincioşilor?
— Spania, da, spune Sarmiento. Dar pe tine, Bernard de Thorenc, cine te obligă să-l însoţeşti pe don Juan pe galere?

Urmăm cortegiul.
Don Juan s-a aşezat în spatele regelui. Intrăm în Alcazar, vizavi de biserica Santa Maria de la Almudena.
Cardinalul Alessandrino coboară de pe măgar.
Este înconjurat de granzii Spaniei, sufocându-se în hainele lor de catifea şi purtându-şi colierele de aur şi de argint.
Unul dintre arcaşi înalţă steagul pontifical. Un altul ridică flamura din damasc roşu cu chipul brodat al Sfântului Petru şi al Sfântului Pavel şi cu o cruce albă.
Îl aud atunci pe Francesco Borgia strigând cu voce tare deviza înscrisă pe flamură: *Tu hoc signo vinces!*
Este răspunsul pe care i-l dau lui Sarmiento: „Întru acest semn vei învinge”.

Voi pleca alături de don Juan şi de acei gentilomi care vor vrea să-l urmeze.
Vom merge la Barcelona şi ne vom îmbarca pe galera *Reale.*
Don Juan va comanda flota Sfintei Ligi.
Tu hoc signo vinces.
Voi urma acest semn: Crucea ne va aduce victoria, iar eu voi fi mântuit.

PARTEA a V-a

Capitolul 42

În porturile Barcelona, Genova, Neapole şi Messina, am văzut crescând pădurea de catarge şi de vâsle pe măsură ce se adunau în jurul galerei *Reale,* cea a lui don Juan, flota Sfintei Ligi.

Mâna, trupul, sufletul meu tremura amintindu-mi acele luni, acele zile, cele mai vibrante din viaţa mea.

Am dormit, oare, între momentul când am părăsit Madridul, pe 6 iunie 1571, şi cel în care, pe 17 septembrie, mă mai aflam alături de don Juan, la bordul unei fregate, pentru a trece în revistă, în rada portului Messina, cele trei sute de galere ale Sfintei Ligi?

Niciodată nu am auzit înălţate rugăciuni şi cântări cu o asemenea fervoare.

Steagurile fuseseră ridicate în vârful catargelor şi era ca şi cum de la un capăt la altul al radei un singur glas ar fi citit aceeaşi frază: *Tu hoc signo vinces!*

Ne uitam la brigantina purtând culorile pontificale. Îngenuncheam şi ne rugam, plecând capul spre a primi binecuvântarea lui Pius al V-lea îmbarcat la bordul navei pentru a vedea defilând prin faţa sa flota cruciadei, cea care urma să stăvilească valul musulman.

Tocmai se aflase că aceştia, după ce cuceriseră Ciprul, jefuiseră Corfu, iar vasele lor ameninţau toate oficiile comerciale creştine, indiferent că erau genoveze, veneţiene sau spaniole.

Aşadar, am pornit în acel 17 septembrie 1571 şi trebuie să recunosc că niciodată nu mai cunoscusem emoţie şi exaltare mai mari.

Pornisem, pe 6 iunie, cu mica trupă de cavaleri care plecase din Madrid pentru a-l escorta pe don Juan.

Era extrem de cald, iar praful era fierbinte. Fiecare firişor se înfigea ca un ac în piele, ne înţepa ochii şi ne usca buzele.

Ajungând la Barcelona, eram frânt, dar am văzut deodată marea, i-am simţit suflarea, şi pe *Reale,* înconjurată de alte nave mai mici, agitându-se în jurul ei, aşa cum fac ţâncii agăţaţi de fusta mamei.

Ne-am oprit cu toţii admirând balustrada înaltă, castelele din faţă şi din spate, prora şi pupa sculptate; întreaga navă era vopsită în culorile lui don Juan, purpură şi aur.

Am avut poftă să mă arunc în valuri, fără să mai stau pe gânduri, pentru a ajunge mai repede la bordul acestei nave frumoase şi mândre ca un vas legendar.

Brusc, înaintând pe chei, au izbucnit urale, mulţimea s-a îngrămădit, de la balcoane eram acoperiţi de flori, principii italieni veneau în întâmpinarea noastră, şi ei încă plini de praful de pe drumul lung străbătut pentru a i se alătura lui don Juan şi pentru a se îmbarca alături de el pe *Reale.*

Seara, cum aş fi putut dormi în timp ce tot oraşul dansa, fiecare dintre noi

fiind înconjurat de dame şi de fetele nobilimii, gătite cu rochii de mătase albă sau stacojie?

În primele clipe, intrând în acele săli iluminate de numeroase candelabre, mi-am reproşat că uitasem că eram acolo pentru a-mi răscumpăra păcatele, pentru a-mi da viaţa, plătind astfel pentru felul în care m-am purtat cu Zora, dar şi cu Aisha.

Doream războiul împotriva necredincioşilor ca pe o acţiune de căire care mă ajuta să-mi răscumpăr greşelile.

Doamne! A fost destul un dans, o mână a unei tinere femei prinzând-o pe a mea, ca să uit totul şi să mă las dus într-o cameră mai întunecată.

Eram viitorii eroi, noii cruciaţi.

Don Juan îi împrumuta fiecăruia dintre noi câte puţin din frumuseţea, din graţia şi din eleganţa tinereţii sale. Era îmbrăcat într-un veşmânt cu roşu şi auriu, strâns pe talie, cu pumnalul pe o parte. O eşarfă roşie făcea ca părul să-i fie şi mai blond. Când părăsea saloanele, se înfăşură într-o mantie de catifea albă brodată cu fir de aur.

Am trăit toate acestea: o beţie uşoară şi veselă, fără remuşcări, la Barcelona, la Genova, la Neapole, apoi la Messina.

Aici era locul de adunare a flotei.

Don Juan mi-a cerut să mă îmbarc pe galera *Marchesa* pe care o comanda un bătrân căpitan veneţian, Ruggero Veniero, ale cărui plete ajungeau până la umeri.

Veniero stătea sprijinit de balustrada castelului din spate, ţinându-ne o cuvântare cu o voce de copil abia schimbată, spunând că niciodată în istoria lumii nu s-a strâns o asemenea flotă.

Întindea braţul, arătând cele trei sute de nave, galere, mai mari sau mai mici, galiote, fregate, brigantine, bireme, trireme, nave mahone, de toate mărimile, de toate formele şi de toate puterile, acele galere mari cu cele o sută de guri de foc, galiotele cu cele douăzeci de bănci de vâslaşi.

Repeta:

— Suntem treizeci de mii de soldaţi şi cincizeci de mii de marinari şi vâslaşi.

Mă aplecam.

Mă uitam la locul destinat vâslaşilor. Recunoşteam acel miros de amestec de excremente şi sudoare.

Lanţurile vâslaşilor musulmani fuseseră întărite. Mâinile le erau prinse într-un fel de mănuşi de metal doar cât să poată trage la rame.

Li se promiseseră ocnaşilor creştini că vor fi liberi dacă luptau alături de soldaţi împotriva liftelor păgâne. Iar pe punte, în spatele marilor panouri de lemn ridicate pentru a-i proteja pe marinari şi pe soldaţi, se aflau îngrămădite sute de arme albe, securi, suliţe, pumnale, paloşe, spade şi cuţite lungi care urmau să fie distribuite în momentul începerii bătăliei, când orice creştin, nobil, soldat, hoţ sau asasin va trebui să ia parte la luptă.

Iar papa Pius al V-lea făcuse cunoscut că aceia care se vor distinge în

încleştare vor primi indulgenţe pentru greşelile şi păcatele comise.

Anunţul fusese primit cu strigate de bucurie, cu urlete chiar, ca şi cum fiecare dintre aceşti condamnaţi se grăbea să înşface o armă şi să ucidă pentru a fi eliberat, salvat, mântuit.

Sub imperiul exaltării şi în rugăciune, mi-am înăbuşit îndoielile pe care le simţeam uneori ivindu-se în suflet.

Dar, din fericire, fiecare clipă aducea o nouă surpriză, un val de beţie.

Don Juan a ordonat să se taie pintenii de fier ce prelungeau provele. Erau redutabili în momentul abordajului, crăpând coca galerelor duşmane, sfâşiind lemn şi carne, dar, fiind prea înalţi, încetineau mersul şi mai ales îi obligau pe tunari să ţintească mai sus, împiedicându-i să tragă la nivelul apei ca să nu-i lovească.

Am admirat vigoarea, inteligenţa, avântul lui don Juan. Trecea, asemenea lui Apollo, cu torsul strâns în armura incrustată cu aur sau într-o vestă. Atrăgea prin tinereţe şi frumuseţe, trezind respect şi supunere prin autoritate.

Se spunea că Pius al V-lea, în cursul unei slujbe ţinute la Roma, îşi întrerupsese cititul Evangheliei pentru a spune în două rânduri, cu o voce tremurată, ca şi cum nu făcea decât să repete ceea ce îi şoptise Dumnezeu:

— A existat un om trimis de Dumnezeu, pe numele său Jean.

Don Juan al nostru.

A venit de mai multe ori pe *Marchesa,* vorbindu-i aspru lui Veniero, spunând că *Marchesa* era singura dintre galerele veneţiene care, având la bord soldaţi şi marinari care nu erau cetăţeni ai Serenisimei, era demnă să facă parte din această flotă a Sfintei Ligi. Celelalte erau prost înarmate, fără luptători şi vâslaşi.

— Nu ne batem fără oameni! striga el. Aceste galere veneţiene sunt victimele primei canonade, ale primului abordaj!

Veniero zvâcnea ca şi cum fiecare frază spusă cu duritate era o lovitură de bici. Dar nu îndrăznea să se certe cu fratele regelui Spaniei şi se mânia împotriva genovezului Doria sau a amiralului galerelor pontificale, Marcantonio Colonna.

Ascultam, fiind neliniştit de asemenea împărţiri, dar, ca şi pentru remuşcările şi îndoielile mele, nu aveam timp de zăbovit.

— Dumnezeu ştie cât am suferit! conchidea el, fixându-mă.

Nu uitasem nici pe Mathilde de Mons, nici galera, nici temniţele barbarilor, nici pe Dragut cel Crud, despre care nu se ştia dacă fusese ucis la asediul Maltei sau continua, împreuna cu Ali Paşa şi cu Lala Mustafa, să comande flotele otomane şi barbare.

Îmi imaginam că supravieţuise, atât de cruzi se arătaseră musulmanii în ultimele săptămâni.

Am tremurat de frică şi de mânie, ascultând cele ce-mi povestise Michele Spriano despre cucerirea Ciprului.

Totuşi, mai întâi fusese bucuria regăsirii pe cheiul Messinei, în faţa pasarelei de la *Marchesa.*

Îl văzusem pe acel om gârbov cu părul cânepiu, înaintând încet ca şi cum trebuia să-şi tragă sufletul la fiecare pas.

Era îmbrăcat într-o vestă şi un pantalon bufant de catifea neagră. Nicio dantelă albă, niciun alt material mai colorat nu scotea în evidenţă negrul ţesăturii, cenuşiul pielii şi al părului.

Mi s-a părut tulburat. Nu reuşeam să dau un nume acestui chip care totuşi nu mi se părea necunoscut.

Îmi imaginasem o clipă că era vorba despre unul dintre acei călugări capucini ce urmau să se îmbarce cu noi. Apoi omul s-a îndreptat şi a murmurat câteva versuri, cele care marchează intrarea în infern:

Per me si va nella citta dolente
Per me si va nel etemo doi ore
Per me si va tra la perduta gente.

Am început să tremur. M-au podidit lacrimile şi l-am strâns la piept pe Michele Spriano.

Plângeam de bucurie, îl binecuvântam pe Dumnezeu că l-a aparat pe Michele, căruia îi puneam o sumedenie de întrebări.

A început prin a vorbi rar, fără a mă privi, ca şi cum evoca doar pentru sine cele trăite, acea temniţă de la Alger pe care o cunoşteam atât de bine.

Aici ocupase funcţii aproape oficiale, servind de intermediar şi de traducător între negustorii creştini şi barbari.

S-a întrerupt, clătinând din cap.

— Am văzut, am auzit, a reluat el. Acum ştiu. Coborî vocea. Am să te rănesc acum, şopti el. Mai ales aici, când te pregăteşti să lupţi. Ridicase din umeri. Dar lucrurile stau aşa. Dumnezeu, religia, Biserica nu sunt pentru majoritatea oamenilor decât o mască. În spatele cărţilor lor sfinte, fie că este vorba de Coran, de Vechiul sau de Noul Testament, îşi ascund registrele de conturi. Ceea ce le trece printre degete nu sunt mătănii, ci bilele unui abac de negustor. Ducaţii, aurul, interesele, cumpărarea de mirodenii, vânzarea de postavuri, iată pentru ce trăiesc aceştia. Îmi puse mâna pe umăr. Le-am tradus cuvintele. Am fost la curent cu toate secretele lor. În timp ce propovăduiesc cruciada, veneţienii negociază cu sultanul. Această Sfântă Ligă nu este decât o formă a negocierii lor. Iar marele vizir Sokolly se are cum nu se poate mai bine cu ambasadorul Veneţiei la Constantinopol. Ştiu asta. Restul – arătase galerele din radă –, este teatru. Dar, Bernard, cei care luptă în numele lui Dumnezeu nu sunt decât nişte cărţi de joc pe care bancheri, negustori, principi şi regi le aruncă pe masă după cum le este interesul şi spre a ajunge în marea lor patrie, cea din care îşi trag gloria şi profitul.

I-am pus mâna pe gură. Brutal. Să tacă!

Apoi l-am strâns la piept.

— Trăieşti, i-am spus. Să-i mulţumim lui Dumnezeu! Povesteşte-mi…

Mi-am retras mâna. Buzele îi tremurau.

— Am spus ceea ce un om trebuie să ştie. Cei mai mulţi dintre noi suntem meniţi să ajungem în infern. *Divina* mea…

M-am bătut în piept ca să-i arăt că era acolo, sub haină, că acea carte, de care nu mă despărţeam niciodată, era cuirasa mea.

A râs, şi pentru o clipă l-am regăsit pe cel pe care îl cunoscusem, apoi şi-a reluat povestea.

După ce a cunoscut atâtea secrete ce-i leagă pe creştini şi pe musulmani, negustori de orice religie ar fi, a înţeles că într-o zi i se va hotărî moartea, acesta fiind singurul mijloc de a-i închide gura.

Alesese, aşadar, să se piardă în mulţimea vâslaşilor pe galere, reuşind să-l plătească pe un turc, care a rămas uluit, ca să-l îmbarce, abandonându-şi soarta de captiv de răscumpărat pentru dura lege a vâslaşului la galeră.

Fusese pe una dintre galerele flotei lui Lala Mustafa care asediase Ciprul. Ştia că ambii şefi veneţieni, Astor Baglione şi Marcantonio Bragadini, fuseseră unul tăiat în bucăţi, celălalt jupuit de viu, iar pielea umplută cu paie şi arborată ca un trofeu la catargul galerei lui Lala Mustafa, apoi agăţată la intrarea închisorii sclavilor din Constantinopole.

Văzuse cum ard oraşe şi sate din insulă. Auzise ţipetele de groază ale fetelor violate, îmbarcate cu de-a sila.

În portul Famagusta, marea se înroşise. Musulmanii fuseseră atât de sătui şi de beţi de cruzime, încât îşi pierduseră minţile. Trei nave, pe care înghesuiseră sute de fete destinate sclaviei, fuseseră incendiate, stând la ancoră, fiindcă marinarii lăsaseră să ia foc pânzele şi întârziaseră să stingă incendiul.

— Strigatele acelea, ţipete de femei devorate de flăcări… repetase Michele Spriano, astupându-şi urechile.

Şi, dintr-odată, reluase el, în timp ce portul şi rada turcilor se agitau, încercând să stingă focul, galerele veneţiene au atacat navele turceşti, abordând şi scufundând mai multe. Împreună cu alte câteva zeci de vâslaşi, Michele Spriano se eliberase de lanţuri şi putuse să sară la bordul unei nave creştine.

— Iar acum mă aflu aici şi te regăsesc… a murmurat el. Apoi a clătinat din cap. Dar nu voi participa la luptă.

Se apleca de parcă tot trupul îi era strivit de oboseală şi de disperare.

Am scos de sub vestă *Divina comedie* şi i-am întins-o.

Mai întâi a refuzat, dar i-am arătat marea, tunurile galerelor, coloanele de soldaţi, de archebuzieri şi de suliţaşi care se îmbarcau în urma steagurilor marcate de crucea albă, la bordul navelor amarate.

Se zicea că flota musulmană a lui Ali Paşa se adunase în golful Patras, la Lepanto, nu departe de promontoriul Actium, acolo unde, în anul 31 î. Hr., împăratul Octavian învinsese galerele lui Antoniu şi ale Cleopatrei.

Cine putea da asigurări că se va întoarce teafăr dintr-o înfruntare care

urma să hotărască soarta lumii?

Michele Spriano m-a ascultat, apoi a luat cartea şi m-a îmbrăţişat.

Am vrut să uit cele spuse de Michele Spriano. Alături de călugării procesiunii care înainta pe chei spre galera noastră, am înălţat psalmi şi cântări. I-am văzut pe cei doi soldaţi spanioli şi pe cei doi marinari veneţieni purtând pe umerii un crucifix ce trebuia ridicat în vârful marelui catarg de la noi.

Tocmai în clipa în care treceau cu greu pasarela Ţi-am văzut pentru prima oară, Doamne, chipul sculptat în lemn.

Mi-am exprimat deja, la începutul acestei povestiri a vieţii mele, surpriza, decepţia şi aproape mânia care m-au cuprins: aveai ochii închişi. Trăsăturile Tale arătau suferinţa. Părea că împărtăşeşti disperarea lui Michele Spriano.

Or, eu aveam nevoie ca Tu să-mi dai puterea de a nu mă îndoi, ca, aşa cum făceau Ruggero Veniero sau don Juan, să exalţi voinţa de a învinge şi, aşadar, de a ucide, de a risca să mor eu însumi.

Am îngenuncheat. Tânărul aşezat lângă mine, făcând la fel, mi-a şoptit că el sculptase trupul şi chipul Tău.

I-am reproşat acestui tânăr, Benvenuto Terraccini, că nu a ştiut să Te reprezinte puternic şi glorios, războinic, preferind în schimb să exprime slăbiciunea şi suferinţa Ta.

Mâna sa, mi-a răspuns Terraccini, i-a fost purtată de Tine.

Iar Vico Montanari a şoptit că milostenia Ta nu însemna supunere, ci împărtăşire a ceea ce urma să îndurăm în această luptă, unde moartea ne va încerca trupurile.

— Dumnezeu ne vede, a adăugat el. Şi ne iubeşte. El ştie că vom suferi şi că sângele multora dintre noi va înroşi marea.

Am înţeles aceasta abia mai târziu, după bătălie, când am văzut atâtea trupuri plutind, cu braţele încrucişate, creştinii adesea cu faţa spre cer, turcii, dimpotrivă, ca şi cum nu îndrăzneau să privească soarele, cu faţa întoarsă spre adâncuri.

Am auzit glasul lui Veniero care, stând în picioare, sprijinit de balustrada castelului din spate al *Marchesei,* striga în timp ce noi desfăceam parâmele, iar marinarii terminaseră de fixat crucifixul în vârful catargului:

— În această sfântă zi, părăsim liniştea portului pentru a merge drept spre duşman. Cu mila lui Dumnezeu, mergem să pedepsim aceste lifte necredincioase! Îi vom învinge şi nu vor mai avea niciodată tăria pe care au avut-o până acum. Mergem să ne luptam pentru a salva creştinătatea!

Şi-a desfăcut braţele şi a strigat cu glas puternic:

— *Tu hoc signo vinces!*

„Întru acest semn vei învinge."

Capitolul 43

Stăteam la prora *Marchesei*, în acea duminică de 7 octombrie 1571, când soarele m-a orbit.

Până atunci, navigasem pe o mare calmă şi neagră, între insula Oxia şi coasta grecească.

Cerul se înălbăstrea, ieşind din noapte, dar umbra rămânea prizoniera şenalului. Ne învăluia, ne proteja. Ne liniştea. Din când în când, Veniero, în picioare pe castelul din spate, ni se adresa, ne poftea să ne rugăm sau ne ţinea predici cu glasul întărit de ecoul stârnit de falezele de pe coasta insulei.

Bătea cu pumnul în balustradă.

— Bărbaţi ai creştinătăţii, striga el, noi trebuie, în această zi aleasă de Dumnezeu, să arătăm de ce suntem în stare, să pedepsim ura şi răutatea acestor câini de necredincioşi, ale acestei blestemate secte! Să fim siguri că vom învinge! Să ne rugăm Dumnezeului armelor, care ţine şi conduce lumea! El este speranţa noastră, iar noi suntem ostaşii Săi! Slăvit fie Isus Hristos, Dumnezeul nostru!

Noi repetam aceste ultime cuvinte.

Îngenuncheat lângă mine, Vico Montanari spunea că, şi dacă vom fi victorioşi, tot nu o vom fi sfârşit cu necredincioşii.

— Suntem legaţi de ei, ca Binele de Rău, la fel ca trupurile copiilor monştri care rămân ataşaţi unul de altul.

Îşi făcea cruce, chema protecţia divină asupra galerei şi asupra vieţilor noastre, apoi adăuga:

— Viitorul nostru are culoarea sângelui!

M-am dus la proră, strecurându-mă printre soldaţii purtând căşti, armuri şi archebuze. Moţăiau.

Alunecam, împinşi de o briză venită dinspre ţărm, într-o penumbră blândă. Vâslele tăiau într-un ritm lent apa liniştită. Apoi, dintr-odată, acea lumină şi vântul care mă izbea în obraz… Înconjurat de zgomote, m-am simţit zguduit, fiindcă, de îndată ce am trecut de capul Scrofa şi am părăsit şenalul şi protecţia înălţimilor insulei şi ale coastei, apăruseră mici valuri înspumate.

Veniero urla, ordonând coborârea velelor, fiindcă eram cu faţa în vânt.

Mai voia să crească şi cadenţa vâslaşilor. Paznicii au început să pocnească din bice, în timp ce ramele se afundau zgomotos în marea cuprinsă de hulă.

Dar mai era ceva în afara acestor zgomote, a acestor glasuri apropiate. Venea de la orizont, dus de vânt…

M-am urcat pe soclul tunului de la provă.

A trebuit să mă ţin de parâme, atât de tare bătea vântul. Cum cerul era acoperit de un văl alb subţire, am văzut în faţă gura larg deschisă a golfului Patras şi am zărit în depărtare arsenalul din Lepanto.

De la un ţărm la celălalt al golfului, desenând o semilună, am desluşit

galerele lui Ali Paşa, având pânze de culoarea sângelui şi coca neagră. Erau puzderie.

În aceeaşi clipă, am auzit cântările, bătăile tobelor, detunăturile, urletele care aproape că acopereau ţipetul trompetelor şi ale cimbalelor.

Era ca un val enorm ce creştea cu fiecare vâslire care ne apropia de ele.

Mi s-a părut că puteam distinge, în vacarmul acela, glasurile unora de ale altora, şi mi-am imaginat cum fiecare om îşi agita iataganul, suliţa, pumnalul, securea, archebuza, furios şi dornic să mă ucidă sau să facă din mine din nou un sclav.

Trebuia să fiu obsedat de aceeaşi dorinţa de a ucide şi de a-i învinge.

Cel care va urî mai tare va câştiga.

Am ridicat capul spre Hristul cu ochii închişi, acel Hrist de iubire şi de compasiune.

Va domni după ce vom fi ucis şi învins.

Până atunci, trebuia ca Dumnezeu să ceară să luptăm şi să ucidem în numele Său.

Am ridicat paloşul.

I-am văzut pe Enguerrand de Mons, pe Vico Montanari, pe Benvenuto Terraccini şi pe acel spaniol cu care schimbasem câteva cuvinte, pe care îl ştiam atins de boală, dar care a vrut să fie cu noi în bătălie, Cervantes.

Am strigat:

— Îi vom îneca pe aceşti câini! Slavă lui Isus Hristos! Moarte necredincioşilor!

În acel moment, vântul şi-a schimbat direcţia. Ne împingea acum către flota lui Ali Paşa.

— Vântul ne ajută! a strigat Ruggero Veniero.

— Dumnezeu ne apăra, Dumnezeu ne călăuzeşte!

Am îngenuncheat cu toţii spre a-Ţi mulţumi, Doamne, pentru semnul pe care ni-l dădeai.

A urmat o bubuitură de tun. *Reale* începea războiul.

Am spus deja ce am făcut în această bătălie.

Dar de acea duminică de 7 octombrie 1571 nu pot fi mândru. Nu mi-am propus să fac ceva anume, am acţionat fără a avea timp să mă gândesc la asta.

Când am sărit pe puntea galeriei lui Ali Paşa, *Sultane,* unde un ienicer tocmai tăiase cu o lovitură de secure capul Hristului nostru după ce ni s-a prăbuşit catargul, am fost împins de o forţă.

Trebuia să apar acest cap de Hrist pe care ienicerul îl agita ca anunţ sau simbol al victoriei necredincioşilor.

Nimic nu m-ar fi putut opri.

I-am izbit cu paloşul pe toţi cei care încercau să mă oprească să ajung la Tine, Doamne, spre sărmanul Tău chip suferind.

Dacă aveai ochii închişi, dacă aveai acea expresie disperată era din cauză

că ştiai că trupul îţi va fi tăiat odată cu cel al atâtora de-ai noştri.

Dar l-am ucis, l-am izbit pe cel care Te profanase.

Şi Ţi-am strâns la piept capul tăiat.

Din bătălie nu am văzut nimic altceva decât ceea ce era la capătul paloşului meu, în vârful pumnalului, apoi al securii pe care am luat-o de pe jos şi cu care am tăiat cu izbituri adânci trupurile ienicerilor. Am ridicat în vârful unei lănci capul lui Ali Paşa tăiat de la umeri.

Dar bătălia a continuat până la sfârşitul zilei. Pe când ucideam, auzeam – iar asta nu făcea decât să-mi crească furia, beţia pe care o dă mirosul de sânge – sunetul trompetelor, bătaia tobelor, pocnetul archebuzelor şi al cimbalelor, bubuitul canonadei amestecat cu strigătele de mânie şi cu urletele de suferinţă.

Am fost înconjurat de foc de mai multe ori. Părea că se naşte în cer înainte de a aprinde velele, catargele, coca şi chiar trupurile luptătorilor. Pentru a scăpa din acest infern, oamenii se aruncau în valuri, dar şi marea ardea. Uleiul şi smoala se întinseseră, venind din cerul unde le aruncaseră tunurile.

Când focul s-a stins, a apărut marea, înroşită de sânge, cu trupurile adesea încleştate aşa cum lupta sau flăcările le uniseră, strânse unele de altele.

Deodată aud alte strigăte, mai ascuţite. Sunt ale sclavilor creştini care, aliaţi pe galerele musulmane, şi-au rupt lanţurile şi s-au năpustit asupra paznicilor, vii sau răniţi, ucigându-i cu pumnii, cu dinţii înainte de a se răspândi prin coridoare, de a jefui, de a distruge ajutaţi de vâslaşii creştini de pe galerele noastre, eliberaţi pentru că au luat parte la luptă.

Noaptea cade, iar eu le văd siluetele luminate de incendiile a căror roşeaţă se topeşte în cea a amurgului.

Din când în când, nişte strigăte rătăcite, cântări: *Victoria este a noastră!*

Se aruncă frânghii pentru a remorca galerele turceşti cucerite.

Mă aşez pe punte, sprijinit de castelul din spate al *Marchesei.* Miguel de Cervantes este rănit. Braţul şi mâna stângă îi sunt sfărâmate. Vico Montanari are trupul acoperit de mii de tăieturi, ca de la nişte gheare, iar veşmintele îi sunt sfâşiate. Chipul lui Benvenuto Terraccini este plin de cicatrice, iar sângele i s-a uscat pe răni.

Mai departe, printre trupuri, îl văd pe cel al lui Enguerrand de Mons, pe care îl recunosc după crucea sa de cavaler de Malta. Plin de sânge, este doar rănit.

Cât despre mine, am trupul ostenit, braţele poartă urmele loviturilor de spadă, fruntea mi-e însemnată de tăişul unei securi şi de câteva zgârieturi.

Ţin în mâini chipul Hristului cu ochii închişi.

Îl mângâi ca şi cum ar fi unul dintre combatanţii de care te temi, văzându-i, să nu fie deja morţi.

Îl ating. Mă rog şi mă liniştesc.

Trăieşte în mine.

Capitolul 44

Odată cu venirea serii, vântul a început să bată a furtună şi m-a dezmeticit.

Am vomitat ca după un chiolhan.

M-am agăţat de balustrada castelului din spate pentru a nu fi luat de valurile care măturau puntea, împingând morţii printre cei vii, ducând şi înecând răniţii care nu aveau destulă putere ca să se agaţe de cordaj, de afetul unui tun, de un rest de catarg.

Am strâns la piept capul de Hrist cu ochii închişi. L-am ascuns sub vesta zdrenţuită, acolo unde altădată ţinusem *Divina Comedie.* Iar când coca a început să crape, iar marea să pătrundă în breşă, m-am gândit, Doamne, că vrei să ne trimiţi în infern, să ne pedepseşti pentru această zi de crime şi de sălbăticie pe care totuşi Ţi-am închinat-o, pe care am proclamat-o Victorie Sfântă, în timp ce ea făcuse să curgă atât sânge omenesc încât marea se înroşise.

Mi-a fost ruşine ca după o orgie în timpul căreia am uitat cine erai, om şi frate al oamenilor.

Aceasta era învăţătura Ta, Doamne, iar chipul Tău frământat cu ochii închişi, această bucată de lemn viu pe care o simţeam la sânul meu, ar fi trebuit să mă avertizeze, să mă anunţe ce o să simt apoi, când, scăpând de beţie, de nebunia ucigaşă a luptelor, nu voi mai fi decât acest trup ostenit care se lega pentru a nu fi aruncat de la un bord la altul de ruliu.

L-am auzit pe Ruggero Veniero dând ordine.

Dar nu mai aveam nici catarg şi nici pânze. Iar vâslaşii creştini fuseseră eliberaţi din cală pentru a participa la luptă.

Eram o navă în derivă pe care valurile o izbeau de resturile galerelor scufundate, cu şocuri mari când năvăleau pe punte cadavre turceşti sau creştine aduse şi lăsate de apa mării.

Uneori, lucirile vreunui incendiu aţâţat de vânt devorând o galeră luminau puntea. Cordajul îngreunat de scripeţi şi cârligele se legănau ca nişte bice căutând la întâmplare spinarea victimelor sale, se izbeau de balustradă la un pas de locul unde stăteam. Scripetele sfărâma lemnul şi mi-ar fi strivit capul.

Câţiva soldaţi şi marinari s-au adunat aproape de mine, ascultându-l pe Veniero, care le ordona să-i prindă pe ocnaşii eliberaţi, să-i pună din nou în fiare şi să-i lege de banca lor din cală. El nu făcuse nicio promisiune. Nu avea nicio obligaţie faţă de cele hotărâte de don Juan sau de alţii. El voia să se întoarcă în port cu *Marchesa* şi îi trebuiau vâslaşi, creştini sau necreştini, ocnaşi sau criminali.

— Prindeţi-i şi să vâslească, dacă vreţi sa rămâneţi în viaţă! a urlat el.

Între două valuri, am văzut marinari şi soldaţi străbătând puntea, sărind pe oamenii care fuseseră eliberaţi doar pentru a ucide şi a risca să moară. Se zbăteau. Te chemau în ajutor, Doamne. Strigau că cineva jurase înaintea Ta că le vor fi şterse condamnările. Unii rezistau vârtos. Dar erau împinşi în cală, unde deja fuseseră înlănţuiţi prizonierii necredincioşi, iar bicele începeau să le

ardă spatele şi grumazul.

Veniero încercă să pună galera cu vântul în spate şi să supravieţuiască până dimineaţă.

Furtuna s-a potolit în zori. Marea nu mai era furioasă, ci doar violentă, uneori cu accese de mânie când valuri mari apărute ca din senin treceau peste castelele unde noi stăteam culcaţi pe o parte.

Era o mare de sânge acoperită de resturi de trupuri atât de numeroase, încât uneori formau o pânză în care prova *Marchesei* trebuia să-şi taie cale.

Trupurile se agăţau de cocă. Mai erau oamenii vii care strigau încercând să se urce la bord. Soldaţii şi marinarii se repezeau, îi ajutau pe creştini, le tăiau mâinile necredincioşilor cu lovituri zdravene de secure, le sfărâmau capetele ori pur şi simplu îi împingeau cu coada unei lănci.

Atât am vomitat, Doamne, în cursul acestor zile, încât la sosirea în portul Messina mi s-a părut că nu mai eram decât un burduf gol, un trup plin de durere, un suflet disperat care se agăţa de Tine aşa cum fac naufragiaţii cu o bucată de lemn devenită pentru ei speranţa salvării.

Capitolul 45

Când am trecut pe pasarelă şi am făcut primii paşi pe cheiul de la Messina, m-am clătinat.

Eram viu.

Mulţumescu-Ţi, Doamne!

Puteam să-l strâng la piept pe Michele Spriano. Mi-a şoptit că se rugase pentru victoria noastră şi pentru salvarea mea. Apoi s-a dat un pas înapoi, continuând să mă ţină de umeri. S-a uitat îndelung la mine, atingând cu vârful degetelor rana care îmi împărţea fruntea în două.

Mi-a spus:

— Ai chipul unui om care a trecut prin infern. Apoi mi-a şoptit, aplecându-se: Dar şi aici este infernul. Trebuie să te pun în gardă.

N-am vrut să-l ascult.

Voiam să aud aclamaţiile mulţimii care invadase cheiul, venind de pe străduţele ce dădeau în port. Toate clopotele sunau, sărbătorindu-ne victoria şi întoarcerea. Tunurile din port bubuiau. Cântările se înălţau ici şi colo, mulţumind lui Dumnezeu, lăudând pe don Juan cel Mare, fiul împăratului, care merita, el, bastardul, o coroană regală.

Am încercat să nu-l ascult pe Spriano, care mergea alături de mine. Îl urmam pe don Juan, pe care mulţimea îl însoţea la Biserica lui Isus.

— Ştiu, a reluat Michele, că genovezul Andrea Doria, care comanda aripa dreapta a flotei Sfintei Ligi, a făcut o manevră ciudată cu galerele sale şi că, în faţa lui, căpitanul paşă de Alger, Aga Mansur, nu a încercat să-l atace. S-au eschivat. Aga Mansur lăsându-l pe Ali Paşa să înfrunte singur galerele veneţiene şi spaniole, iar celălalt, Doria, necăutând să-l ajute pe don Juan şi chiar, dimpotrivă, acţionând în aşa fel încât să-l pună în pericol…

Mi-a venit să-i strig să tacă, dar a continuat, explicând că la Messina, la Neapole, la Veneţia fiecare credea că genovezul executase ordinele date de Filip al II-lea. Regele Spaniei dorea protecţia căpitan-paşalei Aga Mansur, vrând chiar să se ajungă la un acord cu el, încât acesta să se desprindă într-o zi de Imperiul Otoman. Filip al II-lea se temea şi de gloria pe care i-ar aduce-o lui don Juan o asemenea victorie.

Trebuia, oare, să ascult acestea, să aflu toate acestea în timp ce în urechi îmi răsunau încă urletele oamenilor care ardeau, se înecau, erau ucişi, în timp ce mai vibra încă în mine amintirea acelei forţe care mă împinsese înainte la vederea ienicerilor care tăiau capul Hristului cu ochii închişi?

Astfel, în timp ce ne îmbrăcam armura şi ridicam paloşul, în timp ce înfruntam iataganele şi archebuzele necredincioşilor, în timp ce trăiam în exaltarea acestui război pentru credinţa în Hristos, alţii, Regele Catolic şi unul dintre şefii flotei noastre, făceau tot felul de manevre, mai degrabă grijulii faţă de micile lor interese decât faţă de victoria Sfintei Ligi!

Puteam să cred aceste vorbe ale lui Spriano?

Puteam admite că Regele Catolic al Spaniei nu era cu nimic mai bun decât preacreştinul rege al Franţei?

L-am urmărit cu privirea pe don Juan, care intra în biserica lui Isus.

El nu se dăduse în lături. Îşi expusese trupul în faţa armelor necredincioşilor.

Acest bastard se dovedise legitim.

— Filip al II-lea şi toţi suveranii sunt regi şi prinţi ai infernului, a murmurat Michele Spriano.

M-am îndepărtat.

Două femei mi se prinseseră de braţ, lipindu-se de mine, râzând, cu capul dat pe spate, oferindu-şi buzele roşii. Mă luau cu ele, iar eu mă lăsam dus, pierzându-mă în mulţime.

Doream să mă îndepărtez de Spriano şi să regăsesc beţia.

Am intrat sub un portal.

Trebuia să fiu un senior bogat, spuneau ele. Cu siguranţă că umblasem prin cuferele pline de aur şi de bijuterii ale necredincioşilor.

Râdeau din toată inima. Îmi cereau doar două monede de aur ca să-mi devină sclave.

Aveam acele două monede.

Am trăit între aceste două femei. Camera în care m-au primit dădea spre unul dintre cheiurile portului. Lângă fereastră se afla un crucifix, iar eu aşezasem pe o măsuţă joasă – singura mobilă, alături de o saltea mare aşezată direct pe jos – capul Hristului cu ochii închişi.

Teresa şi Evangelina îşi făceau cruce de fiecare dată când treceau prin dreptul lui, iar de mai multe ori pe zi îngenuncheau şi se rugau. Murmurul glasului lor mă liniştea.

Trăiau ca nişte păcătoase, şi totuşi mi se părea, Doamne, că nu ar merita infernul. Eu, cel pe care ele îl numeau „stăpânul nostru”, eram condamnat la infern, dar simţeam nevoia să-mi renască trupul, să-mi încerc forţele prin dorinţă şi în plăcere.

Era un fel de retragere în păcat, dar unde oboseala mea se risipea puţin câte puţin, în timp ce rănile mi se cicatrizau.

Teresa şi Evangelina le tratau cu unguente parfumate. Dar, mărturisesc, Doamne, că trupul lor, vigoarea lor veselă, indiferenţa lor, vocea ascuţită atunci când cântau erau cele care mă vindecau.

Doamne, Tu erai Creatorul acestor izvoare datatoare de viaţă, şi mi s-a întâmplat să cred că Teresa şi Evangelina, şi chiar eu, nu păcătuiam, ci, dimpotrivă, sărbătoream Creaţia Ta.

Dar nu ignoram nici faptul că aş fi putut fi condamnat tocmai pentru aceste cuvinte eretice, iar ele, atât de tinere, arse şi bătute cu pietre ca femei desfrânate.

Chiar dacă, Doamne, îngenuncheau şi se rugau în faţa chipului Tău cu ochii închişi.

Aşa am lăsat să se scurgă zilele.

Petreceam clipe îndelungate la fereastră, în mângâietoarea şi blânda căldură a soarelui de iarnă.

Am văzut rătăcind pe cheiurile portului sclavii creştini pe care îi smulsesem de pe galerele otomane.

Erau gălbejiţi, aruncau în jur priviri încă înfricoşate, de parcă se temeau că de pe una dintre galerele musulmane amarate în port, capturate în cursul bătăliei, să nu apară brusc nişte ieniceri, paznici de ocnaşi, să-i prindă ca să-i arunce din nou în infern.

Urmărindu-i cu privirea, îmi aminteam de ceea ce avusesem eu parte. Eram mândru că am participat la aceste lupte care le aduseseră libertatea. Şi mă ruşinam pentru faptul de a mă fi retras astfel în timp ce războiul împotriva necredincioşilor încă nu încetase.

Puteam să-mi las viaţa să se risipească în satisfacerea poftelor?

Dumnezeu nu mă adusese pe lume pentru a fi doar un om al plăcerii.

Le-am părăsit pe Teresa şi pe Evangelina şi i-am regăsit, la bordul *Marchesei,* pe Ruggero Veniero şi pe Vico Montanari. Enguerrand de Mons plecase în Franţa, iar Benvenuto Terraccini se întorsese la Veneţia.

Nişte dulgheri se străduiau să ridice un catarg, să astupe breşele din cocă. Se întindeau parâmele, se îmbarcau prizonierii, care erau apoi ataşaţi pe banca lor în cală. Când soseau în grupuri organizate, păziţi de soldaţi, mulţimea de pe chei îi blestema fără a îndrăzni să se apropie prea tare de ei, atât de limpede se citea pe feţele lor cruzimea şi ura. Erau raşi în cap, în afară de o şuviţă lungă care le atârna la spate.

În ciuda vântului rece, majoritatea erau cu pieptul gol şi purtau pantaloni bufanţi. Unii îşi păstraseră uniformele cu galben şi roşu.

Veniero îi privea atent, iar uneori, cu un semn din cap, cerea să fie scos câte unul din rând. Necredinciosul era dus către prova. Era închis într-un ungher. Mă întrebam care era soarta acelor oameni. Dar cui îi pasă de viaţa unui necredincios? Se spunea că peste treizeci de mii dintre ei pieriseră cu siguranţă în bătălie, că opt mii fuseseră făcuţi prizonieri, iar creştinii pierduseră cel puţin şase mii de oameni.

Într-o zi, Vico Mantanari m-a dus la provă, izbind puntea cu talpa, deasupra unei cuşti unde tocmai fusese închis un prizonier.

— Acesta, a murmurat el clătinând din cap, nu va mai vâsli.

Mai întâi nu am vrut să înţeleg. Dar Montanari a continuat, ca şi cum dorea să împartă cu mine povara care îl apăsa. Veniero, mi-a explicat el, primise ordine precise din partea Consiliului celor Zece care guverna Serenisima republică. Trebuia să facă lista acelora pe care consiliul îi numea „oameni de conducere”.

Montanari a privit în jur şi, după ce s-a asigurat că nu putea fi auzit, a adăugat:

— Consiliul i-a scris lui Veniero: „Asigurându-vă că nu aţi confundat o persoană cu alta, îi veţi omorî în taină, în felul în care vi se va părea cel mai prudent”.

Montanari ştia că papa fusese oripilat la ideea asasinării acestor oameni, pe care niciun tribunal nu-i condamnase.

— Veneţia are memorie bună, a conchis Montanari. Ne amintim de cruzimea necredincioşilor la Famagusta. Noi nu uităm nimic!

Nu am putut să-i răspund.

M-am gândit la acel om închis, la cei care stătuseră aici înaintea sa, la toţi cei care-i vor urma.

M-am întrebat care era „felul cel mai prudent” de a-i omorî în taină. Strangularea? Tăierea gâtului? Otrăvirea şi aruncarea în largul Messinei?

În unele zile erau descoperite, prin golfuleţe sau pe plajele din apropierea oraşului, trupuri despuiate, fără cap.

Doamne, în felul acesta se ducea lupta pentru Tine?

Mi-am amintit de vorbele lui Michele Spriano.

Pentru puternicii acestei lumi, spusese el, Dumnezeu, Biserica nu erau decât o mască de care se serveau pentru a-şi ascunde ambiţiile, rivalităţile care îi făceau să se înfrunte.

Dar şi-ar fi renegat credinţa dacă estimau că aveau vreun interes în a se alia cu ereticii sau cu necredincioşii.

Atunci am refuzat să-l ascult.

Trebuia să cred în curăţenia şi în sinceritatea suveranilor catolici pentru a putea ucide în numele lor şi în numele credinţei în Isus Hristos.

Am făcut-o.

Am văzut marea, de la un ţărm la altul al golfului Patras, înroşită de sângele vărsat. Am văzut-o acoperită de trupuri.

Dar Vico Montanari, care luptase alături de mine, mă asigura acum că acest Consiliu al celor Zece căuta să facă pace cu sultanul Selim al II-lea. Şi tocmai fratele meu, Guillaume de Thorenc, un hughenot, era ambasadorul Franţei la Constantinopol, cel care servea de intermediar între Serenisima şi Imperiul Otoman.

— În final, vor ajunge la o înţelegere, a adăugat Montanari. Se pot răni, dar nu ucide. Vor încheia un tratat de pace. Iată ce înseamnă să trăieşti în lumea noastră.

Am privit spre proră. Am izbit şi eu cu piciorul puntea sub care erau înlănţuiţi necredincioşii. La capătul culoarului se găsea acea încăpere strâmtă, unde un om aştepta să i se taie gâtul, să fie sugrumat sau otrăvit, apoi aruncat în apă.

Pace însemna şi aşa ceva? Aceste asasinate secrete?

— Este pacea oamenilor, a spus Montanari, ducându-mă pe chei.

În noaptea aceea am băut, ne-am căutat culcuşul în desfrâu.

Căci, pentru a trăi în această lume, Doamne, oamenii slabi trebuie uneori

să nu vadă.

Dar eram obligat să văd.

Diego de Sarmiento sosise la Messina. Mă aflam pe chei. Auzisem mulţimea aclamând galera galbenă spaniolă cu coca decorată cu lemn aurit, cu sculpturi mândre de la pupa până la prova.

Îl recunoscusem pe Sarmiento stând pe castelul din spate. Era înconjurat de soldaţi, fiecare dintre ei purtând drapelul unuia dintre regatele Spaniei sau ale Americii, care se supuneau lui Filip al II-lea, monarhul lumii, regele preacatolic.

Nu am dorit să-l întâlnesc pe Sarmiento, dar Messina era plină de spioni spanioli. Au venit nişte soldaţi să mă caute în camera Teresei şi a Evangelinei, unde mă refugiasem din nou.

Sarmiento a deschis braţele şi, cum eu nu dădeam să înaintez spre el, m-a cuprins, izbucnind în râs, de umeri, strângându-mă cu putere.

— Prefer să te afli în braţele a două târfe decât în ale lui don Juan! mi-a spus invitându-mă să mă aşez dinaintea lui în cabina sa de la pupa galerei.

M-am ridicat. Am exaltat curajul, eroismul lui don Juan, respectul şi recunoştinţa pe care orice catolic, fie el chiar rege, trebuia să i le poarte.

— Cine nu este de acord cu aşa ceva? a replicat calm Sarmiento.

M-am aşezat. A trebuit să-i ascult discursul.

Sfânta Ligă deja nu mai exista, a spus. Comandanţii, Veniero, Doria, Colonna se certau pe resturile turceşti. Fiecare dorea partea cea mai mare din pradă. Erau opt mii de prizonieri şi o sută optzeci de galere capturate. Oameni care luptaseră cot la cot s-au tăiat după ce şi-au disputat un căpitan turc pentru care sperau să capete o răscumpărare consistentă. După aceea – Sarmiento se aplecase pentru a mă privi drept în ochi –, acest turc a fost găsit înecat, trupul fiindu-i aruncat pe stânci de ape.

În rest, ce ar mai fi putut face Sfânta Ligă?

Veneţienii voiau să recapete Ciprul. Colonna şi papa visau să cureţe Mediterana de barbari.

— Cât îl priveşte pe Filip al II-lea al nostru, el trebuie să se gândească la întreaga lume şi nu numai la aceste câteva insule cu ţărmuri sterpe despre care Veneţia, papa, genovezii şi Ordinul de Malta continuau să creadă că erau singurul orizont. Bătăliile se dau în Ţările de Jos, pe malurile Rinului, ale Senei, ale Loarei. Ţi-am mai spus deja asta: viitorul aparţine regelui Spaniei, fiului legitim al lui Carol Quintul şi descendenţilor săi, nu unui bastard, fie el şi glorios!

Sarmiento s-a apropiat de mine.

— Don Juan vrea să fie rege, suveran al oricărei ţări. Îi trebuie o coroană! Dar Filip al II-lea nu va consimţi aşa ceva niciodată. Un bastard nu se va putea urca pe tron.

Sarmiento a continuat să vorbească mult, cerându-mi să mă întorc în Spania cu el.

Filip al II-lea avea nevoie mai mult ca oricând de oameni ca mine, gentilomi curajoşi şi fideli. Regele îmi va încredinţa cu siguranţă o misiune în Franţa, unde clocea războiul dintre hughenoţi şi catolici.

Trebuia ca focul să fie aţâţat pentru a extirpa erezia protestantă din acest regat. Era prima sarcină pe care voia să o ducă la îndeplinire suveranul Spaniei şi care trebuia să fie cea a oricărui catolic.

Imperiul Otoman trebuia ţinut în frâu. Asta reuşise Sfânta Ligă prin victoria de la Lepanto şi prin distrugerea flotei turceşti. Dar necredincioşii vor rămâne mereu necredincioşi. Iar creştinii trebuiau împiedicaţi să aleagă erezia. Or, această ciumă hughenotă făcea ravagii în Ţările de Jos, în Franţa. Trebuia combătută.

Don Juan nu are decât să se înhame la această sarcină în loc să viseze să ajungă regele Tunisului sau al Algerului!

De altfel, cu ce galere şi cu care soldaţi voia el să cucerească regatele barbare? Sfânta Ligă era epuizată, destrămată.

Veneţia? Marele vizir îi împărtăşise ambasadorului Franţei, acel hughenot pe numele său Guillaume de Thorenc, că otomanii, cucerind Ciprul, îi tăiaseră Veneţiei un braţ. „Distrugându-ne flota, adăugase marele vizir, veneţienii ne-au ras, desigur, barba. Un braţ tăiat nu mai creşte, dar o barbă rasă creşte şi mai deasă!“

Don Juan nu putea, aşadar, decât să i se supună regelui Spaniei, iar acesta îi adusese la cunoştinţă intenţiile sale printr-o scrisoare pe care Diego de Sarmiento avea sarcina să i-o dea şi din care mi-a citat o frază: „Oricât aş dori eu să vă revăd şi să va felicit prin viu grai pentru curajul pe care l-aţi dovedit, veţi înţelege motivele pentru care am considerat necesar să vă petreceţi iarna la Messina…“

— Aici cred că i se ridică o statuie, a spus Sarmiento. Să asiste, dar, la binecuvântarea sa… A izbucnit în râs. Dar pe cerul Spaniei nu pot fi doi sori care să strălucească în acelaşi timp.

Însă eu, de ar fi să-l cred, puteam, trebuia să revin la curtea Spaniei. Femeile îi iubesc pe eroi. Chioară şi perversă, prinţesa de Eboli era tot mai sclipitoare, iar amantul ei, Antonio Perez, căpătase o mare influenţă pe lângă rege. Or, prinţesa mă iubea. După spusele lui Sarmiento, era adesea neliniştită în privinţa sorţii mele. I-a fost frică să nu fi fost ucis în bătălie. Iar în momentul *Te Deum*-ului, care, la Escurial, celebrase victoria noastră, prinţesa, după cum spunea Sarmiento, pretinsese că se rugase pentru mine!

— E timpul ca prinţesa şi regele să te vadă. Filip îţi va acorda o rentă şi o distincţie care vor face din tine un om puternic, iar prinţesa se va ocupa să-ţi găsească o funcţie. Luptele, Bernard de Thorenc, trebuie să le duci de-acum în saloanele palatelor regale. Lasă-i pe cei mai tineri să ridice sabia. Noi am făcut-o. Şi am făcut-o bine!

M-a luat de umăr. Galera pornea a doua zi. Trebuia să fiu la bordul ei dis-de-dimineaţă.

Până atunci să dorm între cele două fete despre care i se spusese că sunt

plăcute şi pricepute în dragoste!

Le-am regăsit pe Teresa şi pe Evangelina. Le-am plătit pentru a-i înşela, pentru a-i face să creadă pe cei care mă spionau că îmi petreceam această ultimă noapte cu ele, în timp ce eu mă duceam la Michele Spriano.

L-am rugat pe acesta să închirieze pentru mine o brigantină ca să ajung la Neapole sau la Pisa.

Încă nu voiam, nu încă, să mă întorc în Spania.

„Nel mezzo del camin di nostra vita“, la mijlocul drumului vieţii mele, după cum spune Dante, voiam să-mi găsesc pământul, casa, să merg prin pădurile ce înconjurau Castellaras de la Tour.

Voiam să depun pe altarul capelei noastre stindardul de damasc roşu ce fluturase la pupa *Marchesei* şi care purta, brodată, deviza lui Constantin, devenită cea a Sfintei Ligi: *Tu hoc signo vinces.*

Iar pe această ţesătură de culoarea sângelui voiam să aşez, la dreapta tabernacolului, capul tăiat al Hristului cu ochii închişi.

Îl vedeam pe Enguerrand de Mons trecând pasarela însoţit de un om slab cu privire pătrunzătoare, un veneţian pe nume Vico Montanari. Amândoi soseau de la Paris. Aleseseră să participe la cruciadă decât să rămână la adăpostul curţii Franţei, unde regele Carol al IX-lea şi regina-mamă, Caterina de Medici, refuzau să dea vreo navă, vreun soldat pentru Sfânta Ligă.

Enguerrand de Mons era indignat: acest monarh care îşi zicea „Foarte Creştin” prefera să se înţeleagă cu hughenoţii, cu acel amiral Coligny, care strângea o armată pentru a ataca trupele spaniole din Ţările de Jos, fiindcă pe hughenoţii şi pe catolicii francezi îi unea ura faţă de Spania şi de imperiu!

Carol al IX-lea şi Caterina de Medici continuau infernala politică a lui Francisc I, aliatul lui Soliman Magnificul.

[1] Corporaţia corsarilor algerieni, în timpul dominaţiei otomane (n.red.)

[2] Fort ridicat de conchistadorii spanioli cu scopul de a proteja misiunile şi coloniile. Fiecare dintre aceste *presidios* funcţiona ca bază de operaţiuni militare pentru o anumită regiune. (n.red.)

[3] *Los carmenes* erau case ale familiilor de nobili arabi, cu grădini uriaşe înconjurate de ziduri înalte, pentru a nu fi remarcate din afară. În timpul ocupaţiei maure a oraşului Granada, creştinii care lucrau la construcţia palatului Alhambra erau ţinuţi prizonieri în închisoarea subterană din Carmen de Los Martines. În secolul al XVI-lea, când creştinii au cucerit Granada, Carmen de la Los Martires a devenit mănăstire, fiind dărâmată în 1842. (n.red.)

[4] Haina lungă, largă, cu glugă, purtată mai ales în ţările musulmane (n.red.)